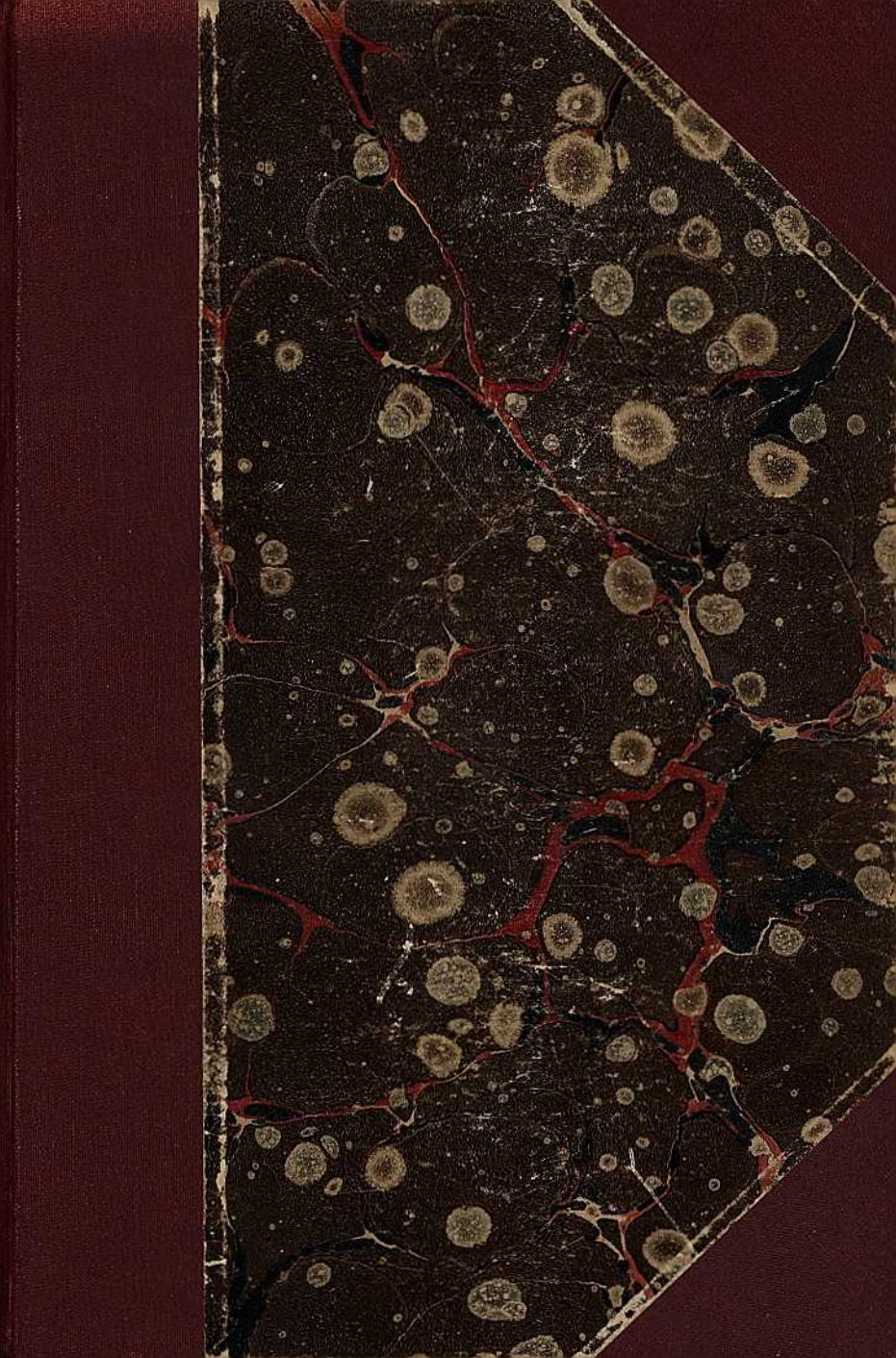


Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.







Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.





AGNES von KRUSENSTJERNA
**PORTEN VID
JOHANNES**

*Litt
SV*

Hallman - 33-



GOEBORGS
LOTTERI

34
10. 1979.

FORWARDED BY PARLEN

AT THE ...

1877

FRÖKNARNA VON PAHLEN

ROMAN

AV

AGNES VON KRUSENSTJERNA

AGNES VON KRUSENSTJERNA

PORTEN VID JOHANNES

(FRÖKNARNA VON PAHLEN IV)

SPEKTRUM, STOCKHOLM



Copyright. Spektrum 1933.

STOCKHOLM

OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI 1933

— Ett råd ska du få; rör inte i den saken; ty "de där herrarna" råkar du i alla samhällslager, även där du inte tror. De utgöra ett frimureri och äro kosmopoliter. De äro hemma öfver hela världen, känna varann allihop, ha klubbar i Paris, London, Berlin och Wien. Rör inte vid dem, ty då blir du bojkottad...

Med något dröjande steg vandrade Falkenström uppåt Johannes, dröjande, ty han hade i dag sett hur ostädigt allting var. Ingenting höll att ta uti; kärlek och hat, sorg och glädje, passioner och intressen, allt var murket, glidande.

— Hör du, parerade Hanna, som icke tyckte om rena ord utan "älskade det fina", hör du, man har sagt mig att du är brutal... För övrigt, det du talar om är mig nästan obegripligt, vad menar du med perversa damer, finns det sådana?

— Ja, visst finns det. Du möter dem på gatorna, vanligen en lång mörk och en liten blond, eller tvärtom...

— Det är oskyldigt, du misstär dig...

— Nå, men om en kvinna blottar en annan kvinnas kropp...

— Det kan vara hennes skönhetsbegär... jag nekar icke till att jag gärna ser en vacker kvinnokropp, och gärna kysser en ung flicka...

Nu hörde Falkenström var landet låg, och att här ingenting var att förlora, därför unade han sig nöjet att bränna av:

— Jag tycker mig ha hört något sådant.

Svarta fanor.

J'ai vu les mœurs de mon temps, et j'ai publié ces lettres.

Företal till Den nya Heloisa.

I.

Petra och Angela kommo gående genom gatorna. De voro på väg till Peter och Lilian von Pahlen för att fira nyårsafton.

Det var mörkt, och fram på eftermiddagen hade det åter tagit i med att snöa. I skenet från gatlykorna sågo de stora vita dun komma nedfladdrande. De föllo också kalla och mjuka på deras ansikten. Ur många fönster lyste det. De flesta tyckte sig väl böra ha festligt en sådan kväll som denna — den sista på det gamla året. I en del våningar syntes julgranar med tända ljus. Mörka skuggor av människor rörde sig omkring dem, och barns lockiga huvuden skymtade. Ja, det var flera fönster med julgranar.

Angela och Petra gingo brådskande. De voro nog litet försenade. En spårvagn for förbi full med folk. En bil svängde med fart om hörnet. Nu hade de hunnit till kanslirådet Peter von Pahlens port på Arsenalsgatan invid Nybrohamnen och Berzelii park.

Det var Peter själv som öppnade dörren för dem en trappa upp. Han tog dem båda i famnen och önskade dem välkomna. Han gnuggade upprymt händerna, medan de togo av sig kapporna.

— Här är hela släkten med annex och filialer, myste han. De kackla, så det hörs ända ut på gatan.

Han stod där litet bredbent och luktade punsch och rök. Han hade blivit grå i håret, den femtioett-, femtiotvååriga Peter. Pannan var kal långt upp mot hjässan, och de grå hårstråna spretade ut som en hög kam uppe på huvudet. Han hade alltid liknat en guttaperkadocka i ansiktet, och nu hade därtill åren lagt rynkor och veck i huden.

— Stig på! Stig på! uppmanade han dem muntert. Kors, vad ni se bra ut!

Men Angela dröjde ännu vid spegeln. Hon rättade på sin klänning och strök tillbaka håret. Hon log glatt åt Peters beröm och mötte i spegeln en ung flicka i ljus klänning med blont hår och svarta ögon i ett leende och rodnande ansikte. Bakom sig skymtade hon Petra, så smärt och rak i sin svarta sammetsdräkt.

De gingo in. I den avlånga salongen, herrgårds-elegant med samma gamla möbler i guld och vitt, som de haft i sin förra våning på Östermalm, skyndade Lilian emot dem.

Med en viss överdriven värme tryckte hon deras händer och sade att det var så förtjusande att se dem hos sig. Hon hade ingen riktig charm, Lilian, mycket mindre än den fule Peter, fast hon ansågs vacker och var hela sex år yngre än han. Hon var ännu knappast över de fyrtiofem. På de sista tio åren hade hon lagt sig till med en ständig besynnerlig entusiasm över småsaker, men den kunde icke

värma. Den verkade konstlad, ditstruken, som den skära polityren på hennes glänsande naglar. Den bröt också mot hennes alltjämt bevarade kyliga ironi gentemot sådant som andra, särskilt hennes man, intresserade sig för.

Runtomkring vid borden sutto medlemmarna av släkten von Pahlen och anförvanter till den — släktingar mera långt ut i släkten. Båda Lilians och Peters barn voro där. Den tjugufemåriga Stellan svängde fram och hälsade. Han rörde sig mellan möblerna kokett och varsamt som en flicka. Hans läppar voro fuktiga av saliv. Hans syster Paula, nyss fyllda tjugu, log mot Angela. Halvannat år hade hon nu varit hemma från pensionen i Schweiz. Hon var en smula klumpig, en smula blyg. Hon hade alls inte något sätt. Det enda vackra hos henne var hennes röda hår, som hade ett djupt skimmer av koppar. Ögonen voro små och sutto långt inne. Hon var ganska lik sin far.

Betty ropade:

— God dag, Petra och Angela. Det var en evighet, sedan jag såg er.

Hon reste sig till hälften från soffan och sjönk ned igen. Hon hade en vid brokadklänning på sig som blommade och glänste omkring henne. Hennes far, Benno Levin, satt bredvid henne. Nu lade han åter tryggt armen omkring henne. Han hade krympt ihop på detta år, Benno Levin. Han hade ju blivit äldre — ännu äldre. Ansiktet var skrynkligt, men munnen log ett vist och vänligt leende. Han höll

länge Angelas hand i sin och lade sin andra hand ovanpå, och under tiden såg han forskande in i det unga ansiktet, som ville han läsa det kommande årets hemlighet där.

— Ja, ja, barn, sade han och släppte dröjande hennes hand. För er betyder det nog inte så mycket att ett nytt år är nära och att ett gammalt redan glider bort. För oss äldre är det åter ett hack i en livstråd, som snart är förbrukad.

Han vände sig älskvärt mot sin granne på andra sidan:

— Eller hur fröken Vind-Frijs? De unga förstå inte oss, som hunnit bli litet till åren?

Men han hade icke vänt sig till den rätta. Damen ryckte märkbart till och gjorde en sur min.

— Ja tänk på gamla drottning Fifi, som så hastigt fick sluta, sade hon argt. Voro inte doktorn och hon jämnåriga?

Hon visste mycket väl att filosofie doktor Benno Levin ännu hade minst fem år kvar, innan han skulle nå den föregående dag avlidna änkedrottning Sofias ålder.

Fröken Alexandra Vind-Frijs var en syssling till Lilian von Pahlen — en dotter till gamle Ove Harald Vind-Frijs, den för sin smålustiga, vitsande kvickhet och sin skenbara, beräknande frikostighet ryktbare landshövdingen på gamle kungens tid. Hon var en kvinna vid mitten av fyrtioårsåldern med ett ansikte som ständigt hade ett otillfredsställt utseende: hungrigt, sniket. Kanske förstärktes ytter-

ligare detta uttryck av att ett par stora framtänder stucko fram ur munnen, så att hon aldrig riktigt kunde sluta den. På alla fester var hon den självskrivna gästen hos Lilian och Peter von Pahlen. Hon var den vackra Lilians väninna, och som hon hade en stark vilja var det egentligen hon som styrde den poetiska, men ack så fjärligt fladdrande Lilian.

Hans von Pahlen satt hopsjunken i en stor karmstol. Föregående år hade han opererats för sin kräftsvulst, sitt sarkom i armen. En tid hade han känt sig bättre, men nu hade smärtorna åter kommit tillbaka, och han måste vistas i Stockholm för röntgenbehandling. Ännu levde han, men han visste ju att det ej fanns något egentligt hopp om att han skulle bli varaktigt botad. Han väntade sig ingenting av detta nya år, varunder han skulle fylla sina femtio — "om allt gick väl", som det hette. Hans son Sven och dennes unga judefru Bess sökte muntra upp honom med sitt glada prat. Bess berättade om sin lille förstfödde, Hans-Benjamin, som hon lämnat hemma hos barnjungfrun. Han hade varit alltför liten att tagas med.

Angela slog sig ned i kakelugnsvrån, där de andra kusinerna från Ekered, Svens syskon, sutto kring brasan. Gotthard sköt genast fram en stol åt henne. Edla, som ännu gick på seminariet och nu fått pincenez för sina närsynta ögon, nickade åt Angela. Jacob Levin kom fram och hälsade. Han var i afton utan sin familj, hans hustru Sally och barnen hade

med Rosenrauchs farit upp till Dalarna över den kristna nyårshelgen.

— Det är kusligt att sitta och vänta på ett nytt år, sade Jacob Levin och sträckte fram sina smala händer mot brasan. Man fryser faktiskt de sista timmarna. Det är som när man kommit för tidigt till stationen för att vänta på ett tåg.

Stellan fnissade:

— Jacob tycker att vår salong liknar en väntsal.

— Så menade jag inte, sade Jacob, litet generat. Nå, Angela vad skall du göra på det nya året?

— Paula och jag skola gå på föreläsningar om italiensk litteratur hos en fröken Ridderhjerta, sade Angela.

— Å, hu då!

Jacob höjde ögonbrynen:

— Skola ni bli sådana där litteraturhöns? Det är visst modernt bland unga flickor nu, om det inte alltid har varit det. De kunna Dante och lära sig en hel del om Inferno. Hur otroligt det låter, tycks det inte göra dem lämpligare för äktenskapet. Nej, då var nog den riktigt gammaldags kvinnans studieplan bättre. Hon väntade först på en man och sedan på Paradiset.

Edla inföll litet vasst och rättade på pincenezen:

— Jag är visst snarare gammaldags, men jag väntar ändå varken på någon man eller på paradiset. Den riktigt gammaldags kvinnan blev ofta en fröken för hela livet. Och vad skulle hon då ta sig till,

om hon inte skaffat sig några intressen och ingenting lärt?

— Jaha, jasanya, sade Jacob en smula förströdd. Ja, då blir det kanske bra för henne med Dante. Så kanske hon kan ta sig fram genom årens skärseld utan att staka sig.

Han satt och såg på Angela. Ingen av de andra hade den ungdomens särskilda tjusning som var hennes. Hennes hy, så vit och mjuk, dessa mörka ögon som strålade och den röda munnen. Det ljusa håret föll i vågor kring hennes ansikte. Det ljusa håret och de svarta ögonen — det såg pikant och retande ut. Dessa sista timmar på det gamla året skulle Jacob velat vila i denna unga flickas famn. Då skulle minuterna stanna. Tiden skulle bli ung. Han själv skulle bli ung. Han skulle få hennes ålder. Det är som höll på att födas skulle stiga ur den fyrtyotvåriges och den nittonårigas famntag och bli deras barn.

Kanske trängde något av hans längtan upp till hans ögon. Angela såg tillbaka på honom med en undrande blick.

Men Stellan, som för några månader sedan gått ifrån akademien och nu hade egen ateljé, började berätta om en modell han skaffat sig.

— Hon liknar en ung zigenerska, sade han och åter saftade sig saliven kring hans mun. Härömdagen köpte jag en alldeles förträfflig bok för bara tjugufem öre. Där stod det om en zigenarflicka som hette Esmeralda: "Hon liknar ett ungt sto från

Andalusien och en svart ros från Aranjuez." Det gör den här också. Hon har svarta och sorgsna ögon och är utmärkt växt. Brösten svälla runda som mogna äpplen.

Och Stellan satte båda sina händer mot sitt eget bröst och sökte förklara hur hennes bröst stodo ut.

De smålogo åt honom. Paula såg förlägen ut.

— Jag hittade henne på en syateljé, fortsatte Stellan ogenerat. Jag kom dit för att låta sy en maskeraddräkt åt mig. Det var till en ateljéfest. Jag skulle vara klädd till blomsterflicka.

— Hu!

Jacob Levin skakade på sig.

— Sade du något? frågade Stellan med sina troskyldiga blå ögon riktade mot doktor Levin.

— Nej, för all del, mumlade Jacob och tände en cigarrett.

— Det var en hel del flickor som arbetade där, men den här var den, som särskilt ägnade sig åt min dräkt. Jag fann att hon hade smak. Och så var hon, som jag sagt, verkligen vacker. Vet ni, jag bjöd henne med på maskeraden! På sådana där tillställningar komma ju alla de sorter. Sedan bad jag henne bli min modell. Hon kommer ibland, när hon kan göra sig ledig från sitt egentliga arbete, det, som hon får betalt för. För resten, nu minns jag, det är en gammal bekant till Edla och Gotthard. Ja, i synnerhet till Sven, tror jag, tillade han insinuant flinande.

— Vad? ropade Edla. Vem? Vem är det som är en gammal bekant till oss?

Hon hade som vanligt knappt lyssnat till Stellas prat.

— Agda Wising, sade Stellan vårdslöst. Hon har varit tjänstflicka på Ekered.

Sven, som kommit fram till dem och en stund stått och hört på med ett litet ironiskt leende, spratt då med ens till.

— Agda? upprepade han lågt och liksom förvirrad.

Men för Angela steg plötsligt upp bilden av ett sagolikt väsen som en åsktung augustiförmiddag i hennes barndom trätt in i skolsalen på Ekered, en adertonårig flicka med huvudet tyngt av en krans av gula rosor från trädgården.

— Å, vår älskade Agda, sade Gotthard upprymt. Då får jag gratulera dig.

Men Sven gratulerade inte Stellan till Agda. Också för honom framkallade namnet en bild av en ung flicka i röd luva och en kort mörk kavaj med blanka knappar. Den hade hon haft på sig en vinterdag, då han kommit hem på julferier. De hade gått tillsammans in i skogen och sagt varandra sin kärlek i en hölada på vägen. Det var länge sedan nu. Han kastade en blick på Bess, orolig att hon skulle ha hört något. Som de flesta unga äkta män hade han lämnat ut sina minnen åt sin hustru. Också Agda, sin första förälskelse, hade han förrått.

— Hon borde stanna på syateljén och inte börja

gå omkring som modell. Det är ett dåligt yrke, sade Edla småförståndigt.

Stellan skrattade.

— Det tror du, sade han föraktfullt. Det är inte det sämsta att leva på att få sin sköna lekamen förevigad.

Och han svängde åter på sig, med en min som om han själv inte skulle haft något emot att stå modell, om blott någon velat ha honom och helst också givit en slant för det.

Men Edla satt där tyst och butter, redan förtorkad som en gammal ungmö, fastän hon bara var några veckor äldre än Angela.

Nu bjöds det omkring frukt och vin. Fröken Alexandra Vind-Frijs reste sig och kom fram till ungdomarna. Hon hade en tung, dyrbar klänning på sig, och en kolossal sidenrosett var fästad vid knäna. Familjesmycken hängde på henne överallt: i öronen, på bröstet, kring handlederna blixtrade ett kvartskilo av ätten Vind-Frijs' hopsparade rikedom.

— Kom, Paula, sade hon. De vilja att jag skall sjunga.

Det var Paulas förskräckelse att uppmanas att ackompanjera Alexandra Vind-Frijs. Hon hade suttit och väntat på det nu en stund — att det skulle komma. Hon reste sig klumpigt, kastade sin apelsin, som hon just tagit, i Angelas knä och gick fram till flygeln.

Medan fröken Alexandra Vind-Frijs bläddrade i sina noter, såg Paula von Pahlen ut över salongen.

Hon tyckte släkten satt där grupperad som till foto-grafering. Besynnerligt folk — dessa två raser, den mörka, verksamma och levnadslystna judiska, som med Betty Levin och Bess Rosenrauch införts i familjen, och den ljusa, stillsammare och på ett trögare sätt tungsinta, för övrigt redan förut så uppblandade nordisk-baltiska. Svart hår och blont hår, brunhyllta, köttiga, livliga händer, och smala, vita och loja.

Hon såg på Gotthard, som lutade sig tillbaka i en stol med de långa benen framsträckta över mattan. Och när hon mötte hans spefulla blick, rodnade hon olyckligt.

Hon var en smula förälskad i Gotthard, den slarvern. Han bara skrev poem i Uppsala under terminerna. Emellanåt, när han var inne i Stockholm, kom han och hälsade på dem om söndagarna. Han brydde sig inte om henne, han hade inte ens lagt märke till hennes tysta kärlek. Han var intresserad av så många andra, han. Och endast ibland gitte han läsa upp sina dikter för henne. Alltid handlade de dikterna om spotska, högmodigt sköna kvinnor, demoniska och på allt sätt värda att älskas. Och Paula lyssnade ödmjukt och visste ej, hur hon skulle bete sig för att bli lik dem.

Nu satte fröken Alexandra Vind-Frijs fram ett nothäfte på stället.

— Se här, sade hon med säker röst. Den ta vi.

Hon var alltid så säker. Hon älskade att höra sin egen röst mer än hon älskade musiken. Därför var

det svårt att ackompanjera henne. Piano och röst liksom skuro sig mot varandra.

— Du kan inte ackompanjera mig, brukade hon vresigt säga till Paula.

Men ingen annan fanns, som ville spela för henne. Nu sjöng hon Schuberts Heidenröslein:

*Röslein, Röslein, Röslein rot,
Röslein auf der Heiden.*

Den där blyga rosen på heden skakade fröken Alexandra Vind-Frijs' sylvassa röst bladen av. Ackompanjemänget sökte följa med en ton av innerlighet, men drunknade.

Åhörarna sågo ledsna ut. Benno Levin tänkte:

Du långa spektakel, du har aldrig sett Röslein, aldrig känt den ljuva doften från henne komma flygande på ljungheden med vinden.

Och som Benno Levin var musikalisk, pinades han och vände och vred sina små feta händer. Ehuru numera alldeles fri från fåfänga, kände han sig nog dessutom, fast han icke ville vidgå det för sig själv, litet illa berörd av den där gamla drakens överdrivna uppskattning av hans egen ålder.

Men Lilian lade huvudet på sned, och hennes ögon strålade. Från det dunkla hörn, där hon gömt sig för att höra på sången, följde hon med blicken väninnans rörelser. Hon var helt förtrollad av henne. Den andra tog alltmera makten ifrån henne. Det låtsades Lilian ej ens märka, eller hon brydde

sig icke om det. Efter det fröken Alexandra Vind-Frijs flyttat till Stockholm, det kunde nu vara en tre, fyra år sedan hon kommit resande från Skåne, styrde icke Lilian längre själv sitt hushåll. Den andra bodde på bara några få minuters avstånd, snett över Nybroviken vid Strandvägen, och var ständigt hos henne. Hon kom flera gånger dagligen, hennes mun var fylld av visa råd. Hon betraktade den fyrtiofemåriga Lilian som en barnslig varelse, fastän hon var nästan på dagen lika gammal som fröken Alexandra själv. Lilian ansåg hon för en blomma, en dyrbar sak, som skulle aktas. Och Lilian hade fallit in i den roll, som tilldelats henne. Alexandra sade till att hon skulle gå och vila sig på sängen ett par timmar efter lunchen. Lilian gjorde det. Alexandra följde Lilian till sömmerskan och modisten, bestämde snittet på hennes klänning och aigretten i hennes hatt, och som hon var mycket förmögnare än Lilian, gav hon henne också presenter. Hon körde bort hennes jungfrur och skaffade nya: allvarsamma, stränga typer voro mest i hennes smak. Peter var slagen ur brädet, på ett mera effektivt sätt till och med än om den tuktiga och korrekta fru Lilian tagit sig en älskare. Och när fröken Alexandra Vind-Frijs sjöng som nu, satt Lilian där borta i sitt hörn och varken såg eller hörde någon annan. Hon gav inte ens sin egen dotter Paula en blick.

Fröken Alexandra Vind-Frijs sjöng den ena sången efter den andra. När hon själv hoppade ur takten, gav hon den arma Paula ett par hätska ögon

för att visa vem det var som misskötte sig. Inte var det fröken Alexandra Vind-Frijs.

Gästerna tycktes snart förstenade. Allas ansikten buro ett uttryck av bister hopplöshet. En tjänstflicka gläntade förskrämt i dörren till salen för att säga till att supén var serverad, men Lilian vinkade endast otåligt avböjande till henne. Peter gjorde en komisk grimas. Han längtade efter varm mat ovanpå den iskyla fröken Alexandra Vind-Frijs blåst över salongen.

Äntligen var underhållningen slut. Alla sågo befriade ut och applåderade med ivrig tacksamhet. Stellan tog en vas med blommor från bordet och räckte sångerskan djupt bugande.

Det blev rörelse i salongen. Man hade ett behov att röra sig och att prata. Paula lade långsamt igen locket till flygeln och smög sig bort till brasan. Hon nickade omärkligt till Angela. Angela log öppet emot henne. Hon visste ju, hur Paula avskydde allt detta.

— Kom, alla mina barn, och ät! ropade Peter och klappade i händerna.

Han bjöd Betty armen.

I salen med de högtidliga ekmöblerna var ett långt bord dukat. Brinnande ljus stodo i långa rader. Peter knäppte på det elektriska ljuset.

— Vi se ju ingenting, sade han.

Men fröken Alexandra Vind-Frijs skyndade genast fram och släckte igen.

— Peter, sade Lilian förebrående, Alexandra har ju ordnat så vackert med stearinljusen. Det är så stämningsfullt, och du borde tänka på att litet av stilla andakt och samling höves oss nu, när den gamla landsmodern lämnat oss.

Då måste Peter finna sig. Men han skakade på huvudet.

— Sitt inte och mumla, Peter, sade Betty muntert. Ja, jag menar inte att du skall tiga! Ibland borde du tvärtom tala högre.

— Nej, nej, sade Peter bara betryckt.

Men när han såg ut över bordet, sken han åter upp. Han tyckte om att ha fullt med folk omkring sig och att få bjuda. Han var barnsligt förtjust, när gästerna togo för sig ordentligt. Och kanslirådet Peter lyfte sitt glas och önskade dem välkomna och sade också halvt förläget några litet konventionella ord om att även det gamla året nu låg på sitt yttersta.

— Skål, Lilian, ropade han.

Men Lilian var upptagen av att förse fröken Alexandra Vind-Frijs med fågel och låtsades icke höra honom.

Gotthard lutade sig fram över Angela.

— Minns du den gången vi spelade läggspel på Eka? sade han.

— Jo då. Vem var det som vann? frågade Angela.

— Du förstås. Du är bedårande, Angela.

Paula på hans andra sida hörde på med nedslagna ögon. Ack, om han viskat så till henne!

Hans von Pahlen sade från sin ända av bordet:
 — Ett nytt år — det betyder att man är ett stycke närmare döden.

Han hade inte tänkt säga det så högt. Men nu hörde alla det, och det blev så tyst vid bordet. De sågo den lille Hans sitta där hopsjunknen och mager liksom med spår av liemannens skära redan i rynkorna i sitt ansikte. Men Benno Levin, som älskade god mat och nu vid fågeln hämtat sig från fröken Alexandra Vind-Frijs' sång, utbrast:

— Det nya året bär idel goda skänker i sin famn, det skola vi vara övertygade om. Tänk på att det är ett litet spädbarn, det som nu skall träda över tröskeln, och små barn föra lycka med sig.

— Lilla pappa, sade Betty varmt. Du äter väl inte för mycket fågel?

Åter satt Betty tyst. Hon såg oroligt på Hans. Hon sörjde över att hon nog snart skulle mista honom. Också hon trodde det. Mitt i detta glada sällskap tänkte också hon bara på döden. Hon hade velat trösta honom. Men hon kunde det inte.

— Se här, Hans, sade hon ivrigt och räckte honom de fyllda tallrikarna, som om hon hoppats att maten skulle bota honom.

Då ringde det i telefonen. Jacob kastade servetten och sprang upp.

— Ursäkta, sade han hastigt. Det är nog till mig.

Han gick bort till apparaten. Medan han talade och någon svarade i andra ändan av telefontråden, fick hans ansikte ett spänt och uppmärksamt uttryck.

— Jag måste ge mig av, sade han, sedan han lagt ned luren, och han kom fram till Lilian. Tack för i afton. Det har varit så trevligt. Men en patient kallar mig.

— Nu kommer det lilla barnet, sade Benno Levin glatt.

— Ja, bara jag hinner dit, mumlade Jacob och skyndade på ned till sin bil.

— Så roligt det skall vara att få ett barn på själva nyårsafton, utbrast Betty, när Jacob rusat sin väg.

De andra skrattade litet. Å, den Betty! Hon önskade alla barn.

Nu var desserten undanstökad, och de gingo åter in i salongen.

Klockan närmade sig tolvslaget. Peter öppnade ett fönster och lutade sig ut. Snötäcket glimmade vitt på planen nedanför, på Nybroviken och över träden i parken och i alléerna långt borta på Strandvägen.

Så började Jakobs kyrkklocka slå tolv slag. En annan kyrkklocka längre bort stämde in. Snart ringde alla kyrkklockor i staden tolv. Ljudet tumlade in genom det öppna fönstret.

Alla sutto tysta där inne. Klockorna, som hade olika klang, tycktes svara varandra, tala i tystnaden, som uppstått.

Fröken Alexandra Vind-Frijs hade slagit armen om Lilians liv. Hennes stora näsa var litet röd av vinerna, de utskjutande tänderna blänkte. Benno Levin klappade sakta sin dotter Betty. Paula och

Angela sågo på varandra med stora ögon, gripna av stundens högtidliga stämning. Sven kysste hastigt Bess' kind.

Klockklangen dog bort, och Peter stängde fönstret.

— Gott nytt år! ropade han glatt. Nu är det 1914!

Så var det med ens ett nytt år. Man önskade varandra gott nytt år. Och det var som om det under detta år skulle hända något utomordentligt roligt.

När Petra och Angela efter en stund vandrade hem, myllrade det av folk på gatorna. Människor rusade framåt, ropade och skrattade.

— Gott nytt år! Gott nytt år! hördes det stimmande från alla håll.

Människor som icke kände varandra skreko till varandra tvärsöver gatan.

Från restaurangerna strilade strålknippen ut, och musikkapellen där inne spelade till tango och one-step. Ingenstädes syntes något som erinrade om att den gamla drottningen dagen förut hade gått bort från en insnöad huvudstad. Var det bara ett svunnet, stillsammare skede av tyskhetstiden, som med henne skulle läggas i graven?

I stället tycktes alla ägna sina krafter åt det bullrande Sylvesterfirande, som för ett par år sedan införts till Stockholm från kejsarens Berlin.

En herre i vid ulster gick om Angela och Petra. Han kom tydligen från nyårsvakan "En tangonatt i Mexiko" inne på Royal, där tusen utvalda svenska undersåtar, lätt champagneomtöcknade och i rosiga

förhoppningar om alla fröjder det nya året komme att bringa, just höllo på att dansa igenom de första timmarna av 1914.

När främlingen passerade förbi de båda damerna, såg han på dem granskande, som om han känt igen dem.

Petra ryckte till och stannade, men bara ett ögonblick. Hon hade velat skrika högt:

— Thomas Meller!

Men hon påskyndade bara sina steg vid Angelas sida. Det var Thomas hon hade mött. Då måste han alltså ha kommit hem nu, och hon hade inte vetat av det. Tankarna dunkade vid hennes panna:

Thomas är hemma. Thomas har kommit hem.

Äntligen! Hon drog en djup suck. Hon hade hört att han skulle resa hem till Sverige förra nyåret. Men även då hade han uteblivit. Hon hade detta år åter vant sig vid tanken att han aldrig skulle komma. Och nu gick han förbi henne: en främmande herre på gatan i vid ulster.

Hon såg på Angelas oberörda ansikte. Hon ville berätta för Angela om Thomas. Hon visste ju ingenting — alls ingenting av detta.

Men så lät hon bli det, och de kommo till sin port vid Johannes' kyrkogård utan att Petra sagt något.

II.

I sista ögonblicket kom Angela springande till tåget, där det i den tidiga morgonstunden stod pustande vid den lilla stationen på Nynäsbanan.

Raskt hoppade hon upp på plattformen, och Paula som följt henne räckte henne brådskande några paket.

— Ja, du kommer efter senare då? ropade Angela, just som tåget satte sig i gång.

— I eftermiddag.

Paula viftade ivrigt med näsduken.

Angela blev en minut stående kvar med sina paket där ute. Vinden blåste friskt om hennes varma kinder.

Det var några dagar inpå det nya året, och Angela hade varit ute på sin farbror Peters landställe nära Nynäshamn. Paula och Angela hade farit dit ut ensamma. De hade själva lagat mat åt sig och gjort långa promenader på nyskottade stigar i Södertörns-skogarna. Det kändes tråkigt att fara in till staden igen. Men Angela hade velat se den gamla änkedrottningens likfärd inne i det snörykande Stockholm. Petra hade telefonerat till henne därom. Paula hade föredragit att stanna några timmar tills

det var över, rädd att Lilian och Alexandra eljes skulle exercera henne i det ansiktsuttryck hon borde anlägga och läxa upp henne för det otvivelaktigt mindre tillfredsställande resultatet av hennes bemödanden.

Nu lät Angela blickarna glida över slätten som var vit av snö. Ett par ungar, uppkrupna på ett staket, vinkade åt tåget, och Angela vinkade igen. Så gick hon in i vagnen.

Hon slog sig ned i en andraklasskupé. Före henne sutto där en herre och en liten gosse. Angela var litet sömnig. Hon och Paula hade ju pratat till långt in på natten. Hon lutade sig tillbaka i den stoppade soffan och slöt ögonen. När hon efter en stund öppnade dem igen, hade den lille gossen flyttat sig över till hennes sida och granskade henne med klara tindrande blickar. Angela måste le mot honom. Det var en vacker pojke med mörka ögon och blixtrande vita tänder. Han kunde väl inte vara mer än sex år, och han såg inte svensk ut.

— Ni vill sova? anmärkte han nu lillgammalt.

Han talade svenska med någon utländsk brytning.

— Ja, jag är litet trött, sade hon.

— Cecil, man skall inte tilltala främmande damer, sade herrn mittemot Angela.

Angela tittade upp på honom. Hon mötte oförskräckt hans blick, fastän hon rodnade en smula.

— Å, gör honom inte ledsen, sade hon blygt. Jag pratar gärna med honom.

Den främmande ryckte till litet för hennes röst och ägnade henne en mer ingående granskning.

— Förlåt mig, fröken, sade han, om jag är påflugen. Det var den här lille Cecil som började, och jag får skylla på honom. Men skulle ni inte heta von Pahlen? Ni är så lik en fröken von Pahlen jag en gång kände.

Angela blev förvånad.

— Jo, det är rätt, sade hon.

— Jag undrar, han stammade litet, om ni också skulle känna henne. Hon heter Petra von Pahlen.

Angela var icke längre ängslig.

— Jo visst, sade hon glatt. Det är min faster.

— Er faster? Men Petra von Pahlen kan inte vara så gammal.

— Nej, sade Angela. Det är hon inte heller.

Nu föreställde sig den främmande:

— Jag glömmer alldeles bort att själv presentera mig. Mitt namn är Thomas Meller.

Angela såg överraskad upp. Nyligen hade hon läst i en tidning att en forskningsresande Thomas Meller skulle ha kommit tillbaka hem efter många års vistelse i Sydamerika, Chile var det bestämt. Det hade stått att han hade med sig stora samlingar, som han ämnade erbjuda något museum.

— Å, är det doktor Meller? sade hon bara.

— Inte doktor, men Meller, svarade han kort.

Han såg uppmärksam in i hennes ansikte för att utröna, om hon visste något om honom. Kanske

Petra berättat? Men hennes nästa yttrande tog hon ur de tankarna.

— Jag har läst något om er i tidningarna, sade hon endast, jag minns inte så noga vad.

— Ja, jag har ibland stått i tidningarna, sade han litet ironiskt, i synnerhet förr i världen. Men det här var ett egendomligt sammanträffande, och visst inte det första. På nyårsaftonen mötte jag bestämt fröken Petra von Pahlen. Och var det inte fröken som var med henne?

— Jag vet inte att vi mötte er, svarade Angela. Men vi voro borta på en bjudning då.

— Ja ja. Ni återvände väl. Jag gick förbi er på hemväg från den där mexikanska nyårsvakan på Royal. Jag hade begivit mig dit för att se, om jag skulle känna igen mitt gamla mörkhyade Amerika. Det gjorde jag nu inte precis, så jag avlägsnade mig strax.

Han såg tankfullt på henne.

— Jag kände rätt nära Petra von Pahlen förr, och hennes bror Hugo, sade han.

— Å!

Angela blev röd igen.

— Det var min far. Han är död nu.

De sutto tysta. Tåget for igenom en skog. I grannarna, tyngda av snön och nyss orörliga, ilade det av annalkande byar, medan himlen mörknade och blev blyfärgad.

— Det här är hemskt, dödsdystert, sade Thomas Meller.

Angela såg på honom. Det var ett egendomligt ansikte, som ovillkorligt måste fastna i minnet. Dragen voro oregelbundna, men icke fula. Munnen var liten med bestämda, bleka läppar. Ögonen, vackert infattade under mörka bryn, voro grå, fyllda av ironi och ömhet. De skänkte hans ansikte ett visst lysande liv, som man genast lade märke till. Hans hår, mörkt och slätt, var litet grått vid tinningarna.

— Vi ha varit på en utflykt, Cecil och jag, sade han nu. Jag måste ju visa honom hur det ser ut i Sverige på landet ett riktigt nyår med meterdjupa snödrivor och piskande yrväder.

Cecil, som en stund suttit tyst och sett från den ena till den andra, började nu prata. Han tog fram en leksaksbjörn, som han lade i Angelas knä.

— Den är så klok, sade han, liksom bevekande henne att se med hans ögon. Den förstår allting. Den bad just nu att få sitta hos er!

Angela måste skratta igen. Redan kände hon sig bekant med dessa två, far och son. Tre med den där björnen, som var så klok!

Hon fattade om björnen med bäge händerna. Den var mjuk och silkeslen med två svarta ögon av glaspärlor.

— Har du fler leksaker? frågade hon.

— Ja, ett tåg — som går till Schweiz, sade Cecil.

Thomas betraktade Angela oavbrutet. Det var sant att hon var lik Petra, fastän hennes ögon voro svarta och hennes hår blont. Det gjorde honom upprörd. Så många år hade gått, sedan han övergav

sin fästmö Petra. Och här satt nu en ny Petra, som med en strålande blick påminde honom om hans första ungdom.

När det ett ögonblick blev tyst i kupén, kände också Angela något i luften av den främmande mannens tankar. Det snuddade vid hennes panna, strävt som om skuggan av en avlägsen havsfågels vinge strukit förbi. Och hon blev förvirrad utan att förstå varför.

Nu foro de in i de långa södertunnlarna. Ljus blixtrade förbi, från lamporna där ute dansade skenet över kupén i sicksack.

Så körde tåget in på Centralstationen.

Angela sade hastigt adjö av Thomas och Cecil.

Thomas stod och såg efter henne, när hon sedan långsamt försvann på perrongen bland de få och tigande människorna där, som icke dragit sig åt slottet och Riddarholmen.

Så suckade han litet, tog Cecils hand i sin och började gå mot utgången och ut i ett svepande likgrått oväder under larret från stadens alla kyrkklockor, vilka nu i ett ringde till en gammal konungaänkas ödsliga jordafärd.

Angela arbetade sig så småningom hem genom stormen och de tätpackade människomassorna, efter det hon sett vad hon kunnat uppfånga i snöryran av den spökaktiga begravningsprocessionens mörka och olycksbådande ståt. Den kom henne att minnas en underlig bild hon sett som barn av upprivna trupper, vilka slagna och med lutande huvuden

vände tillbaka till sitt rike från något fasansfullt fälttåg i någon isig, arktisk trakt.

Knappt hunnen inom dörren erinrade hon sig strax vad som hänt henne på återresan. Hon måste genast berätta det för Petra.

— Vet du, vem jag haft sällskap med på tåget? började hon hemlighetsfullt.

Nej, det kunde inte Petra veta.

Hon såg leende på Angela där de sutto mitt emot varandra vid bordet.

— Thomas Meller! ropade Angela med glad och triumferande röst. Han som det stått så mycket om i tidningarna.

Till sin häpnad såg Angela att Petra blev vit i ansiktet.

— Har du träffat Thomas Meller? sade Petra långsamt.

— Ja visst. Han kände ju dig. Är det inte sant?

— Jo.

Petras hand fumlade litet vid tallriken. Angela hade träffat Thomas!

När de sedan kommo ut i förmaket till kaffet och brasan som brann i kakelugnen, släckte Petra lampan och drog Angela intill sig i soffan.

— Jag skall berätta för dig om Thomas Meller, sade hon.

Och så berättade Petra. Angela kunde inte se hennes ansikte. Ibland flög brasskenet över hennes händer som vilade i knäet. Angela lyssnade. Och allt detta hade Petra dolt för henne dessa år! Hon

hade varit förlovad med denne Thomas Meller som Angela nyss träffat. Ur skuggorna som jagades av brasans skimmer steg åter hans ansikte upp för Angela. Sådan såg han ut som Petra älskat. Och plötsligt mindes Angela hur Petra den där gången då hon legat i feberyrsel ropat: "Thomas." Var det Thomas Meller hon sett för sig i drömmen?

Men Angela vågade inte avbryta Petra, och Petra fortsatte att berätta om sig och Thomas.

De hade stått vid stranden av ett hav, och när Petra tagit ett steg framåt mot vågorna, hade han gripit hennes arm och dragit henne undan havet. Och hon hade vänt sig om då och sett honom för första gången. Hans ögon hade varit grå som havet som stormat framför dem.

De hade dansat tillsammans på en bjudning sedan. Det var Hugo, Angelas far, som fört Petra dit. Hugo hade blott räknat ett par år mer än Thomas, och de hade genast blivit goda vänner. Hugo hade varit hemma hos dem den där lyckliga sommaren.

Thomas hade också varit hemma på ferier från universitetet hos sin mor, som var änka efter en professor Meller. Han var hennes enda barn. Petra brukade möta mor och son på gatorna i den lilla staden arm i arm. Modern strålade av beundran för sin son, det kunde man lätt se.

Och så med ens i Petras berättelse dök hennes barndoms trädgård upp. Denna trädgård som Angela så ofta hört de äldre tala om! Vad de måtte älskat den! Så de talade om den! Kastanjeträden

spredo där gröna skuggor, som fladdrade över sandgångarna. Och om försommaren tände träden sina vita blommor. Över det gula planket som omgav trädgården hängde de tunga blå syrenklasarna. De doftade så man måste ligga vaken om nätterna. Fjärilar gungade mellan blommorna. De röda rosorna öppnade sina kalkar för dem. Ibland var det som om hela trädgården sakta sjungit. Och långt borta hörde man havet brusa.

Här i trädgården promenerade Petra och Thomas många sommaraftnar. Kastanjerna sträckte ut sina grenar över dem och bjödo dem skydd. Varför skulle de inte älska varandra? Hela trädgården suckade ju av kärlek.

Petra tystnade ett ögonblick.

— Jag var inte ens så gammal då som du är nu, Angela, sade hon, bara aderton år. Jag var väl för ung. Vi voro bägge bra unga. Han for ifrån mig. Det var ett främmande land som lockade. Han följde med en vetenskaplig forskningsexpedition till Eldslandet. De andra kommo tillbaka. Men han som hade både sin fästmö och sin mor hemma, han kom inte tillbaka. Sedan blev jag ensam, och med tiden måste jag ju glömma honom. Det är alltsammans. Det är nu sexton år sedan.

Petra såg på Angela med ett litet sorgset leende. Angela hade aldrig känt denna Petra. Hon förnam det som en tomhet i hjärtat.

Petra tände lampan.

Angela hade velat göra något, säga något, men

hon kunde inte. Hon gick fram till fönstret och såg ut. Himlen låg tung och ruvande över staden. I kväll lyste ingen synrand långt borta violett av lyktskenet. Allt var mörker och snötjocka.

Men här i något av dessa hus som ett tätt dok höljde bodde ändock Thomas Meller. Efter alla dessa år hade han äntligen kommit tillbaka till sitt vintriga fosterland.

III.

Aftonen samma dag, då Thomas Meller träffat Angela på tåget, var han på väg hem genom snön efter att ha ätit ute på en restaurang tillsammans med ett par av sina få återstående bekanta.

Han hade nyligen kommit med sin lille son från Leysin i Schweiz, där han hade sin hustru på ett sanatorium. Genom en lycklig slump hade han genast fått övertaga en sällsynt trevlig liten fyrarums-våning, på en gång avsides och centralt belägen, vars tidigare innehavare själv oförmodat måst sätta sig på en båt till en transatlantisk hamn. Så var han nu redan installerad i Stockholm.

Med nerfälld rockkrage gick han så hastigt han förmådde genom de blåsiga och snöiga gatorna. Mötet med Angela hade rört honom. Det var denna förunderliga likhet med Petra! Under alla dessa år hade han bevarat minnet av den unga Petra von Pahlen.

Ibland hade han längtat att återse henne. Varför hade han farit ifrån henne? Det stora äventyret som lockat honom då låg nu bakom honom, trasigt och hopsjunket. Det hade kanske ändå inte varit så mycket värt, att det uppvägte förlusten av Petra von Pahlens kärlek.

Han närmade sig sin bostad. Huset låg nära järnvägen. Tågen foro ständigt förbi. De sände rök-moln omkring sig. Lokomotivens siréner och vagnaradernas rassel nådde upp till hans fyra små rum. Han stördes inte av det. Det var ett liv och en rörelse som om han fortfarande befunnit sig på resa. Den sexårige Cecil brukade ligga i fönstren. Han hade redan namn på tågen. Han såg när de kommo och gingo. Det var en präktig lek för honom.

Thomas gick tyst in i sin sängkammare för att ej väcka Cecil, som sov i ett krypin bredvid. Han tände det elektriska ljuset och klädde genast av sig och lade sig i sängen.

Men när han hade släckt, kunde han inte somna. Ett tåg for förbi. Det växlade vagnar. Han låg vaken och hörde på det, kände nästan som om sängen gungat. I mörkret tyckte han, att han befann sig i en järnvägskupé och att hjulen rullade under honom. Så nyss hade han ju varit på resa.

Vad gjorde Ines, hans hustru, i detta ögonblick? De hade väl nu på nyåret haft flera fester på det stora sanatoriet. Säkert hade hon dansat i sin vinröda klänning. Hon var inte vidare sjuk nu längre. Men hon hade inte velat följa med hem till Sverige. Det var inte hennes land. Hon hade inte längtat dit som Thomas. Thomas suckade där han låg. Hade de någonsin varit lyckliga? På de sista åren hade det varit tal om skilsmässa. Så var det väl bäst att de komme ifrån varandra.

Och medan han nu låg där vaken, började det

rassla omkring honom av minnen. Han försökte somna, men hans tankar väckte honom, de kommo smygande igen, krefsade upp hans ögonlock med kalla ludna fingrar, slogo mot hans hjärna som små hammare av bly. I rytmisk dans, i takt med vagnshjulens dunkande där ute, rörde de sig, höllo fram för honom bild på bild ur hans förflutna år, som om de just framkallats i rummets mörker.

Var befann han sig? Han vadade fram genom knastrande sand och kört, snaggigt gräs, på en oändlig stäpp. Fjärran höjde sig snötäckta fjälltoppar, varifrån en ljudlös och osynlig vind evigt blåste. Plötsligt isades hans blod av en fasa, som inga ord kunde uttrycka, och en obeskrivlig stank slog emot honom. Hans fot sjönk ned i en mjuk, svampig massa, fylld av brosk och ben. Det var en halvförmultnad människokropp. En halvförmultnad onaindian! Han kunde genast se att det var en indian av det stripiga blåsvarta håret på det redan nästan renskrapade kraniet, som grinade en bit ifrån bålen, tydligen avskilt från den genom en vit huvudjägares bila. Hans första riktiga, vilda indian nere i den där ödsliga helvetesarkipelagen, och den var en hög stinkande jord!

Thomas log bistert och tryckte sig in mot den smala kudden. För det där landet, för upptäckten av ett multnat indiankadaver hade han glömt Petra von Pahlen. Längtan efter fjärran länder, efter äventyr av alla slag hade så gripit honom att han hade kommit att i årtal stanna i det gränslösa väl-

diga Sydamerika. Hans kamrater från den första expeditionen som han medföljt från Sverige hade rest hem med sina samlingar och trott sig rika på erfarenheter. Den där docenten som lett expeditionen det antal veckor den varade hade till och med blivit professor på en diger avhandling om de magra forskningsresultaten av sin lilla trygga turistvistelse där nere på några fattiga fläckar av Eldslandet och Patagonien, de enda han hunnit med. Men Thomas Meller hade ingen längtan känt till professorer och hade inte haft nog. Han hade stannat år efter år i den gigantiska sydamerikanska världsdelen, liksom uppsugen i de omätliga ödemarkernas sand och de stora städernas brusande öknar. Och sällan hade han låtit höra av sig, och aldrig hade han givit ut något.

Thomas vred sig i bädden. Han såg åter för sig samma slätt av sand, en rad av tungt lastade mulåsnor, hörde förarnas otåliga rop och såg en Colombianegers ansikte grina med röda läppar och vita tänder.

Under månader hade han en gång bött i en liten strandhydda uppförd av plåtväggar som skydd för de ständiga stormarna. Därifrån hade han och några unga oförvägna chilenska marinofficerare, som han fått med sig av regeringen i Santiago, företagit långa utflykter inåt landet. De hade lämnat båtar och packning och mulåsnor och bestigit bergen omkring lägerplatsen. Stundom hade han plötsligt befunnit sig allena med sitt djur uppe bland klipporna. Hovslagen från de andras hästar hade

dött bort. En fruktansvärd tystnad hade härskat, den dova tystnad som råder i den endast av mörka skuggor och skräckinjagande andeväsen bebodda öde urvärlden. Hästen arbetade sig mödosamt och med svettdrypande kropp uppåt. Thomas fick sitta av ibland och leda honom. Och slutligen stod han där uppe på bergsplatån, där aldrig någon vit förut varit. Med en känsla av triumf blickade han likt en härskare ut över ett land av vita fjäll och skymtade långt borta en saltlagun som tycktes vit även den.

Sedan kommo dimmorna, alla bergstraktens evinnerliga hot, smygande. Synen försvann, och han befann sig insvept i ett töcken, och en blind man och en blind häst letade sig stapplande nedför hans triumfs berg. Och så ensamheten, denna nattens och bergens ohyggliga, sorlande ensamhet, som med ens var över honom. Han kunde inte tända eld för att signalera till sina kamrater var han fanns. Allt han rörde vid var dävet, drypande av fuktighet, och han fick reda sitt läger bredvid den ångande hästkroppen och vänta i timmar på morgonen för att möjligen hitta tillbaka till sitt plåthus igen.

Nu där Thomas låg tyckte han sig förnimma ljudet från en framilande flock guanacos, dessa de patagoniska slätternas och de eldsländska stäppernas vilda lättskrämnda lamadjur, vilkas hovar han så ofta hört slå mot marken, då de galopperat bort, varskodda av lukten från människor eller av ett bösskott, som kanske på måfå avskjutits efter dem. Han hade fattats av en kärlek till dessa hjordar av

stora, skygga, mystiska djur som voro hemma här och vilkas bruna ögon spejade så ängsligt uppmärksamt efter de faror som omvärvde och hotade deras hemlighetsfulla liv. De påminde om de vanliga lamadjuren, men voro resligare, med små graciösa huvuden på långa halsar och en elegant svängd svans. De trampade upp stigar, som de vita männen kunde följa mil efter mil. I dessa vilda oländiga marker voro guanacons stigar de enda man kunde taga sig fram på. Ibland ledde de bara fram till en mosse, och sedan kunde man inte komma längre. En dags arbete hade åter varit förgäves.

Och i de hemlighetsfulla hovdjurens hänilande hjordar hade Thomas Meller till en begynnelse inbillat sig skymta Eldslandets själ, som ständigt ville fly bort och dölja sig för denna lilla skara män, som sökte fånga den.

Vid ett enda enstaka tillfälle hade Thomas dock sett ett hörn av detta land, som med ens givit honom en så häftig hemlängtan till hans verkliga hemland att hans hjärta oroligt börjat dunka. Det var en dag då de fått hugga sig fram med yxa under timme efter timme. Sedan de länge hållit på därmed, tedde sig för deras trötta ögon en plats, som Thomas tyckte liknade någon av Skånes parker. Han såg långsträckta öppna gräsplaner genomflutna av små vattendrag. Runda kullar höjde sig övervuxna av bokar, låga, med grenar ända ned till roten och så yviga och vida, att träden nästan föreföllo halvklotformiga, med små glänsande gröna

blad. Thomas hade tyckt att dessa bokträds glänsande blad plötsligt omsvepte honom med en doft från hans barndoms ängder där uppe i Norden.

Han reste sig förvirrad på armbågen och stödde sitt tunga huvud mot handen. Ja, hans tankar rullade tillbaka. Det var den dagen, då solen bränt så hett från en hög blå himmel, som han i spetsen för karavanen ridit över den där slätten. Då hade han ännu icke känt till dessa hägringar som uppenbara sig för resenärens trötta ögon. De färdades över ett slättland, ett fält av grå lera, fyllt av tuvor och bestrött med snäckskal. Men Thomas red, tyckte han, omgiven av den omätliga oceanen. Dock, hur långt han än red, aldrig kom han närmare denna strand och detta vatten. Det sköljde i det vita ljuset i vågor omkring honom. Men sorlet från vågorna hörde han icke. Allt tycktes honom så förtrollat, så tyst. I evighet skulle han färdas fram så utan att komma någonstädes. Han mindes ingenting om sig själv, intet av sitt liv. Det borrade endast en känsla inom honom: att han skulle fram. Men så hade han strax glömt varthän han skulle. När han lyfte upp huvudet, såg han en ensam fiskmåls röra sig i den blå rymden med stora utbredda vingar. Den växte och växte för hans ögon, och dess vingar hade snart oändlighetens mått. Sänkte fågeln sig nu ned, skulle dess väldiga vingar täcka hela jorden, och allt kvalfullt liv skulle somna in med ett leende i deras bädd av varma dun. Så hade människan sovit första gången trygg i en moders famn.

När Thomas vände sig om, gick en karavan av lastade kameler tätt efter himlens rand. Deras bördor tycktes skymma solen. Men expeditionen hade brutit upp på morgonen med en hop små fromma mulåsnor. Thomas förstod att detta luftens och dagrarnas spel fördubblade mulåsnorna, ställde dem ovanpå varandra, så att de blevo höga som kameler.

Allt var förtrollat. Han såg en jättelik vit sten resa sig ur den ocean som svallade runtomkring platsen han oavlåtligt rörde sig på, utan att det lyckades honom att komma vidare. Ett ögonblick senare stötte hästens hovar emot skelettet av en valfisk. Hur hade det kommit dit för att förvittra i ödsligheten? Och nyss var den en sten, ett märke rest av de hemlighetsfulla skumma väsen, som här lade försåt för alla bleka vita mördare, som vågade intränga på deras mark.

Men när solen sjönk, dog också den väldiga oceanen bort, som Thomas' ögon hela dagen hade sett. Intet hav, inga högtidligt travande kameler, ingen jättelik fiskmås, under vilkens vingar Thomas drömt att jorden och han själv skulle få vila. Ett litet tåg av små trötta män, vilkas ögon svedo av solhettan, en rad av små utsläpade mulåsnor med hängande huvuden och stapplande ben drog fram under den mörknande himlen för att finna en skyddad plats till lägerstad för natten.

Thomas hade icke kunnat glömma denna dags hägringar. Små trötta män leva i ett litet fattigt rike av sträv grå ödslighet, där små trötta mulåsnor

bära deras bördor över ett torrt och tovig gräs. Men runtomkring svallar livet, det stora fantastiska, som de icke kunna nå. De trampa på en plats utan att komma det närmare. De vilja ha fiskmåsens breda och starka vingar för att kunna lyfta sig upp i den blå himlen, men armarna falla bara maktlösa och tunga ned. Så tyckte Thomas Meller nu, att det i grunden kanske också varit med honom, och hans ögon fylldes av sentimentala tårar över att han dock förmått åstadkomma så litet under alla dessa år i de fjärran landen. Kring honom hade den väldiga oceanen slagit sin lockande ändlöshet, men mullen hade klibbat fast vid hans fötter.

Thomas tänkte på det stora museet i Santiago, där han efter hand anstälts för att hjälpa till med att sortera och katalogisera de betydande samlingar han med sina skiftande chilenska följeslagare hemfört från många senare färder till Magalhãesländerna och andra föga utforskade trakter i Sydamerika och Mellanamerika. Den äventyrslystne ynglingen som farit ut med ögonen vilda av längtan efter märkvärdiga och underliga upplevelser, hade blivit en smått byråkratiserad tjänsteman som fyllde katalogerna med sin fina och nästan oläsliga piktur på mellantiderna mellan alla expeditionerna, också de snart rutinmässigt bedrivna.

Det hade ändå plägat kännas som en befrielse att från ödemarkerna och bergen komma tillbaka bland människorna igen. Dessa unga blodfulla män som i månader bodde tillsammans brukade till sist bli

tysta. Ofta framför lägerelden om aftnarna när en gryta stälpt över elden och förstört deras måltid eller när deras bröd, som de med valkiga nävar bakat, blivit bränt och svart, hade de i brinnande åtrå längtat efter stora yppiga, vita eller gräddgula kvinnor från städerna därhemma, vilka skulle skickligt lagat deras föda och konstfärdigt smekt dem om natten. Elden som steg upp och lyste på deras ansikten, där de sutto tuggande på sina pipor, hade för deras ögon format sig till heta och åtråvärda kvinnors buktande gestalter. Deras höga bröst flammade elfenbensvita eller olivfärgade, deras breda höfter vaggade trånsjuka över de knastrande stockarna. Men de kunde inte sticka in sina händer och fånga deras flyende underbara kroppar.

Sedan när elden slocknat och de krupit ihop inne i sin hydda, hade de ibland ryckt till i sömnen och tyckt sig höra smygande steg i gräset där ute. En kvinna antagligen som ville in för att dela deras läger? De drömde om henne, medan något av vildmarkens djur, som lockats dit av värmen, på rädda tassar sprang tillbaka ut i den kalla och rysande natten.

Thomas försökte komma i sömn igen. Men ånyo drogo honom de rullande tankarna tillbaka till de många gångna åren.

Han famlade med händerna mot mörkret, och det var som om han fått tag i tjocka mjuka sammetsdraperier. Denna svaga förnimmelse av sammet mot huden gav honom blixtnabbt tillbaka Manolita —

lilla Manuela, en av de många han älskat, innan han träffat henne som sedan blev hans hustru. Vem hade hon egentligen varit? Med armarna slingrade om henne hade han en gång darrande frågat:

— Vem är du? Varifrån kommer du?

— Kalla mig Nahuelta, kalla mig Inami, kalla mig Guajilda, nej kalla mig med namnet på den goda trollpackan Nahuelta från Nahuelbuta, svarade hon, uppräknande ännu andra indianska namn, med sträva tonfall kommande liksom långt fjärran från topparna av tropiska snöfjäll.

Och han hade sett hennes tunga blåådriga ögonlock sänkas över de svarta ögonen och ett leende stiga upp till hennes mun. Gäckades hon med honom? Var det inte åter de där främmande landen, som lockade honom och ändå flydde ifrån honom, så snart han sökte gripa efter dem?

Hos kvinnor hade han ju alltid velat vila ut som i en moders famn. Hos dem hade han alltid velat bli ett barn igen, lugnt och förtröstansfullt. Men denna Manolita, praktfull som en av de blommor han någon gång träffat på ute i ödemarken, där de slösat sina färger i en brinnande sols ljus, hade givit honom feber och en törst som hon aldrig låtit honom helt släcka.

Manolita hade bott i en villa med en stor trädgård utanför staden. Hennes man var ständigt på resor. Hon måste vara av blandras, en mestis, en *chola*. I hennes ådror flöt säkert indianblodet tjockt under det blekta, utspädda kreolblodet. Något smy-

gande i hennes gång, som om hon tassade omkring i mjuka ludna mockasiner, gav honom som en sensation av något uråldrigt, förhistoriskt indianskt. I hennes sällskap kände Thomas, skälvande av hemlighetsfull vällust över besittningen av något absolut främmande och väsensskilt, att hon tillhörde ett helt annat människosläkte, en helt annan värld, det som var lika oändligt fjärran som landen bortom stjärnorna och månen.

En natt när han vaknat vid hennes sida hade han tyst smugit sig upp i mörkret. Det doftade i rummet, en underlig lukt av starka kryddor steg upp från lakan och draperier. Han trevade sig fram bland möbler och kuddar som inte voro hans. Ett ögonblick snuddade hans hand vid spegelns glatta kalla yta. Han stannade och hörde sin älskarinnas djupa andetag. Hon själv tycktes honom så långt borta, bara hennes behagfulla och djurlikt smidiga kropp, vars värme han nyss mottagit och berusats av, låg utsträckt i rummet.

Denna dag hade han fått ett brev om att hans mor dött. Och först nu här i det kryddlukande rummet kom en stark känsla av sorg och saknad över honom. Brevet hade länge varit på väg. Sedan länge vilade hans mor redan i jorden. Han var en hemlös i ett främmande land.

Han satte sig alldeles vid sängkanten och stödde kinden mot den hårda peruanska mahognyn. Var fanns hans mor nu? En dörr hade slutits bakom henne. Han kunde icke öppna den. Han förstod att

han hade övergivit sin mor liksom han övergivit sin unga fästmö, Petra von Pahlen. Nu skulle hans mor icke längre sända honom dessa långa kärleksfulla brev som han år efter år fått mottaga här ute.

"Du ser ju väl om dig?" brukade hon skriva. *"Du är väl rädd om dig?"*

Ack, för henne hade han alltjämt varit den hjälplöse gossen, och hon kunde icke förstå, hur han förmodade reda sig utan hennes milda förmaningar.

Och där han satt i mörkret hade han sträckt ut handen som förr, när han var liten och darrande trevat efter sin mors hand. Nu skulle aldrig mera den ömma och varma handen sluta sig om hans. Men det var ju han som hade bort trösta sin mor, när hon skulle dö. Då borde han varit nära och slutit sina händer om hennes för att jaga bort de skrämmande skuggor, som följa med döden och ångesten de där sista ögonblicken som ingen kan förtälja om.

Han hade stigit upp då och gått fram till fönstret. Fumligt hade han dragit draperierna åt sidan. Där ute vilade trädgården i glittrande månsken. Träd och buskar växte i detta flödande blanka ljus. En buske, överfylld av små röda blommor, brann som en flamma av eld. Den såg ut som vore den själva trädgårdens hjärta, som här i stillheten och tystnaden öppnade sig och i svaga andetag pustade ut sin kärleks glöd över allt omkring sig. Thomas hade aldrig varsnat trädgården så vacker. Han kände sig instängd i rummet. Han kunde icke nå skönheten

där ute. Återspeglade den kanske som ett stilla vatten en annan värld som rörde sig där uppe bakom stjärnorna och som hans blickar icke kunde skönja? Hägringarna ute i vildmarken hade givit honom samma känsla av överklighet — samma längtan att famna det som var fulländat.

Han kände sig fattas av ett par nakna armar. Manolita hade vaknat och funnit platsen bredvid sig tom. I hennes svarta ögon tände månskenet två skinande solar. Thomas hade velat berätta för henne om sin mor. Men han visste ju att hon inte skulle förstå honom, och så lät han sig på nytt smekas av henne och försökte i hennes omättligen famn glömma att han varit en dålig son.

— Giv mig ett barn, Nahuelta från Nahuelbuta, giv mig ett barn, Guajilda och Inami, hade han mumlat. Men Manolitas sinnlighet hade förblivit steril.

Nu — nu hade han ändå själv en son!

— Cecil, mumlade Thomas, där han låg i sitt rum och icke kunde sova.

Och namnet som han framvisade, som om hans läppar sakta smekt det, gav honom en känsla av lycka som icke något av de minnen, vilka stigit upp framför honom, kunnat skänka. Den där lille gossen med den blanka luggen över pannan och de svarta ögonen så klara och glänsande, så ogrumlade ännu av livet, var dock hans. När han själv blev gammal, skulle i denne gosses själ hans egen livslust och längtan åter sjuda och växa. Cecil var dock en

planta, som sätts av hans åtrå efter det avlägsna och hemlighetsfulla. Cecil var dock en frukt av hans blods möte med främmande rasers blod.

När Thomas träffat Ines, som blivit Cecils mor, hade han redan brutit sin förbindelse med mestisen och var åter en fri man. Han längtade efter ett hem. Ines var dotter till en tysk och väl i någon mån judisk köpman Heinemann, som var född i Lissabon och under en resa nedåt Portugals sydvästkust gift sig med en obildad fiskarflicka från Algarve, Antonia Albufeira, mörk och yppig och ändå sträv och grov som någon salt havsväxt. Dessa Heinemanns hade sedan flyttat till Chile, där mannen förvärvat en avsevärd förmögenhet på export av salpeter. Därunder hade han blivit både portugisisk konsul och högt skattad agent för skandinaviska handels-hus med trevande tentakler åt Sydamerika. Ines, enda barnet, var ännu icke tjugu år, när hon äntligen tilläts att gifta sig med den då ännu jämförelsevis obemedlade museumstjänstemannen. Deras äktenskap hade emellertid ej blivit lyckligt. Det fanns något i hennes natur som Thomas icke märkt före giftermålet, men som sedan kom hans första häftiga förälskelse att slockna, därför att det var alltför likt någonting vacklande, som på ett ödesdigert sätt bestämt hans egen tillvaro.

Hon var så orolig, aldrig nöjd. En tärande åtrå efter något nytt, efter händelser och sensationer, som Thomas inte kunde skapa omkring henne, tycktes ständigt jaga henne. Hennes smala händer grepo

väl efter honom, men ändå dröjde hon icke där hos honom med sitt hjärta. Hennes ögon blickade längtansfullt långt bort, som om hon bakom honom skymtat något åtråvärt, som hon måste skynda till. Kanske berodde det på denna rasernas blandning, som också bröt sig i hennes blod, liksom den brutit sig i mestisens. Men i grunden var det ju samma oro, som burit hans egen längtan efter exotiska länder och först och sist denna hans egen längtan efter exotiska kvinnor, vilken djupast väl varit ursprunget till hans resebegär och vari den forna äre-girigheten utmynnat.

Ett par år bara efter Cecils födelse hade Ines blivit sjuk. Läkaren sade att det var lungorna. Nu berättade hon för Thomas att hon visste att denna lungsjukdom låg i hennes släkt. Hennes mor som nu var död hade alltid varit klen sedan hon lämnat Portugal och det friska skogssusande och vindomblåsta Algarve. Men familjen hade hållit tyst om denna sjukdom, som om de känt den som en skamlig röta man inte vill tala om.

För Thomas hade detta kommit som en hemsk överraskning. Han tänkte med förskräckelse på Cecil. I det runda rosiga barnansiktet spejade han efter spår av moderns anlag. Det hjälpte ej att läkaren tröstade honom med att gossen var fullkomligt frisk. Thomas, som var så djärv när det gällde honom själv och som alltid kastat sig ut i de våghalsigaste äventyr, blev hjärtängslig när det rörde sig om Cecil. Han vaktade hans lekar och hindrade

honom från många nöjen blott av fruktan att gossen skulle överanstränga sig och bli sjuk. Hade detta gjort sitt till att Cecil blivit nästan skrämmande olika andra barn? Thomas förebrådde sig ofta sin rädsla och alltför stora försiktighet, men förmådde ändå inte upphöra med sina ångestfulla omsorger. Det var ju deras enda barn. Läkaren hade avrätt Ines från att föda flera. Icke heller fick hon uppöras, utan måste leva ett mycket lugnt liv.

Ines var ju katolik, under skilda tider av sitt liv åtminstone av skenet att döma ytterligt ivrig och troende, och hon hade endast kunnat erhålla katolsk vigsel såsom en helgande bekräftelse på sitt borgerliga äktenskap med Thomas på villkor att man förband sig till att de barn som komme att födas uppfostrades i moderns religion. Nu förbjöd henne hennes biktfader att med av kyrkan strängt fördömda skyddsmedel värna sig mot havandeskap, häftigt påminnande henne om vad han redan före giftermålet inpräntat hos henne att det var döds synd att idka köttslig sammanlevnad i något som helst annat syfte än att skaffa barn till världen och tillförsäkra barnasjälar himmelen. Då hade Thomas och Ines lämnat den gemensamma sängkammaren och flyttat in i var sitt rum. Därigenom kommo de ännu mera ifrån varandra.

När de nu skulle leva ett slags syskonäktenskap med absolut förbud för varje fysisk beröring, fordrades ju för detta att de skulle hyst ett livligt andligt intresse för varandra. Men när den kroppsliga

kontakten bröts, kunde de inte längre finna något som helst gemensamt. De gingo som två främmande i rummen förbi varandra. Hon hade väl ännu all sin litet spröda skönhet kvar, men han ägde henne inte längre.

En tid tänkte de på att skiljas civilt eller åtminstone separera.

Men inte heller detta steg förmådde de taga. Thomas gav sig ut på en ny expedition på några månader. När han kom tillbaka igen, driven mest av en vild längtan efter Cecil, fann han Ines mera tård än förut, ännu mera orolig, inte tillfredsställd med något.

Doktorn rådde dem att resa till Europa, till Schweiz. Kanske att Ines då skulle hämta sig i en annan luft och i ett nytt land och klimat. Redan då hade en längtan att få komma tillbaka till Sverige gripit Thomas. Helst hade han velat taga med sig sin hustru och sitt barn direkt hem till sitt land. Men när han förde sina planer på tal, möttes han av ett envist, halsstarrigt motstånd från Ines. Hennes far hade dött av hjärtslag, och hon hade fått ärva en stor förmögenhet. Hon skulle gott kunna reda sig var som helst i världen. Thomas undrade inom sig, om orsaken till att Ines inte ville till Sverige var att hon inte längre kunde lida honom själv. Där skulle hon ju vara helt överlämnad åt hans sällskap.

De stängde nu sitt hem, sålde somt och läto magasinera möbler och konstverk med affektionsvärde. Någon släkt där nere hade ju ingen av dem. De

tänkte knappast komma tillbaka. Efter sitt giftermål hade Thomas tagit avsked från museet och i stället börjat syssla med gruvföretag vid de enastående fyndigheterna i det inre av landet, varigenom han hastigt förskaffat sig en ekonomiskt åtminstone tills vidare tämligen tryggad ställning och ett fullständigt personligt oberoende av hustruns förmögenhet. Fördenskull hade han inte släppt sina forskningar. Tvärtom hade han nu tillfälle att med ökad självständighet och mera i stort bedriva dessa, vilka lätt läto förena sig med affärsresorna i de svårtillgängliga trakterna omkring gruvdistrikten. Så hade han under sina senare helt på egen hand företagna expeditioner fått ihop omfattande och mycket värdefulla samlingar av etnografiska föremål. Sedan han nu upphört att vara en underordnad statstjänsteman, men däremot behållit och utvidgat sina förbindelser med allsköns personligheter inom de politiska partierna och regeringskretsarna, kunde han också jämförelsevis fritt förfoga över sina fynd och förvärv. Genom att under hand försälja en del därav till vetenskapliga institutioner såväl i de båda Amerika som i Europa hade han förskaffat sig ett icke ringa tillägg till sina inkomster. Men alltjämt hade han tänkt på Sverige. Det dyrbaraste han samlat hade han sparat i avsikt att med tiden få en eller annan ordenshungrig mecenat att donera det till något etnografiskt museum i hemlandet. Nu ville han försöka realisera denna tanke. Så skulle han

som varit borta så länge ändå till sist komma tillbaka och som alla andra ha något med sig hem att visa.

Under ett halvår vistades Thomas nu med Ines och Cecil på olika högorter i Schweiz. Luften gjorde henne strax gott. Hon blev lugnare. Han såg att hon trivdes.

Slutligen stannade de på ett sanatorium i Leysin i Pays de Vaud, vars franske överläkare Ines blivit särskilt förtjust i. Thomas märkte snart att denne kloke medicus upptäckt vilket omaka par de voro just genom den likhet de ägde med varandra. Han talade med Thomas och sade att med hustrun var det ingen fara. Hon skulle blott bli fortare frisk utan man och utan barnet som oroade och tröttade henne. Då beslöt sig Thomas för att göra resan till Sverige med Cecil. Ines skulle icke sakna honom. Hon hade redan fått vänner på sanatoriet. Hon roade sig, visade sig på konserter, deltog i de gemensamma måltiderna.

Thomas hade alls ej känt några samvetskval, när han så lämnade henne kvar. Cecil hade skrattat av fröjd att få följa med sin far. Det var en stor händelse för detta barn. Thomas hade sedan länge lärt honom att uttrycka sig på svenska. En gång i Sverige skulle han snart kunna tala sin fars språk flytande. De mycket unga lära sig ju så lätt. Thomas ville bosätta sig i Stockholm med Cecil och stanna där åtminstone tills vidare. Om hans hustru åter önskade hans sällskap, skulle han resa till henne

ibland. Tiden och avståndet kunde knappast skilja dem mer åt, än de förut voro skilda. I flera år hade de ju känt sig alldeles främmande för varandra.

Thomas började frysa, där han låg. Kanske var det morgonen som närmade sig. En ny dag! Plötsligt log han. Skulle han icke nu vända sig bort från allt det gamla och börja på nytt? Vad väntade honom härhemma? Så gammal var han ju inte än — fyrtioett år. Det var ingenting för en man.

Angelas ansikte skymtade åter framför honom. Skulle han träffa Petra? Varför inte? Han kunde ju gå och hälsa på henne. Hon hade inte gift sig. Förmodligen levde hon ensam med den där unga flickan, Hugos dotter.

Men han! Efter så många år — skulle hon väl känna igen honom? Skulle hon ens taga emot honom? Han grubblade över detta. Petra hade varit hans älskade. Skulle hon inte kunna bli hans vän nu, när hans mor var död och när hans hustru var nästan lika långt borta?

Tänker jag då alltid bara på mig själv? förebrådde han sig. Alltid jag! Jag! Jag! Var det därför Ines slutat att älska honom? Men just sådan var ju Ines själv — mycket mer än han.

Han var med ens trött. Äntligen somnade han. Och vaggad av sömnen, tyckte han att oceanens vågor, som han den där dagen på den öde slätten sett runtomkring sig som en hägring, nu buro honom långsamt bort mot den okända strand han vaken aldrig kunde nå.

IV.

Under det föregående året, då Petra och Angela hela tiden vistats i Stockholm, hade Angela blivit god vän med sin kusin Paula. De voro ju nästan lika gamla. De hade roligt, när de voro tillsammans. Paula älskade våningen där uppe vid Johannes' kyrkogård. Hon tyckte att med detsamma man steg in där föll det en viss frid över en. Och framför allt: där fanns ingen fröken Alexandra Vind-Frijs, som därhemma stack sin stora näsa i allt, högg sina utskjutande tänder i allt.

Inte heller trivdes Paula med sin mor. Modern ville ha Paula med i sällskapslivet, ja hon ville att hon skulle lysa på bjudningar och fester. Men Paula saknade helt förmågan att lysa. Bredvid sin vackra och tillgjort aristokratiska och poetiska mor tog hon sig ut som en klumpig bondtös. Och det värsta var att hon visste det, hon kände det på sig. När hon skulle framträda vid sidan av den prålande och kråmande fru Lilian, blev hon outsägligt klumpig. Hon stötte emot stolar och bord, så att hon i själva verket åstadkom ett visst buller, när hon steg in i en salong. Hon hade ingen figur. Hennes anlag för fetma voro obestriddliga. Den själfulla

Lilian suckade bara, när hon avsynade någon ny klänning åt Paula.

— Du ser ut som ett åbäke, sade hon hjärtlöst.

— Ja, svarade Paula.

Och så visste hon, att hon såg ut som ett åbäke. Det gjorde henne ingalunda mera elegant. Ända sedan hon var liten hade modern plockat på henne, synat hennes naglar och tänder och trubbiga näsa. Om natten drömde Paula hiskliga drömmar om att hon råkat i en häxas våld, som slet av henne hennes röda kopparskimrande hår, som var det enda vackra hon hade. Om morgnarna kände hon på huvudet. Jo, håret fanns kvar. Alltid en liten tröst. Också Stellan hånade henne och ville ha henne annorlunda. Varför fick hon inte vara i fred? Hon grät mycket dessa uppväxtår. Hennes ögon blevo ännu rödare än håret, men det var av gråt och inte så vackert.

Ute på deras nuvarande landställe där nere åt Nynäshållet fladdrade modern alltid i tunn klänning och flaxande spetsar framför Paula bland blomster-rabatterna.

— Känn doften, Paula, andades hon. Känner du hur berusande det doftar? Man kunde flyga bort!

— Hm, grymtade Paula sorgset.

Visst kände hon att blommorna doftade. Hon hade väl näsa hon också, men se hon kunde inte ge uttryck åt vad hon kände. Ett stort fel! Man måste åtminstone låtsas vara entusiastisk som fru Lilian.

Likadant var det nu med fröken Alexandra.

— Är inte tant Alexandra förfärligt söt? frågade Lilian sin dotter.

— Hm, svarade Paula.

Förfärlig var tant Alexandra, men inte söt!

Paula avskydde Alexandra. Som liten hade Paula en sommar fått följa sin mor till en egendom i Skåne. Det var där denna Alexandra Vind-Frijs ursprungligen anträffats, och det var där hennes avsky för henne först hade väckts.

Ögonblickligen hade den främmande damen beslutat att gripa sig an med hennes försummade uppfostran. Varje morgon tog hon hennes hand i sin kalla, som var som slemmig, och bredde ut hennes fingrar för att se, om hon var smutsig om naglarna. Sådant sårar ett barn. Hon hade tusen anmärkningar mot henne. Paula talade för grovt, nej, inte alls vackert, var inte nog artig.

En gång när hon ansåg att Paula varit stygg, stängde hon in henne i en fårfälla. Varför just i en fårfälla? Å, man gick just förbi, och Alexandra skuffade in henne där och lade haken på. Paulas mor var bortrest den dagen, men kanske hade hon inte hindrat Alexandra. Vem kunde hindra henne?

Där stod lilla Paula. Fåren voro ute på bete. Marken var full med smuts. Det riktigt stank av den. Pölar av gult och smutsigt vatten hade bildats i fördjupningar. Men runtomkring lyste den skönaste äng. Långt bortifrån hörde Paula fåren bräka och barnens gälla röster högt i diskanten.

— Bää! sade Paula plötsligt själv. Bää! skrek hon i trots och förakt.

En ond fé skulle gå förbi henne, kittla henne med sitt trollspö, och förvandlingen skulle ske på en sekund. Paula skulle bli ett får! Hon såg det så starkt för sig, att hon skalv av skräck. Hon började oroligt klämma på sin lilla kropp i väntan att ullen skulle växa ut. Sådant kan ett barn inbilla sig, som för flera timmar spärras in i en fårfålla.

Stellan blev hennes räddare. Han gick förbi fram på middagen och fick se henne. Först måste han retas litet med henne. Han skyndade sig fram — låtsande sig förskräckt och ivrig att hjälpa. Så avlägsnade han sig plötsligt, överlägset visslande.

Paula trodde allt hopp var ute. Men han återvände.

— Lova mig att jag får låna din bästa klänning i eftermiddag, sade han. Då skall jag lyfta av haken.

Paula lovade det. Hon brydde sig inte om sin bästa klänning.

Och så slapp hon ut. På eftermiddagen hade Stellan svassat omkring klädd till flicka. Det var hans förtjusning. Han behandlade Paulas kläder på ett mycket mera ömt och försiktigt sätt än hon själv. Han nöj i tyget, knixade som en flicka, dansade och hoverade sig. Men han satte aldrig en fläck eller rev sönder sig.

Efter historien med fårfållan undvek Paula tant Alexandra. Hon var farlig att komma i närheten

av! Men sedan hade hon slagit sig ned i Stockholm, denna förskräckliga Alexandra med den stora näsan.

— Ät inte så mycket smörgås, förmanade hon Paula. En fet flicka blir aldrig gift.

Men Alexandra, som var så mager och därtill rik, hade ändå inte blivit gift.

Paula hade fått resa till en pension i Lausanne för att få skick och fina seder. Ack, hon kom tillbaka likadan som förut. Den gamla hederliga Paula!

Borta från hemmet och fri från moderns ideliga käxande, hade hon ändå haft en skön tid. Flickorna i pensionen höllo av henne. Hon var inte dum. Hon lärde sig snabbt både franska, tyska och italienska skapligt. Hon var också en trofast vän, som i nöd-fall tog på sig andras straff. Hon mindes väl får-fällan och ansåg sedan av princip alla straff orätt-visa. Om söndagarna gingo flertalet flickor till någon kyrka, somliga till en reformert, andra till en katolsk, två och två i en lång rad. De sågo löjliga ut — på parad. För Paula, som avskydde att visa sig, var detta en plåga.

Flickorna hade redan kärleksäventyr. Brev från skolpojkar smugglades in i dörrspringor och genom fönster som stodo på glänt. Det var spännande. En gång råkade också Paula illa ut för ett sådant brev. En flicka som själv inte vågade något hade bett Paula hämta och gömma ett brev åt henne nere vid trädgårdsporten. Men en lärarinna dök ned på henne, när hon skulle gå tillbaka genom trädgården.

— Vad har du där?

En förskräcklig lärarinna med vass och ironisk tunga! Sin vana trogen tog Paula också på sig brevet. Hon sade att det var till henne. Lärarinnan läste brevet högt.

Det började: "*Du min strålande sol, varför gömmer du dig?*"

Det hade just satt i med att ösa ned, och lärarinnan, själv skyddad av ett väldigt paraply, kastade en blick på Paula, som stod framför henne litet kutryggig med hängande huvud under strilregnet.

"*O, min ros, din doft bedövar mig*", läste hon vidare med sin gälla stämma.

Åter en blick på den ynkliga regndrypande Paula. Så ett hånfullt skratt! Brevet kunde omöjligt vara till denna fuling. Paula fick ej något straff den gången. Lärarinnan var för klok. Och Paula, som hade hört en mängd sådana brev förut, rodnade olyckligt.

Paula blev emellertid flickornas förtrogna. Hon kunde ju aldrig tänka på att bli deras rival. Uppflugna i sängarna om kvällarna berättade de för Paula sina hemligheter. En hop flickor i tunna nattlinnen med håret i flygande burr kring blossande kinder, och mittibland dem Paula med fläta hopvriden i nacken och håret slätt åtstruket från den litet kullriga pannan.

Kärleken brann i små eldar kring Paula dessa aftnar. Generad över att ej själv ha en kärlekshistoria, satte hon i sin fantasi ihop en hjälte åt sig. En hjälte som inte fanns. Men han var gudomlig.

Hon gjorde antydningar om honom. Han fanns i Sverige. Han var en italiensk prins, men bodde sommar och vinter uppe i Lappland av någon orsak, som hon hade för litet smidighet att närmare kunna utreda.

När hon sedan fick se Gotthard, som vuxit upp till en vacker ung man, överflyttade hon sin drömde hjältes egenskaper på honom. Han visste ingenting därom. Och Paula lät honom heller inte veta något.

I hemmet var nu hennes förnämsta bekymmer fröken Vind-Frijs. Det var en olycka att hon efter moget övertvägande funnit sitt rätta verksamhetsfält vara där. Hon hade ändrat om hela huset och regerade det nu enväldigt.

— Vi måste fråga Alexandra, sade Lilian om minsta småsak, som skulle bestämmas.

Modern föreföll ibland rentav förälskad i sin väninna. Hon kunde inte vara utan henne. En gång reste Alexandra bort på en tid. Då bleknade Lilian och magrade. Hon hade inte något stöd längre.

Alexandra hade haft en passion: att röka cigaretter. En halsläkare hade förmått henne att lägga bort denna ovana för sin sångs skull, men ännu när Paula kom in i våningen, kunde hon tycka sig känna denna avskyvärda cigarettrök och visste då att Alexandra fanns där. Hon gjorde sig så liten och försökte osedd smyga in i sitt rum. Men hon undgick aldrig Alexandras rannsakande blickar. Hur stod hennes far ut? Han hade ju sitt arbete. Han

gick hemifrån tidigt om morgnarna och återvände inte förrän till middagen.

Paula brukade följa honom till ämbetsrummet om morgnarna. Dessa promenader vid Peters sida voro förtjusande. De gingo arm i arm, far och dotter. Paula hade aldrig svårt att gå i takt med Peter. De marscherade fram genom gatorna med muntert smällande klackar. Lilian vakade över att Paula ej skulle äta godsaker. Det var ju farligt för figuren. Men Peter förde Paula in i konditorierna och köpte henne stora askar choklad.

— Ät upp dem, innan du hinner hem, rådde han henne godmodigt.

Å, de roade sig kungligt! När solen sken, spatserade de genom parkerna. Då gingo de långsamt, tittade på barnen som lekte och om vårarna på blomorna som kommo upp. Peter var en stor blomstervän. Han undervisade Paula i botanik. Han lärde henne också att skilja på fåglarnas läten. Han kunde härma dem alla. Han förvred sitt ansikte i de mest komiska grimaser.

Hörde han en fågels drill, dånade han icke i tillgjord hänryckning som Lilian.

— Hör, kunde han säga och stanna. Hör på låten, Paula.

Då stodo Peter och Paula där med öppna munnar, så lika varandra.

Ute på landstället strövade de omkring i skogarna och kommo tillbaka trötta och smörjiga utan att bry sig om mamma Lilians utrop. Det var bara det för-

färliga att de senaste somrarna hade också Alexandra vistats hos dem. Alexandra på landet bland blommor och fågelsång! Alexandra med gamla handskar på händerna för att ej bli solbränd! Lilian, hennes trogna apa, också med handskar på händerna för att skydda det fina friherrliga skinnet! Alexandra utsträckt i en vilstol med en riktig skräpuks hatt på huvudet, Lilian bredvid i en likadan vilstol med blommönster på sitsen! Alexandra vattnande växterna, alltjämt med de där handskarna på händerna och med grova skor på fötterna.

Blommorna ryste, det såg Paula, när hon kom dem nära med sin strilande kann. Alexandra i bärbuskarna, flitigt plockande bär efter bär, vädrande med näsan efter krypande maskar! Alexandra på sjön roende Lilian, som var en blomma, i aktern!

På landstället var det ändå lätt att fly undan Alexandra. I staden snubblade man över henne. Därför blev Paulas fristad Petras och Angelas våning uppe vid Johannes.

Paula hade i sitt hjärta en vid fond av trofasthet och ömhet. Hon behövde någon att beundra. Hon hade ju så låga föreställningar om något eget kvinnligt värde. Det hade modern ryckt ifrån henne. Ett åbäke var hon! Desto mer höll hon av och beundrade Angela.

Med en av Peters chokladaskar mellan sig kröpo de upp i Angelas soffa, sögo i sig bit efter bit och förtrodde sig åt varandra. De blevo heta om kinderna av iver. Skymningen sänkte sig över rummet.

De föraktade lampsken och älskade tillsammans denna blida ljumma skymning, då dagen långsamt slocknade.

Längre fram i livet skulle dessa skymningsstunder glänsa för dem som underbara små smycken. Ljudet av deras låga röster som sjönko in i varandra, händerna som ibland snuddade vid varandra, den öppna asken med sin goda doft av choklad, en spegel som blixtrade till i ett hörn: hela denna stämning samlade sig till en klingande ton, som länge sedan de skilts åt skulle darra i deras hjärtan.

V.

Petra och Angela gingo en kväll på Dramatiska teatern tillsammans med Stellan och Paula. De kommo i sista stund och sökte sig till sina platser, just som ridån gått upp.

Angela var alltid förtjust att få komma på teatern. Hon älskade så denna tystnad i salongen, mörkret, de vita ansiktena vända upp mot scenen, där en värld trollades fram. Hon levde sig in i de öden, som utspelades framför henne, darrande av spelets spänning. Också här älskade människor, också här slog döden ned på dem just när de lekte i solskenet. Då blev det tyst, stilla skuggor från graven lågo över scenen som skuggor från ett tungt moln över ängen, då åskan är nära en het dag. Man satt där på sin parkettstol och såg rakt in i livet. Man glömde icke att detta gällde en själv. Så går det till! Så leva vi! Därför gräto många, eller logo åt det vackra och ljusa.

I mellanakten gingo de alla ut i foajén. Pjäsen de sågo var av det muntra slaget. De logo ännu, efter att nyss ha skrattat.

Då, här i foajén, mötte Petra plötsligt Thomas Meller. Han kom långsamt gående rätt emot henne. De fingo syn på varandra samtidigt. De stannade.

— God dag, Petra, sade Thomas och tog hennes hand.

Där stodo de efter alla dessa år — mitt i en teaters foajé bland människor som pratade och skrattade.

— Jag hade tänkt söka upp dig, sade Thomas sakta, men jag visste inte, om jag vågade.

— Det borde du ha gjort, svarade Petra lika stilla.

Hon vände sig om mot Stellan och Paula och presenterade dem för Thomas. Hon såg honom hälsa på dem och på Angela — en korrekt herre i smoking, Thomas Meller en längst försvunnen resenär, kring vilken hennes drömmar och tankar i årtal kretsat.

Som om det varit något helt naturligt, sällade han sig nu till dem. Han hade gått ensam på teatern. Nu gick han där mellan Petra och Angela, som om det icke kunnat vara annorlunda.

Petra kände sig som mitt uppe i en dröm. Hon visste knappast, hur hon talade och svarade. Hon såg på honom från sidan. Kände hon igen honom? Knappast. I sin fantasi hade hon väl förskönat honom, gjort om honom. Denne Thomas med det grå håret vid tinningarna var icke längre hennes älskade. Hon hade hållit av andra sedan. Men när han kastade en blick på henne, for ändå en darrning igenom henne. Hon bet sig i läppen och vände sig bort. Då pratade han med Angela. Petra hörde, hur hans djupa röst och Angelas ljusa flätade sig samman.

Nu ringde det till nästa akt. De skildes åt vid dörren. Thomas satt bara några bänkrader bakom dem. Medvetandet om att han fanns här på teatern upprörde Petra. Hon kunde inte längre följa med vad som skedde på scenen framför henne. Så hade de då träffats! Händelsen som hon dessa dagar så ivrigt sett fram emot var nu redan något förflutet. Under natten skulle hon leva om detta, se honom på nytt komma emot sig, höra hans röst: "God dag, Petra."

Ja, så hade Thomas Meller sagt, alldeles som om de skilts åt för blott några timmar sedan. Nu skrattades det i salongen. Petra hörde sig själv skratta utan att veta vad hon skrattade åt. Hon fann en hand i sin. Det var Angela, som i mörkret lagt sin hand i hennes. Lilla Angela! Hon ville väl visa att hon förstod vad Petra tänkte på. Petra tryckte mekaniskt Angelas hand.

När de fyra gingo ut från teatern, stötte de åter på Thomas. Han följde med dem. Han gick vid Petras sida genom gatorna. Nu hade hon hämtat sig litet. Hon kunde höra på vad han sade. Det var inte mycket. Han rörde inte vid det förgångna. Kanske borde han bett henne om förlåtelse. Ack, inte nu! Inte här på gatan! Han talade om sin son. Ja, han hade ju en son. Petra sade till och med att hon önskade se honom.

— Om jag får, skall jag komma upp en dag med honom och hälsa på, sade Thomas.

— Ja, ja, nickade Petra förvirrad. Gör det.

Hade hon någon glädje av att se hans son? Det borde ju varit hennes barn: Petras och Thomas' barn. Och åter, som så många gånger förr, darrade det till i hennes tomma hjärta av längtan efter ett barn att lyfta upp i sin famn.

Utanför Petras port uppe vid Johannes stannade de. Det var meningen att Paula och Stellan skulle följa med upp och äta en lätt supé, som Petra hade ställt i ordning åt dem.

— Kanske du också vill följa med upp? sade Petra, just när Thomas sträckte ut handen för att säga adjö.

Hon hade sagt det impulsivt. Det var svårt för henne att så med ens skiljas från honom. Han svarade genast ja. Så gingo de allesammans uppför trapporna.

Inne i salen stod bordet dukat. Stellan satte sig vid pianot och trummade en marsch. Han var litet imponerad av att ha träffat denne forskningsresande, som det stått om i tidningarna, men han ville inte låta märka det.

Medan Petra gick ut i köket, visade Angela Thomas in i hörnrummet. Han blev stående och såg på ett fotografi av Petra som ung flicka. Från porträttet gingo hans blickar till Angela.

— Det är likt er, sade han då långsamt.

Han hade icke kunnat finna tillbaka den gamla Petra, den Petra han en gång för så länge sedan hållit i sina armar.

Men Angela! Ja, Angela! Hon var det som var den unga flickan han en gång sett i sin första ungdom. Han tyckte att hon var det förflutna som nu leende kom tillbaka till honom. Han kände sig till och med en smula blyg för henne. Hon såg på honom med klara blickar. Han vågade inte möta dem. Hans förödda och döda ungdom sved under dem.

Petra ropade på dem inifrån matsalen. De slogo sig ned kring bordet.

De talade om pjäsen de nyss sett. Paula sade som vanligt inte mycket. Det var visst Stellan som pratade mest.

Thomas såg på honom litet förvånad. Det här var alltså den nya manliga ungdomen! Den var åtskilligt fräck och gåpåig, i det fattades ingenting. Men manlig var den i alla fall just inte. Han kände sig gammal, men nu på ett beskt och syrligt sätt, hätskt och föraktfullt.

Var det detta han kommit tillbaka till — för att sitta som en främling vid Petras bord, medan nya gossar, och så blöta och konstiga, beredde sig att taga för sig? Han hade velat riva ner duken. Petra och han hade blivit främmande för varandra. Det kunde nu inte döljas. När hon räckte honom brödkorgen, snuddade deras händer vid varandra, men han kände inte den ilning av berusande lycka, som han förr förnummit då Petra kommit vid honom. Var han en död man? Nej!

Han försökte rycka upp sig. Stellan frågade honom om hans resor. Han svarade sådant, som han

trodde att de önskade få till svar. Men på långt håll tyckte han sig höra bruset av det stormiga hav, vid vars strand han och Petra stått i ungdomen. Han ville möta hennes blick, men Petra undvek honom. Hon såg bort, eller ned på sin tallrik. I stället mötte han Angelas glänsande ögon tvärsöver bordet. Raseriet jäste alltså inom honom. En ung kvinna på andra sidan ett bord, så nära och ändå utom räckhåll för honom! Han hade till sist mött sin ungdomskärlek, och nu skulle han vara gammal.

Han betraktade Petra och Angela. Nej, han ville vara ung igen, och i Angelas blickar skulle han väcka den åtrå han en gång sett i Petras!

Paula sade blygt bredvid honom:

— Är det inte underligt för er att nu igen vara hemma i Sverige?

— Jo, sade Thomas Meller. Ännu känner jag mig inte hemma här.

— Å, det kommer, utbrast Angela. Det är väl bara så i början.

Han ville tacka henne, det var som om hon önskat honom välkommen hem, men raseriet värkte i hans bröst. Han såg sig förstulet omkring. Detta rum ordnat av Petras händer! Han fann det vackert. Det gav honom på något sätt hemlängtan. Ett sådant hem skulle han ha haft. Men i stället hade han irrat omkring i främmande länder, och han hade inte hem någonstades.

Stellan pratade. Det var en lättnad för Petra, som kände den tryckta stämningen, att Stellan pratade.

Det började bli sent. När de slutat äta, gingo de åter ut i hörnrummet.

Thomas tog plats bredvid Angela. Paula tittade på klockan.

— Jag måste gå hem nu, sade hon.

Det blev allmänt uppbrott.

Ute i tamburen räckte Thomas och Petra åter varandra handen. De sågo ledsna ut, som om detta första sammanträffande gjort dem båda illa.

VI.

När Thomas och Stellan följt Paula till hennes port, tog Stellan helt vänligt Thomas under armen.

— Nu gå vi upp på min ateljé, sade han. Jag bor inte hemma. Jag ligger på ateljén. Den är inmonterad på Stallgatan, strax bredvid fadershuset och intill Norra Blasieholmshamnen.

— Det är sent, sade Thomas, litet svävande. Han kände sig utan vilja denna natt.

— Å prat, svarade Stellan muntert.

Så förde han Thomas Meller upp på sin ateljé. Hade han någon avsikt därmed? Kanske tänkte han på en beställning. Det vore inte illa att få måla en i viss mån omtalad forskningsresandes porträtt. Det skulle kanske göra sig på en utställning. Stellan fjantade före Thomas i trappan för att visa vägen. När han öppnade till sitt rum, var det folk där. Det hade han inte beräknat. Han hade velat imponera ensam på Thomas Meller.

En ung herre, som legat utsträckt på ottomanen, sprang upp med ett fnissande.

— Nå. här är du äntligen, ropade han. Jag gick upp hit för att få prata och träffa Agda. Vi ha suttit och hållit varandra i handen.

— Jag är inte rädd för dig och damerna, sade Stellan. Du gör ingen skada. Här ser doktor Meller den store naivistmålaren Kiss Nilsson, oftare kallad Kissnisse, och det här är fröken Agda Wising.

En herre i violett kavaj, behagfullt insvängd i midjan, räckte Thomas en slapp och blöt hand. Hans ansikte, mörklagt, med en synnerligen röd mun med amorvbåge, var vackert och karaktärslost. Näsan hade fått en sväng på sned, det ena ögonbrynet var draget uppåt, en lock, kastanjebrun och blank, föll ned i pannan. Ögonen voro mycket blå och lyste på ett oroande sätt. Det var som om de vore en fasadklättrares dyrkar och inbrottsredskap.

— Så, är det Thomas Meller? läspade han.

Thomas vände sig hastigt från honom till Agda. Hon neg för honom. Där hon rörde sig i skenet från taklampan, som hade en kokett röd silkesskärm, liknade hon ett underligt främmande väsen. Hennes hår, blåsvart och glänsande, tyngde huvudet på den vita fina halsen. Ögonen, svarta och strålande, hade en skygg blick. Hon såg ut som en som är stadd på flykt.

Men bakom henne stod en tavla på staffliet, där Stellan målat henne naken. Hon bar en vattenkruka på huvudet och armarna voro lyftade. Det var ett måleri i den stil, som vid denna tid blivit modern, i kuber och cirklar. Den nakna kroppen kom aldrig rätt fram, den växte upp ur en hop tunnor. Men där den skymtade, skimrade den vit och len, som ett motiv, en blomsterranka i en persisk matta.

Stellan hämtade fram glas och en sorgfälligt inlåst halvbutelj punsch. Han var mycket knusslig, han bjöd på mycket litet punsch i mycket små likörglas. Denne målaryngling, som Peter en gång i tiden hade varit tvungen att skicka till ett hem för vanartiga barn, hade vuxit upp till en knapersnål småborgare, beskäftig och idog, alltid fruktansvärt mån om sitt.

— Ja, så här ser det ut hos mig, flinade Stellan. Hemtrevnad, oskyldigt familjeliv och gästfrihet i gamla trogna vänners lag! Kan man ha det rarare, eller vad säger herr doktorn?

Thomas satte sig på schäslongen. Inom sig beslöt han sig för att göra visiten kort.

Men Kiss Nilsson slog sig genast påpassligt ned bredvid och lyfte sitt glas mot honom. Pekfingret höll han sirligt utsvängt. Han bara läppjade på punschdropparna, de voro inte så många att man egentligen kunde hålla dem i sig, gjorde en grimas och stönade efter att åtminstone få mera vichyvatten.

Han hade en signetring av smaragd med ett grevligt vapen på ringfingret. Stellan brukade håna honom och säga, att hans avlidne far, som varit lakej på slottet och vaktmästare på riddarhuset, knyckt den från slottets skattkammare. Familjen Nilsson kunde inte gärna ha något vapen att skryta med. Pappa Nilsson, som för övrigt varit bror till handelsman Nilsson där nere i trakten av Eka och Ekered och på grund därav haft gamla förbindelser med olika medlemmar av slakten von Pahlen, kunde

ju, menade Stellan, honnett och anständigt inte ha skänkt sin son beröring med något annat vapen än käppen. Men Kiss hade fått ringen av en sin beskyddare, en mycket rik, omkring trettioårig påvlig greve, som av sina många protegéer kallades ömsom rätt och slätt Gusten, ömsom, mera vördnadsfullt, greve Värnamo, men om vilken det i en "kalender över i Sverige levande ointroducerad adel", som var den enda adelsmatrikel, vari han och hans hus lyckats slinka in, lämnades följande utförligare namn- och levnadsuppgifter:

da Wernamo af Sauss, Leo Lars Lorenzo Medici (*Gusten*), f. 1884 ⁶/₆ i Rom, konstsamlare, mecenat, äg. o. beb. Hönsekind i Småland (*Värnamo*).

Kiss visade gärna greve Värnamos ring. Också nu höll han handen så, att ringen sköt blixtar i lampljuset. Han lutade sig fram mot Thomas, en doft av en stark parfym för mörka damer strömmade ut från hans kläder. Ofrivilligt flyttade Thomas litet på sig.

— Ni har varit hos den förtjusande Angela och den stiliga Petra, sade Kiss.

Han läspade på ett så komiskt sätt att hans röst fick något nästan ansträngt jollrande.

— Jag svärmar för dem, fortsatte han och stänkte i ytterligare några punschdroppar, medan Stellan vände ryggen till.

Kiss blev gärna sentimental, då han talade om Petra och Angela. Hans farbror, handelsman Nils-

son på Eka, gamle Johan von Pahlens karamelleverantör, hade så länge Kiss kunde minnas det proppat honom full med historier om deras älsklighet och skönhet. Och nu hade det förunnats honom, Kiss, att lära känna dem personligen.

— Kiss, det är ett slags förkortning av Kristian, förstår ni, upplyste han läspande Thomas, men samtidigt också en signatur, en konstnärssignatur. Vi Eka-Nilssöner härstamma ursprungligen från Schweiz, där vår stamfar var slaktare. Jag nämner det för att jag med stort intresse hört att er portugisiska fiskarfru vistas i det gamla fosterlandet där nere. Verkligen ett högst säreget sammanträffande, tycker jag.

— Så-å, inskränkte sig den förbluffade Thomas till att svara, litet snävt, fast det kliade i hans fingrar.

Den där pojken var tydligen inte van att bli behandlad som vuxen, men han tyckte inte om vare sig att denne lille pajas tog Petras och Angelas namn i sin mun eller att han talade om hans hustru på samma gång som han dukade upp sina löjliga historier om sig själv. Egentligen borde man örfila upp honom så gott först som sist!

— Fröknarna von Pahlen bo förnämt som på en herrgård också här i Stockholm, fortsatte Kiss oförtrutet. Två herrgårdsfröknar! Det går inte ur dem. Jag skulle vilja måla Angela. Något fantastiskt borde det vara. En gräslig och förnäm fantasi. En vit lilja omgiven av vilddjur. Bakom skulle det vara

en herrgård, vit den också, med popplar framför. Jag tycker så mycket om popplar, ty de äro så obestämmligt förnäma, har en släkting till mig skrivit, diktaren Hadrianus Nilsson. På alla grenar skulle det sitta råttor och titta på henne med klara ögon.

Han såg drömmande framför sig och drog förskräckt upp benen under sig, som om han redan sett råttorna.

— Har du lätt för att vara naiv? utbrast Stellan beundrande. Jag anstränger mig allt vad jag förmår med det där med naiviteten, men jag har så svårt för det. Och så måste man ju också tänka sig för, så det blir tavlor som inte genast skrämma slag på folk. Man bör ändå måla så man får sälja, och det är inte heller lätt.

Och med kisande självbelåten och ändå ängslig min granskade han sitt porträtt av Agda.

— Jag har inte alls svårt för att vara naiv och inte för att sälja heller, läspade Kiss till svar, avslutande. Jag har så lätt för allting.

Thomas såg ut i rummet. Det var fint i ordning, nätt och putsat — pyntat som om en flicka haft sin bostad där. Ett ögonblick tänkte han att Agda Wising kanske skötte om städningen för Stellan, men när han åter betraktade Stellan, förstod han att det var pysen själv som höll fint här. Han var så där välvårdad och nätt själv. Sannerligen: hu! Var detta den nya generation som höll på att växa upp i gamla Sverige?

Där sutto dessa två prydliga gossar, frökenele-

6. — v. *Krusenstjerna, Porten vid Johannes.*

ganta ut i de lackerade fingerspetsarna, pratande med gälla flickröster och fnissande på ett tillgjort sätt. De voro tydligen nöjda med sig själva, sin lek med tunnor, sina råttor, sin kväljande damparfym. Agda tittade de ej ens åt. Hon satt där vacker och tyst, van att höra på. Föraktade hon dem då inte? Thomas tyckte sig skönja något hästskt i hennes ögon. Men kanske såg han fel.

Kiss Nilsson hade varit flera år i Paris, han skulle dit igen, talade han beredvilligt om. O, dessa nya målare i Paris, vilka nu chockerade en värld som snart skulle ligga platt på näsan för dem av beundran! Det var deras mästare, dessa fransmän — som för resten många inte alls voro fransmän, utan spanska, tyska, ryska, bulgariska judar. Det var en hel klick målare här i Sverige nu, som studerade efter dem och ändå voro självständiga, för all del.

— Vi kalla oss Talangen, sade Stellan.

— Hur?

Thomas trodde ej han hörde rätt.

Kiss tog villigt i:

— Jo, Talangen! Vi komma att utställa under det namnet. En hel grupp under namnet Talangen. Det gör sig, inte sant? Namnet vill bara säga att vi skilja oss från de talanglösa. Det är en vits, förstår ni. Man skulle inte begripa det annars.

— Åhå!

Thomas log.

— Å, vi komma nog att låta tala om oss, sade Stellan stolt.

Nu var punschen slut.

— Nu får du bjuda på whisky, Stellan, jag vet nog att du har, sade Kiss Nilsson obarmhärtigt.

Stellan såg litet snopen ut. Han rafsade ihop glaset och gick ut och sköljde av dem. När han kom tillbaka, slickade han sig med barnslig förtjusning om munnen, som om han druckit ur skvättarna.

Nu hällde han några droppar whisky i höga grogglas. Så skålade han med Thomas.

Kiss tog fram ett förgyllt cigarrettetui och bjöd omkring cigaretter, små turkiska cigaretter med munstycken av siden. Han manövrerade det behagfullt i sin hand. Den vapenprydda stenen på ringen blänkte. På cigarrettetuiet lyste samma grevliga vapen.

Plötsligt började Stellan och Kiss smågräla. Stellans stora huvud vickade på den vingliga, alltför smala halsen. De litet utstående blå ögonen fylldes med tårar.

Thomas hörde namnen "Gusten", "Värnamo" och "greve da Värnamo af Sauss" ofta upprepas. Ideligen fyllde båda sina små munnar i synnerhet med det sista prålände namnet. Det var Kissnisses beskyddare som debatterades. Stellan påstod att Kiss drog skamligt nytta av sin greve, ja rentav exploaterade honom. Det lät nästan som om de varit rivaler. Ibland slog Kiss upp ett klingande skratt. Han gjorde sig kvick på Stellans bekostnad.

— Du med ditt stora vattenfyllda huvud, sade han vänligt.

Då blev Stellan röd, som om han höll på att spricka. Han var så känslig för sitt utseende.

Snarstuckna och lättretade gåvo de varandra djävulska pikar. Kanske också spriten, fastän serverad i så ringa mängd, stigit dem åt de svaga huvudena.

Thomas undrade, om det kunde vara möjligt att Angela och Petra hölle till godo med de här gossarna. Och åter kände han det på något sätt barockt att det skulle vara han som var gammal. Vad var detta för sällskap av gläfsande hundvalpar med stubbade svansar han råkat in i?

Han ville gå, då det ringde i telefonen. Stellan tog luren och kastade den sedan med en grimas över till Kiss.

— Gusten, sade han.

Kiss läspade fruktansvärt i telefonen. Greven tycktes ha väntat honom på Operabaren, och Kiss hade inte kommit.

— Jag skall strax komma hem till dig, din lille dumsnut där, ropade Kiss slutligen.

Men han var inte ond. Han spelade förnäm och överlägsen. Den efterlängtrade, som bära gör sig mera åtrådd genom att dröja!

— Skall du inte gå då? frågade Stellan retligt.

— Jo, för all del, men jag hinner, jag hinner.

Kiss lade det ena benet över det andra och lutade sig tillbaka i stolen. Han blåste ut en rökring och njöt uppenbarligen av att dröja kvar fastän husbonden kallat på honom.

Agda flyttade litet på sig. Hon såg från den ena till den andra med sömnig blick. Thomas reste sig.

— Tack för i afton, sade han stillsamt.

Åter kände han ett starkt behov av att ge någon en örfil.

— Gläd dig, Agda. Nu får du sällskap hem, sade Stellan vårdslöst.

Thomas Meller och Agda Wising trevade sig ned för de mörka trapporna. När Thomas slog upp porten och den friska luften strömmade emot honom, drog han befriad efter andan.

— Var bor fröken? frågade han Agda.

— Å, ni skall inte ha besvär att följa mig hem.

Men Thomas gick vid hennes sida på de folktomma gatorna. Under lyktorna lyste snön vit. Högt över hustaken var det ett glittrande ljus av stjärnorna.

Agda gick tyst med lätta steg. Thomas hade inte heller någon lust att prata. När de kommo till hennes port på Gamla Kungsholmsbrogatan, räckte han henne handen. Han blev stående och såg på henne, åter slagen av hennes märkvärdiga skönhet. Det var som om de enkla kläder hon bar inte hörde till henne. Genom kappan syntes kroppens vackra linjer, en höft som buktade sig. Ja, hon borde säkert vara naken.

Thomas fick plötsligt ett begär att taga henne i sina armar och kyssa henne, men något i hennes blyga, liksom bedjande blick höll honom tillbaka.

— God natt då, fröken Wising, sade han hjärtligt.

Porten gled igen efter henne.

Och Thomas gick hem under de strålande stjärnorna. Ett par gånger råkade han vilse nedåt Klara sjö och kom till ett mörkt vatten, som speglade en rad av lyktor.

Aftonens olika stämningar drogo genom hans hjärna. Men längst dröjde hos honom minnet av Angelas glänsande ögon, riktade mot honom från andra sidan av Petras dukade kvällsbord.

Han stannade plötsligt. Där han stod under lyktan, skymtade han utanför dess bjärta ljusring en skugga som rörde sig borta på gatan. En kvinna eller en man, han kunde inte ens urskönja vilket, som gick hem. Husen reste sig mörka och tysta omkring den ensamma skuggan. Ibland böjde sig skuggan ned, som sökte den något. Vad var det väl för ett uselt människoöde som famlade sig fram i natten? När Thomas flyttade sig, var det som om också skuggan flyttat sig. Och han fick en svidande orolig känsla av att det dunkla, som rörde sig där borta, på något sätt hörde ihop med honom, var en bit av hans egen själ som icke hade hem någonstades, utan som nu letade sig fram i gatornas mörker.

Och när han äntligen kom till sin egen port, drog han en suck av lättnad vid tanken på att lille Cecil sov där uppe, helt och hållet ovetande om nattens stjärnor och sökande skuggor.

VII.

Det var Alexandra Vind-Frijs som ordnat alltsammans med danskursen.

Paula behövde en uppräckning. Hon var för fet. Bevare oss väl så den stackaren hade utseendet emot sig! Det hade börjat bli modernt just nu med plastisk dans och rytmisk gymnastik. Pass på, Paula! In med dig i en dansskola! Alexandra frågade också, om inte Angela ville göra Paula sällskap. Angela, som knappast visste vad det var fråga om, svarade ändå ja för Paulas skull.

Först litet senare fick hon reda på att den som innehade dansskolan var en fröken Bell von Wenden.

Bell von Wenden, den besynnerliga underlärarynnan på fröknarna Strussenhielms hushållsskola! Då blev Angela rädd, som stode hon i begrepp att på nytt möta ett öde som hon med fasa vänt sig ifrån, Bell von Wenden hade alltså blivit frisk igen och sluppit ut från vilohemmet, dit hon förts från hushållsskolan, medvetslös, drabbad av en sinnets eller kroppens sjukdom som ingen förstod.

Men nu kunde inte Angela neka att följa med Paula, fastän hon så gärna velat.

Fröken Bell von Wenden höll sin skola i ett hus nedåt Wahrendorffsgatan och judiska synagogan. Det var många små trappor som förde upp till den lilla lägenheten.

Angela och Paula gingo uppför dem en dag ett stycke fram i januari.

Paula pustade:

— Ta de aldrig slut?

Nu stodo de utanför en dörr med namnet Bell von Wenden i stora svarta bokstäver på en gul mässingsskylt. Paula ringde.

Det var Bell von Wenden själv som öppnade. Kanske hade hon ännu inte råd att hålla sig med tjänstflicka. Genast hon fick se Angela gav hon till ett utrop:

— Å, lilla Angela von Pahlen!

Hon tog dem båda i handen. Angela presenterade Paula, men Bell såg hela tiden bara på Angela. Hon förde dem in i en rund sal med parkettgolv. Här stod en rad unga flickor i svarta baddräkter utefter väggarna. Det ena benet höllo de upplyft. De sågo ut som en samling svart- och vita fåglar.

— Ni få vila en stund, sade Bell von Wenden artigt.

Då blev det en rörelse bland de unga flickorna. Deras nakna fötter plaskade mot golvet. De vände och vred på sig, som om de varit i en olidlig spänning nyss. Somliga satte sig på golvet med korslagda ben och stirrade med uppmärksamma ögon på Angela och Paula.

Bell viskade.

— Kom hit! Här inne . . .

En dörr slöts bakom dem. De befunno sig i ett helt litet rum, läckert ordnat som en konfektask. Angela vädrade i luften. Ack, där var den igen, denna lukt av svag rökelse som Bell alltid på ett mystiskt sätt omgivit sig med.

— Sitt ned, kära ni.

Bell visade på en ottoman, praktfullt utstyrd med färgrika kuddar och schalar. Själv satte hon sig vid det svarta skrivbordet. Angela betraktade henne skyggt. Ja, det var samma Bell. Hon var elegant klädd i svart åtsittande sidenklänning. Under kjolkanten skymtade små gröna mockaskor. Det onaturligt guldgula håret skuggade hennes bleka ögon, och den smala vällustiga munnen var starkt röd.

— Jaså, ni skola börja på mitt institut, sade hon. Det gläder mig. Jag har varit i Tyskland, Holland och Schweiz ett par år och studerat rytmik och rörelser. Unga kroppar behöva sådant. Ni skulle se bara, hur mina flickor förändras endast efter några lektioner. De få hållning och föra sig genast på ett annat vis.

Hon skrev in deras namn i en stor bok hon hade uppslagen framför sig. Hon föreföll lugn, nästan affärsmässig. På de smala vita fingrarna hade hon dyrbara ringar.

— Ack, Angela, hur ofta jag tänkt på dig dessa år, sade hon. Vad har du gjort?

Paula såg litet förvånad från fröken Bell von Wenden till Angela. Hon visste ju att Angela kände denna dam, men fröken von Wendens röst hade varit så förtrolig.

— Jag har bott hemma på landet — på Eka, sade Angela. Jag har bara varit ett år i Stockholm nu.

— Å.

Bell von Wenden lutade sig tillbaka i stolen och granskade Angela med plirande ögon.

— Och det här är din väninna?

— Vi äro kusiner, sade Paula.

— Å!

Åter detta långdragna utrop, något av ett lodjurs spinnande.

Bell steg behagfullt upp från stolen. Det var ändå något nytt hos henne: dessa rörelser, som verkade inlärda, ett sätt att stå med ena handen stödd mot stolskarmen och den andra utsträckt som om hon markerat takten.

— Vill ni titta på en stund, så var så goda, sade hon verserat. Man lär sig mycket redan av att bara se på.

Ute i salen reste sig de unga damerna. Bell slog sig ned vid en flygel, den enda möbeln i rummet. Hon bad Angela och Paula flytta in ett par stolar.

Angela gick in i hennes rum igen. Denna söta och tunga doft av rökelse! Det stod ett litet rökelsekar på ett bord. Och där på bordet var ett fotografi av flickorna på hushållsskolan. De sutto i en grupp med glada ansikten. Angela såg sig själv arm i arm

med Stanny Landborg. Var det endast för att Angela skulle komma, som Bell ställt fram detta kort? Angela misstänkte det nästan. Det var likt Bell att tänka på varje liten detalj.

När Angela granskade kortet, flög minnet av den där sommaren åter tillbaka till henne. Hon hörde flickornas röster, kände Stannys arm i sin.

Angela återvände ut i salen. Bell gav henne en leende blick.

— Så börja vi då, sade hon.

Hon slog an några takter. Flickorna rörde armarna, lyfte och sänkte dem, uppåt, nedåt. Först långsamt, medan de stodo på samma plats. Så flyttade de fötterna. Framåt, tillbaka. Det var ett muntert spel av vita armar och ben. Takterna flöto in i en melodi. Samma rörelser som nyss endast varit gymnastik blevo till en dans, mjuk, gungande och försiktig.

— Ett ögonblick!

Bell von Wenden gick över parkettgolvet och rättade på en flickas axlar.

— Så, sade hon. De skola inte flaxa tillsammans med armarna. De måste vara stilla.

Lik en prästinna vandrade hon där mellan all denna vita, skimrande hud. Rättade på fel, böjde en arm, satte sina fingrar i en skuldra. Hennes ansikte hade något högtidligt, de bleka ögonen simmade som i rinnande ljus.

Angela hängde sin kappa på stolen. Det kändes varmt i salen. En doft av alla dessa kroppar var i

luften. Ett par av de unga flickorna lutade sig förtroligt mot Bell, då hon kom fram till dem. Det var något så medvetet i deras ansikten. De rätade på sig, som njöto de av sina fina vita lemmar.

Angela tittade på Paula. Hon såg så lustig ut, där hon satt och bligade med häpna ögon. Hur skulle hon väl själv en annan gång våga sig ut på den hala parketten?

Nu spelade Bell igen. Flickorna rörde sig långsamt, sträckte sig bakåt med armarna i en ram kring blommande ansikten. Bell sade:

— Alla rörelser försiggå långsamt, så att musklerna få tid att ordna sig. En rörelse som företages stilla gör också mera verkan. Den vanliga svenska gymnastiken är avskyvärd, den går tak — tu — tak — tu. Allting ryckigt, ansträngt, forcerat, fult. Här få vi kroppen till ett uttryck för vår själ. Den blir ett smidigt verktyg för vår tanke.

Angela hörde på. Bells röst lät så övertygande, nästan hänförd, som om hon talat om en ny religion. Och Angela såg på henne, där hon satt lutad över tangenterna. Det var som om hennes späda händer plockat fram tonerna, som om spelet för henne var ett handarbete och hon fångat melodien som maskorna i ett nät. Angela mindes henne så också på hushållsskolan, böjd över en sömnad eller en vävstol.

Den här omgivningen passade henne bättre.

Lektionen var slut. Eleverna försvunno in i ett litet rum för att klä på sig. När de efter en stund

kommo ut igen, knäppande sina handskar, rättande på en hatt, kunde Angela knappt känna igen dem. Under kläderna dolde de nu dessa vita lemmar som Angela nyss sett i rytmisk lek. De gingo ut i staden med sina gestalters hemligheter gömda för alla, men själva mera medvetna än förut om dem och alltid på ett behagligt sätt tänkande på dem — med njutning kännande sina kroppar under kläderna.

Angela och Paula togo farväl efter att ha gjort upp med Bell om tid för lektionerna.

— En konstig människa, den där Bell von Wenden, sade Paula uppriktigt och stannade ett tag i trappan.

— Bell, svarade Angela. Hon är inte som andra.

Hon ville inte säga något mera. Paula skulle ändå inte förstå.

Men när Angela sedan ensam gick hem genom gatorna efter att ha skilts från Paula, virvlade minnena av de där sommarmånaderna på Prästkragens hushållsskola inom henne. Bell hade en gång kysst henne. Nej, hon ville inte tänka därpå. Hon fick feber av olust. Hon ville inte träffa Bell ensam. Paula skulle helt säkert bli henne ett gott skydd.

VIII.

Det var en söndagsförmiddag. Angela var ensam i våningen. Då ringde det på tamburdörren. Angela gick hastigt genom salen, som var vit av ett underbart solsken. Hon öppnade dörren. Där ute stodo Thomas Meller och hans lille son Cecil.

— Petra lovade mig att jag skulle få komma upp med Cecil, sade Thomas, medan Cecil själv, liten och smal, hoppade in i tamburen.

— Petra är inte hemma, sade Angela litet förlägen.

— Och Cecil som redan klivit på, sade då Thomas och log mot henne.

Angela förde in de två i hörnrummet, som tjänade till förmak. Hon kände sig litet högtidlig till mods att så här ensam ta emot besök av Thomas Meller.

— Var så god och sitt, uppmanade hon Thomas.

— Så vackert allting här är, sade Thomas glatt. Ni ha ju hela staden nedanför.

Han hade ställt sig vid fönstret och såg nu ut. Johannes' kyrkklocka ringde dånande. Det var sol i rummet med dess vita herrgårdsmöbler. En stämning av svensk söndag på landet.

— Jag är glad att jag fick komma hit med Cecil, sade Thomas nu. Jag har så få bekanta numera. Cecil är också för ensam. Han har fått en svensk jungfru som jag inte vet, om han trivs med.

— Jo då, sade Cecil, uppflugnen på en stol.

— Men var så snäll och sitt här, uppmanade Angela igen.

Thomas slog sig ned på andra sidan det runda mahognybordet. Han hade händerna knäppta framför sig och såg leende under lugg upp på Angela.

— Vet ni, sade han, jag är nästan blyg. Jag känner mig som en inkräktare. Vad sysslade ni med nyss?

— Å, jag satt och läste.

Nu när han sagt att han själv var blyg, gick Angelas förlägenhet bort. Hon tyckte om honom. Han hade en behaglig röst. Den bröt litet, därför att han hade talat andra språk så länge.

— Jag har några bilderböcker, sade Angela. Jag kan visa Cecil dem.

Hon gick in i sitt rum. Cecil följde henne genast.

— Får jag också stiga på? frågade Thomas.

Han stod i dörren.

— Ja visst.

Angela satte sig på en kudde med Cecil bredvid sig på golvet. Cecil log av förtjusning över bilderna. Han ville ha förklaringar. Angela läste långsamt högt för honom de rimmade ramsorna som stodo under bilderna. Deras huvuden voro lutade tätt intill varandra.

Thomas såg på dem. Han kände sig nästan glad över att inte Petra varit hemma. Så här, ensam med Angela och Cecil, var han redan hemmastadd. Flickrummet, Angelas lilla rum, kom honom att känna sig rörd. Så förtroendefullt hon låtit honom stiga in här! Hon var förtjusande, där hon satt på golvet. Han slog sig ned på en stol mittemot de två på golvet.

Angela kände hans blick hela tiden. Hon stakade sig litet mitt i en vers och tittade upp. Då mötte hon de grå ögonen, så lysande, så ömma att hon fick ett hugg i bröstet.

Ett ögonblick glömde hon Cecil bredvid sig.

Petra har älskat honom, tänkte hon då blygt.

— Läs mera, bad Cecil.

Och Angela lutade sig åter över boken. Hon läste med hög röst de löjliga verserna utan att tänka på vad hon läste. Hon ville inte se upp igen och möta de där ögonen. De oroade henne.

Solskenet kom i en bred flod av ljus in genom förmaksdörren. Det var så stilla i rummet. Dammkornen dansade i ljusstrimman. Nu ringde klockorna igen. Det var kanske slut med gudstjänsten.

Thomas sjönk in i denna ro. Han mindes söndagar där nere i Eldslandet och Patagonien, då han suttit med högar av post som dröjt så länge på vägen framför sig. Då hade hans tankar ilat till Sverige, till de tysta söndagarna, till solen in i ett fridfullt rum, där hans mor suttit och läst i bibeln. Hans

längtan hade flugit i väg med honom, bort från det ödsliga landskapet.

Han önskade att denna ro skulle vara beständigt, att den där unga flickans röst och klangen från klockorna där ute beständigt som nu skulle smälta samman för hans öron.

Han hörde Cecil bedja:

— Mera, mera!

Han ville säga det själv. Läs mera, lilla Angela med det blonda håret och de svarta ögonen! Jag har längtat efter dig. Men det var ju efter Petra han längtat.

Och Angela fortsatte att läsa för Cecil. Hon darrade litet på rösten ibland. Hon visste inte att det gjorde den dubbelt ljuv för den hemlöse mannen som lyssnade till den.

Slutligen slog hon ihop boken med ett skratt.

— Nu står det inte mera i den här, sade hon glatt.

Cecil såg ledsen ut.

— Är det slut redan? sade han, missräknad. Den, som var så tjock.

Thomas reste sig och stod leende över henne.

— Jag skall hjälpa er upp, sade han, då hon gjorde en rörelse för att resa sig.

Han tog bägge hennes händer i sina och nästan lyfte henne upp från golvet. Ett ögonblick kommo de så nära varandra. Hennes bröst snuddade vid hans.

— Tack, sade hon och lämnade honom hastigt.

Hennes hjärta slog hårt. Vad var det med henne?
De gingo åter ut i förmaket.

— Vi få väl gå nu, sade Thomas dröjande.

— Skola ni inte vänta på Petra?

Angela såg rätt på honom. Och med ens förstod han att Petra nu måste ha berättat om honom. Säkert visste hon att de varit förlovade. Han tänkte säga något, men ångrade sig. Han teg.

— Jag tycker ni kunde följa med oss ut på en promenad, sade han, då de voro i tamburen.

Ja, det ville Angela gärna. Hon tog på sig sin kappa. Thomas hjälpte henne med den. De klädde också på Cecil, som stod helt orörlig och såg från Angela till Thomas.

Nere på kyrkogården var det inte mycket folk. Några barn lekte. Cecil kastade långtande blickar efter dem. Men han fortsatte ändå att gå stilla och allvarsamt vid Thomas' sida. På gången framför dem satt en fågel med rött bröst och pickade några korn. Längre fram trippade en flock feta duvor med glänsande fjädrar. Uppe på himlen lyste en vit sky som ett öppet fönster.

— Det var länge sedan jag såg det här, sade Thomas.

— Jag brukar promenera här ofta, sade Angela. Det är en vacker plats, nästan som om det vore något särskilt med den, så högt över staden, och så med den där gamla röda klockstapeln! Om våarna är det så vackert här. Det är nästan som om man vore på landet. Alla buskar blomma. Folk kommer

hit upp från gatorna där nere. De stanna förvånade över all grönskan, och så tystnaden. Det är så tyst här, ni anar inte. Och så kan man se himlen långt bort. När solen går ned, brinner det i alla husen där nere som om hela staden gripits av en stor eldsvåda.

Thomas betraktade henne från sidan. Där gick hon och talade så förnumstigt. Hon kanske brukade gå mycket ensam.

— Ni har kanske reda på mig och Petra? sade han plötsligt. Hur vi hade det förr.

Hon stannade.

— Ja, sade hon och blev röd i ansiktet.

De stodo mittemot varandra och sågo tyst på varandra. Cecil hade gått ett stycke från dem.

— Tyck inte jag är besynnerlig, som ändå söker upp er, sade Thomas sakta. Jag har sådant behov av mina gamla vänner, de få jag har kvar. Jag är mycket ensam, ser ni.

— Jag tycker inte alls det är besynnerligt, sade Angela drömmande. Det är väl ofta så. Man skils och så . . . så råkas man igen.

Hon stammade litet.

— Det är bra, sade Thomas. Då får jag kanske komma ofta?

— Ja visst.

Angela såg ned. Vad var det med dessa ögon som tycktes se rätt igenom henne? Förstod han också att även hon var glad över att han skulle komma ofta?

De fortsatte att tysta gå bredvid varandra. De mötte ett par gamla gummor som kommo från Drottninghuset. Helgdagsklädda, svarta. De hade svarta gammaldags plymer i hattarna, och bådas plymer slokade åt sidan på samma sätt. De hade bleka ansikten och små hopknipna munnar. De liknade ett par systrar, som blivit gamla tillsammans.

Så ser ålderdomen ut. Det var något tröstlöst över de gamlas vaggande gång och de urmodiga tunga kjortlarnas prassel mot marken.

Angela drog en liten suck, när de gått förbi.

Borta vid brandstationen på Malmskillnadsgatan tog Thomas adjö. Cecil bockade med mössan i handen.

Angela stod och såg efter dem, där de gingo nedför gatan. Cecil vände sig om och vinkade ivrigt. Angela vinkade igen. Så vände hon om och promenerade hemåt.

IX.

Jacob Levin stod i sitt läkarrum och tvättade händerna efter morgonmottagningen. Det var en noggrann procedur. Han lät varmvattnet rinna i en oavbruten ström ned i handfatet. Han borstade varje finger för sig, varje nagel för sig. Under tiden höll han en blossande cigarrett mellan läpparna och sög med njutning in röken, som i smala ringlar silade ut genom hans vidgade näsborrar.

Han var vid ett ypperligt humör. De mörka ögonen glänste. Fötterna trampade sakta mot korkmattan.

Det var också en härlig dag. Solen sken över torget där nere. Fönsterrutorna voro blåa fyrkanter av den lysande himlen.

Han grep efter handduken, alltjämt vällustigt rullande cigarretten mellan läpparna. Lika noga som han nyss tvagit sig, torkade han sig nu, grävande lätt med det mjuka linnet i fördjupningarna mellan fingrarna. Slutligen slängde han handduken ifrån sig och gick fram till fönstret.

Ute på torget var det ovanligt mycket folk. Ett myller och en rörelse som vid jultid eller före något stort som skall hända.

Med ironiskt uppdragna ögonbryn stod Jacob och såg ned på alla dessa människor. Spårvagnar, tungt lastade, foro förbi, stannade vid hållplatserna, och nya skaror stego på. En bil gav ifrån sig festliga fanfarer. Kanske var det en kunglig bil. Ja, somliga där nere stego verkligen åt sidan och lyfte vördnadsfullt hatten. Det såg mycket komiskt ut. Kostligt!

Kungen. Sch! Kunglighet. Grannlåt! Men den gjorde sig ändå bra bland övrig högtidsstass i det lilla fattiga landet en sådan dag som denna. En landets festdag! Trettiotusen bönder från alla landskap hade kommit upp till Stockholm för att protestera mot den Staaffska regeringen och bringa majestätet sin hyllning och betyga fosterlandet sin kärlek och sin försvarsvilja. Monarken var icke ensam i dag. Bakom honom stod den kära trygga bondemakten. Han skulle stiga ut på en av slottets altaner och hälsa dem. Kanske skulle han rentav gå på händerna runt borggården, göra höjdhopp, slå frivolter, klättra i trapets! Han var ju en sådan baddare till sportsman. Hurra! Leve den kunglige akrobaten! Trettiotusen bönder fylkade sig runt spektakelplatsen. Gud bevar konungen, så käck och kavat sedan gamla förståndiga mamma gått bort! Ned med skrymtande liberaler som inte ville ta emot vad man fick till skänks! Här är det billiga och praktiska försvaret. Här finns nävar, som kunna lyfta svärdet och sköta plogen och lien lika galant. Och i deras huvuden skulle en syn av yra festnätter snurra runt. Många hade aldrig förr varit i

Stockholm. För dem skulle själva staden bli en upplevelse. Framför allt: en gratisupplevelse — bjudna på en snabbfärd genom huvudstadens små bubblande nöjesvirvlar som de voro.

Jacob log upprymt och tände en ny cigarrett. Solstrimmorna simmade i den ljusblå röken som fyllde rummet.

Jakob Levin hade väl sina egna tankar om detta besynnerliga bondeupptåg. Han kunde väl inte i vardagslag vara så fosterländsk. I hans ådror flöt främmande, svart semitiskt blod. Han var av en annan, mer kvicksilveraktig ras än de tröga svenska bassarna. Men i dag hade han överraskat sig själv med att plötsligt, trots allt, känna sig helt som svensk och patriot. Han hade faktiskt med en smidig åtbörd svept sig i den blågula fanan. Han hade entusiastiskt inbjudit en smålandsbonde, en småbrukare från Värnamotrakten, som en gång varit på besök på Ekered och kände Betty, att bo hos sig. Varför? Å, han hade sina skäl, jämgoda med dem som drevo många av de andra goda borgarbrackorna, som klevo fram i spetsen eller sköto på bakifrån. De lockades väl av den uppblomstring i affärerna som alltid inträffade, när något hoppfullt och optimistiskt rörde sig i tiden, eller också var det ordnar som hägrade, eller bara det att äta och dricka och ha trevligt och tillsammans skälla ut alla missnöjda eller misstrogna. För Jakob Levin glänste alltjämt vid den blå horisonten hans underbara privata sjukhus med marmorbad och förstklassigt operations-

rum. Denna dag syntes det honom närma sig, buret på en våg av folklig hänförelse.

Var det inte självklart då att också han med entusiasm måste ställa sig solidarisk med alla de andra som skrånade, var det inte en enkel förpliktelse mot hans egen högsta strävan detta att inte bryta av, utan göra sig behaglig i ögonen på de inflytelserika, vilkas slantar han måste få att regna över sig för sjukhemmets skull?

Han krökte handen till en skål för att fånga gudsgåvorna och behålla dem. Smålog han inte igen listigt åt sig själv, denne semit? Jo visst. Han kände ju den härliga ironien i djupet av sin själ: en jude som svensk hurrapatriot! En jude, omgiven av svenska bönder! Ingen annan skulle våga gyckla med honom. Men det gycklet kunde han själv ha råd att oförmärkt och i smyg bekosta sig för det nästan extatiska nöje det beredde honom.

— Bravo, Jacob Levin, mumlade han mellan rök-ringarna.

Han drog av sig sin vita läkarrock och knäppte sin mörka kavaj. Så öppnade han sin dörr och gick in i salen.

Ett frukostbord, dignande av mat, stod dukat där inne. Sally, hans hustru, satt vid övre ändan av bordet i full fart med att skicka omkring assietter och karotter. De fyra barnen! Två gossar och två flickor, små mörka och livliga djur, den äldsta, Märta, tio år, lyfte huvudena över faten. Alla hade de ut-

stående stora öron, det gav dem utseende av ett ständigt och spänt lyssnande.

Men vid Sallys sida satt ytterst på stolskanten en liten finurlig gubbe, en förtorkad trädrot, stram i ryggen, brun, rynkig, med glimmande frostiga blå ögon, påminnande om en frusen insjö. Det var bonden som kommit från Tjutaryd eller Hönsekind eller Maramö i Småland samma morgon. Jacob Levins bonde, Sveriges bonde, som rest upp till huvudstaden för att med sin barkade arm försvara fosterlandet åt kungen och Jacob Levin.

Jacob gick fram och skakade hjärtligt hand med honom. Han fick en näve i sin, hård som stenarna på åkern, full med senor och gammal seg styrka. Jacobs fina känsliga hand mådde inte riktigt väl av den handtryckningen. Men det var ju som det skulle, alldeles som det skulle. Förskräckt och ansträngt förtjust på en gång, ryckte han handen tillbaka. En bonde, ja ja, ja visst, en riktigt tvättäkta svensk bondeman.

— Pappa, pappa, han har kommit! jublade barnen.

— Ja, hjärtligt välkommen, sade Jacob så hjärtevarmt och högtidligt han kunde åstadkomma och satte sig på gubbens andra sida.

Så var det för en stund slut med konversationen. Jacob såg från sidan på sin bonde. Jo visst, han hade kanske sett honom på Ekered. På sätt och vis var väl denne gubbe ändå en besvikelse. Jacob hade väntat sig en högväxt man med flammande blickar.

— Hi, hi, sade bonden.

Han var litet upp- och nedvänd liksom. Hans plirande ögon betraktade silvergafflarna och knivarerna, de tunna kaffekopparna, kaffekannan av silver.

— Hi, hi, sade den lille gubben.

Jacob letade i sitt minne. Vad hade det stått på inkvarteringskortet? Jo visst: Anton Nydal. Anton? Kanske man sade hemmansägarn.

— Ja, hemmansägarn kommer ända från Tjuta-ryd, försökte Jacob och knackade sönder sitt ägg.

Barnens ögon hängde fast vid bonden. Nu skulle bonden tala.

— Ja, jag gör nog så, svarade gubben.

Så blev det tyst igen.

Men Sally hade rätta sättet. Hon fyllde bondens tallrik med mat.

— Ät, sade hon med sin höga bullrande röst. Farbror har rest hela natten. Var så god. Farbror måste man visst truga.

Då såg gubben överförtjust ut.

— Tack, tack. Det är alldeles för mycket, myste han.

— Och nu skall farbror upp till slottet. Det blir väl roligt för farbror? fortsatte Sally.

— Ja, regeringen lär skall vara dynga, sade gubben tuggande. Vi gå i ett långt tåg.

Han spärrade upp sina små insjöblå frostögon. Maten smälte i munnen på honom. Det hade varit mycket orerande om bondetåget på orten. Många

okristligt fina och obegripligt förståndiga ord hade sagts. Men nu satt han ju här. Det var slut med ordandet. Han hade kvar i sitt huvud att det var något fel på regeringen. Och kungen var i alla fall kung i landet och skulle styra sina trogna bönder till lags och inte som det passade det inbilska stadsfolket. Så hade det sagts, och så var det rätt och rimligt. Försvaret skulle inte kosta något, utan det skulle det rika stadsfolket skramla ihop till. Det blev bra med det då.

Anton såg nog med sina kloka ögon att herrskapet var judar. Doktorn var ju bror till judiska frun på Ekereds säteri, där han varit och tittat på mönsterjordbruket en gång i tiden. Mörka och konstiga allihop. Artiga förstås, men i alla fall. Hemma i Tjutaryd hade de inte en enda jude. Det var visst en som försökt öppna handelsbod inne i köpingen. Men si, det gick inte. Folk trodde visst att de skulle bli lurade. Ja, ja. Månnstro, allt det här silvret var äkta? Doktorn såg högfärdig ut, fast frun höll sig gemen. Men sådant kunde vara list och uträkning det också.

Så gingo den lille gubbens tankar, medan han vilsen flyttade sig på stolen. Efter kaffet tog han upp en snusdosa och tog sig en pris.

— Prosit, sade han, och bjöd till att det skulle låta så rart vänligt och välmenande.

Barnen stötte på varandra. De hade roligt. De hade aldrig förr sett någon snusa. Gubben bjöd Jacob.

— O, pappa, skreko barnen. Ta då ur dosan.

Och det gjorde Jacob. Han tog en nypa och förde upp till näsan, men Anton såg nog att han släppte det i golvet sedan. Synd på fint snus! Men han blev inte stött. Han var ju gäst i huset, och här hade bjudits på kalasmat.

Morgonens stämning höll på att förflyktigas för Jacob Levin. Här satt nu Sveriges styrka och tyngd. Denne lille illmarige gubbe! Inbillade han sig att han kunde frälsa Sverige åt Jacob Levin och kungen, om de ryska barbarerna komme, såsom det nu hojtades så mycket om? Det var väl förhävelse, han såg inte ut till det. Och inte såg han så överdrivet civiliserad ut heller själv.

Nu sutto alla de glödande fosterlandsvännerna i Stockholm med likadana gubbar vid sina bord.

— Ta för er. Ät. Drick. Var så goda. Botten upp!

Var det inte alltför löjligt det här? Så löjligt att det kändes falskt i halsen och genant, och i grunden till och med hemskt? Jacob hade de sista dagarna varit uppe hos en gammal adelskäring, överstelöjtnantsänkan Julie Seijer, född af Palmborg, en hjärtevän och anförvant till den beryktade grevinnan Mirjam Meijerhelm. Så långt man kunde minnas tillbaka hade hon varit fullkomligt blind, och nu hade hon fått underlivskrafta. Djupt inne ur det mörker, vari hon i årtionden hade suttit, och liksom djupt ur sin förvittrade livmoder, hade hon spytt ut sin okuvade hatfulla själs fräsande förbittring

mot "mutkolven Staaff". Hon slutade varje mening med orden:

— Han skulle ha på skära batten!

"Skära batten" var ett för societetens både kvickhetsgrad och pryderi särskilt avpassat uttryck ur "bala taklänges"-språket och betydde "bara stjärten".

Ja, alla dessa manliga och kvinnliga käringar ville lägga upp denne buttre tvärvigg, som väl ändå var bra mycket mera värd än de alla tillsammans, och piska honom. Ge på honom bara! Deras tvivelaktiga kärlek till landet hade samlat sig i ett otvivelaktigt, frenetiskt hat mot just denne individ, som hysteriskt framställdes som inbegreppet av all dålighet och all korruption. Och detta hysteriska hat ville helst söka sig uttryck i våldshandlingar. Efter salongernas och sällskapskretsarnas millioner gumlögnar, efter avfälliga gubbars, sexuallivshämmade officersupptända överklasskvinnors och osnutna ynglingars tusen anonyma brev, efter de åldersskälvande eller ännu kaxiga föredragshållarnas och alla tidningarnas dolska och fega insinuationer, kommo smygande, ihärdiga, aldrig vilande uppmaningar till det brutala våldet. Det var en stor tid för den blinda, ilskna käringen Julie Seijer, född af Palmborg. Det var en stor tid för den lastbara häxan grevinnan Mirjam Meijerhelm. Och det var en stor tid för löjtnant Osborn Macson, som nu hade lättare än någonsin att låna upp kapital för de höga propagandaändamål, som osökt erbjödo sig som före-

vändningar varje gång det var tomt i hans privata plånbok och Dora inte kunde hjälpa honom.

Frukosten var slut, och Jacob rusade åter in i sitt rum. Där sutto flera damer och väntade i motagningsrummet. De buro inom sig nya liv. De skulle föda. Och snart skulle det vimla igen i landet av nya små andar och kroppar som skulle larma och hata. Kanske, i stället för att som nu krypa för kungen, skulle de avskaffa honom. Det gick så fort. Lika gott vad som helst, bara det blev nytt i världen! Jorden snurrade runt med en last av virriga hjärnor, som ändå bara i djupet av allt, längst ned i varje företag, sågo sin egen lilla fördel vinka som en röd hemlig signalflagga bakom alla svajande banér i ideella färger.

X.

Jacob stod inte på borggården, när de heliga bönderna kommo. Han hade sitt att sköta. Det senaste året hade han riktigt på allvar börjat bli en av fruntimmersdoktorerna på modet. Han hade sitt klientel i de högsta kretsar. Förnäma damer med bleka ansikten och tungor av matt blått under ögonen förtrodde honom sina diskreta sorger och bekymmer. Överallt fanns Jacob, överallt stack han in sina smala bruna fingrar i de hemligaste gömmen. För hans vän Vårdman gick det inte så snabbt mot höjderna. Han hade inte Jacobs sätt. Man skulle kunna se på en kvinna som Jacob. Inte inställsamt och fjäskande. Man skulle ha något bestämt, något av härskare. Det böjde de sig för. Kanske var det också de blonda kvinnornas dragning mot en mörkhylltare, åtminstone skenbart mera passionerad ras, som gjorde Jacobs lycka. Judiska läkare hade väl funnits förut, och fanns det fortfarande många, men de flesta hade varit godmodiga, snälla paschor, alla voro vanliga. Jacob var ovanlig. Jacob föreföll som något alldeles nytt och främmande. Kvinnorna skådade avgrundsdjup, där det bara fanns smarthet och förvärvsbegär. Den intensive mannens mörka lysande

ögon vilseledde dem. De visste icke att de bara voro trappsteg som han klättrade uppför med snabba lätta fötter.

— Gör honom inte orätt, sade de till sina män, som tröttnade på lovsångerna om denne Jacob Levin. Han är så god.

God, han! Han hade affärsbegåvningens godhet. Den som tar till sig det som är gott och tjänligt för en själv. Han slukade dem och deras pengar. Han började så smått närma sig det stora målet: att bli rik.

Sam Vårdman i våningen inunder skämtade om Jacobs steg. Ett enkelt skämt! Han hade i alla fall övermåttan roligt däråt själv. Men han var grön av avund, när han hörde kjolar frasa förbi i trappan och lätta fotsteg gå förbi hans dörr upp till Jacobs. Tusan till jude!

Sam försökte taga efter honom. Men nej, det var som förgjort, för honom, Sam, gick det ej. Han hade för mycket av sin pappa sillstryparens tag. Han beräknade på något sätt för lågt. Och så flabbade han. Nej, en evig skolpojke förblev han emot den överdängaren Jacob.

När det vart afton och lyktorna tändes dagen efter den där första oförglömligt stora dagen, tog Jacob med sig Anton Nydal till Grand Hôtel Royal. Den hemkära Sally ville aldrig följa med honom ut på ställen, och han hade vant sig vid att även borta på bjudningar nästan alltid vara utan henne, som tyckte bättre om att sitta hemma hos barnen. Han

och Simon Rosenrauch hade gemensamt beställt ett större bord långt i förväg för sig och sina ärade gäster från landet. Det behövdes. Denna dag voro alla restauranger fyllda. Överallt vimlade det av små finurliga gubbar av samma oansenliga yttre som Anton Nydal från Tjutaryd i Småland, vilka kommit uppfraktade i flata plommonstop och hemmasyddade kläder och med vägkosten i knyten och bylten, unicaboxar eller randiga nattsäckar. Men det fanns ju också andra typer, ståtliga dalamän i förskinn, rödkantade långrockar eller vita pälsar, resliga norrlänningar i storstövlar och sälskinnsmössor, livliga hallänningar, värmlänningar och öbor, dryga, självmedvetna skåningar i hög hatt och guldurkedja på magen och myndiga östgötar i präktiga herremansplagg och galoscher som sutto i riksdagen. Ett folk av seniga eller pösande, men alltid säkra och kloka bönder. Huvudstadsvärdarna själva smulto ihop, blevo till små petiga, mitt i sin artighet löjligen herrar med kruserliga, men tomma haranger i munnen som sutto ytterst vid borden med glaset i handen, skålande och trugande. De trettiotusen böndernas sävliga och betänksamma eller pigga och klipska tal fyllde lokalerna. Det var segerglädje i luften, ett smattrande av den blågula flaggan, en bred, men ändå i början och rätt länge försiktig uppsluppenhet.

Jacob Levin, smärt och rak, banade sig väg mellan borden med Anton Nydal efter sig. Jacob fick hälsa många gånger. Där funnos många bekanta. De som inte kommit med sina gäster hade i god tid försäkrat

sig om plats ändå av nyfikenhet för att uppfånga en skymt av den brokiga maskeraden. Något liknande hade väl aldrig huvudstaden varit med om sedan den stora daldansens dagar. Man skulle uppleva de viktigaste ögonblicken i hela världshistorien enligt mångas fasta förvissning.

Rosenrauchs voro före honom på slagfältet. Simon och hans livliga och korpulenta fru gemål tronade redan som huvudvärdar vid det reserverade tolvmannabordet med en hel kvartett högljutt dalafolk, som doktorinnan Rosenrauch och Judy larmande hade bemäktigat sig på inkvarteringsbyrån under ivrigt åberopande av damernas sista jul- och nyårsvistelse på Siljansborg. Inkilade mellan de resliga och smörblonda rättviksmasarna sutto Judy och Bess, runda och svarthåriga, och Bess' make Sven och den visa seminaristen Edla, uppmärksamt och närsynt iakttagande allt genom sin pincenez. Jacob kände sig upplivad, då han fick slå sig ned vid ett hörn med gubben Nydal bredvid sig.

Vid ett ännu större bord intill upptäckte han löjtnant Macson och Dora och nickade åt dem. Men vad i all världen var det för ett underligt sällskap de hade kommit in i? Till sin häpnad igenkände han bankdirektör Ola Landborg med fru, brandstodsdirektören major Carl Fredrik Ehrencreutz och det gamla originalet greve Värnamo af Sauss den äldre. Om också flyktigt, kände han dem personligen allesammans. Han reste sig och bugade sig vördnads-

fullt för Landborgs och hälsade även på brandstodsdirektören och den gamle Värnamo af Sauss.

Herr brandstodsdirektören och majoren var en liten undersäsig, kvadratisk tillskuren man med alltför bred bål till ett skrangligt underrede. Han såg ut som en sköldpadda med en papegojas ansikte. Hans ögon hade en lömsk blick. Jacob erinrade sig att det var denne herre som velat internera sin svåger, den stackars Johan von Pahlen. Tillsammans med en kollega på sinnessjukdomarnas område hade han en tid skött hans hustru, den av melankoli och tungsinne lidande Evelyn Alvilda, som hade tyckts honom ännu vida mer beklagansvärd än brodern Johan. Hon hade visat sig lika besynnerlig som Johan, men i motsats mot denne plågades hon av ett ängsligt begär att vara korrekt, att undertrycka sitt verkliga jag. Under förlovningstiden, då hon varit kär i en annan, hade hon rymt ut i skogarna liksom för att undkomma äktenskapet, och sedan hon bedövad av kloral förmåtts ingå detta, hade hon upprepat flyktförsöken varje gång hon råkat i grossess. Nu var hon ju gammal sedan länge och Tage och de tre andra barnen på väg mot medelåldern, men hennes längtande otillfredställda sinne hade ändå icke kunnat lägga sig till ro och hade icke förbättrats av en underlivsåkomma som Jacob behandlat henne för. Till slut hade han helt måst överlämna henne till psykofjanten, som ordinerade nya väldiga mängder kloral, då han förstod att hennes själsliga sjuklighet egentligen blott var samma naturliga och för-

nuftiga önskan att komma bort från majoren som behärskat Johan.

Gamle Värnamo var en trind, friskt portvinsröd-kindad pygmé i sjuttioårsåldern, som med vitt pip-skägg och vita yviga Napoleon den tredje-mustacher fåfängt försökte få sin beskedliga gemytlighet att verka högdragen och vördnadsbjudande. Greven var nu på gamla dagar för andra gången omgift med en kaféuppasserska, en för sitt rosiga hull och sin rundhänta fågring berömd flicka från Blanchs, men hans första frånskilda hustru hade Jacob för ett tiotal år sedan haft som patient, och han kände till spridda drag ur det besynnerliga parets levnads-historia.

Greven hade från början hetat August Johans-son liksom sin far, vilken sistnämnde var en snickar-gesäll från Jönköping, som inemot 1800-talets mitt i Värnamo grundat en väldig industrirörelse, om-fattande först och främst tillverkning av pinnstolar och träsoffor, men även tegelbruk, garverier, färge-rier, kakelugnsplattor, stenkärl, snus och tuggtobak, och som vid samma tid gift sig med enda dottern till "Värnamokungen", en ännu märkligare ortsbo av allmogeklass, som blivit millionär på järngruvor och järnbruk. Ende sonen i detta äktenskap var den August Johansson, som satt här och som vid för-äldrarnas frånfälle något år in på 1880-talet blivit ensam innehavare av en hel grupp av södra Sveriges mest betydande industriella anläggningar. Hur det burit sig att denne August Johansson II under en

del av sitt liv varit katolik och av Leo XIII upphöjts till greve och påvlig kammarherre, det kände Jacob inte närmare till. Men han visste att hans sedan årtal oftast sängliggande första hustru var oäkta barn till den stormrike utsvävande ungarlen greve Carolus Laurentius Bogislaus Gustavus af Sauss på Hönseryds slott, som nu jämte gårdarna Kultebo, Maråker och Kalvböle i Norrland införlivats med ätten Johansson-Värnamo af Sauss' besittningar — denna jättedomän, till vilken artistvärldens vidlyftige greve Gusten var fideikommissarie.

Bredvid knubben major Ehrencreutz och den bisarre uppkomlingen greve Johansson Värnamo af Sauss föreföll gamle bankdirektör Ola Landborg som en urbild av forntida vederhäftighet och hederlighet. Men hans fru tjänstgjorde väl här som den förmedlande länken, och egentligen var det hon, som tycktes presidera i denna egendomliga krets, där löjtnant Macson och även Dora i all sin hög-benta skönhet verkade sparvar i tranedans. Vid detta bord sutto bönder, som sågo finare och förnämare ut än alla andra, och där talades ännu så länge endast i låg och viskande ton.

I en undangömd vrå långt borta såg Jacob till sin fröjd fröken Alexandra Vind-Frijs ensam vid ett helt litet bord med en jägarklädd lantyingling, som hade något av en ung rättares framfusighet och samtidigt försagdhet. Han hade tagit med sig in ett gevär, som han ståndaktigt vägrat lämna ifrån sig

ens till rockvaktmästarn i tamburen, och satt nu hela tiden och höll i det med vänstra handen, medan han stoppade och hällde i sig mat och dryck med den högra. Då och då smög fröken Alexandra sina fingrar över ynglingens hand som höll i eldvapnet, och hon tycktes smeka både handen och bösspipan. Hennes bröst vällde fram ur en praktfull lilasfärgad tangoklänning. Gossen, i vadmal, var redan eldröd av vin och upphetsning.

Henne unnar jag den där skogvaktarn, tänkte Jacob skadeglatt. Hon visar åtminstone öppet att från hennes sida är det endast könsdrift. Måtte hennes bondekavaljer bara kunna tillfredsställa henne — och vilja det också!

Anton Nydal såg sig plirande omkring i salen. Han harsklade sig blygt med avigsidan av handen för munnen, kände tydligen lust att spotta, men vågade inte. Det hade allt varit två bra långa dagar för honom, tänkte Jacob eftersinnande och med ens åter stridslysten. Ännu dröjde väl i gubbens tröga sinne gårdagsmorgonens rojalistiska andaktsstund i Tyska kyrkan med grannlåtstal och verser av den där deklamatoriske skådespelarkomministern, åt vilken något nattligt bakgatsäventyr i ungdomen hade förskaffat vedernamnet Nakna prästen och som nu gruvligen gisslade tidens ogudlighet och samhällsupplösande sociala förkunnelser. Ännu ekade väl i hans öron hans eget och de trettiotusen andras tunga klampande in på borggården och grodde inom honom hans förbluffade misstro, när en tilltagsen

regikonst plötsligen hade börjat leka "Kejsar Wilhelm håller revy" och den snälle kungen så ungdomligt klämmigt fått att läsa upp sin läxa och att så oförfärat med skarpt formulerade ekonomiska krav sätta tumskruven på hela den överrumplade menigheten av äkta odalmän och den mera förberedda skaran av falska sådana. Ännu var han väl helt omtumlad av detta och av alla de därefter än klumpigare och fräckare fortsatta försöken att liva och ruska upp honom och hans klassbröder, på Skansen i går kväll och sedan på Smålandsgillet's landskapsfest i Börshuset med all den förföriska undfägnaden och senast i dag på det parodiska mötet på Cirkus.

Nu här på Royal såg han naturligtvis flera ansikten, som redan voro honom bekanta från borggården, Djurgården och Börsen. Men han måste nog också märka, hur mörkhyat främmande somliga av dessa nyförvärvade bröder tedde sig vid de glänsande glasfyllda borden: Jacob själv och Rosenrauchs och allt deras hus och hela det asiatiska myllret av *unsere Leute*.

Vid soppan höjde Jacob sitt glas och önskade Anton Nydal välkommen. Gubben grep kraftigt om glaset, drack och sade:

— Tackar!

Sedan visste icke Jacob mera, vad han skulle säga. Hans smidighet och hans anpassningsförmåga övergävo honom ensam med bonden. Han drog sig till minnes allmogepoesi, fylld av mustiga och savsjudande ord. Han tänkte på gröda och gödsel och

vårsådd och höstsådd och slätter. Men han var ändå bara ett rotlöst, vinddrivet stadsbarn från en ofruktbar, främmande fjärran öken som räddes att blamera sig på dessa nordiska bönders eget område och deras ägande gård och grund. Ute i den friska naturen, där de härskade, hade juden Jacob Levin med alla sina slipade operationsverktyg och utmärkta desinfektionsmedel ändå ingen säker och trygg plats.

Kanske Anton Nydal märkte hans förvirring. Han började mysa för sig själv, medan han stillsamt gnuggade sina sega händer inför all den goda maten.

Så åto de under tystnad, då och då skålade Jacob, och Anton svarade och sade evigt på samma omöjliga sätt:

— Tackar.

Rosenrauchs och de nytra dalkarlarna tycktes bättre ha funnit varandra i ett slags glammande, uppsluppen bullersamhet. Kunde det då verkligen, till och med vid fest och glas, hittas någon samklang mellan somliga judiska folkelement och somliga svenska?

Men gubben Nydal drack sparsamt. Däri voro i alla händelser juden Levin och bonden Nydal varandra lika. Båda hade generationers vaksamhet i blodet, rädslan för att låta vinet taga sans och förnuft ifrån dem, rädslan också för andras överlägsna skratt och för att göra sig löjlige.

Mitt i det allmänna larmet och stojet hyssjades det plötsligt. Näsdukar viftade från alla håll. Vid balkongracket på ena långsidan hade den store upp-

täcktsresanden och brandtalaren Scholem Aleikoum Berlin trätt fram och äskade ljud. I blomstrande och djärva perioder prisade Scholem Aleikoum huset Hohenzollern, manade till krigsberedelse med tanke på ryska rikets uppenbara anfallsplaner och förordade öppet uppror mot regeringen. Det hurrades och viftades åter. Därefter förekom mannekängföreläsning av en berömd skald, som också hade näsduk i hand och viftade. Det viftades tillbaka och hurrades, och ett äldre fruntimmer i pincenez läste upp en dikt av skalden, och kapellet spelade musiken till den, och det hurrades och viftades.

Uppskuffad av sin hustru, reste sig nu Ola Landborg i hela sin ansenliga längd och talade i märgfulla, oratoriskt klingande vändningar. Ingen hörde längre något, men det hurrades. Därefter avlade gamle greve Värnamo af Sauss sitt vältalighetsprov, som flöt litet knaggligt att döma av uppehållen, men vari småländsk trohjärtad och innerlig, snörvlande läsarton och romersk förfinad mässande prelat-salvelse antagligen skulle föreställas förenas. Det hurrades. Slutligen höll docenten Simon Rosenrauch ett humoristiskt färgat anförande, vari, såsom det senare stod i referaten, "läkarens hjärtevärmefirade biläger med fosterlandsvännens patos och levnadskonstnärens och renässansmannens breda och sprudlande gladlynthet". Ingen hade hört ett ord, och alla jublade och hurrade.

Skålar utbragtes i varje ögonblick för konungen och drottningen och kronprinsen och småprinsarna

och småprinsarnas lärare och sköterskor och för fosterlandet och bondetåget och böndernas försvarsvilja och ädla redobogenhet till de mest vidsträckta ekonomiska upppoffringar. Det skrapades med stolar, alla reste sig, leveropen skallade. Var femte minut sjöngs unisont Ur svenska hjärtans djup och var tionde Du gamla du fria. Vita skjortbröst blänkte, munnar öppnades och skreko, saftiga av vin och sås.

Jacob såg på Dora. O, hon satt där mittibland de högtidliga odalmännen, de ordenssprydda gamla herrarna och sin i uniform uppsträckte man, en blomma skön och fin i ljus klänning.

Hon log mot Jacob. Och han blev strax på bättre humör.

Så småningom serverade flinka kyparhänder kaffe och punsch och likörer. Anton var röd i ansiktet nu. Han tummade på en tjock cigarr, börjande känna sig som hemma. Men i denna oändliga lokal, där musiken spelade och människor sorlade, drog det ändå i hans bakhuvud, knep som en tång minnet av de instängda kamrarna därhemma, av hustrun vid spisen, en flugas surr mot fönsterrutan. Och i hans numera uppmjukade sinnesstämning tyckte han att basfiolens dova puffande där framme i orkestern lät som Stjärnas råmande hemma i ladugården.

Där kom fram en ung herre till familjen Rosenrauchs och Jacob Levins bord. Han räckte Jacob handen och tog en glad överblick av gubben. Utan

uppmaning slog han sig ned. Det var Kiss Nilsson. Han var åtskilligt full och ännu mera glad.

— Herrskapet har klätt sig i bönder också, ser jag, sade han och skrattade Jacob rätt upp i ansiktet.

Och Jacob ryckte till av obehag. Här kom det ändå, det där ironiska flinet över Jacobs och hans stams svenska fosterlandskärlek, som han hade fruktat från andra, reserverande det för sig själv.

— Vi äro ett helt sällskap därframme, läspade Kiss. Min frikostige gynnare greve Gusten Värnamo, av gammal god odalmannaätt, som det hörs på namnet, och högst lokalbetonad här i alla bemärkelser, är inte den minste i Israel i kväll. Ensam arvtagare till Den Gamle på Berget som vi kalla honom, den där gubben med vita pipskägget som sitter bredvid den stiliga Dora Macson och som nyss var uppe och pratade smörja. Den Gamle är en av de hemliga överregissörerna i det här spexet. Gud skydde kungen för hans vänner! Vi ha så fullt med bönder, så vi skulle kunna sälja dem på oxmarknaden i Värnamo.

— Far dit och sälj dem då, snäste Jacob av.

Men Kiss gick inte. Han rullade en av sina ha-remscigarretter mellan sina långa vita flickhänder.

— Det här är skoj, snyftade han av skratt och med tårfyllda ögon. Jag har inte haft så livat på länge. Gusten är i sitt ässe. Han bjuder till höger och vänster. Vore han och hans pappa inte så omätligt rika, skulle jag vara rädd för att han ruinerade sig. Jag tror min själ han tänker bjuda dem

på flickor också bakefter, om inte på pojkar. De goda bönderna äro redan mer än pigga på förslaget. Aldrig i sitt liv komma de att glömma det här.

Han kastade åter en blick på den lille gubben vid Jacobs sida och kunde knappast bärga sig för skratt.

— Vi äro här allihop, tjöt han. Stellan von Pahlen och jag och Tage Ehrencreutz från museet och hela kotteriet. Vi ha också draggat upp opera-sångaren kapten Pip och den haldblonda Efraim Johannisson-Poussette från Voxtorp som gått som korpral på Hultsfred. Plastikälskande officerare ha upptäckt skulpturala anlag hos honom, och nu tänker pilten fabricera döderhultare i marmor för trapp-uppgångar och bankpalats. Han säger att han helst ville ta dödsmasker av alla bönder i hela Svea rike. Han påstår att det är det säkraste att skulptera direkt på bara trindskallarna. Då blir det osviklig likhet med originalen, försäkrar han.

Anton stirrade på Kiss. Han förstod inte vad han sade. Men Efraim, den lymmeln, kände han alltför väl hemifrån. Han och hans nio linhåriga halvsyskon voro oäktingar på socknen, och kommunen hade haft mycket besvär med dem och deras sedelösa mor, tvätterskan Erna Joensdotter.

Jacob Levin tålde inte Kiss. Alla dessa tillgjorda, perversa artister med sina flickaktiga röster miss-tänkte Jacob voro antisemiter, fast det — naturligtvis! — också fanns judar inströdda bland dem och fast de lärt sig det mesta av judar och i många fall också hjälpts fram av semiter. De snobbade med sin

antisemitism som med sin perversitet. De voro så bullrande högröstade att de togo loven av den mera stillsamma och hederliga ungdomen, som ej höll sådant väsen om sig. Överallt stucko de nu fram sina grinande, läppsminkade ansikten, petande med långa ringprydda fingrar i allt. Och bakom dem stodo allmänt aktade män, som hade mycket att säga till om i riket. Liksom furstarna förr läto sig manövreras av intriganta älskarinnor, styrdes dessa herrar av denna bråkande hord av näsvisa och lastbara ungdomar.

— Ett ögonblick, sade Jacob.

Han reste sig under förevändning att gå ut och skaffa sig cigaretter. Han kunde ropat på kyparen, men han måste nödvändigt åtminstone ett ögonblick komma från Kiss Nilssons sällskap, om han icke skulle få kräkas.

När han trängde sig fram genom lokalen, ropade man på honom från greve Gusten Värnamos bord. Jacob stannade motvilligt.

Stellan sprang upp och bad honom sitta ned, men Jacob skakade på huvudet. Gusten sträckte honom hjärtligt sin hand. Han var en fetlagd liten prick med talgiga ljusa, utstående ögon och en hängande underläpp, knappast ännu trettio år. Utan att vara skåning skorrade han, tillgjort och drygt, och viftade slappt i luften med små tjocka korthuggna fingrar. Dessa händer fann Jacob motbjudande. De gävo honom alltid en känsla av den mannens dumhet, men också av hans grymhet.

XI.

Jacob rusade vidare.

Ute i tamburen hade han olyckan att törna ihop med löjtnant Macson och major Carl Fredrik Ehrencreutz. Jacob fick åter en kväljande förnimmelse att Royal denna afton var ett akvarium, där mycket fula fiskar simmade omkring överallt.

Macson föll i armarna på honom, full av entusiasm och ganska full av alkohol också. Jacob letade fram sina cigarretter ur sin överrock och tände hastigt en. Han ville fortast möjligt komma därifrån. Men Macson gav sig inte, utan förde honom hojtande och under stora åtbörder avsides.

— En härlig dag, skrek Osborn Macson, röd och uppblåst. Nu viner det friska vindar över gamla Sverige igen!

Hans hänförelse gällde främst honom själv. Han hade haft en enastående tur. Stackars Dora och han hade haft det litet svårt med ekonomin en tid och måst hyra ut ett rum. Till hyresgäst hade de fått en ung journalist, politisk stockholmskorrespondent till ett stort liberalt västkustblad. Osborn hade tyckt att journalisten uppvaktat Dora väl träget och hade därför en dag, när han var ute, gått och rotat i hans skrivbordslådor för att se efter bland hans papper,

om han författat några verser till henne eller om han fått hennes porträtt. Därvid hade han hittat något mycket finare: ett påbörjat brev till en Göteborgsjude, vari den liberale tidningsmannen skrivit att "*vi skola nog spänta småstickor av F-båten, och sedan få vi se, vad det blir för en sorts försvars-soppa som bönderna vilja koka ihop på egen bekostnad*". Macson hade då ögonblickligen kört journalisten på dörren och lämnat brevet till en högertidning, som begagnat det till ett rasande angrepp på regeringschefen. För det stulna brevet hade Macson fått en duktig summa av tidningen, och därtill hade han som belöning upptagits som aktiv medlem i den nytyskfosterländska rörelsens sekreta arbetsutskott.

— Ja, sanna mina ord, det blåser nya vindar, upprepade Macson. Men major Ehrencreutz och gubben Värnamo af Sauss, det är också karlar det, skall du tro, Levin, fastän de naturligtvis inte kunna tävla i djärvhet och företagsamhet med oss yngre. Ja, seså, Levin, du är med oss, det känner jag, och du vet också att jag inte har några rasfördomar, huvudsaken är att vi ha ett gemensamt fosterland och att vi visa oss som män med hjärtat på rätta stället. Som den där Ehrencreutz till exempel, det är en av de rätta, en verklig man efter mitt sinne, en kärnkarl av gamla stammen som jag lärt mig mycket av.

Ja, sir du, han var min gymnastiklärare i skolan och har riktigt blivit mitt föredöme i livet. I skolan tyckte ju vi pojkar att han var ovanligt bakom, en

sannskyldig blar, och vi hade givit honom öknamnet "Måns" efter en gammal kastrerad kattfan han hade och alltid ville uppställa till mönster för oss. Längre fram sysslade han mycket med försök att framställa bränntorv ur några eländiga mossar han fått tag i där nere i Västergötland, och då gycklade kamrater och underordnade vid regementet förfärligt med honom och kallade honom för "Torvmåsse".

Men så gjorde han sitt livs mästerkupp. Ja, du minns ju den där besynnerlige svågern han hade, Johan von Pahlen, den där fyllbulten som söp ihjäl sig och tuttede på den usla stugan han bodde i vid Eka. Sir du, den var inte från början så fattig som folk trodde. Eftersom han var så konstig och inte kunde bli någonting ordentligt här i livet, hade han av sina förmögna föräldrar fått en liten gård i Bergslagen, inte så liten för resten, ett helt bruk egentligen. Johan hade bott där i all sin tid och trivedes där så, för där var vackert med stora skogar omkring och en å med näckrosor och sådant, som rann förbi alldeles under fönsterna.

Nu tog Ehrencreutz och skrämde Johan med att han skulle låta inspärta honom på hospital, om han inte genast skänkte hela bruket till systemn Evelyn Alvilda och Ehrencreutzen själv, med förpliktelse dessutom att anslå alla sina återstående medel till gårdens underhåll. Sedan lät han honom genast flytta därifrån och bli skrivbiträde på sitt kontor med hundra kronor i månaden och tio timmars tjänstgöring, och när det visade sig stört omöjligt att för-

vandla honom till en arbetande och nyttig samhällsmedlem, hystes han in i den där fallfärdiga stugan.

Men Carl Fredrik Ehrencreutz visste att det var framtidsvärde i det där bruket och sålde det också sedan till greve Värnamo af Sauss för ett väldigt belopp, en kvarts million, tror jag att det var. Hans hustru påstås ha blivit sinnessjuk av samvetskval över den där historien, men hon är nog från födseln lika fnoskig som brodern. Carl Fredrik, som ju emellertid för länge sedan hade blivit både major och genom finfina släktförbindelser verkställande direktör för ett brandstodsbolag, han är nu en ansedd kraft, som man väntar sig mycket av för den stora saken. Till och med vid hovet har man ögonen på hans finansiella och organisatoriska talang. Hans framgångsrika bana beseglades, när han till på köpet fick ut brandförsäkringen för Johans nedbrunna kåk, som han i sista stund låtit försäkra för ett rent orimligt belopp.

— Jag har reda på det där, eftersom jag skött Evelyn Alvilda, som har berättat mig alltsammans, sade Jacob.

Han trampade av otålighet att komma i väg, men Macson, denne envise och ständigt talträngde föredragshållare, fattade ånyo tag i hans rockuppslag:

— Sir du, det är en sak, som jag alltmer föranletts att tänka på, nu när jag kommit in så att säga i de inre cirklarna och fått titta mig om bakom den ridå, som för den profana mängden döljer vad som verkligen försiggår. Jag sade det på nyåret till

majorens äldste son, den där vingliga Tage, när vi stötte ihop bland de homosexuella äcklen på Operabaren och han kom från sitt museum och jag hade varit borta och sålt det där brevet.

"Tage", sade jag, "skrivkunnigt folk borde skriva en bok som skulle heta Framgångens män genom Sveriges historia. I den skulle man visa, hur framåtandan här i vårt land från äldsta tider till våra dagar frambragt en andlig elit, som ett inre samband förenar och vars medlemmar inga olikheter i trosbekännelse (hör du, Levin?) eller politiska åsikter och åskådningar kunna märkbart skilja åt. Glädjande nog synes denna andliga elit på sistone växa sig allt talrikare och talrikare, ja, den artar sig till att bli så talrik, att det tyckes båda en ny storhetstid för vårt gamla svenska folk."

"Och vad tror du, Tage", sade jag, "att det är för ett samband, som förenar denna elit? Det är viljan och förmågan att skaffa sig inflytande och pengar, Tage. Din präktige far har gjort sitt, gör du nu också redligen ditt. Nog skulle du väl till exempel kunna förena din lilla amanuensbefattning i Nationalmuseum med en privat konsthandel? Det bleve en lönande bisyssla, som just genom den auktoritet statstjänsten ger med säkerhet skulle bli många gånger mer inbringande än den."

— Nå, vad svarade Tage? sade Jacob som emellanåt vädrat en rival om Petras och Angelas förtroliga vänskap i Tage Ehrencreutz, vars umgängeskrets ju för övrigt var honom förhatlig.

— Här tror jag verkligen att jag gav en impuls, som inte gick förlorad, sade Macson. Just i afton hör jag att Tage blivit anställd som tavelexpert för vindsgalleriet på Hönsekind. Båda fäderna talade därom med mig i kväll. De hoppas att det skall bli till ömsesidig båtnad för familjerna. Gamle greven gnuggade händerna och slog sedan Carl Fredrik på knäna och sade: "Vad Gusten behöver och aldrig har haft, det är städad sällskap och bildning, så att han inte ränner åstad och köper vilken goja som helst." Carl Fredrik bockade och förklarade: "Jag har alltid sagt att Tage behöver komma in i det praktiska livet och göra sina kunskaper fruktbringande."

— Nu skola vi kanske inte dryfta herrarna Ehrencreutz längre, sade Jacob uttråkad, för nu ha vi både far och son här personligen.

Tage Ehrencreutz hade just kommit ut för att avhandla någon till det praktiska livet hörande låne-transaktion med sin värdige far majoren och stod nu lutad mot väggen i en elegant båge. Han log mot Jacob. Det föreföll denne, som om han hade ett påfallande syskontycke med Kiss och Stellan. De hade ett snitt på sina kläder, dessa ynglingar, och vissa svängda rörelser, som kommo dem att likna varandra, som om de blivit pressade i samma fabrik.

Majoren talade avmätt, med klapprande käkar, till Levin.

— Ja, jag har också dragit mitt strå till stacken dessa stora dagar, sade han blygsamt.

Naturligtvis, han också. Jacob visste det redan. Men vad var det för stack? Fosterlandet, det var för herr brandstodsdirektören han själv och de närmaste arvingarna. En torrt snattrande papegoja, alltid med onda ögon uppmärksamt övervakande att han och hans avkomlingar skulle få något matnyttigt i käftan.

Men Macson hade uppenbarligen föresatt sig att ge Levin en levande föreställning om de stora andliga värden som enligt honom dolde sig bakom organisationen av dessa dagar och hos organisatorerna själva.

— Bildning, allmänbildning, sir du, Levin, det vet du inte vad det är, fortsatte han att pina den arme Jacob. Men Värnamo, han vet det. Krutgubben Värnamo, sir du, har inte bara varit en rivande karl i sin krafts dar, utan också en man som satt värde på bildningen, fast han själv inte har någon alls från början. Någon annan underbyggnad än den som meddelades i köpingens folkskola bestods honom aldrig, så han är alldeles självlärd, alla sina konster och knep har han lärt sig på egen hand. Föräldrarna voro snåla, förstår du, Levin, och som han skulle bli rik, ansågs det onödigt med annat än det praktiska. Ända från det han var liten, skall ju farbror August tyvärr också ha dragits med ett beklagligt anseende för att vara enastående dum — jag fick nyss lov att säga farbror till honom, vet du, Levin — så man tyckte inte det var lönt att kosta på honom någon undervisning i sådant, som

man menade ändå skulle vara fullkomligt obegrip-
ligt för honom. Men det där var alldeles fel. Allt
från ungdomen kände sig farbror August dragen till
höjderna och vad han kallar "det som ovanefter är".

— Det ha herrarna bestämt gjort litet var, det
har sett ut så dessa dagar, sade Levin öppet spydigt.
Det är bara begreppen om vad som bör menas med
det där högre, som tyckas växla så förbannat.

— Där hittade du rätta ordet, skrånade Macson
utan att uppfatta ironien. Utveckling, där ha vi det!
Farbror August började med att vara statskyrkligt
och evangeliskt intresserad och ge pengar till missio-
nen. Det var en sådan sjudjävla religiös väckelse där
nere under hans ungdom. I den rycktes han med, när
han närmade sig medelåldern och var så där en fyr-
tio år och inte längre tänkte på att gifta sig. Genom
ett par stiftelsepredikanter från staden kom han slut-
ligen in på Hönsekind, dit väckelsen också hade nått.
Det blev avgörande för hela hans liv. Sir du, den
där riddar Blåskägg på Hönsekinds slott, den ur-
åldrige greve Carolus af Sauss, hade en ung sexton-
årig tjänstflicka Karolina eller Karna Erlandsson,
som var hans dotter med en piga, som också tjänade
på Hönsekind. Den här sextonåriga var blond, hög-
barmad, blåögd, en riktig mild strålande nordisk
Venus, men inte just av Blendakaraktär. Nå, en
vacker solig septembermiddag när frukten glödde
mogen i trädgårdarna på Hönsekind och alla gäster
lämnat slottet, gick det som det skulle gå och gubben

kunde inte hålla sig från jäntan, fast det var hans egen dotter och modern gick i ladugården.

Den lille rödmosige skrattade gnäggande. Det syntes att han hade mycket lätt för att sätta sig in i den gamle vällustingens situation.

— Han hade förstås suttit i höstsolen och förplägat sig på egen hand med någon butelj gammal god burgunder som tänt eld i hans duvna blod och gjort honom sällskapssjuk. Så har han skickat efter flickan och tagit in någon bredbukig flaska med grön skimrande likör, och det förstår väl vem som helst, som varit med det ringaste, att då var det färdigt.

Löjtnanten log, helt förnöjd med sin psykologi och sin människokänedom.

— Och så farligt hade det ju inte varit, om inte tösen genast blivit med barn. Alla på slottet och utgårdarna kände ju också till hur det förhöll sig, och det fanns ju knappast en statarstuga eller ett torp under godset, där greve Carolus inte lagt ett eller flera gökäggar i boet. Nu tyckte folk emellertid att det gick för långt, och det började glunkas om att en angivelse komme att göras av de upprörda läsarna i trakten. Greve Carolus hade då i sin nöd ingen annan råd än att söka skydd just hos läsarna och låtsas som om hans samvete, tack och lov, äntligen hade vaknat, så att även han numera hörde till de väckta. Hårt beträngd kände han sig väl också, och ställningen var nog ganska allvarlig.

Men för varje svårighet finns det också en lösning, det skall du lägga på minnet, Levin. Präster,

kolportörer och missionsvänner, hela lass, Levin, kommo dagligen till Hönsekind, och bland dem även den fyrtioårige broder August Johansson, såsom farbror då kallade sig. Broder August Johansson var den som fann utgången ur denna svåra klämma. Han erbjöd sig att gifta sig med den förförda flickan, men på villkor att greve Carolus erkände henne som sin dotter och insatte henne till universalarvinge till all sin egendom i gårdar och pengar, utom en mindre del som skulle tillfalla missionen. Det är vad som skedde, och pigan Karna Erlands-son var nu den unga stenrika och bildsköna fröken Carola Sauss under de tre veckor som gingo, innan hon vart den dygdädra makan till millionären och missionsvännen fabrikör August Johansson, den blivande påvlige greven af Värnamo och Sauss.

Macson gjorde äntligen en paus och harklade sig.

Jacob tänkte efter. Han hade ju en gång anlitats som läkare för denna första grevinna af Sauss och Värnamo. Han kunde icke undgå att få lust att erfara mera om dessa besynnerliga förhållanden, om vilka han endast hört en sjuk kvinna yra, men som den allvetande löjtnant Macson i kvällens fyllstämning, som ökade hans ständiga talträngdhet, tycktes brinna av begär att skaffa honom noggrann kändedom om.

— Gusten är alltså son till den riktige greven af Sauss och inte alls till din nyförvärvade farbror August Johansson? frågade han.

— Rätt gissat, gosse! Dig kan ingen lura. Men en gynekolog borde själv kunna lista ut en livmoders hemligheter, och du har ju skött den där Karna, Karolina eller Carola. Det där har ju i alla fall helt och hållet varit till lycka för Gusten. Tack vare det är han arvtagare till både den verkliga greven af Sauss' jordagods och pengar och till påvlige greven Värnamo af Sauss' till pluringar förvandlade pinnstolar. Ja, du Levin, vi kristna ha ett ordstäv som säger att det är bra att ha biskopen till morbror. Men som du sir, är det inte dumt heller ibland att ha sin morfar till pappa. Nu skall jag strax säga dig, hur det sedan gick, för jag sir nog att du är nyfiken.

Denne fenomenale löjtnant lade sig alltid till med det mesta möjliga från alla personer som han sammanträffade med. Uttalet "sir" hade han tydligen instinktmässigt tillägnat sig från just den individ han talade om. Levin kände lust att slå något hårt i huvudet på honom, men Macson gick på lika retsamt och oförskräckt:

— Jo, sir du, nu har du alltså farbror August ingift i högaristokratin, om också litet på sned och liksom genom en sidodörr, eftersom det var så där trassligt med Carola och hon inte var legitim dotter av sin far och aldrig kunde få plats under pappans namn i adelskalendern. Kort efter det brådskande bröllopet gick gubben svärfar till Gud, eller vart fan det bar, på allvar. Genom den där lyckade spekulationen fick då farbror August egendommar och kapi-

tal till flera millioner som påbröd till de millioner han själv hade ärvt. Nu hade han god råd att skaffa sig en adelstitel själv, sedan han liksom fått blodad tand på sådant där. Och det måste ju ske utomlands. Det väntade barnet borde ju inte heller komma till världen i Sverige för att uppmärksamheten inte skulle fästas vid födelsedatot onödigtvis mycket. Paret for till Södern och hamnade så småningom i Rom.

Har du varit i Italien, Levin? Nej, inte jag heller, men farbror August lovade mig i kväll att ta Dora med sig dit någon gång och visa henne både Vatikanen och den där staden med kanaler och kanoter och grej, vad är det nu den heter? Men nu skall du höra om gubbens egen resa. Det är ett kapitel ur historien om Den Gamle på Berget, som en romanförfattare egentligen borde skriva ned, så det bleve litet stil på det hela och läte trovärdigt.

Sir du, något år tidigare hade det inträffat en olyckshändelse i ett av järnverken, som liksom underlättade resan och gav den en särskild inriktning. August hade fått ett slag i huvudet som gjort honom för alltid oförmögen till all sammanhängande tankeverksamhet och nödsakat honom att överlämna hela ledningen av de olika industriföretagen till ett antal disponenter. I den där tvungna verksamheten hade han funnit mycken hugnad i att uppträda, helst på herrgårdar och slott förstås, som ett slags finare konventikelpredikant. Men på slotten och herrgårdarna hade snickarsonen och snickeri-

fabrikören plötsligt fått upp ögonen för möblerna som aristokratisk lyx och konst. Därför var det också han trivdes så på Hönsekind sedan. Det gjorde att han snart började intressera sig för den estetiska sidan i de där olika bruksartiklarna och nyttoföremålen, vilkas framställande hade lagt grunden till dynastien Johanssons rikedom. Han slog sig på studier i möbelhistoria och delade sig länge mellan dem och studier i hednamissionens och de olika religionernas historia. Han säger själv att hans huvud vid den tiden hade blivit alldeles för skralt för de ansträngningar som skötseln av stora affärer fordrar, men han kunde nog ha blivit en av våra förnämligaste konst- och religionshistoriker.

— Givetvis. Det är jag också rätt så böjd för att tro, sade Jacob.

— Ja, du, Levin, har ingen respekt för bildning av något slag, svarade Macson. Varken för måleri eller Dante, det har jag hört både av fröken Alexandra Vind-Frijs, som är medlem i Väpnade kvinnors centralkommitté, och av fröken Edla von Pahlen, som sitter i styrelsen för Studerande flickor som vilja försvara sig. Men låt mig äntligen komma till slutet på den här sanningen.

Nere i den heliga staden skulle omsider den lille Gusten födas. Men under det man gick i väntans tider, var farbror August helt upptagen dels av att besöka gudstemplen, som där ju så gott som alla äro katolska, dels av att fortsätta sina möbelstudier, varvid särskilt kyrkornas halmstolar fängslade

hans känsliga sinne såsom en vackrare motsvarighet till pinnstolen. Under grubbel och forskningar rörande pinnstolarnas och utdragssoffans utveckling genom tiderna kom han ju så småningom till själva de där vatikanska samlingarna för att söka efter möjliga uppslagsändar där. Härvid knöt han bekantskap med en utomordentligt älskvärd och vinnande landsman som övergått till katolicismen. Ja, egentligen en gammal syndare och sodomit, som kommit sig upp i papismen genom sin ungdoms givmilda skönhet. Den berättade nu för honom, hurusom han, fastän ursprungligen av mycket ringare samhällsställning än Johansson själv, blivit både påvlig hovmarskalk och hertig genom att donera en och en halv million till den heliga propagandan.

Så kallas det katolska omvändelseverket, sir du Levin, det har jag fått höra i kväll. Nu begrep farbror August att han stod vid målet, och innan barnet blivit alltför mycket synligt på lilla Carola, övergingo såväl hon som han till katolska läran, varefter de omedelbart gifte om sig efter katolsk ritual. I samma veva skänkte August en kvarts million till propagandan, och redan efter fyra, fem månader var han själv kammarherre och greve. Och samma dag han utnämndes till det ena och kreerades till det andra kom lille Gusten till världen.

Sedan brydde sig ju varken han eller Carola något vidare om den nya religionen, och den lilla sjutton-åriga som nyss varit tjänstflicka hade kanske aldrig egentligen förstått vad det varit fråga om. Och jag

undrar, om inte han likaväl som hon gått tillbaka till den rena luterska. Skilde sig gjorde ju August för många år tillbaka, strax efter det att Carola blivit sjuk, för att gifta om sig med den där unga äventyrerskan från hotellet i Jönköping, som Gusten sedan flängde Europa runt med, och det bad han nog inte påven om lov till. Lika litet som när han i fjor begick sitt tredje gifte, med den knubbiga Berta från Blanchs. Gusten har efter den heliga döpelsens bad inte gjort några vidare framstötningar i vare sig den ena eller den andra tron. Han är inte konfirmerad alls. Modern slöt sig ju efter sjukdomen och skilsmässan till Jerikoförsamlingen här i Stockholm som hon ännu understöder. Och hon fortsätter att årligen fira den majsöndag då hon tänkt sig att den käre sonen skulle ha gått fram till Herrans bord. Då ger hon honom extrapengar för att hålla stor taffel och åminnelsemåltid på en restaurang.

Vad jag ville ha sagt är emellertid, att vi i August Johansson böra hylla och erkänna en framgångens man av ovanliga mått. Jag tror nästan jag skall gå in och upprepa allt det här i ett tal och be de närvarande förena sig i ett fyrfaldigt leve för August Johansson. Rik föddes han, men dubbelt rikare gjorde han sig, och grevetitel och kammarherrenyckel skaffade han sig. Och efter ett par hjärnblödningar har han nu blivit en av högerns förnämsta vältalare.

— För min del anser jag att pengarna äro det viktigaste, sade major Ehrencreutz i avgörande ton.

Vi som fötts med namn och titlar tycka inte att sådant har så stor betydelse. Vad jag därför sätter särskilt pris på hos August är att han, när det gällde komponerandet av grevenamnet och grevevapnet, ville hedra på en gång födelsebygden och det yttersta upphovet till den aktningvärda förmögenheten. Jag menar givetvis pinnstolarna, på vilka familjens rike- dom ursprungligen vilar. Det påstås med bestämdhet att August till den påvliga vatikanske heraldikern ingav en enträgen hemställan att få med en pinne i vapnet. Beklagligtvis missuppfattades ordet, så att huvudfältet i stället kom att intagas av ett pinie-träd, översållat med piniekottar.

Majoren lät höra ett skrockande skratt:

— Avsikten var i alla fall den bästa. Och om jag en gång blir riksmarskalk, och jag nekar inte till att man hört sig för hos mig hur jag ställer mig till den saken, skall jag föreslå vår blivande konung att ta till valspråk: "Rikedomen adlar mannen." Det är sant demokratiskt och bör tilltala alla de svenske.

Jacob Levin kände äckel för dem. Men själv var han ju i deras ögon en meningsfrände. Han hade ju velat det så. Och han lyssnade till de båda herrarnas fortsatta tal, där fosterlandet, sann patriotism, landsförräderi, utländska spionerier, prinsessan Maria och modernationen Germania simmade omkring i punschångorna från deras andedräkt.

Jacob smög sig ifrån dem och in i lokalen igen. Nu hade han mest lust att lämna alltsammans. Om han kunnat få tag i Dora, skulle de tillsammans, som

en gång förr för flera år sedan från Hasselbacken, vandratt ut i den kalla kvällen, långt bort från den rökiga restaurangen med allt det vidriga som gömde sig där. Men när han gick förbi, såg han att fru Landborg lagt helt beslag på Dora. Med strömmande hänförelse prisade hon den bedrift löjtnant Macson utfört genom brevstölden.

— Inga skrupler få längre binda handlingskraften hos våra behjärtade män, hörde han henne säga.

Även vid detta bord talade nu alla högljutt och larmande. Gamle greve Värnamo af Sauss omfamnade bankdirektör Landborg, vars ögon fuktats av rörelse redan vid mannekängförelisningen av den ryktbare poeten och den äldre damens deklamation av hans versstycke.

Vid Rosenrauchs och hans eget bord var den lille gubben den ende som satt tyst. Han fnissade blott och log underfundigt för sig själv. Kanske hade han ändå roligt.

Jacob började tycka att han gjort nog för fosterlandet. Han var plötsligt så trött. Hans magra ansikte såg blekt ut i det starka ljuset. Om Kiss Nilsson kom igen, skulle han sparka honom.

Det började också bli sent. Hela lokalen tycktes ligga i en dimma. Och ur dimman stego dessa säkra, tomma svenska röster upp, ackompanjerade av den outtröttliga orkestern.

— Kanske vi skulle gå, sade Jacob.

— Ja visst, nu får man allt tänka på att göra upp och knalla sig hem, mumlade den lille gubben.

Hans små ögon blinkade röda och ansträngda. För honom hade det verkligen varit mycket långa dagar, fyllda av ovana, konstifika händelser, och med tillfredsställelse såg han sin värd betala.

Så gingo Jacob Levin och Anton Nydal. På gatan traskade bonden bredvid honom med ömma fötter i de styva skodonen. De hade inte långt hem till Jacob. Men Jacob tyckte vägen var oändlig. De hade ingenting att säga varandra, dessa två. Och de kände sig besvärade som två individer, som talade för varandra fullkomligt obegripliga språk och som ändå av någon sällsam orsak skulle låtsas vara en själ och en tunga.

Det var mycket folk ute. Ännu var det kvar en stämning av fest i luften. Den skulle väl räcka i flera dagar ännu, så länge det fanns en enda bondtjuv kvar i staden, tänkte Jacob.

Han öppnade dörren för Anton Nydal. Sally var ännu uppe, men inne hos barnen och hos gamla pappa Benno var det tyst sedan många timmar. Jacob överlämnade åt Sally att visa gubben Nydal in i hans rum. Självt gick han direkt in till sig.

Han hade haft nog nu. Han var matt som när han vakat vid en sjukbädd. Och hade han vunnit något?

Han hade blivit sedd ute med sin gäst och vid ett stort bord, där det spenderades. Han hade blandat sig med alla dem som ville synas och själva se likasinnade. Skulle han bli uppskattad därför? Frågan var icke oviktig för honom.

Han sjönk ned i skinnstolen, där hans patienter

brukade sitta. Genom huset skalv ett plötsligt dovt mullrande. Det var hissen som gick. Så här om natten hörde man den genom alla våningar. Så upphörde ljudet lika plötsligt som det börjat.

Jacob vred oroligt fingrarna om varandra. Det där mullrandet av hissen igång hade på ett oförklarligt sätt upphetsat honom på nytt. Hela jorden tycktes honom gnissla, rulla, stiga uppåt. Man måste ständigt själv vara i rörelse med den, icke släppa taget, klänga sig fast, springa, trampa, skrika. Och Jacob greps av en lätt svindel, så att han måste sluta ögonen. En gång skulle han nå toppen. Skulle han då sparkas ned igen? Var det icke nog att ha energi, att vara ett laddat batteri av lysande och fräsande ljuskrafter, att vara flink i sitt yrke och i att draga fördel av det? Fanns det mitt i allt detta någon oas, där man kunde vila utan tankar? Men om det fanns en sådan oas, var den icke för honom.

Han såg en skara judar rusa fram över jorden lik en flock gräshoppor, jättestora, men med spindelben. De förtärde allt som kom i deras väg. De hade vingar, så att de flögo över haven, över flodernas sprutande forsar. Ett utstött folk med förtvivlan i sinnet. De ville tillbaka till sitt land igen, men först skulle de vandra över hela världen, äta upp den. Landsvägarna blevo vindande tåg under deras fötter. All världens farleder blevo till ett slingrande rep, som de bundo omkring sig, till sist bara en stor binnikemask, som de slukade och svalde. De måste ha allt, därför att de förlorat en liten smutsig

jordbit, ett gammalt Palestina med dammgrå olivlundar och blacka döda insjöpölar. Sälja och köpa! Köpa och sälja! Silverslantarna rullade framför dem. Mer. Mer. De älskade rikedomarna. Judas hade sålt Jesus för trettio silverpenningar. De sålde honom ständigt på nytt. Förrådde varandra, korsfäste varandra, blevo djävlar av girighet, men klang det en ton genom rymden av musik, stannade de och vände bleka lyssnande ansikten dit, varifrån tonen kom. Djupast i deras själar, nästan kvävd av jordiska begär, fanns det en harposträng, som icke ville dö. Ibland klingade den till. Den tycktes komma långt bortifrån, lockas fram av en kvinnas späda fingrar. Så hade harpan ljudit en gång i urtiden för små lyssnande israelitiska barn, samlande dem kring en moders knän. Så fortsatte den att ljuda med starkare eller svagare ton genom årtusenden, manande dem att icke gå för långt bort, att vända åter till det gamla grå landet, till moderns sköte.

Och så länge de lyssnade till klangen från harpan, blevo de barn igen med blanka ögon. Affärerna gled dem ur händerna, de läto lura sig, läto trampa på sig, sprungo undan för starkare. Till dess deras energi åter knöt sig samman i tusen fina nervtrådar och de sparkade och beto omkring sig med förtvivlans mod.

Jacob log helt godsint, där han satt. Han blev plötsligt lik sin far, den lille Benno Levin.

Han reste sig sömndrucken med drömmar i ögonen. Så drog han ned gardinen för det ännu sorlande torget där utanför.

XII.

Petra hade tänkt mycket på Thomas' lille son Cecil dagarna efter den, då hennes forne trolovade hälsat på hos dem och hon ej varit hemma. Hon ville taga hand om honom en smula. Han var ensam. Hans far kunde ju ej ständigt sitta hos honom för att vara i hans sällskap.

Hon skulle bjuda Cecil hem en hel dag. Men bakom denna tanke dolde sig, icke alldeles ovetande för henne själv, en längtan att träffa Thomas på nytt, att draga honom till sig.

Den där aftonen han varit hos dem hade hon känt att hennes kärlek till honom alltjämt levde. Hon kunde helt enkelt icke slita sig loss. När han såg på henne, visste hon det. Han var ändå hennes första kärlek. I årtal hade hon drömt om honom. Han hade vuxit fast inom henne, blivit en lem av henne själv. Hon kunde inte hugga av den. Hon skulle förblöda.

Så kom Cecil en förmiddag, följd av en jungfru som ej såg ut att höra till de mjuka. En medelålders människa, kort och mager, med besvikna, torra ögon.

Hon lämnade Cecil i tamburen hos Petra och Angela. Hon gav honom förmaningar:

— Ät nu inte för mycket. Var nu artig och håll sig snygg.

Så gick hon med en knyck på sin styva nacke. Detta var Cecils ställföreträderska för en mor. Men kanske hans egen mor ej var mycket annorlunda, tänkte Petra bittert.

Å, Cecil hade en rolig dag. Petra och Angela sysselsatte sig med honom oavbrutet. Petra tog honom med på Hötorget, där han fick gå bland grönsaksstånden. Hans mörka ögon skeno. Han granskade allt med nyfikna blickar. Petra själv kände sig som en lycklig fru, där hon gick med den lille gossens hand i sin. Så han kramade om hennes hand! Så varm och mjuk den var, denna barnhand! Hon bjöd honom in på ett konditori och såg till att han åt ordentligt. Han var inte blyg. Han pratade glatt med henne. Men hon sade sig ändå att han ej var lik andra barn. Möjligen var det bland annat just detta att han talade alltför ivrigt. Kanske hade han blivit lillgammal av att vara enda barnet och ständigt ompysslas. Hans blickar tycktes snabbt uppfatta allt.

Sedan de kommit hem igen, lät hon honom åter få fram bilderböckerna. Han vände försiktigt bladen, skrattande av glädje åt någon bild som slog särskilt an på honom. Petra mindes med vemod, hur Thomas' mor en gång visat henne fotografier av Thomas som barn. Hur stolt hon varit över dem!

Här var nu en ny Thomas. Han skulle växa upp och kanske också han finna en Petra. Att älska! Att överge!

Efter den lilla middagen på tre man hand skulle Petra gå bort. Angela följde Cecil hem. Han sprang och hoppade som en liten fåle vid hennes sida.

I Thomas' våning var endast den förtorkade nackstyva jungfrun hemma. Angela stannade kvar, medan Cecil lade sig. När hon stod vid hans säng och sade god natt, kom Thomas plötsligt in i rummet. Hon hade inte hört honom i tamburen.

— Å, är ni här? utbrast han överraskad.

Han böjde sig över barnet. Cecil satte sig upp igen och berättade för Thomas allt han varit med om. Det hade varit ett helt äventyr för honom. Angela förstod inte att han haft så roligt. Thomas vände sig till henne.

— Jag måste tacka er, sade han varmt.

— Vi ha själva haft sådant nöje av honom, sade då Angela.

De togo god natt av Cecil och gingo tillsammans ut i Thomas' rum. Thomas tände. Angela tänkte säga adjö och gå. Men hon fick det inte.

— Jag måste få visa er något, bjuda på något, sade han ivrigt.

Då stannade hon. Han sprang ut i köket och kom igen med en skål med frukt. Han hade också något sött vin som han hällde i smala glas.

— Välkommen hit till mig, sade han leende.

Angela blev varm av vinet, av det märkvärdiga i att vara här ensam i Thomas Mellers rum.

De slogo sig ned i soffan.

— Men tag då av er hatten, uppmanade han henne.

Då tog hon av sig hatten och lade den bredvid sig. Ljuset i taket sken på hennes hår. Thomas visade henne fotografier. Hon såg bilder av ett främmande land, av underliga växter, av ett hav som vräkte in mot en strand, av män i besynnerliga dräkter.

— Det där skall vara jag, sade Thomas och pekade på en skäggig solbrynt man.

Angela såg på mannen på kortet och upp på Thomas igen. Han tog sig leende om sin släta haka.

En flik av hennes kjol föll över hans knän, när hon rörde sig. Då drog hon den till sig med en nästan förskrämd åtbörd. Hans ögon brände henne. Hon kunde inte se någonstädes utan att möta hans blick, öm, litet spefull.

Från bokskåpet flyttade han ned en liten staty av trä. En naken kvinna, brun av det blanka träet, med ett uttryck i ansiktet, som om hon gick i sömnen eller drömde.

— Hon är vacker, sade Angela.

Han gav henne den att hålla i handen. Hon for över den smekande. Den var len. Det var som om en levande kvinnas hud varit omkring den.

— Vad tänker hon på? sade Angela och sökte se in i denna blick.

— Ja, vad tänker hon på? upprepade Thomas dröjande. Vad tänker ni själv på? Ni är också en liten kvinna.

— Å!

Angela blev förlägen.

— På ingenting, sade hon och log.

— Jag tror hon drömmer om någon, fortsatte Thomas. Någon skall komma och taga henne till sig, trycka henne i sin famn. En stark man, som är henne värdig.

Angela sade ingenting. Thomas satte tillbaka ståtetten.

— Jag kanske skulle gå nu, sade Angela.

— Nej, gå inte. Ni skall inte gå genast. Mitt rum blir så tomt då, förstår ni. Det här är inte mitt hem. Jag är ännu en främmande här. Jag hade velat komma hit till Sverige och finna ett hem. Men jag har inte funnit något.

Han lät bedrövad. Angela betraktade honom skyggt. Det var något hos honom, som drog henne till honom. Han var så mycket äldre än hon. Men han såg helt ung ut nu, där han satt bredvid henne med sin litet sorgsna min. Så var det detta att Petra älskat honom. Det måste vara något särskilt med den som Petra älskat, även om hon sedan glömt honom.

Angela såg ett fotografi på hans skrivbord. Från den plats där hon satt kunde hon se att det var en

vacker kvinna. Det var väl hans hustru. Han var gift. Men hon var så långt borta. Hon kunde inte plötsligt komma in och blanda sig i deras samtal.

Varför önskade Angela henne inte här? Det visste hon väl inte. Hon tyckte om att sitta i detta rum med Thomas vid sin sida. Hans lågmälda röst gjorde henne upprörd. Hon såg hans händer vila på det lilla bordet, medan han talade. De voro vackra, uttrycksfulla.

— Får jag kyssa er? sade Thomas med ens, och det lät som om han bett om något helt naturligt. Får jag inte kyssa er? Jag sitter här och längtar efter er mun. Det är väl inte rätt av mig att säga det. Nej, det är kanske inte rätt. Men ni är så lik Petra — Petra från förr i världen. Ni vet ju att vi älskade varandra — då för länge sedan, när vi voro unga. Det skulle vara som att äntligen ha fått komma hem att få kyssa er mun. Det skulle bara ske en gång. Jag skulle inte be om det en gång till. Bara den här enda, nu — just nu.

Angela blev blek. Hon såg upp från hans händer, upp i hans ansikte. Det var som om hon inte vetat vad han begärt. Han hade bett om att få komma hem. Det var som om han bett om en hälsning. Hon förstod inte åtrån i hans ögon.

Hon ryggade litet tillbaka, en lätt impulsiv rörelse som om hon velat fly.

Då tog Thomas hennes händer, vände insidorna uppåt och kysste dem sakta.

Angela såg undrande ned på sina händer. Hon fattade inte. En rörelse av välbehag genomlade henne. Men hon tog inte bort sina händer.

— Ni kysser mig, sade hon blott med en underlig röst.

— Nej, inte ännu, mumlade Thomas hest.

— Har ingen kysst er förut? fortfor han utan att se på henne.

— Nej, aldrig.

Han blev galen av att höra det. Han tog henne obehärskat i sina armar. Hon föll in mot hans bröst, alldeles viljelöst, som när en liten fågel faller till marken. Då lyfte Thomas upp hennes ansikte och pressade sina läppar mot hennes mun.

Nyss var hon blek. Nu var hon röd. För henne kändes det som vild smärta, som om en kniv genomborrat henne. Hon skrek till litet, då han ett ögonblick hörde upp.

— Vad är det? Gjorde jag er illa? frågade han ömt.

— Ja, illa.

Hans armar voro omkring henne. Han kunde inte släppa henne. Åter kysste han henne. Hans läppar foro smekande över hennes. Och nu kände Angela en lycka utan gräns. Den var nästan förfärlig. Stora tårar runno utför hennes kinder. Thomas smakade deras beska sälta.

Så lämnade han henne lika plötsligt som han tagit henne till sig. Han reste sig och stod och såg ned på henne med allvarsam min.

— Ni gav mig vad jag bad om, sade han nästan förundrad. Jag kommer alltid att vara glad däråt. Nu kanske ni borde gå hem.

Hon reste sig, ännu darrande, och gick mot dörren utan att se på honom.

— Ni glömde er hatt.

Han kom fram till henne med den. Hon satte den på sig, alltjämt utan att se på honom.

Då tog han bägge hennes händer.

— Var nu inte ledsen, bad han bevekande.

Då måste hon le litet.

— Såja. Nu ler ni igen!

Han gick fram till hyllan och tog ned statyetten av kvinnan.

— Vill ni ha den här? sade han. Ni skall få den. Jag vore glad, om ni toge hand om henne.

Angela tog den lilla statyn.

Med den i famnen gick hon hem genom gatorna.

XIII.

När Angela kommit fram till den välkända porten uppe vid Johannes, stannade hon.

Det lyste där uppe i deras fönster. Petra var väl hemma nu. Hon kunde icke förmå sig att gå in och möta Petras ögon. Kanske föreställde hon sig att spårren av Thomas' kyssar ännu dröjde på hennes läppar. Petra skulle upptäcka dem. Så vände Angela igen.

Hon gick nedför trapporna, nedåt Humlegården. Ur flera butiksfönster lyste det. I boklådorna lågo så mycket böcker. Angela stannade och läste på omslagens titlar utan att alls begripa vad hon läste.

Ännu brände henne dessa kyssar. Hon var förvirrad. Hennes kinder hettade, fastän den kyliga luften slog emot dem. Hon kramade den lilla statyetten mellan fingrarna. Hon ville gömma den. Så stoppade hon den i sin kappficka. Den tyngde där, kändes nästan som en hand som tryckte mot hennes kropp.

— Thomas, mumlade Angela för sig själv. Thomas.

Hur skulle de träffas igen? Vad skulle han säga? Skulle han då se på henne med denna blick, som

om han ville kyssa henne? Nej, han hade sagt att det aldrig mer skulle ske. Aldrig mer! Också det var förfärligt — som om något toges ifrån henne.

Älskade hon honom då? Det visste hon inte. Hon hade aldrig varit kär. Jo, som fjortonåring hade hon svärmat för Tage Ehrencreutz. Men han var ingen man, inte en sådan som Thomas Meller.

I en avlång spegel i ett juvelerarfönster skymtade hon sig själv. Skuggan av henne for över glaset ett ögonblick, när hon gick förbi. Då mindes hon skuggorna av flygande fåglar ute på de solbelysta fälten vid Eka gamla gård. Hon ville vara där nu, ha fri himmel och en vid rymd omkring sig. Husen här tvingade sig inpå, som tänkte de inringa henne. De hotade, som ville de falla över henne med sin last av människor och öden.

Den där hösten på Eka hade hon levat i ett slags religiös extas. Ännu glimmade inom henne pärlor från ensamma timmar, då hon tyckte sig se himlen öppen. Men nyss där inne i Thomas' rum hade hon erfarit något liknande. En svidande sällhet, en grym plåga, som ville förbränna henne. Var det kärlek?

Angela ilade vidare. I ett gathörn sprang hon rakt i famnen på Hans von Pahlen.

— Angela, sade han. Vad gör du ute?

Då visste hon inte, vad hon skulle svara.

— Kom och följ mig ett stycke, sade han.

Så gingo de stillsamt vid varandras sida, den flygande flickan och denne trötte man, som bar på sin dödssjukdom.

— Jag är ensam här nu och har hyrt in mig hos Edla, sade han. Betty har rest tillbaka till Ekered. Men jag måste gå kvar för att sköta mig.

Angela nickade. Hon kände till Edlas lilla ungdomsbostad på Sibyllegatan. Aldrig hade Angela trivts där.

— Alltsammans är så lönlöst, fortsatte Hans bittert. Men Betty vill att jag skall lyda läkaren. Här går jag utan att ha något att göra. Ibland förbarma sig bekanta eller vänner över mig och bjuda mig till sig. Men vad skall det nu också tjäna till? Jag sitter där på en stol och har tråkigt. Helst går jag så här för mig själv och vankar. Jag tänker på hur allt skulle varit, om jag fått förbli frisk. Jag tycker det slagits en cirkel omkring mig, och i den cirkeln trampar jag utan att kunna stiga över strecket, precis som hönan.

— Det blir säkert bättre, tröstade Angela.

Hon gick där och kramade om den lilla statyetten i sin ficka. Den kändes sval mot hennes fingrar.

Han skakade på huvudet.

— Nej, det blir aldrig bättre, sade han. Jag vet det. Här gå nu du och jag. Du är ung och tänker kanske på något som lockar och drar dig — något underbart. Så gör ungdomen. Varför är inte jag du? Ibland tycker jag det är besynnerligt att själen hos oss skall välja en bostad i en enda kropp och stanna där alla sina jordeår. Varför skall just min själ vara i just den här usla kroppen hela livstiden? Själarna borde, tycker jag, byta boställen ibland,

precis som vi flytta från en våning till en annan. Det låter inte alls besynnerligt för mina öron. Ser jag en skön ung kropp, ville jag att min själ skulle kunna flyga in i den. Då skulle den trivas där, titta ut ur ett par klara ögon igen, ögon som inte veta av några lidandets tårar.

Angela tyckte om sin farbror Hans. Men när han nu tystnade, log hon litet åt hans funderingar.

— Det är väl omöjligt, sade hon.

— Ingenting är omöjligt, tog Hans envist i. Tycker inte du att döden är omöjlig? Du förstår den inte. Du kan rakt inte sträcka ut din hand och känna hans hemlighet och iskyla. Här äro vi, röra oss, tala, titta oss omkring. Så petar han till oss, döden, och vi ligga stilla och svara inte den, som talar till oss. Vi äro träffade. Döden tar sin bostad hos oss. Dess själ flyger in i oss. Men våra egna själar kunna bara leva och dö ständigt i samma fängelse.

— Ja, sade Angela.

Ja? Hon hade svårt att höra på. Just nu var intet så fjärran från hennes tankar som döden. Hon tyckte hon hade munnen full med kyssar. Vänligt smög hon sin arm under Hans'.

De fortsatte att gå gata upp och gata ned. Vid Strandvägen brann vattnet i en stilla flod av ljus. Hans talade. Angela drömde. Full av liv, för första gången kysst av en man, gick hon vid den lille skröplige Hans' sida. Han var en ande som dykt upp bredvid henne för att i hennes öra viska om

livets korthet och alltings fåfänglighet. Kanske var han ödet självt som i denna lysande stund kommit för att varna henne. Men ingen låter sig varnas. Ingen lyssnar till rösten om döden, när livet bränner som en skarp och berusande dryck i strupen.

Någon gick framför dem. Då de kommo närmare, sågo de en lång dam klädd i en grön gammalmodig dräkt med en stor hatt vinglande i nacken. Hon höll upp kjolen. I skenet från en gatlykta sågo de hennes ansikte. Det bar spår av skönhet, en skönhet härjad nu som en rosengård, sedan en piskande blåst farit över den. Hennes ögon voro lugna, glasartade, med en blick som tycktes se inåt och ej lägga märke till något annat. Kvinnan talade med låg ivrig röst. De kunde ej höra vad hon sade. Var det med sig själv hon talade eller med osynliga väsen omkring henne? Hon vek om ett gathörn och var försvunnen.

— Vem var det? frågade Angela med ens rädd. Hans gav henne en underlig blick.

— Jag har mött henne ibland, sade han. Hon är väl sinnessjuk, som de kalla det. På gatorna mitt-ibland människorna går hon så där och talar högt till sig själv. Något har gått sönder för henne. Det förvånar mig alltid att det inte är flera här som gå som hon. Man tappar bort sig. Hon har gjort det. Eller kanske har hon i stället hittat hem, hem till ett bättre hem. Kanske har hon skapat en lycklig värld åt sig, då den verkliga brast omkring henne. I själva verket är hon avundsvärd. Befriad.

— Å nej! sade Angela lycklig.

— Jovisst, sade Hans. Hon har det bra. Jag skulle ibland önska jag kunde bli galen jag också. Jag skulle glömma allt, föreställer jag mig. Kroppen skulle bli lätt. Som en grå flädermus skulle jag flaxa omkring i en rymd fylld av ljus som skulle få mig att blinka. Sedan skulle jag rulla ihop mig i en stilla pöl, linda in mig i fläderlappsvingarna, och då skulle allt vara tystnad. De blixtrande ljusen skulle bara bli till torrt snus som regnade från himlen. Jag behövde inte tänka, inte se. Släckt och god natt.

Hans suckade. Men Angela kikade upp på honom med glada ögon.

— Jag ville också flyga, jag, sade hon skrattande. Men inte som en flädermus. Nej, jag skulle segla fram med snövita vingar, titta in överallt, taken skulle lyfta sig under mig, så jag kunde se hur alla människor levde. Och hos den jag älskade mest, över hans hus skulle jag dröja längst.

— Du är ung och drömmer ännu om vad vardagen kan bjuda dig här nere, sade Hans melankoliskt. Den lyckliga kärleken! Det är något märkvärdigt, eller hur? Den drömma ni om. Drömmen lever, så länge ni äro unga. Det är därför att det är er själva ni hela tiden älska: er ungdom, blodet som hamrar vid era tinningar, färgen som stiger på era kinder. Nej, först sedan vi blivit gamla, vaknar den verkliga kärleken, den som är utan hopp. Man kan ju inte tränga in i en annan och få stanna där.

Det är det man borde kunna. Endast det vore lycklig kärlek. Alltid måste man återvända till sitt gamla slitna jag. Men för dig är detta bara jollrande gamlingsfilosofi av en tandlös gubbe. Älska du, Angela, och tro. Det är rätt.

— Ja, mumlade Angela.

Hon tryckte handen mot kvinnostatyetten i sin ficka. Thomas hade givit henne den. Hon skulle minnas honom, när hon såg på den. Den skulle stå där och se långt bort med sin underliga blick, liksom med ett leende av lust ihågkommande ting som Angela aldrig upplevat.

Nu började de vandra tillbaka igen. De skildes. Angela såg Hans försvinna uppåt gatan.

När Angela kom hem, berättade hon strax att hon varit ute och gått med Hans. Det var som om hon varit rädd att Petra skulle fråga henne om Thomas.

— Vad har du där? frågade Petra, då hon fick se den lilla stayetten Angela ställt upp på kakelugnsfrisen i sitt rum.

— Jag fick den av Thomas, sade Angela och blev röd. Petra såg på den litet undrande.

— Den är vacker, sade hon bara.

Så gick hon in till sig. Det var sent.

Men Angela låg länge stilla i mörkret. Fastän ljuset var släckt, tyckte hon ändå att hon kunde se den lilla kvinnan där borta. Hennes ögon blickade ned på Angela med ett stilla leende. Det var som om hon gömt på hemligheter, dem hon gärna velat viska till Angela.

XIV.

Under de dagar som nu följde efter händelsen i Thomas Mellers rum gick Angela omkring i en besynnerlig dröm. Hon kände icke igen sig själv. Höll hon på att förändras — bli en annan än den hon nyss varit? När man är inne i en av nattens drömmar, talar man och svarar, men människorna komma en på något underligt sätt icke vid. De äro dimmor som kunna upplösas vilket ögonblick som helst. Själv är man ibland bara ett stort rött hjärta, som dunkar och slår. Detta dunkande kan uppfylla hela drömmen, som den larmande maskinen kan komma en båt, som glider undan på floden, att sakta och oavbrutet skaka.

Ja, jorden gungade under Angelas fötter. Hennes själ hade slumrat detta år. Nu vaknade den upp. Hjärtat i Angela blev stort så att hon måste svälja. Hon höll upp sina händer mot dagsljuset. Blodet skimrade mellan dem. Så levde hon ju, fanns alltså till. Men vem var hon? I spegeln mötte hon blicken från en främmande varelse, någon lik henne, men ändå, o nej, ändå inte hon.

Hon gick i en ständig väntan. På gatan tyckte hon sig ofta i något främmande ansikte känna igen

Thomas på långt håll. Men när hon så kom närmare, var det inte han. Då trodde hon stundvis att han icke fanns. Hans rum hörde bara med i hennes dröm. Han hade slagit sina armar omkring henne . . . Men när hon såg kvinnostatyetten på kakelugnsfrisen, visste hon ju att hon icke drömt.

Förr skulle hon ha förtrott sig åt Paula. I skymningen skulle de förtroligt pratat, medan de snaskade choklad. Men nu sökte hon inte upp Paula. Hon ville vara ensam med sin hemlighet. Den hade icke ännu smält samman med hennes väsen. Hon bar den med sig vart hon gick som en skön blomma, osynlig för andra.

Men ibland tyckte hon att blomman sakta öppnade sin kalk, omslöt hela jorden. Hon vandrade liten och ödmjuk bland dess violetta ståndare och pistiller som reste sig som pelare omkring henne. Och där inne i blommans djupvioletta kalk tyckte hon sig möta andra varelser, med hemligheter som hon och förseglade läppar. De nickade åt henne, unga flickor med tindrande ögon, gamla kvinnor med visdomens repor i huden, men med något tindrande också de inne i de svarta pupillerna. De hörde samman med Angela, dessa kvinnor, unga och gamla, ett mystiskt band förenade dem. Hon var en nykomling bland dem. Kanske de gärna velat viska något i hennes öra, men de närmade sig bara och flydde undan igen. Hon skulle finna ut det själv.

Gryningen till en ny dag klarnade långsamt för henne. Hennes hjärta började brinna av den första

kärleken, som Thomas' kyssar väckt hos henne. Det var inte underligt att hon ej kände igen sig själv.

När hon om natten låg i sin säng, sjöng det inom henne. Men hon låg tyst med vidöppna ögon, som ibland dock fylldes av heta tårar.

— Vem är jag? kunde hon då viska. Vem är jag?

Hennes kropp fanns där. Hon lät sina fingrar glida över den, medan hon höll andan. Allt detta mjuka vita, denna glatta friska hud, dessa runda bröst, dessa fördjupningar och gropar, det var hennes kropp. Men det var något mera. Huden spände sina gränser omkring kroppen, ja visst, men inne i hennes hjärta funnos sköna drömmar, som hade vingar som fåglarna, i hennes hjärna funnos tankar, också de flygande, färgade av ett underbart sken från ett avlägset lands sol.

Det fanns, detta osynliga land, dit hennes tankar flögo. Så gick hon här på jorden, en liten vandrer-ska, men hennes drömmar strävade långt bort. Var icke jorden bara en återspeglning av ett annat land, så sällsamt skönt att det dolde sig för de dödligas ögon?

Då föll Angela på knä vid sin säng för att åter som förr smaka sötman av Jesu andedräkt, som sådana tysta mörka nätter svävade över världen.

Men när hon bad, lyfte hon sitt ansikte och kände på nytt Thomas' läppar mot sin mun. Då grät hon, ryste av ångest för att hon kunde begått en synd. Hon bad till Jesus, mannen med de goda ögonen och den öppna famnen, men över hennes ansikte

föllo Thomas' kyssar i ett saligt regn. Hennes hjärta for itu. Hon kunde icke förena tanken på Jesus och sin längtan efter Thomas. Det slet inom henne. Hennes panna blev fuktig av svett. Jesu ansikte formades om och blev till Thomas' ansikte med de grå ögonen. Och detta besynnerliga ansikte, som var både Thomas och Jesus, log ett medlidsamt löje åt henne som låg på knä.

Då tyckte hon att också jorden delade sig som hennes stackars hjärta och att hon vacklade vid en avgrund, utan att veta vilken sida hon skulle vara på.

Oändligt många kvällar hade hon ju förr bett sin aftonbön och somnat trygg in i Jesu famn. Nu vaggade i stället Thomas henne i sina armar. Ack, hon sökte stöta bort honom, men han slöt henne än fastare intill sig. Jesus försvann i ett töcken. Thomas fanns kvar.

Hon såg dagern gry i rummet. En grå blek morgondager. Tavlorna blänkte i sina ramar på väggarna. Stolarna stodo där tomma med framsträckta armstöd, som väntade de någon. En fattig morgon efter en natt fylld av drömmar.

Då gingo hennes tankar till Eka. Å, dessa som marmorgnar, då hon trädde ut på trappan! Från marken stego ännu morgondimmorna som en lätt rök. De lämnade gräsmattorna så friska, så gröna. Daggen glittrade i solen. Varje grässtrå lyste blankt. De väldiga gamla träden kastade knappast några skuggor. Hela parken var ljusgrön, genomskinlig, så drömlikt skön. Luften andades en frisk kyla. Och

när Angela gick ned på de fuktiga gångarna, kände hon sig själv lätt, som om luften burit henne. En himmel, blå, oändlig, skimrande, välvde sig över trädens kronor. Vita moln kommo och försvunno igen. Allt var så tyst. Det var som om hela den gröna parken brustit fram ur denna tystnad. Icke ett löv rörde sig. Men ett av de vita molnen där uppe på himlen hade ibland en skugga i sitt följe, som långsamt gled över gräset. Ett tyst mörkt väsen, som flyttade sig förbi stammarna och över gångarna. Nere vid sjön låg vattnet speglade en upp- och nedvänd värld i sitt klara djup.

Dessa morgnar hade Angela gått bland all denna tysta skönhet och känt den som en lycka hon knappast kunde smälta. Då hade hon inte längtat efter något mera. Hon hade varit nöjd.

Här i det grå stadsrummet, när staden utanför vaknade med sådant buller, med gnisslande från spårvagnar, med ljudet av människoröster och snabba fotsteg som ilade förbi nedanför fönstren, med kyrkklockor som ringde och klockor som slog, kände hon en smärtsam oro, och hörseln spändes för att lyssna till allt detta.

Så gingo flera dagar utan att Angela såg Thomas igen. Var han borta, uppslukad av staden?

Men en förmiddag när hon kom gående över Johannes' kyrkogård, stod han där framför en gravvård. Han tycktes stava på den nästan utplånade skriften på den gamla stenen. Men när Angela närmade sig, vände han sig om och log mot henne.

— Kanske väntade jag på er, sade han blott. Jag visste inte, om jag vågade mig upp till er.

Angela hade stannat. Hon fick en våldsamt hjärtklappning. Där var han ändå. När hon nu såg honom, samlade sig alla drömmar hon vävt omkring honom som en tät sky emellan dem, så att hon knappt kunde urskilja hans ansikte.

Han kom närmare.

— Tycker ni inte om att se mig? sade han lågt.

Då måste Angela le, och hon räckte honom sin hand.

— Jag är glad att se er, sade hon litet darrande.

Han såg oroligt och uppmärksamt på henne.

— Jag skrämde er sist, sade han. Det var inte rätt av mig.

Men i hans röst låg något triumferande, något segervisst.

De gingo vid varandras sida förbi gravarna, vilkas grå och svarta stenar stucko upp ur snön. Han gick tätt intill henne. Deras händer snuddade vid varandra. Då drog Angela undan sin hand. Han märkte det.

— Är ni rädd för mig? frågade han ömt.

— O nej.

Det lät som en lätt suck.

— Jag har hela tiden tänkt på er, sade han långsamt. Jag kan inte sova ibland, därför att jag då så tydligt ser er bild framför mig. Ni satt där i mitt rum så ung, så underbart ung. Och ni kom till mig

alldeles ensam. Jag kan inte glömma det. Jag är så gammal mot er — och snart gammal på allvar.

Hon skrattade litet åt hans "på allvar". Då drogs hans ansikte samman.

— Åtminstone är jag gammal, därför att ni är så ung. Och så har jag varit med om så mycket. Långa tider har livet för mig varit fullt av faror — och av gnagande tomhet som åldrar mera. Och nu när jag fått ett slags lugn, äntligen — nu kom ni.

— Jag? viskade Angela.

— Först var det — det att ni var så lik Petra. Jag flyttades tillbaka år i tiden. Sedan — sedan var det ni själv. Den lilla Angela. Den unga lilla Angela von Pahlen . . .

Hon blev upprörd, när hon hörde honom uttala hennes namn så där. Hon vandrade åter inne i den stora violetta blommans kalk. Hon tyckte sig åter se kvinnornas ansikten le mot sig. Deras läppar voro förseglade. Men alla buro de på den stora hemligheten, som hon snart skulle veta.

— Får jag bli er vän? sade Thomas sakta. Jag är ganska ensam. Låt oss bli vänner. Vi skola lära känna varandra. Jag skall inte skrämma er — som sist.

Då hade Angela velat slå armarna om honom. Hon skulle viska något i hans öra, hänga sig fast vid honom. Men hon stod bara stilla med sin glänsande blick i hans.

— Ni vill det? sade han.

— Jag vill det.

Orden hade svårt att komma över hennes läppar.
— Tack!

Han böjde sig fram mot henne och tog hennes hand i sin.

Då visste Angela det. Detta var kärleken. Den rusade genom hennes ådror, slog mot hennes hjärta, vilt, för att komma in.

Och med ett halvkvävt adjö gick hon hastigt ifrån honom tillbaka mot sin port.

På trappan utanför vände hon sig om. Han stod kvar och såg efter henne. Då flög ett leende över hennes ansikte. Hela hennes ansikte skimrade av det, och hon sprang in genom porten, som föll tungt igen efter henne.

XV.

Angela och Paula sutto i fröken Amy Ridderhjärtas biblioteksrum vid Karlavägen och väntade på att hon skulle komma in och börja den första lektionen med dem.

Utom dem befunno sig fem unga flickor i rummet. Ett par dagar förut hade de anmält sig till fröken Ridderhjärtas föreläsningar och blivit sammanförda med de andra flickorna. Tre av dem kände ju Angela förut väl. De hade träffats på hushållsskolan och sedan då och då här i Stockholm. Det var lilla Judy Rosenrauch, syster till Bess, Sven von Pahlens hustru, Madeleine Le Fort och Sylvia Manderskiöld som alla kallade Kalle.

Judy hade icke vuxit till sig på dessa år. Alltjämt var hon samma kolsvarta unge med knollrigt negerhår som icke ville ligga stilla. Det reste sig omkring hennes pigga ansikte, blickarna kilade omkring, det var en sådan oro i hennes ögon, att det ibland föreföll som om hon vindade. Hennes små spetsiga tänder stucko fram mellan de starkt röda läpparna. Hon hade blivit bred och fyllig. Brösten spände sig under blusen, som om de varit fyllda med mjölk. Kalle hade blivit allvarligare. Hon hade fått något nästan polerat över sina drag, men alltjämt såg hon ut som en pojke, lång, smärt, nästan

senig. Hon hade just berättat att hon gått in i en scoutförening. Hennes ögon lyste av hänförelse, då hon talade om deras utflykter, hur de tältade ute på marken och lärde sig att springa i terräng. Madeleine Le Fort sade ingenting, såg bara spotsk och främmande ut.

— Det där gillar väl din pappa kaptenen, sade Judy ironiskt till Kalle. "Var alltid redo." Herregud, som om inte var eviga flicka alltid vore redo. Ni äro så skrytsamma, ni scouter, så man kan bli sjuk. Har du hört att Bell von Wenden, tokiga lärarinnan, har ett dansinstitut? Dit tänker jag gå med Paula och Angela. Du Madeleine borde också börja. Man får sätt, förstår du, och lär sig att föra sig extra elegant. Jag kommer att bli absolut oigenkännlig för de mina.

Samtalet fördes viskande. De andra flickorna hörde på, medan de bläddrade i ett par böcker.

Angela kastade en blick på dem. Ännu visste hon ju bara deras namn. Den ena var nästan en dvärginna. Så liten, men underligt bred över axlarna och med ett gammalt ansikte med liksom flyende ögon, som aldrig ville möta ens blick. Hon hette Gun Starfelt. Den andra som var hennes väninna hette Ida af Idestam. Angela hade hört Stellan tala om henne. Hon gick i någon målarskola. Hon hade en besynnerlig fason att klä sig på som målariinnor ofta få. Starka färger, grönt och gult och rött. Hon hade knutit en tunn bred sidenhalsduk om halsen i stället för krage. Det såg djärvt och maskeradaktigt ut, men det klädde henne. Hon var blond med ge-

nomskinligt klar hy. Hennes överläpp stack ut över underläppen på ett utmanande sätt. Den krökte sig likt en fågelnäbb.

Judy fortsatte att prata med Angela och Paula. Hon hade med sig ett par handböcker i litteraturhistoria, som hon medan hon talade kastade hit och dit. Hon hade svårt att ett enda ögonblick hålla sig stilla. Vad skulle hon här att göra? Det var väl hennes familj som velat det, så finge de då fred för denna farande flicka av svart kvicksilver åtminstone några timmar i veckan.

Nu öppnades dörren från ett angränsande rum, och fröken Ridderhjerta kom in. När hon gick fram till bordet, stödde hon sig på ett par käppar. Hennes ben voro nästan förlamade av ledgångsreumatism. Hennes underkropp, liten, tunn, nästan förkrympt, slängde på ett förskräckligt sätt fram och åter, när hon rörde sig. Men när hon väl satt sig vid bordet, växte hon. Hon såg ut som en man. Håret var tätt kortklippt och låg ned i en krusig lugg i pannan. Ansiktet, smalt och magert, hade ett par underbart lysande ögon, fyllda av hemliga drömmar. Hon var klädd i en kort svart jacka, kjol och hög stärkekrage med en vårdslöst knuten svart halsduk.

Trots sin sjuklighet hade hon med seg energi arbetat sig fram till att så småningom bli en av de främsta privatlärarinnorna i Stockholm. Nu vid trettionio års ålder hade hon massor av elever, uppdelade i många ringar. Hela hennes dag var strängt upptagen. Hon brann av hänförelse för sitt ämne.

och hon hade en förmåga att få sina elever med sig, så att de sågo som hon och tänkte som hon.

Nu böjde hon sig fram över bordet och betraktade flickorna. De stirrade tillbaka på henne, ovillkorligt dragna till denna lysande blick.

— Vi skola i dag sysselsätta oss med Dante, sade hon.

Då log Angela litet. Hon tänkte på hur Jacob Levin på nyårsaftonen hos Peter sarkastiskt beskärmat sig över nutidens flickor, som slog omkring sig med glosor om Dante och Inferno — som om flickor ur de högre klasserna icke alltid studerat klassisk litteratur för privatlärarinnor.

Men snart rycktes hon med av fröken Ridderhjertas föredrag. En väldig gestalt med brinnande ögon reste sig i det lilla biblioteket. Han var lik den bild av Dante som i brons stod där på en bokhylla, men han var full av liv. Fröken Ridderhjertas ord strömmade från hennes läppar. Färgen steg på hennes kinder. Den gudomliga komedins gigant var hennes hetast dyrkade skald. I sin skrivbordslåda hade hon utkast till flera dikter om honom, som hon skrivit ned under sömnlösa nätter, då hennes stackars kropp värkt. Hon hade inga hjältar i det verkliga livet bland de få manliga individer hon träffade. Andens stormän från flydda tider voro i stället hennes älskare och upptogo hennes tankar och svärmiska drömmar.

I det lilla biblioteket, där väggarna voro klädda med böcker, talade hon om dem. Kanske sågo de

ned med blida ögon på denna lilla fröken, som hade ett så heroiskt namn och som liknade en åldrad Jeanne d'Arc som längtat efter ett bål, men icke hade fått något, utan vrakats såsom mindervärdigt bränsle för elden.

Men när Judy på en fråga av henne kom med en naiv anmärkning, brast fröken Ridderhjerta i skratt. Hon hade ett nästan vansinnigt skratt, som om hela hennes väsen bragts i uppror. Hennes eländiga kropp skakades. Judy stirrade på henne med runda uppspärrade ögon. Hon aktade sig sedan att komma med något nytt inkast, rädd för detta våldsamma skratt.

I anteckningsböcker kluttrade flickorna ned så mycket de hunno av fröken Ridderhjertas föreläsning. Ord och förkortningar, som de sedan skulle få svårt att själva begripa vid genomläsningen. Madeleine Le Fort skrev ingenting, hon satt hela tiden med ett stelt och spänt uttryck som om hon var långt borta från allt detta och i tankarna vilade i en elegant balkavaljers armar.

Mitt i sina ivriga anteckningar skrev Paula ett par gånger "Gotthard". Hon tyckte om att se hans namn skrivet så där framför sig. Då steg hans pojkansikte plötsligt upp ur bladet, såg på henne med spefulla ögon, narrade henne att mitt i lektionerna rodna.

Gotthard och Dante! Nå ja! Varför inte? Skulle inte den älskade Gotthard med tiden bli en stor diktare? Sammanställningen av de båda namnen fann Paula icke alls orimlig.

Angela stödde hakan i handen och hörde drömmande på fröken Ridderhjerta. Hon tänkte på Thomas. Kanske var det något i fröken Ridderhjertas hänfödda uttryck och ord, som kom dessa unga flickor att drömma om den de älskade. Hon talade ju själv som en älskande kvinna.

När Angela och Paula sedan vandrade nedför Sturegatan arm i arm, voro de litet betänksamma som om de varit med om något märkvärdigt. Anteckningsböckerna höllo de i handen. De voro på nytt skolflickor.

— Jag har inte sett dig på länge, sade Paula.

— Nej, jag vet inte, hur det kan komma sig, svarade Angela.

Men hon visste ju vad som hela tiden upptagit hennes tankar dessa dagar.

De följdes åt upp till Johannes' kyrkogård. Angela gick förbi den plats, där hon och Thomas nyligen skilts åt. Hon kastade en snabb sidoblick på Paula. Paula visste ingenting. Hon gick där så troskyldig vid Angelas sida och föreställde sig att hon var densamma som förut.

Uppe i Angelas rum stannade Paula genast framför kvinnostatyetten.

— Nej se, sade hon. Varifrån har den här kommit?

— Jag har fått den av Thomas Meller, mumlade Angela.

— Nej, tänk!

Paula fann den visst märkvärdig. Hon vred och

vände på den. Angela tyckte inte om att se en annans fingrar omkring den.

— Kom och sätt dig här, sade hon i stället och visade på soffan.

Ja, det ville Paula gärna. Hon sjönk ned i soffan, så den knakade. Och med en vänlig åtbörd slog hon sin runda arm om Angelas liv. Men Angela, som känt Thomas' armar omkring sig, ryggade litet tillbaka och gjorde sig fri. Paula såg på henne bedrövad.

— Tycker du inte om mig mer? frågade hon.

Hon blev lätt nedslagen, Paula.

Då måste Angela trycka hennes hand och säga att hon visst tyckte om henne.

Så voro de tysta en stund. Angela fann till sin förvåning att hon icke hade något att tala om med Paula. Hennes egen stora hemlighet uppfyllde henne så helt. Då började Paula berätta om Gotthard. Han hade varit uppe hos dem på söndagen. Angela visste om Paulas förälskelse i Gotthard. Hon hade till och med uppmuntrat henne litet.

Nu sade hon tveksamt:

— Men han är ju så ung.

Då såg Paula förvånad ut. Det hade Angela aldrig sagt förut.

— Han är ett år äldre än jag, svarade hon blott. Men hon var en smula sårad.

— Ja visst. Ja visst, sade Angela förströdd.

Hon kunde ju inte låta bli att jämföra alla med Thomas. Nu föraktade hon tanken på en så ung pojke som Gotthard.

Så kunde Paula och Angela icke riktigt finna varandra igen. Paula trodde att det berodde på henne. Hon gav alltid gärna sig själv skulden.

— Vet du, sade hon nu för att tala om något annat, Alexandra har blivit så konstig.

— Värre än vanligt? log Angela.

— Ännu konstigare. Du minns hon hade en ung bondson boende hos sig. Det låter otroligt, men jag misstänker faktiskt att hon blev pin kär i honom. Det var ett stort uppträde hemma häromdagen. Jag hörde hur mamma grät och bad henne om något. Hon var alldeles osynlig de där bondedagarna. Mamma fann det så tomt, förstår jag. Det är som om hon inte kunde vara utan Alexandra. Och nu går Alexandra omkring med ett så besynnerligt leende. Som om hon hade en hemlighet. Det är väl därför mamma gråter. Och Stellan, må du tro, Stellan gör sig formligen till för Alexandra. Han har alltid varit hennes gullgosse. Han var så inställsam som liten. Mig skuffade hon undan, hon har väl aldrig tålt mig. Men Stellan klappade hon om och sade: "Stellan förstår mig." Då log Stellan mot henne med ena halvan av sitt ansikte, medan den andra drog sig upp till örat i en ful grimas. Grimansen såg hon inte.

— Stellan är ett riktigt odjur, sade Angela bestämt.

— Å nej, medlade Paula. Han är nog snäll, han också.

— Jag tycker inte han är så snäll mot dig just, att du precis har anledning att prisa honom, sade Angela.

— Varför skulle han vara snäll mot mig? svarade Paula på sitt ödmjuka sätt. Jag är en misräkning för honom. Det är inte en sådan syster han skulle haft. Han älskar ju elegans, och beundrar kvickhet hos andra. Och jag . . .

Angela gav Paula en blick, där hon satt i soffhörnet, litet kutryggig, så ograciös, med ögonen fördunklade av en viss trumpen melankoli. Nej, hon var inte lik något ideal som Stellan kunde ha, knappast något ideal för någon annan heller. Angela fylldes av en medlidsam ömhet, när hon såg henne så.

— Du har så vackert hår, Paula, sade Angela glatt. Du skulle bara framhäva det litet mer.

Hon drog fram Paulas kopparröda hår i en våg i pannan.

— Så är det bättre, sade hon uppmuntrande.

— Är det? mumlade Paula tafatt.

Så reste hon sig.

— Ja, jag skall väl gå hem nu.

Angela följde henne ut i tamburen.

Men när hon stängt dörren efter henne, stod hon ett ögonblick stilla och lyssnade efter Paulas tunga steg i trappan. Hade hon själv verkligen blivit så förälskad att hon icke längre riktigt kunde glädja sig åt väninnans sällskap? Den hemlighet hon bar på började redan skapa ett tomrum omkring henne. Den sög ju till sig alla hennes tankar.

Hon var icke längre sig själv, och med en liten suck gick hon in i sitt rum igen. Med varsam hand dammade hon av den lilla statyetten.

XVI.

I Kiss Nilssons lilla ateljé vid Blasieholmstorg brunno denna afton ett otal små elektriska lampor under rosafärgade sidenskärmar. Själv gick han omkring i en vadderad sagolik nattrock av ljusblått siden, broderad med rosenrankor. På fötterna hade han tunna blankskinsskor med rosetter, också de av ljusblått siden. Han tyckte att han såg ut som en indisk prins. Han var ivrigt sysselsatt med att stänka orientalisk parfym på möblerna. I en skål pyrde rökelse, som steg i tunna virvlar av blå rök mot det låga taket.

Greve Gusten Värnamo hostade oupphörligt där han satt på schäslongen och med blicken följde Kiss' behagsjuka rörelser. Rökelsen satte sig i halsen på honom.

— Det är verkligen en fin ateljé jag givit dig, hostade han.

— Före detta damfrisering, mumlade Kiss. Här dröjer faktiskt kvar en doft av brända lockar och champoneringspulver. Men jag tycker för resten det luktar gott.

Kiss hade gjort två rum av ett långt och smalt där uppe under takåsen. Han hade avdelat det med

en bred japansk skärm, där fåglar av broderat silke i utsökta färger lyfte vingarna till flykt.

I kväll skulle han ha fest. Han stod stilla mitt på golvet med ena handen i sidan och höften i en mjuk båge. Plötsligt kom han mjukt tassande fram till greve Gusten.

— Varför bjöd du den där dansören? sade han. Det är en snygg gosse eller hur? Ålar sig fram över allt, vädrar efter plånböcker och vill svälja pärlor och diamanter.

— Elias Vanselin? Å, sade greven och låtsades likgiltig. Jag tyckte han passade bra.

— Du ser ut som nyförlovad, läspade Kiss misslynt. Har du fiskat upp honom ur någon rännsten?

— Äsch. Lillen är svartsjuk, ser jag, sade greve Gusten hånfullt.

Han strök med sin feta hand över Kissnisses ben.

— Vi börja bli gamla, gäspade han.

Då blev Kiss ond.

— Är jag gammal? ropade han. Jag ser inte ut för mer än sjuutton. Somliga föreställa sig att jag ännu går i skolan.

— Jag tänkte nu närmast på mig själv, blickade greven.

Han hade påsar av grått fett under ögonen. Hans rödlätta ansikte var slappt, ibland utan uttryck. Där han satt såg han uppblåst ut. En röd gummikudde som man skulle studsas tillbaka på, om man kastade sig mot den. Själv trodde han att han på kornet liknade någon av de romerska Cesarerna: Tiberius,

Titus, Vespasianus, kanske rentav Nero. De runda ögonen irrade. Han kunde icke fixera blicken. Såg han på någon, vindade ögonen uppåt som om de mötte en syn ovanför ens huvud.

— Jag går nu, sade han.

— Gå? Nu när festen skall börja?

Med ens blev Kiss rädd:

— Elias kommer ju hit. Han är för resten inte alls illa. Jag skämtade bara.

Kiss ville trots allt hellre dela än mista greven. Kanske hade han varit ofin nyss. Greven var oändligt känslig för sådant. Nu pysslade Kiss omkring honom, rörde lätt vid hans kinder eller händer, betedde sig som en strykrädd pojke. Men greven reste sig likafullt.

— Jag är så trött på dina fester, Kiss, sade han. Behåll du dansören för dig. Jag tittar kanske upp senare.

Kiss måste då hjälpa honom på med pälsen. Han var ändå till sist lakejens och vaktmästarens son, med en ödmjuk krökning av ryggen och en framsträckt hand som blott med en gest vågade påminna om slantar.

Greven stack med ett gurglande skratt till honom en sedel, som Kiss skrynklade mellan sina fingrar. Så gick han.

Kiss stod ett ögonblick framför den stängda dörren och bet nervöst i sin mjuka röda underläpp. Han hade velat skryta med sin greve i kväll. Nå, så fick det ju anstå.

På vägen till schäslongen sparkade han otåligt till en tavla på ett staffli. Det var en skiss av greve Gusten klädd i Kiss' nattrock och med en liten hundpiska i handen. I högra hörnet hade infällts en bild av Hönsekinds slott och däröver tre piniekottar ur fideikommissariens färska grevliga vapen.

Så tittade Kiss sig försiktigt omkring, som om han inbillat sig att greven ännu fanns i rummet och kunde se honom. Och med en skygg rörelse rättade han till porträttet igen.

Ack, han ville icke för allt i världen stöta sig med sin frikostige vän. Från sin far, som hela sitt liv bockat sig för kunglighet, för grevar och baroner och höga herrar, där han gått som lakej och vaktmästare på slottet och i Riddarhusets salar och expeditioner, hade Kiss ärvt en vördnad för allt som var fint och hade ett klingande namn. Han ansåg och ordade också vitt och brett om det när som helst, att han var en ättling av Karl XV. Hans far-mor skulle gynnats av denne Djurgårds-Casanova. Yttre omständigheter gjorde det icke helt osannolikt att den folkkäre monarkens svaghet eller styrka i andra hand avsatt även denna ruttna frukt. Och Kiss tog väl vara på denna möjlighet och förvandlade den till ett obesträtt faktum.

Greven brukade banna honom för hans narraktighet. Greven själv var vilt högfärdig. Men det föll honom aldrig in att i detta avseende jämföra sig med sin skyddsling. Ändå var ju aristokratismen hos honom nära på lika tvivelaktig och misstänkt, som den

var hos den andre, och förskämningen om möjligt ännu större. Det säkraste hos dem båda var ett förärvat småländskt allmogeblod.

Kiss var ännu sysselsatt att ordna kuddarna på sin schäslong, då klockan ringde. Det var ett gammaldags skrällverk som sattes i rörelse av en sträng utanför dörren. Kiss hade funnit inrättningen alltför rolig för att vilja ersätta den med en mera vanlig modern.

Det var Stellan som kom. Stellan såg ut som en ganska sjaskig rövare med en vid slängkappa över axlarna. Men när han lagt av sig den, stod han där i buteljgrön kostym med tätt åtsittande kavaj. Genast började han klämma på Kiss' vackra nattrock. Med avundsjuk min granskade han honom.

— Du är verkligen fin, sade han nästan sorgset.

Han ansåg sig icke ha råd till en dylik extravagans.

Men då han fick syn på porträttet av greven där denne satt iförd just samma sidenrock, log han förstående.

Han slog sig ned bland kuddarna och snörvlade belåtet.

— Nå, jag är den första, sade han.

— Ja, jag har ingen dold bakom skärmen, svarade Kiss kort.

Men nu kommo flera. Det fanns ingen tambur. De lade av sig sina ytterplagg på ett par stolar vid dörren. En frisk doft av snö fördes in med de ny-

komna och lyfte litet på de täta rökelseångorna. Det snöade ymnigt där ute.

Angela och Petra voro bland de nykomna. Nu stego de fram till Kiss. Han skyndade sig att kyssa dem på handen.

Stellan låg kvar på schäslongen och betraktade sina släktingar med kisande ögon. Han rullade en av Kiss' cigaretter mellan sina fingrar. Det var han som infört Petra och Angela i detta gäng av artister. De föreföllo alltid på något sätt omedvetna om rätta beskaffenheten av jargongen i sällskapet. De tycktes finna den roande utan att alls förstå undermeningen i gester och uttryck.

Så gott är det, tänkte Stellan. Förstode de, skulle de inte komma.

Kiss dyrkade dem. Bara att få uttala deras namn för de andra var honom en källa till förtjusning.

— Jag tror här är rökelse som hos Bell von Wenden, sade Angela och drog efter andan.

Men när hon vände sig om, stod Bell där bakom henne i en mörkgrön sidendräkt.

— God dag, lilla Angela, sade hon leende.

Då blev Angela röd i ansiktet.

Ida af Idestam var också där och försökte med hjälp av Kiss' smala fingrar ordna sin sidenhalsduk, som hon som vanligt bar i stället för krage. Stellan makade lättjefullt åt sig på schäslongen för damerna. Här i Kiss' ateljé lade han av sina manér av artig kavaljer, som han ibland använde hemma hos sin pappa och mamma. Det var Kiss som var

värd, och han fick gärna för Stellan fjanta av och an med stolar och hjälpa till med avtagandet av kappor. Stellan vilade sig.

Knappt hade de satt sig, förrän en liten yngling trädde in genom dörren. Han gjorde sin entré som föreställde han någon i en teaterpjäs.

Nätt och fint halkade han in på runda amerikanska skor, vilkas tåhättor stucko upp i luften på ett skrytsamt och pockande sätt. En åtsittande livrock slöt sig om den smärta, en smula avrundade figuren, och ett plommonstop satt elegant i nacken. När han tagit av sig rocken och hatten, med stora förvånade ögon seende sig om efter en rockhängare, lade han dem slutligen varsamt på en stol.

Så kom han fram mittpå golvet och väntade på att bli presenterad: en gosse av porslin, vit och skär med ett runt ansikte, ljusblå ögon och slätslickat hår, så blont att det föreföll vitt.

Kiss tog honom med tydlig motvilja i handen, fnissade litet och förde honom fram till damerna, presenterande:

— Danskonstnären Elias Vanselin.

Och på Kiss' läspande tunga lät det hela så komiskt, så fyllt av svåruttalade s, att det var omöjligt att låta bli att skratta.

Med allvarlig min bockade sig Elias Vanselin för damerna och slog sig sedan ned på en taburett.

— Jag dansar inte i kväll, sade han med en len och god röst.

Nej, det kunde de ju se! Vad menade han? Det var inte alla som visste att han var premiärdansör på operan. Men med en gryende ryktbarhet omkring sig tog han för givet att hans namn var i var mans mun.

Kiss brast i gapskratt.

— Tack för upplysningen, sade han.

Då blev Elias tyst och såg nedstämd ut.

Bell makade sig närmare Angela.

— Rökelsen påminde dig om mig? viskade hon.

— Om förr, sade Angela.

Hon vände sitt ansikte och såg rakt in i Bells. Då blev hon rädd, därför att hon alltför starkt kände igen uttrycket i det.

Så hade Bell sett ut den där gången Angela varit ensam uppe i hennes rum på Prästkragens hushållsskola — spinnande, inställsamt leende, med ögonen som smala strimmor.

— Jag visste inte att fröken brukade vara här, sade Angela.

— Å, säg inte fröken, mumlade Bell misslynt. Det var på hushållsskolan, då jag var lärarinna. Säg Bell. Jo, jag är bjuden hit ibland. Jag tycker om det — somligt. Man saknar fördomar här.

Men hela tiden såg hon på Angela, hungrigt som ville hon bita i henne.

— Du kommer ju på lektionen i morgon, viskade hon.

— Ja, sade Angela. Judy Rosenrauch kommer också med.

— Å, det lilla svarta trollet. Ja, hon kan behöva plastik.

Petra vände sig till henne artigt.

— Angela är så road av dansen, sade hon vänligt.

— Det gläder mig, svarade Bell.

Hon synade Petra med en plötsligt skarp blick.

— Var har jag sett er förut? undrade hon. Nej, det är väl det att ni och Angela påminna så mycket om varandra.

— Kanske, sade Petra.

— Ja, som två systrar, ivrade Bell.

I detsamma kom Thomas Meller. Han steg in genom dörren, som stod på glänt. Luften i rummet var så dimmig, att han knappast förmådde urskilja några. Men han visste att Angela skulle vara här, och han såg sig omkring. Då han slutligen upptäckte henne mellan Bell och Stellan von Pahlen, lyste hans ögon upp.

Angela såg honom komma över golvet. Hon väntade tåligt, fastän hennes hjärta slog så hårt, medan han gick omkring och hälsade på de andra. Äntligen kom han fram till henne.

— Finns det ingen plats åt mig? frågade han.

Då behagade Stellan maka åt sig, okynligt grinande.

— Det var länge sedan jag mötte er, sade Thomas lågt till Angela.

Angela sökte göra sin röst stadig. Så fann hon det omöjligt, såg bara på honom och log ett litet darrande leende.

Då böjde han sig fram och sade till henne mitt bland alla dessa människor, men så tyst att ingen annan än hon hörde det:

— Jag kom hit för er skull.

Så måste Angela tala med någon, och eftersom hon icke vågade tala med Thomas, vände hon sig på nytt till Bell von Wenden.

— Har inte Bell träffat Stanny Landborg? frågade hon.

— Nej, sade Bell. Och du? Det var ju din bästa väninna.

— Hon är kanske inte i Stockholm. Hon bor kanske mest på Ösa, svarade Angela.

Angela sörjde alltjämt över att Stanny och hon blivit skilda åt av Stannys svartsjuka mor. Hennes ansikte mörknade litet.

Bell och Thomas iakttog henne, där de sutto på var sin sida om henne. Och plötsligt möttes Thomas' och Bells blickar. Han såg i Bells ögon att hon måste älska Angela, och han vände sig undan från hennes blick med ett föraktfullt leende. Men dessförinnan hade Bell med snabb intuition spårat hans egen kärlek till den unga flickan emellan dem. Från denna sekund avskydde de varandra.

Kiss stod åter vid dörren. Det var Dora Macson, som anlände. Strax efter henne ringde målaren Albin Lindstedt på dörren, och det hördes buller i förstugan.

När Dora kom över golvet i en av sina ljusa eleganta klänningar var det som om en bölja gungat

in. Allas blickar voro fästade på henne. Hon var så ljus, så mjuk. Hennes vackra ansikte log mot alla.

— Kommer inte Osborn? frågade Kiss oroligt.

— Nej, han är på ett politiskt möte. Han är ständigt upptagen, sade Dora.

Albin Lindstedt bockade klumpigt, snubblade på mattan och blev röd i ansiktet av förlägenhet. Han hamnade bredvid Stellan. Där satt han med utspärrade knän och såg bekymrad ut. Hans ansikte var fyrkantigt, ögonen tindrade fram under röda fettvalkar. Håret föll svart ned över pannan och låg tillplattat över huvudet, men när han skakade lätt på sig eller blev ivrig, skildes de flottiga hårmassorna åt och visade en kal rund fläck på hjässan som såg ut som en tonsur. Han var gift, men tog aldrig sin fru med på några tillställningar. Hon fick sitta hemma och vakta deras lille gosse, som tycktes vara hans ögonsten. Åtminstone talade han ständigt om honom.

Också nu började han tala om Enar, som gossen hette.

— Han sov när jag gick, sade han till Petra med hes röst. Jag har varit ute på stan för att skaffa honom en elementärmössa som han skall ha i läroverket. Nu låg han där och sov med mössan bredvid sig på kudden. Ja, de små barnen!

— Du satt ju hela eftermiddagen på Operabaren, sade Stellan elakt. Nog hörde jag dig tala i ett streck

om den där mössan, men inte köpte du någon, inte. Det blev ju groggar för hela mössan.

— Nu är du simpel, Stellan, svarade Albin ledset. Du pratar så där utan hjärta, därför att du inte är far, inte har någon son.

— Gosse kan jag vara själv, kvittrade Stellan.

— Jag gläder mig så åt den tid, då Enar blir stor, sade Albin högtidligt. Tänk, när han första gången kan sitta bredvid mig på Operabaren. Det blir ett stolt ögonblick för en far.

— Han kommer ofta att få leda hem sin pappa om aftnarna, inföll Stellan. Och vad han skall bli för en trevlig liten spion, som skvallrar om hemma, hur mycket pappa håller i sig på baren, när det heter att han är borta och ritar porträtt av fina judar.

Så kunde Albin Lindstedt inte fortsätta att tala om sin son. Han satt där tyst och trumpen, avsnoppad som Elias Vanselin nys.

Kiss kom nu fram med förfriskningar. Han balanserade med en silverbricka med gläs på ena handen och höll ett par buteljer i den andra. Alltsammans placerade han på ett litet bord, som han varsamt sköt fram mot schäslongen.

— Var så goda, sade han artigt och började slå i vin åt damerna.

Stellan, som skulle sätta sig upp från sin bekväma ställning, stötte till bordet så glasen klirrade.

— Aldrig kan du vara försiktig, bannade Kiss.

— Jo då, sade Stellan, om jag bara finge en hederligt tilltagen whiskygrogg.

— Du skall få mera ensam, än du själv brukar servera ett helt stort sällskap, Stellan, läspade Kiss frikostigt.

Stellan fick göra sig en mörkfärgad grogg och kröp belåten upp bland kuddarna igen.

Thomas höll Angelas frukttallrik, medan hon fick vichyvatten i sitt glas. När Petra såg honom sitta så, uppmärksam på Angelas rörelser, tjänande henne, kände hon ett sting i bröstet. Hon ville möta hans blick, men hans ögon vilade oavbrutet på Angela med ett uttryck av ömhet. Ack, så hade Petra sett hans ögon en gång förr — för länge sedan. Så hade han sett på henne i hennes föräldrars underbara trädgård.

Hon rynkade smärtsamt ögonbrynen, sökande förstå. När hon såg på Angelas rodnande ansikte, kände hon sig gammal och förbisedd. Det var en otäck och ful känsla. Hon slog ned ögonen och blygdes över sig själv. Thomas? Var han inte hennes? Hon älskade honom. De hade kysst varandra. Nu dröjde hans blick vid Angela. Skulle då Angela ha allt? Ungdom. Thomas' kärlek. Nej, Petra ville inte se. Hon förstod inte...

Men så trängde medvetandet om vad Thomas' blick måste betyda genom hennes hjärta. Hon ville skrika högt i ångest.

Det kunde ändå inte vara möjligt. Skulle han förälska sig i Angela? I lilla Angela, hennes brorsdotter som hon uppfostrat som sitt eget barn. Gingo de i en cirkel? Skulle de mötas på nytt, endast för

att han skulle se förbi Petra och gripa efter Angela? Var det denna olycksaliga likhet mellan Angela och Petra, som förvirrat honom? Men hon, Petra, fanns ju här! Han behövde bara sträcka ut handen efter henne. Men hans hand var upptagen med att hålla Angelas assiett.

Petra böjde sig fram. I en spegel mittemot skymtade hon ett blekt upprört ansikte — sitt eget. Men vid sidan därav såg hon också en bild av Thomas och Angela tätt intill varandra.

Jag är gammal nu, tänkte hon bittert. Jag duger inte längre. Han är man. Han är ung som förr — som då.

Någon talade till henne. Hon hörde det knappast. Det var den lille Elias Vanselin som sökte inleda en konversation. Han berättade något om dans, något nummer på en dansuppvisning, det förstod hon ju.

— Ja, ja, sade hon bara med ett blekt leende.

De hade haft rosenkransar på håret, berättade Vanselin. Det var storartat, glänsande, under strålkastarnas olikfärgade sken.

— Ja, ja, sade Petra alltjämt.

Dans? Å, hela rummet svängde runt. Rökelsen lyfte det, förde det vidare på sina lätta blå skyar. En yr dans. Men någon föll till golvet mitt i dansen, tyckte Petra. En kvinna låg utsträckt på mattan, så underligt platt, pressad in i det mjuka mönstret, en visnen blomma utan liv och glans. Det var väl hon själv som icke orkat följa med. Så stod rummet

stilla igen, och hon såg Vanselin sitta där. Hans lilla slappa mun rörde sig. Den bubblade av stillsamt tal.

— Du är så blek, Petra, sade Dora vänligt.

— Nej, visst inte.

Också Dora levde i en kärleksdröm. Hon älskade Jacob Levin, det visste ju Petra. Bara hon hade ingen. Var det något galet med henne? Varför skulle just hon leva utanför i kylan? Å, Thomas!

Nu vred Kiss upp en grammofon som stod gömd under ett rött skyнке av siden. En sång klingade ut i rummet. Den bragte dem att tystna. Det var en italiensk sång med ett vemodigt, långdraget omkväde.

Kiss satt vid grammofonen och såg tveksamt på sina gäster. Han önskade åter att greven varit där. Greven kunde historier. De voro ju nog tämligen stupida, men han brukade berätta dem smågemytligt mysande och med en viss ansträngd poäng. Vaktmästarsonen tyckte ibland med plötsligt missmod att hans egna sällskapstalanger voro på det hela uttömda i och med att han serverat sällskapet något att dricka.

Han observerade att Stellan åter fyllde sitt glas. Jo, jo, det smakade honom, när han bara slapp betala. Och Vanselin, så den såg ut! Vad var detta egentligen för en gelédocka greven fått tag i? Han underhöll sig prudentligt och tillgjort intressant med Petra von Pahlen. Så komisk han tedde sig tillsammans med damer! Som en icke rökare framför en tobakskiosk! Bara han nu läte honom behålla åtminstone del i greven.

Ida af Idestam kom fram till Kiss. Han tog hennes hand, som fattat grammofonveven, och kysste den hett. Hon skrattade åt honom. Kiss var lika litet som Vanselin farlig för kvinnor. Ingen av dem gick längre än till en kyss på hand. Men Kiss ville gärna gälla som en Don Juan som massor av damer förälskade sig i.

— Låt oss dansa, sade Ida och letade bland skivorna.

Hon satte på en och dansade själv ut med Kiss. Det var inte lätt att röra sig i det lilla rummet. De fingo mest stå på en och samma plats och vagga.

Thomas reste sig.

— Kom, sade han till Angela.

Han förde henne över golvet och tittade in i det andra rummet.

— Här är svalare, sade han.

De slogo sig ned på ett par låga stolar.

Också här lyste en lampa med rött sken. Bakom Angela flögo fåglarna på den japanska skärmen. Thomas böjde sig fram och såg upp till henne.

— Är ni alltjämt rädd för mig? frågade han.

— Nej, sade Angela. Jag är inte rädd nu.

De hörde knappast varandras ord för den gälla dansmusiken därutanför skärmen.

Då tog Thomas varsamt Angelas hand i sin. Hon ryckte inte undan den. Så sutto de tysta hand i hand. Ett tag tittade Bell von Wenden in bakom skärmen. Hennes smala ögon blevo till springor, men logo. Angela såg henne inte, men Thomas gav henne

stadigt blicken tillbaka, utan att släppa Angelas hand. Så försvann Bell igen.

Då lutade sig Thomas tätt intill Angela.

— Vad gör ni hela dagarna? sade han.

Han var så nära henne. Hon såg darrande på hans mun.

— Jag vet inte, viskade Angela. Jag vet inte vad jag gör.

Hon kunde ha sagt att hennes dagar voro uppfyllda av tanken på honom. Kanske såg han det i hennes ögon.

— Nu skulle jag kunna kyssa er, sade han.

Då nickade hon allvarsamt.

Han kysste henne inte. Han avskydde rummet, de där tvetydiga unga männen, det koketta lampljuset, Bell von Wendens lurande blick nyss.

— Ni skulle inte vara här, sade han. Ni skulle sitta i mitt rum i soffan. Jag är inte längre ensam hemma. Om aftnarna ser jag er där i soffan. Ni lutar huvudet tillbaka. Lampan lyser på ert ljusa hår. Era ögon se så allvarsamma ut — som nu.

Men han sade icke att han älskade henne. Och plötsligt började hennes hand leva inne i hans. Hon talade inte, men hennes hand rörde sig sakta som i en lätt smekning.

Hade han äntligen riktigt varmt henne? Då kysste han henne på kinden, men drog sig strax tillbaka.

— Förlåt, sade han ångerfullt.

— Ni skulle ju icke göra så mer, viskade Angela.

— Nej.

De stego upp. Hennes skugga vacklade mot skärmen bland de flygande fåglarna. Stellan kom in. Han tog om Angela.

— Kom, så dansa vi, sade han.

Han drog henne med sig ut till de andra.

Men när Angela sjunkit ned på schäslongen igen, var Bell där.

— Dansa med mig också, bad hon.

Hon rörde sig smidigt intill Angela i dansen. Hon slöt henne intill sig. Hennes andedräkt for över Angelas kind.

Plötsligt fattade någon tag i Angela och drog henne undan från Bell.

Det var Thomas.

— Ni behöver inte vara kavaljer, fröken von Wenden, sade han, blek av vrede.

— Å!

Kiss klappade nervöst i händerna.

— Bravo, ropade han. Så lustigt! Ett sådant motiv!

Men Bell stod inte längre kvar på golvet. Hon gled undan, bort från Angela.

I detsamma uppenbarade sig en ny figur. Det var den omtalade Moses Grünfarb som kom in genom dörren och ledde uppmärksamheten bort från uppträdet.

Han slängde raskt av sig rock och hatt och steg fram i rummet. Med ens sågo de andra bleka och taniga ut vid sidan av denne kække judiske söderamerikan med sitt feta oljiga lende, sin köttiga näsa

och sitt nästan kolsvarta krulliga hår. Han slog ut med händerna.

— God dag allesammans, hälsade han muntert. Men vad tusan har du där kluddat till för en idiot, Kiss? Hans ögon riktades hånfullt mot grevens porträtt.

De voro oerhört rädda för honom, dessa societets-snobbande omanliga målarynglingar, de hatade förbittrat denne livskraftige och oförskräckte uppkomlingssemit, som redan började bli berömd för sitt snabbmåleri och hade en aldrig dittills förspord förmåga att tjäna grovt med pengar.

Kiss slank fram till honom och ville taga honom i handen.

— Ä kyss mig, Kiss, sade han. Gör dig inte till. Jag tror du samlat de flesta medlemmarna av Raska sjömäns klubb här i kväll.

Det var ett öknamn han hade på dem. Kiss ville inte höra på det. Han log ynkligt och önskade honom välkommen.

Då sänkte Moses rösten.

— Det står en riktig sjöman där nere, Kiss, viskade han. En flottist som ville upp. Han var visst inte bjuden. Ha! Ha!

Men Kiss fick nu Moses att gå omkring och hälsa ordentligt på var och en.

— Jag tycker här luktar småvarmt, sade Moses och satte sig äntligen. Bjuder du på supé, Kiss?

Då blev Kiss olycklig igen, därför att han bara hade bredda smörgåsar. Han försvann bakom skärmen för att sätta fram dem på bordet där inne.

När allt var färdigt, ringde han i en liten silverklocka. Han stod i skärmöppningen med klockan i handen alldeles naken under sin japanska nattrock.

— En Narcissus, smälte Elias Vanselin, mot sin vilja förtjust.

— Värnamos Apollo, utbrast Moses.

Vid smörgåsarna fick Stellan tag i en spansk hatt, som låg slängd på en byrå. Han satte den på sned på huvudet, draperade sig i en ostindisk schal och började dansa framför Moses' stol med en nejlika i munnen. Där satt Moses och såg ut som en slavhandlare med handen i sidan och ögonen fyllda av löje.

Stellan knyckte på höfterna, ringlade sig som en orm. Saliven flöt fuktig kring hans leende mungipor, de kupiga blå ögonen stodo runda som tefat, och han sträckte ut armarna mot Moses.

Då sparkade Moses till honom, och Stellan föll med ens framstupa i en ödmjuk ställning av kuschad hund.

Moses vände sig till Dora. Han slök i en gapande munsbit hennes blonda skönhet.

— Kan den här Sodomskarusellen vara något för er? sade han.

Hon log förläget och såg ned i sin tallrik. Thomas satt och såg framför sig med rynkade ögonbryn. Han funderade på hur han skulle få bort Angela

från detta sällskap. Denna Bell von Wenden som smekande tryckte sig mot de unga flickorna! Dessa äckliga gossar med perversa fasoner!

Han blev glad, då han efter en stund såg att Petra reste sig. Strax steg han själv upp från bordet som nu var tomt.

— Ack, måste ni gå så snart? läspade Kiss. Greve Gusten da Värnamo af Sauss skulle komma senare.

Men Petra och Angela gingo omkring och sade adjö. Thomas följde dem. När de kommo ut i förstugan, slog han igen dörren med en liten smäll om den rök- och rökelsefyllda ateljén.

De gingo en bit tysta framåt gatan alla tre, Thomas mellan Petra och Angela.

— Bruka ni ofta vara på det där stället? frågade Thomas.

— O nej, sade Petra, liksom urskuldande sig. Och aldrig länge. De hålla alltid på till fram på morgonen. Jag tycker bättre om att gå tidigt som nu.

— Jag tror inte det är klokt att stanna längre, sade Thomas bistert.

Så voro de tysta. Alltjämt snöade det. Stora flingor som gjorde deras kläder och pälskragar vita.

En svart katt sprang tvärsöver gatan. Petra stannade.

— Det betyder olycka, viskade hon.

— Är du skrockfull ännu? frågade Thomas leende.

Och när hon såg hans leende, tyckte hon att han kommit tillbaka till henne för en minut.

Utanför Petras port vid Johannes' kyrka stannade de.

Thomas och Angela vågade icke se på varandra. De hade sin hemlighet i ögonen.

Petra blickade från den ena till den andra av de två. Ångesten kramade åter om hennes strupe. Skulle de nu gå ifrån henne hand i hand, försvinna bort i natten och lämna henne ensam kvar, lilla Angela och Thomas som hon älskade? Men ingenting sådant skedde.

Thomas tog adjö, grep efter bådas händer, tryckte dem hastigt och gick nedför Kammakargatsbacken.

Angela och Petra stodo kvar ett litet tag.

Båda följde honom med blicken. Så såg Petra på Angela. Men Angela vände sig bort för att slippa möta Petras ögon.

XVII.

En skugga gled upp på gatan i närheten av Kiss Nilssons hus. Skyarna hade skingrats, en svullen måne lyste fram. Det var greve Gusten som kom gående från Nybroplan. Han gick långsamt, blev då och då stående länge på ett ställe och fortsatte där-efter pustande. Han var på väg tillbaka till Kiss.

I hans dimmiga hjärna svävade bilden av ett rum, skådeplatsen för kvällens händelse. Han hade varit hemma hos sin mor. Det inträffade någon sällsynt gång att han kom ihåg henne. Då, varhelst han än befann sig, stapplade han hem till henne, gick tyst i trappan, öppnade stillsamt med sin nyckel dörren till hennes stora tigande våning och steg in i hennes rum. Så hade det varit också i kväll.

Han stannade igen på sin vandring och såg med tårfyllda ögon upp på månen, som lika gråtmilt såg tillbaka ned på honom.

Detta rum — hans mors rum. Han torkade sig i ögonen med en silkesnäsduk och nös ett par gånger, skakande på sitt klotrunda huvud.

Hans mor grevinnan Carola Värnamo af Sauss hade i snart inemot femton år nästan ständigt legat till sängs. En sinnets sjuklighet som ingen läkare kunde eller ville förklara höll henne fången i bädden, från vilken hon endast reste sig med långa mellan-

rum för några timmar eller någon dag i veckan. Förklaringen var dock ganska enkel. Sedan femton år grävde på djupet av hennes själ endast en tanke: att den rusige och av vederstygglig lusta skälvande åldringen, som tagit hennes oskuld och givit liv åt hennes barn, var hennes egen far. Ett anonymt brev hade underrättat henne därom dagen efter det hon och hennes make midsommaren 1899 hade firat hennes trettiotvåårsdag med en stor fest på Hönsekind för alla deras hundratals underhavande. Upprörd hade hon skyndat till sin man, som bestämt förnekat möjligheten av att det var sant. Hennes mor ladugårdspigan, som upphöjts till husföreståndarinna och portvakterska på slottet, medan de levde utomlands, var nu för länge sedan död, och henne kunde hon icke mera fråga. Men de anonyma breven fortsatte att dugga, med otympliga eller förvridna handstilar. Sällan kommo de med posten. De smugglades till henne på de mest skiftande lönnvägar. Än hittade hon dem på en bänk i parken. Än sutto de instuckna i fönsterspringan, när hon om morgnarna öppnade fönstret i sin sovkammare på nedre botten. Än hade lille Gusten funnit dem fästade vid grinden till huvudentrén, där den stora uppfartsvägen ledde upp till slottet. Varje gång innehöllo de allt tydligare utpekanden av graverande omständigheter. Hennes man försökte övertyga henne om grundlösheten av uppgifterna i breven genom att påpeka att dessa med all sannolikhet härrörde från några av de många verkliga oäkta barn, som man faktiskt

visste att greve Carolus af Sauss efterlämnat och vilka helt naturligt voro avundsjuka på Carola för att den åldrige utsvävande sällen testamenterat all sin egendom till henne.

— Men varför skänkte han den då till mig? frågade Carola. Han hade förfört mig, narrat mig. Men han hade narrat så många andra! Du tvingade honom? Men hur kunde du? Varför gav han mig allt och de andra intet?

Till slut vände hon sig till några av de äldre bland de troende prästerna och missionsvännerna inne i staden, som varit med då en havande flicka gifte sig med en främmande godsint man — det året då väckelserörelsen hade nått Hönsekind. Dessa svarade till en början undvikande, men då de hatade både henne och hennes make därför att de avfallit från deras samfund för att låta sig upptagas i den katolska kyrkan, sade de henne snart med hårdhet sanningen. Den enda utvägen för henne att försona sig med Gud och återvinna sin samvetsfrid sade de var att hon, hennes make och hennes son med den avdöde horkarlen skulle upphöra att bola med den romerska skökan och ofördröjligen vända tillbaka till dem.

För egen del följde Carola denna anvisning, men förgäves försökte hon förmå sin man och Gusten att göra henne sällskap. I stället skildes hennes make från henne och gifte fort om sig med sin första kaféuppasserska, en flicka inne på stadshotellet i Jönköping, som hette Lotty Lager och som sades

vara dotter till en annan av den forne Hönsekindsgrevens frillor. Och under den tid, då de levat världens flärdfulla och virvlande liv, hade Gusten växt upp till en gosse, som redan vid femton år kände alla lastens nöjen och icke ville försaka något enda av dem. På alla hennes uppmaningar svarade han med att svära, att han aldrig komme att sätta sin fot i någon kyrka, vare sig katolsk eller protestantisk. Den dag, som hon hade drömt skulle bli hans konfirmationsdag, samtyckte han till att av modern taga emot en bibel och en psalmbok, men samma kväll lämnade han dem som pant för förtäring till Lotty på hotellet, hos vilken han redan före sin fader fått fullständiga rättigheter.

Grevinnan Carola flyttade till Stockholm och hyrde sin stora tysta våning vid den stilla Kommandörsgatan. Men nu ville hon icke längre vara grevinnan Carola. Hon skydde allt som påminde om namnet Sauss, den grevliga titeln och världens förförelse och falska upphøjelse. På hennes dörr i den prydliga förstugan stod helt enkelt: *Fru Karolina Johansson*. Ännu hellre hörde hon sig på allmogevis kallas "mor Karna" eller "mor Lina", fast hon ännu icke var gammal.

Hon beflitade sig om godhet och fromhet och välgörenhet. Hon anslog årligen betydande summor till allsköns uppbyggelseverksamhet på evangelisk grund. Hon deltog i stiftandet av den lilla "Jerikoförsamlingen", som innanför kyrkans ram skulle arbeta på åstadkommandet av en allvarlig religiös ny-

väckelse inom huvudstadens hank och stör, lät inreda ett anspråkslöst kapell invid Stureparken för dess möten och sammankomster och bekostade alla utgifterna för dess lilla fyrsidiga veckoblad "Jerikobasunen". Den enda lyx hon tillät sig själv var den stora våningen. Till en början hade hon tagit den för att ha lille Gusten boende där och för att även kunna ha hos sig ett antal barn från fattiga troende hem, som hon hade tänkt sig skulle studera tillsammans med den i bokliga kunskaper efterblivne Gusten och sporra honom till tävlan i läsningen. Men Gusten hade hastigt lärt de små gossarna och flickorna sådan odygd, att föräldrarna förskräckta skyndat sig att taga dem därifrån igen — fastän de, rädda att gå miste om hennes gåvor, icke omtalade den verkliga orsaken för grevinnan Carola eller "fru Johansson", som hon numera ville att folk skulle titulera henne, ehuru de aldrig kunde förmås därtill.

Gusten själv hade sedan inom kort, utled på ensamheten, pockat på att få resa tillbaka till utlandet för att där såsom han sade avsluta sin uppfostran på egen hand. Därifrån hade Gusten skrivit till Lotty på stadshotellet som nätt och jämnt hade hunnit bli gift med hans far och som blott var ganska obetydligt äldre än Gusten själv. Hon hade i ilfart störtat efter honom, och under flera år hade de två ungdomarna tappert hållit tillsammans, som kamrater i utsvävningar med andra mera än som ett älskande par, på kontinentens glädjelokaler och levat på att pressa ut pengar av "gubben". Detta

visste dock icke Gustens mor som, när han vid myndighetsålderns inträde återvände, skänkte honom Hönsekind och alla sina andra gårdar med undantag av en som blev Jerikoförsamlingens sommarhem. Gusten erhöll dock egendomarna med en viss tills vidare gällande begränsning av förfoganderätten, så att han icke fick avyttra något av ägorna eller förbruka av inkomsterna mer än en preciserad, ganska rundlig summa utan tillåtelse av major Ehrencreutz, vilken på eget förslag antagits som ett slags förmyndare för honom.

Modern hade behållit den stora våningen för att kunna ha det tyst omkring sig, vilket hon mer och mer kände som en nödvändighet för sig. I denna tystnad lyssnade hon till sitt samvetes röst. Ty vad hon än gjorde, tyckte hon icke att hon hade vunnit den utlovade försoningen med Gud och hjärtats inre frid. Hon trodde att Gud hade förskjutit henne. Ständigt kände hon med rysande själ hur inom henne Sauss' ruttna kött trängde in i Sauss' unkna blod. Hon bävade för att hon var förruttnelsen som födde förruttelse, förruttnelsens dotter som blev förruttnelsens moder. Då lät hon sig bäras in i våningens innersta rum och läggas till sängs. Där borrade hon ned sitt huvud i kuddarna och skrek.

Hennes hushåll förestods av en uttjänt diakonissa, som också mer och mer ensam fick sköta om hennes välgörenhet och bestämma alla hennes utgifter, medan hon själv blev alltmer apatisk. När hon någon gång gick upp och ut, åtföljd av den

gamla diakonissan, var det för att delta i ett möte i Jerikoförsamlingen eller för att bevista en jordfästning. Då satt hon stilla i ett hörn i salen eller i kyrkan, en böjd gestalt med tidigt vitnat hår, men talade med ingen. De enda man släppte in till henne, utom sonen, var någon under hennes mera svårartade ångestfall i hast tillkallad läkare och några präster och kolportörer, bland vilka Josef Wahlbom var den som på sista tiden oftast syntes. Från i julas predikade han varje söndag i det lilla Jerikokapellet. Han verkade även som helbrägdagörare och hade sedan nyåret givit den sjuka kraft att varje söndag åhöra hans förkunnelse i kapellet. Eljes hade hon mer och mer fullständigt förskansat sig i det innersta rummet i våningen.

Det var ett litet rum inåt en tyst gård, fyllt med blommor, friska och vissna blommor, som till en begravning. Hon låg där liten och späd med fina lemmar under täcket, med smala vita händer, med ett ansikte där bara ögonen lyste fram med förstorade dystra pupiller. Framför sig på ett bord hade hon ett porträtt av sin son som späd gosse. Det stod som på ett altare med grönt omkring. Hon hade dyrkat honom, hon dyrkade honom ännu. Hon knäppte sina händer framför bilden och bad att Gud skulle bevara hennes son för allt ont. In i det tysta rummet tycktes aldrig en viskning nå om Gustens skandaler. Kanske hade hon från början inte velat lyssna till det onda skvallret. Att han

vägrat att låta konfirmera sig, hade hon tagit som extatisk samvetsömhet och ungdomlig bävan inför alla kyrkosamfunds världslighet. Nu hade hon för länge sedan glömt det. Vad hon fasade för, i sina mörka stunder skrikande, var att Guds straffdom över henne själv och över den gruvliga synd som bragt honom till världen skulle plötsligt slå ned på honom i en framtid. Men aldrig föll det henne in att straffet redan gått i fullbordan. Aldrig såg hon honom sådan han verkligen var, sådan han för länge sedan blivit, trots att han ännu inte var fyllda trettio år: en uppsvälld pussig padda, trött sittande vid lasternas pöl, där ingenting längre lockade, eller tungsint lunkande kring dess svarta stränder. Så förblev han för henne hennes tillbedda vackra unga älskling, som aldrig någonsin smutsat sig eller handlat orätt.

Också Gusten brukade se på sitt porträtt med en viss andakt: detta var han. Djupt inne i fettmassorna fanns kanske ännu den där spenslige gossen med den svärmiska blicken. Modern såg på honom och tycktes icke kunna upptäcka någon skillnad. Det var besynnerligt — som om hon varit blind. Kärlek är blind, moderns kärlek till barnet. Den ser bara det den vill se. Ingenting annat.

När han kommit in till henne i kväll, hade hon som alltid sträckt händerna emot honom och sagt:

— Välkommen, du käre. Berätta om vad du gjort denna långa tid.

Där hade nu Gusten suttit bredvid hennes säng,

torkat sig över pannan med sin granna silkesnäsduk och sökt erinra sig vad han gjort på sista tiden.

Ja, du gode Gud, vad hade han egentligen gjort? Kanske var det nyttigt för honom att draga sig det till minnes i detta blomdoftande stilla rum. Ett par gånger sökte han börja på en mening, men varje gång klibbade tungan fast vid hans gom. Han hade sett för sig Kiss Nilssons fånigt flinande flickansikte och den nye älsklingen Elias Vanselins runda lilla lekamen. Det var omöjligt att bedja dessa figurer ur hans dagliga liv stiga in och gå fram till hans bleka moder där i sängen.

Och där han satt, kröpo nätterna omkring hans ben, strykrädda och lurande som djur. De grinade emot honom med falska ansikten, smilande: inte skall du överge oss nu? Han sparkade undan dem, men de kröpo mot honom på nytt, gnyende, mumlande på ett otrevligt sätt.

Hans dagar på sista tiden: de hade för det mesta varit djup och dödsstillasömn efter nätternas utsvävningar. Det hade ändå varit härliga sollyssande dagar, som redan började få ett svagt skimmer av den kommande våren över sig. Men hans rullgardiner hade varit neddragna för fönstren. En nervöst öppnad, solkig vichyvattensbutelj hade sakta fräst på nattduksbordet. Skymning. Kvav tystnad. Till dess lyktorna där ute på gatan tändes och natten åter vaknade.

Vad skulle han säga sin mor? Att Elias Vanselin var hans sista kärlek? Att denne Ladugårdslands-

adonis som så lätt dansade över tiljan kunde de otroligaste konster, att han tillbringat förra natten med honom? Att han bjudit upp små minderåriga pysar från gatan, som suttit där med stora, förvånade, nyfikna och ändå på förhand blaserade och trötta blickar.

Men när Gusten tänkte på de där små gatpoj-karna, hade tårarna trängt fram på honom, därför att han hade erinrat sig en liten gosse med gula lockar, som var han själv och som vid främmande sollysta kuster sprungit och hållit sin unga vackra mamma i kjolen.

Så hade han börjat tala om det där lilla barnet, och hans mors ögon hade lyst av förtjusning och mild glädje. Åren suddades ut. De funnos icke längre till. Där var ett barn som lekte i en slottspark. Där var en gosse som seglade barkbåtar i den djupa svandammen. Och hans mor hade påmint honom om den där gången då han räddat en liten hundvalp, som fallit i dammen, från att drunkna.

Ja, han hade verkligen räddat en hundvalp. Var detta den enda goda gärning han utfört i sitt liv? Hur noga han än letade i sitt minne, förmådde han icke finna någon annan. Han kunde ännu känna den varma, ludna, flämtande kroppen mot sin kind. Han såg de där skrämnda klara ångestfulla ögonen hos djuret som kämpat i vattnet. Ögon, som bett om förbarmande och tigt om frälsning.

Om han nu, som vuxen, hos en människa mötte

sådana ögon, skulle han då ha förskoning? Skulle han då böja sig ned, lyfta upp och hjälpa?

Nej, nej.

Men hans mor hade blivit upplivad. En skär ungdomlig rodnad steg upp på hennes kinder.

— Lilla Gusten, sade hon milt.

Och han hade känt en vansinnig lust att gråta och skrika, fastän han inte längre var den lille Gusten från förr.

Men så hade med ens känslan av en förbannads hopplösa sorg lämnat honom, och han hade sjunkit in i en frid utan gränser.

Det var det som hänt honom, och därför stod han nu här och stirrade på månen med tårfyllda ögon utan att kunna besluta sig för att gå vidare och öppna Kiss Nilssons port.

En sådan känsla av frid finner man väl bara vid sidan av en god människa. Den är svår att beskriva. Den fyller ens hjärta och tvättar smutsen från dess väggar. Den stannar en sekund tidens gång, så att man känner sig sakta gunga hän på ett vitt och mjukt moln. Solen öppnar sitt stora öga och sänder ned varma ljusa strålar som man badar i. Då är lätt att andas. Man är själv god och vet inte, hur man blivit det. Man förstår att det måste finnas en Gud, en mycket vis och mycket gammal Gud, som sträcker ut sina åldriga händer och håller det lilla jordklotet i dem, så att det vilar i händernas vida skål, ja vilar i dem som en fågelunge med oroligt pickande hjärta. Och Gud slungar inte jordklotet

ifrån sig, kramar det inte heller hårt. Han är så varsam, så aktsam. Gode Gud, låt oss så få vila i dina händer och känna överjordisk trygghet!

Hade han bett? Ja, han hade kanske bett en liten barnslig bön där vid sin mors säng. Redan hade han glömt bönen ordalydelse. Redan hade friden flytt ifrån honom. Kanske Gud ändå tappat jordklotet?

Gusten gick med sin vaggande tunga gång fram till Kiss Nilssons port. När han öppnade den, fick han ett slag över ansiktet, så att hans näsa sprang i blod. Någon slog honom ännu en gång, nu mittför bröstet, så att han ramlade omkull i förstugan med ett snörvlande och idiotiskt stönande. Det blev skumt för hans ögon. En ung flottist lutade sig över honom. Hans ansikte var blekt av vrede och avsky.

— Där fick du, mumlade han. Tack för sist!

Tyst öppnade flottisten därefter porten och försvann ut på gatan.

Kiss, som en stund senare gläntade på sin dörr, hörde ett besynnerligt ljud nerifrån förstugan på nedre botten. Han tände ett stearinljus och blev stående tveksam.

Skulle han gå ned och se efter vad det var? Kiss var ingalunda någon modig ung man. Han var rädd att han skulle råka illa ut. Men då en för honom välkänd svordom trängde upp, förstod han att det måste vara hans vän greven.

Då kilade Kiss nedför trapporna. Han såg en mörk kropp ligga på stengolvet, men i detsamma slocknade ljuset. Han fick treva i sina fickor efter

tändstickor. Hans sidennattrock prasslade. Med foten råkade han stöta till Gusten, och denne jämrade sig på nytt. Det gick en rysning genom Kiss. Hu! Detta var otäckt. Han fick äntligen eld och skrek till. Där var blod. Han tassade försiktigt runt greve Gusten, och ögonen stodo alldeles stilla på honom. Det skulle inte vara lätt att få denna oformliga klump på benen. Och uppför trapporna sedan! Kiss gjorde en grimas, när han böjde sig ned mot greven. Den uttryckte icke något särskilt medlidande. Kiss hade icke förmågan att känna medlidande annat än med sig själv. Sig själv ömkade han. Skar han sig i fingret, skrek han högt.

— Jag skall hjälpa dig, mumlade han.

Nu fattade han greven om axlarna och lyfte honom upp emot sig. Där sutto de och stirrade på varandra. Grevens ansikte var förvidret av smärta, ögonen blodsprängda av en maktlös ilska. Kiss Nilssons unga ansikte såg bara så outsägligt nyfiket ut.

— Hjälp mig, stönade greven.

— Ja visst, svarade Kiss med gäll röst.

Så slocknade ljuset igen. Kiss släppte sitt tag så hastigt att greven dunsade mot golvet.

— Aj, aj, jämrade han sig.

Kiss Nilssons sidennattrock prasslade igen, då han sprang upp och tände.

Det blev en mödosam och tung vandring uppför trapporna. Kiss, så ovan vid något kroppsarbete, pustade och suckade mer än den slagne. Alltemellan-

åt slocknade åter ljuset, och Kiss fick lägga ned greven för att stryka eld igen. Han var arg för att detta hänt greven just i det hus där han bodde. Han kunde väl lika gärna fallit ner på någon annan plats.

Så var han då placerad på Kiss Nilssons schäs-long, fnysande åt rökelsen. Kiss lade varsamt en handduk under hans kind, så att han inte skulle bloda ner.

Medan Kiss lyssnade till grevens berättelse, flackade hans ögon oroligt över rummet. Herregud! Han förstod redan hur rykten skulle dansa runt i staden. Han såg stora rubriker i tidningen Fäderneslandet. Man skulle förstås kunna anmäla flottisten, så att det vidtoges disciplinära åtgärder mot honom, men om det skulle det aldrig bli tal. Det skulle bara dra med sig otrevliga följder. Sådant folk kunde aldrig hålla tyst med något. Det stod för resten ofta om greven och hans vänner i Fäderneslandet. Kiss skrev där själv, Stellan von Pahlen också. I ett ständigt begär att väcka uppseende på något sätt förtalade de varandra i det ruskiga bladet och skrevo anonyma brev med skvallerhistorier till redaktionen. Sedan utbasunade de för vem som ville höra på att artiklarna hade någon annan skrivit, och de nämnde namnet på än den ene, än den andre av sina bekanta.

— Vad hette den där sjömannen? sade Kiss.
Greven tänkte efter.

— Jag fick knappast sikte på honom, innan jag

föll, sade han. Men jag tycker att jag kände igen hans röst. Det var nog Allan, du vet.

De sågo sorgset och högtidligt på varandra. Kiss erinrade sig att Moses sagt att det stod en riktig sjöman, en flottist där nere. Man borde kört bort honom!

— Allan, det var han som var med oss avklädd till Afrodite, du förstår: "Den Böljeskumborna", på den där kostymfesten du minns hos Ida Idestam, viskade Kiss. Han blev mycket omkramad.

Jo, det mindes greven. Hans mun drogs på sned, när han försökte skratta. Kiss vände sig ifrån honom med ett underligt leende. Han hade svårt att fördra anblicken av detta svullna ansikte. Det gav honom en kväljande känsla av äckel.

Nu hörde han greven viska något.

— Vad är det? frågade Kiss, åter nyfiken.

Ja, vad var detta? Han hörde greven med svag röst tala om att det varit frid på jordklotet och om en kvidande hundvalp som han räddat från att drunkna i en svandamm. Kiss trodde att han yrade.

Och Kiss började smyga omkring i rummet, kastande rädda blickar på det röda klotet där på hans fina schäslong.

Då han kom förbi bordet, där whiskyflaskan stod, drack han ett halvt dricksglas utan att blanda upp spriten med vatten. Han kunde minsann behöva det. Han kände sig icke längre hemma hos sig. Greven måste stanna kvar. Det var ingen möjlighet att flytta honom mitt i natten. Kiss hade tillbringat många

nätter med sin vän just i det här rummet. Men då hade greven varit frisk och sprudlande av småtrevlig, spinnande lustighet och gemytligt tokiga infall. Kiss avskydde sjuka människor. De voro till ingen nytta. Man kunde inte ha ett dugg roligt med dem. Och så påminde de en om något så obehagligt som döden.

Kiss sjönk ned i en länstol långt borta från schäslongen. Han hade blivit yr i huvudet av den starka drycken. För hans ögon förstorades det oformliga paketet där borta bland sidenkuddarna, svälldes fantastiskt, fick flera blodiga och svullna näsor, och snarkningarna som nu stöttes ut genom grevens öppna sneda mun, blevo för Kiss Nilssons öron till en rasande ångmaskins dunk. Det låg som en tyngd över hans hjässa. Han tyckte att hans gamle frikostige vän och gynnare greven med ens fanns överallt i rummet. Nu red han över hans knän, borrhande klackarna, som hade sporrar, in i Kiss Nilssons kött. Och till sist tyckte Kiss, där han satt halvblundande och svettig om pannan, att greven förvandlades till Gud Amor själv. Men icke den knubbiga änglalike pilten Amor med en skalk i ögat, utan en fet medelålders man förvriden av en sorgsen bitter lusta efter ungt gossekött och spensliga lemmar, efter den Böljeskumborna i ynglingagestalt. Genast kom flottisten in, gjorde honnör och ställningssteg. Och då skrek lille Kiss till i sin halvslummer och fann att Elias Vanselin med runda förvånade porslinsögon såg på honom från en spegelhylla.

Så somnade han äntligen.

XVIII.

Den där natten efter festen hos Kiss Nilsson vid Blasieholmstorg kunde inte Petra somna.

Nätterna äro stora svarta påsar som våra drömmar och tankar halka ned i. När solen höjer sig i gryningen, snör den ett gyllene rep om påsarna och kastar dem i havet. Så äro de borta, sjunkna, och ingen hämtar deras innehåll upp igen. Tills någon ny natt hemlighetsfullt lossar repet och det som begravits i havet åter flyter till ytan.

Petra vred sig i sängen och kunde inte sova. Hon kände sig upprörd, sedan hon träffat Thomas. Var han på väg att förälska sig i Angela? Fick något sådant ske? Något så alltför grymt. Och Angela? Älskade hon redan Thomas? Hur skulle hon kunna låta bli att älska honom? Hon var ju också i den åldern, då himlen vid horisonten rodnar av kärlek. Kanske även Angela nu låg vaken och tänkte på Thomas, på samme man som Petra fortfarande älskade, utan att Angela hade en aning därom och fastän hon själv förnekat det.

Petra lyfte det av ångestsvett fuktiga ansiktet. Hon vände på kudden. Nu kändes den åter sval mot hennes kind. Men det var ändå ingen lindring. Hon

var gammal nu, och just nu ville hon vara ung — ung som Angela.

Det går inte att bli ung igen. Det är ett av de ting som äro så alldeles omöjliga. Åren kan man inte rycka tillbaka. De äro så oåterkalleliga. Man vill stå vid stranden av ett hav och ropa på dem. Och ett eko skall gäckande svara. De finnas icke där borta vid havet, åren, som man ropar på. De ha lagrat sig i ens hud. De åderförcalka ens hjärta. De tynga ens kropp. Och ändå äro de ingenting man kan taga på och plocka upp och kasta bort. Då dödar man sig.

Jag är väl ändå inte så gammal? tänkte Petra Ett par och trettio. Trettiofyra, knappast mer.

Ja, men det betyder mycket när man älskar. Den kvinna som älskar skall helst vara ung och rosig med blank hud, som Angela. Ja, som Angela! Den kvinna som älskar skall inte ha minnen. Hon skall älska för första gången, kyssa för första gången. Ingen skall ens ha andats på henne. Så vilja männen. Så vill Thomas! Men det var ju just Thomas hon älskat för första gången och kysst för första gången!

Petra kröp ihop i sängen, kände mörkret som ett gömsle. Hon avundades Angela. Alla dessa år hade hon haft henne hos sig, sett henne utvecklas och slå ut till en skön blomma. Hon hade väl tänkt ibland:

En gång kommer någon och tar henne ifrån mig.

Men Thomas! Det hade hon ändå inte drömt om. Hon var nära att skrika högt:

— Thomas!

Men hon hejdade sig, Angela skulle kunna höra henne. Och till Thomas skulle hennes röst i alla fall inte nå.

Ha då ens tankar ingen makt? grubblade Petra förtvivlad. Två som tänka så starkt på varandra — deras tankar borde ju korsas som blixtrar i nattens mörker. Men om bara en tänker? Då far ju en ljustråle sökande genom rymden och når inte sitt mål. Då vänder den tillbaka, slår sig ned i det värkande bröst som sänt den och plågar och sticker.

Petra vaggade av och an med armarna lindade om sitt bröst. Det var som molande tandvärk i hjärtat. Denna kärlek som en gång varit hennes högsta glädje ville nu mala sönder henne.

Så greps hon av en sjuk längtan att se Angela. Hon ville det nu — nu genast. Kanske skulle hon läsa hemligheten i ett sovande ansikte — Angelas ansikte. Men inom sig förstod hon att hon bara ville vara nära en som också älskade Thomas.

Petra tände ett ljus och svepte in sig i sin nattrock. På bara fötter smög hon sig som en tjuv in i Angelas rum. Nu höll hon sin hand framför ljuslågan och betraktade Angela.

Hon låg där med handen under huvudet. Munnen log, kinderna voro röda. Det ljusa håret svallade i mjuka vågor över kudden.

Petras tankar irrade oroligt. Skulle Thomas en gång få se Angela sovande så, saligt trött efter hans famntag? Och som i en vision tyckte hon sig se

Thomas vilande där bredvid Angela i sängen. Också han sovande. Också han saligt trött med armen ännu i sömnen slutande sig om Angelas nacke.

Petra darrade. Ljusskenet flög flackande över väggar och tak, som om onda andar vaknat i nattens tystnad och nu uppförde en hetsande vämjelig dans. Var det Petras egna tankar, hemligt gömda, som sluppit lösa? Ty vad Petra kände var något slemmigt, vidrigt som höll på att få makt med henne. Det var den gamla ungmöns sterila och fuktiga kättja vid åsynen av andras kärlekslycka.

Är jag då verkligen så gammal? undrade hon åter trött.

Ljuset darrade i hennes hand. Dess sken upplyste plötsligt den lilla blanka kvinnostatyetten på kakelugnsfrisen.

Petra gick på tå fram till den. Hon slukade den med heta torra blickar. Den där lilla gestalten — så brun, så fast, och ändå med den helt utvecklade unga kvinnans mjuka linjer och runda blommande bröst. Den var fylld av sinnlighet. En vacker erfaren kvinnoynglings sinnlighet. Hon var kvinnan som i rätt tid fått njuta av sin kropps möjligheter. Petra vågade inte röra vid den. Hon tyckte att den måste brännas, att den nu i natten blivit livsvarm och glödande, ett vällustens trä som förvandlats till kött.

Thomas Mellers förflutna! Var det kanske sådana älskarinnor han haft — där långt borta i de främmande länderna? Sådana underbara! Och Petra såg åter för sig Thomas. Nu lindade någon

ett par smala bruna armar om hans hals. O att de hade strypt honom! Det hade varit bättre än att han, som nu, kommit tillbaka för att älska kvinnobarnet Angela.

Och här i natten stod Petra ensam och vacklande mellan två av Thomas Mellers kvinnor.

Jag borde blivit hans, tänkte hon då med svindande bröst. Jag hade nog lust, men jag förstod det inte, och han bad mig aldrig därom. Och även om han bett, skulle jag inte ha haft mod då. Mod var vad jag saknade, när jag var ung. Och nu är det för sent att själv gå till honom.

Men var det verkligen för sent att göra det nu? Skulle hon inte orka kämpa en kamp mot Angela — gå förbi henne rätt in i Thomas Mellers famn?

Petra hetsade upp sig till att vilja det. Hon skulle inte släppa honom. Inte låta Angela gå om sig!

Nu rörde sig Angela i bädden. Petra vek förskräckt undan. Ljuslågan fladdrade. Hade Angela känt Petras tankar? Kanske hon upplevde dem i drömmen.

Hädanefter måste Petra dölja sig för Angela! Behärska sitt ansikte och icke blotta något av vad som försiggick i hennes inre!

Petra smög sig ut igen tyst som hon kommit. Inne i sitt rum kastade hon sig på sängen och brast i gråt. Hon förstod att det var omöjligt för henne att återvinna Thomas Mellers kärlek. Hade hon varit ny för honom, skulle kanske åtminstone det slags lustfyllda intresse som är erotisk nyfikenhet

ha väckts hos honom. Nu var hon det förstörda och svårmodiga förgångna som han säkerligen icke önskade tillbaka.

Det var som om hon tvingats att leva sitt liv i en skymning, som icke genombröts av något ljusken. En skymning tung och snärjande som ett nät med tusentals fina masker. De lindade sig tätare och tätare omkring henne — till slut skulle de väl kväva henne. Varför hade hon inte fått vassa klor och en stark näbb så att hon förmådde befria sig? Andra kvinnor kunde draga till sig män, ja vinna dem för sig, även om männen redan voro upptagna på annat håll. Bara inte hon! Inte Petra von Pahlen, den ensamma!

— Jag vill inte vara ensam, kved Petra.

Hon öppnade sin famn och fångade tomheten. Tomheten som icke har någon kropp, ingen färg, men som ändå smyger sig in i ett hjärta och förkolnar det.

Ljuset sjönk djupare i staken. Dess låga flackade oroligt, flämtande med ett kvinnobrösts ängsliga andetag, och slocknade.

XIX.

Petra kom ut från låneexpeditionen på Kungliga biblioteket. Hon hade ett par böcker som hon just lånat under armen.

Medan hon väntade på att få sina ytterkläder, snuddade en ung man vid henne. Petra såg hastigt upp. Hon var nära att ropa högt av överraskning. Det var Tage Ehrencreutz. Han hade inte märkt henne. Också han stod där och väntade. Hans huvud var litet sänkt. Den ljusa luggen Petra så väl mindes föll ned över hans panna. Kring de mjuka läpparna spelade ett litet leende. Spenslig, elegant, smärt, stod han där, som om han plötsligt höjt sig ur det förflutnas mörka källare för att påminna Petra om att hon ändå haft ett par sällsamma lyckodagar.

Nu hade Petra fått fram sin päls och sin hatt. Hon lade ifrån sig böckerna och började taga på sig pälsen, med ryggen åt Tage Ehrencreutz. Då kände hon att någon fattade i kappan och hjälpte henne på med den. Skulle hon vända sig om? Den ringaste artighet fordrade ju att hon åtminstone sade tack.

Hon böjde litet på huvudet. Då kände också Tage igen Petra.

— Petra, utbrast han och tog ett fast tag om hennes arm, som om han varit rädd att hon genast skulle springa ifrån honom.

Men Petra, som ännu hade föregående natts gråt i sin hals, såg upp på honom.

I det första igenkännandets häpnad kunde de icke röra sig. Han höll alltjämt fast hennes arm. Hon var av samma längd som han. Deras ansikten voro mycket nära varandra.

— Här är herrns kläder, sade frun i garderoben litet barskt. Hon hade inte tid att vänta. Det fanns ju andra att passa.

Tage släppte Petra och tog sina kläder, alltjämt utan att lämna henne med blicken.

Äntligen kommo de ut genom dörren tillsammans. Petra höll krampaktigt i sina böcker, som om hon behövt något att klamra sig intill.

Det var en grå februarieftermiddag, med moln tunga av snö hängande ned från himlen. I Humlegården hade lyktorna ännu inte tänts. Tage höll sig snubblande nära intill Petra, men han vågade inte åter taga hennes arm. Under deras fötter knastrade den frusna tilltrampade snön. En spårvagn ute på gatan glimmade till mellan de kala träden, och ljuset från den ringlade sig som en lysande orm över rabatter och gångar.

— Varför ha vi inte mötts förr? sade Tage.

Petra mumlade osäkert:

— Jag vet inte.

Så gingo de tysta.

För Petras ögon flammade de där dagarna på Eka för mer än fem år sedan, då hon först träffat Tage. Hon hade tyckt sig lycklig med honom, ända till dess hon fått veta att han var förlovad med en annan. Med vinden kom en hetsande doft av röda nejlikor, som fick henne att skälva. Det var Tages fästmö Hertha Adlerbring, som skickat honom den där fruktansvärda stora blombuketten, för att den skulle påminna honom om vem han rätteligen tillhörde. Då hade den korta kärlekslycka Petra erfarit brustit sönder.

Tage hade gift sig sedan med sin rätta fästmö. Petra hade i Stockholm varken träffat honom eller henne. En gång bara hade de snuddat förbi henne på gatan. Ändå visste hon att han umgicks i samma kretsar som Stellan. Han var något slags amanuens vid Nationalmuseum, vid gravyravdelningen, trodde hon. Men han tjänstgjorde visst inte alla dagar. Hon tyckte sig också ha hört något om att Tage och Hertha redan skulle ligga i skilsmässa.

Tystnaden mellan dem började bli tryckande. Tage gick och svängde på sig i en elegant brun ulster. Hatten, neddragen i pannan, dolde hans ljusa hår och ögon för Petra.

— När vi träffades på Eka . . . började han.

— O, behöva vi tala om det? avbröt Petra honom ängsligt.

— Ja visst, sade han och vände sig häftigt mot henne. Jag bar mig avskyvärt åt då. Gjorde jag inte?

På det svarade inte Petra.

— Jag vet att du tycker det, sade han tjurigt. Jag skrev till dig sedan. Men du svarade inte på brevet ens. Så du måste ha hatat mig!

— Å nej, sade Petra milt. Och du är ju gift med — med henne nu.

Han stannade och såg på henne med uppspärrade ögon:

— Har du inte hört att vi skola skiljas?

Petra var nära att brista i skratt. Han föreföll så ung, trots sina trettioåttre år, så förskräckligt viktig. Kanske trodde han att Stockholm höll på att springa i luften av ryktena om honom och hans skilsmässa.

— Berätta då, sade Petra och började åter promenera framåt.

Tage begärde inte bättre. Han var uppfylld av harm över lidna oförrätter. Och medan han talade, tyckte Petra sig åter inandas nejlikornas beska doft. De hade legat utanför Tages rum den där eftermiddagen, då han och Petra glada och upprymda kommit uppför trappan. De hade jagat Petra bort från Tages närhet, och det var som om hennes öra åter nåddes av tunga trötta fotsteg, hennes egna, då hon gått nedför trappan med händerna tryckta mot sitt värkande bröst. Och doften av nejlikorna formade sig till ett moln på den tunga himlen, en bild av en ung kvinna, som med stickande hätska ögon blickade ned på Tage och Petra i den skymmande Humlegården.

Och Tage berättade, andfått, med munnen fylld av spott och galla.

Denna Hertha hade lockat honom till sig från första stunden. Inte så mycket genom sin personlighet, inte det, men hon var rik — åtminstone för mögen. Tage hade inte vetat vad han givit sig in i. Han hade just inga pengar själv. Fadern var ju rik, men snål, fruktansvärt gnidig: allt skulle sparas för framtiden eller spekuleras med. Det lilla underhåll han fick räckte knappast för honom, och vad han fick från Nationalmuseum var så gott som ingenting. Sina små konstessayer hade han också svårt att placera, eftersom han ännu ej avslutat sina studier och inte ansågs nog meriterad. Så blev det att leva på hennes pengar. Men dem behöll hon själv. Han fick en liten bestämd summa i veckan av henne, och det han gav ut av den måste han skriva upp i en anteckningsbok. För varje öre måste han redovisa inför henne, eftersom det var hennes. Tobaken han köpte till sin pipa var hennes. Hans strumpor voro hennes. Allt var hennes. Han blev på nytt en skolpojke med fickpengar. Att någon kärlek kunde blomma i denna atmosfär av gnat och småkitslighet, kunde ju aldrig ens komma i fråga. När han låg vaken om nätterna, tyckte han att han blivit inlåst. Med varje andetag hans hustru tog hörde han en hård klang av metall. Såg han på hennes panna, när hon sov, tyckte han att den omgavs av ett diadem av små, små silverslantar, av stämplade tvåkronor, enkronor och tjugufem-

öringar. Såg han på hennes mun, tyckte han att den frågade, icke ilsket och väsende, men lugnt metodiskt och förhørsaktigt, som satt hon med pennan i handen:

— Var har du gjort av sista tian?

Eller:

— Här fattas fem kronor!

Han hade nog behövt pengar, det var inte tal om annat. Men om han också medgav att han i detta giftermål med Hertha Adlerbring varit beredd på att sälja sig, så måste han ändå fråga sig vad han egentligen fått som betalning. Han stod under förmynderskap — under henne. De fingo inga barn. Tage påstod att det var hennes skull. Hon ville inte skaffa sig något, som skulle kosta — bokstavligen, i alla bemärkelser: inte ge ut något i onödan. Ett litet barn skulle kanske i alla fall ha ändrat deras förhållande till varandra — eller vad trodde Petra? Hertha skulle fått annat att tänka på. Tage brydde sig kanske inte så mycket om barn, men ändå!

— Allt kunde ha blivit annorlunda, eller vad tror du, Petra?

Tage sökte möta Petras blick.

— Ja, allt kunde nog ha blivit annorlunda, upprepade Petra och såg bort.

Hon hade fått en stöt i hjärtat. Det lät nästan, som om han menat att om bara Petra och han hade fortsatt sitt inledda kärleksförhållande, skulle allt blivit bra. Men Petra tänkte på något annat.

Nu hade Tage hyrt sig en liten ungarbostad och hade flyttat ifrån Hertha. De hade ännu icke fått hemskillnad, men de hade börjat på allvar förhandla om saken och hade var sin lilla advokatschajas.

— Jag är snart fri, sade Tage, och hans röst fick en ljusare klang.

— Och du? frågade han äntligen.

Men Petra visste inte vad hon skulle säga om sig själv.

— Jag — jag, sade hon blott, osäkert och trevande.

Det var som om hon stannat för att ropa på sig själv. Men från de djupa skuggorna under parkens träd och buskar kom intet svar.

Tage märkte inte hennes tvekan. Han var inte sådan att hans tankar hade så lätt att flyga in i en annans själ.

De gingo runt i Humlegården. Det var som om de inte kunde besluta sig för att gå var till sitt.

Nu började den ena lyktan efter den andra blossa upp. Det blev ett mystiskt sken som i ett sagospel. Himlen ovanför träden antog en svag violett färg, som om också ljus börjat brinna bakom de tunga molnen.

Åter fattade Tage Petras arm, då de gingo förbi en lykta. Hon vände sitt ansikte, blekt i lyktskenet, mot honom.

— Petra, sade Tage lågt och ivrigt. Du har inte förändrat dig. Minns du en tavla jag visade dig en

afton på Eka? Det var en bild av en kvinna som stod vid havet. Hon skyggade med handen för ögonen och såg långt bort, som väntade hon någon. Kanske sin älskare. Jag tyckte då att hon var lik dig. Också du såg ut som om du väntade någon — något, långt bortifrån. Du är alltså lik den där kvinnan, Petra. Han har inte kommit?

— Nej, sade Petra sakta.

Och hon tänkte bittert leende:

Jag väntade på Thomas. Han kommer aldrig.

Men Tage tydde Petras leende på sitt sätt. Han trodde att han skulle kunna få henne att älska sig på nytt.

— Det är jag glad över, mumlade han.

Då ryckte sig Petra lös och började gå framåt.

— Jag måste hem nu, sade hon.

Tage var hastigt vid hennes sida. I ljuset från lyktorna såg det ut som om han förföljde henne. Hans skugga korsade hennes på gången framför dem. De båda skuggorna av deras kroppar sjönko in i varandra, smälte samman.

Petra stirrade på denna hopflutna oformliga skuggmassa. Hon blev rädd för den, som om den formade ett öde åt henne, som hon inte skulle kunna undfly.

De voro nu uppe vid Karlavägen.

— Adjö då, Tage, sade Petra hastigt.

Men Tage höll kvar hennes hand i sin.

— Får jag träffa dig igen? frågade han.

Då voro föregående natts oro och bittra grämlse åter över Petra. Så skulle Thomas ha tagit hennes hand och bett om att få råka henne! Inom sig visste hon ju vad Tage menade med sin fråga — om han eljes förmådde mena något på allvar. Om hon nu svarade ja, skulle de kanske låta det, som en gång varit dem emellan, av ren slapphet börja på nytt.

Petra såg framför sig Angelas sovande lyckliga ansikte. Nu böjde sig Thomas över henne. Ja, det skulle sluta så. Thomas och Angela. Hon, Petra, skulle inte ha någon plats i deras värld.

— Ja, sade Petra trött.

Och Tage tog det lilla ordet för vad det var: ett slags löfte.

XX.

Kvällslektionen hos Bell von Wenden led mot sitt slut. Judy Rosenrauch tittade oupphörligt upp mot klockan på kakelugnsfrisen. Fem minuter kvar! I sin stramt åtsittande baddräkt hoppade Judy upp och ner, så att hennes båda fylliga bröst gungade. Håret stod som en man omkring henne, de krusiga svarta negresslockarna föllo ned i hennes ögon, och hon strök undan dem med förargad min. Det var ett verkligt lidande detta att sträva efter att bli smärt! Efter ett par lektioner jämrade hon sig, när hon skulle gå ned för en trappa. Det gjorde så vansinnigt ont i musklerna. Hon fann en viss tröst i att se på Paula von Pahlen, som var så stört omöjligt klumpig. När hon gjorde en knäböjning, putade hennes bak ut på det mest löjliga sätt.

— Dra in sitsen, brukade fröken Bell ropa.

Och Paula pustade. Då log Judy och visade sin rad av spetsiga rovdjurständer. Men Angela var avundsvärt nätt med slanka långa ben och fint formade höfter. Fastän hon inte var lång, blev hon nu, när hon stod på tåspetsarna och vaggade av och an med armarna lyftade över huvudet, högre än både Judy och Paula.

Bell von Wendens blickar dröjde också ofta nästan smekande vid Angela. Hon fick ett svagt skimmer i ögonen och såg inte ned på tangenterna, där hon satt vid flygeln.

Nu slog klockan sju klingande slag. Bell slutade med ett par ljusa ackord.

— Inte mer för i dag, sade hon och steg upp.

— Hå hå, ja ja! suckade Judy Rosenrauch.

Bell kom fram till henne. Hon slog henne lätt på höften och på de massiva armarna.

— Här och här måste vi ha bort en del, sade hon begrundande.

Judy kände sig som om hon varit en gubbe i lera, som konstnären med ett par strykningar av sin modellerstock skulle kunna forma om.

När de alla tre höllo på att klä sig inne i det lilla rummet innanför salen, meddelade hon sin reflexion till de andra och utbrast, avslutande:

— Lyckas hon forma om mig, är hon en konstnärinna av Guds nåde. Och därmed drog hon på sig strumporna.

Paula satt på en stol och borrade sina tår i den tjocka mattan.

— Hur kan man få sina bröst att stå så där höga som Angelas? undrade hon.

Angela, som var i färd med att taga på sig linnet, rodnade.

— Jag är väl skapad så, sade hon hastigt.

Hon kände sig blyg för sin egen kropp under sina båda väninnors granskande blickar.

— Ja, du måste varit i gunst hos vår Herre, suckade Judy melankoliskt.

Men så fick hon fart i sig.

— Skynda dig, Paula, uppmanade hon. Vi skola ju på teatern.

Angela blev litet efter de andra. När hon framför spegeln knäppte sitt skärp om midjan, efter det dörren slagit igen om Paula och Judy, kom Bell in i rummet.

— Gingo de andra? frågade hon.

— Ja.

Angela såg i spegelglaset Bell närma sig. Hon fick en svag känsla av ovilja. Hon hade aldrig kunnat glömma den där gången uppe på Bells rum i Prästkragens hushållsskola, då Bell hade kysst henne.

— Har du tid att titta in till mig en stund? sade Bell nu med låg röst.

Angela hade svårt att säga nej. Genom den tomma salen som ekade av deras steg, följde hon Bell von Wenden in i hennes lilla vackra rum.

På det runda bordet hade Bell ställt fram en silverbricka och två små glas. Nu hällde hon upp en simmig ofärgad vätska ur en lång smal halm-lindad butelj.

— Välkommen, Angela, sade hon. Det är maraschino från Dalmatien.

Hennes smala röda mun log mot Angela. Angela svalde en klunk. Det brände i strupen. Bell sjönk ned på schäslongen och ville att Angela skulle taga

plats bredvid henne, men Angela satte sig på en stol på andra sidan bordet.

— Å så långt avlägsen, smilade Bell.

Hon makade på en vas med blommor som skymde Angelas ansikte för henne.

— Det var ganska festligt uppe hos Kiss Nilsson sist, sade Bell.

— Ja visst, svarade Angela.

Hon satt där rak i ryggen. Hon såg ut som en liten prudentlig lärjunge på skolbänken. Hennes mörkblå ylleklänning med vit slät pikékrage om den smala halsen ökade detta intryck av skolflicka. Bell tyckte om att se henne sådan. Det kom henne att minnas tiden i hushållsskolan.

— Jag tror, sade Bell, att Thomas Meller är förälskad i dig, lilla Angela.

Angela rörde oroligt händerna i sitt knä. Hon rodnade olyckligt. Det var så besynnerligt att höra någon säga detta. Själv hade hon ej ens vågat tänka det. Det gjorde henne het och lycklig. Hon hade inte träffat Thomas sedan den aftonen. Hennes blick sökte honom på gatorna. När hon gick över Johannes' kyrkogård, hoppades hon att han skulle stå där och vänta på henne vid någon gravvård eller vid en buske, som en gång förut. Men något sådant hade inte hänt vidare.

Nu lutade sig Bell fram över bordet.

— Och du? frågade hon med ett så underligt leende.

Men ingen skulle få riva Angelas hemlighet ur hennes hjärta.

— Jag känner honom ju knappast, sade hon tvunget.

Och när hon sade det, förnam hon åter den ljuva yrseln den där gången då han pressade sina läppar mot hennes.

— Det är bättre så, kom det i en viskning från Bell. Du gör mig så glad.

— Jag vill inte se dig i någon mans våld, fortsatte hon. Du är så oberörd, så full av oskuld. Jag älskar just det oberörda och oskuldsfulla hos dig. Det är något underbart med en ung orörd flicka som du. Jag blir god bara av att sitta och se på dig så här på avstånd.

Hon drack ur sitt glas och fyllde det på nytt.

— Jag hade en svår tid då — när jag var sjuk, sade hon med ett häftigt begär att väcka Angelas medlidande. Jag var på en nervanstalt, ett vårdhem. Det var konstigt folk där. Självt hade jag nog mitt förnuft i behåll. Men det fanns andra som voro åtskilligt till galna. Det var otäckt att leva ihop med dem, må du tro. Jag hatade de där människorna. Men ofta måste jag ändå skratta åt dem. Där fanns en präst, som trodde att han var Jesus från Nasareth. Han hade mörkt skägg, och håret hade han benat i pannan, precis som den riktiga Jesus på tavlorna. Men det var en mycket gnatig och otrevlig Frälsare. Han var så hög och befallande, alla måste tjäna honom, och alltid ville han äta kräftor.

Och ändå gick han med Nya testamentet på grekiska under armen, och i det hade han väl kunnat läsa om hurudan Jesus i verkligheten skall ha varit och att han aldrig brukade äta några kräftor. De kallade honom för Kräftjesus. Och så fanns där en ung flicka, som var skön som en dröm. Men ibland jamade hon som en katt eller skällde som en hund. Då måste jag verkligen skratta, fastän jag ändå nästan jämt grät både över henne och mig själv. O, jag led!

Angela lyssnade undrande. Något sådant hade hon aldrig hört talas om. Hon kände sig orolig. Hon undvek Bells sugande blickar, så rädd att Bell på nytt skulle få det infallet att kyssa henne. Men Bell var försiktig. Hon böjde sig endast fram över bordet och tog Angelas hand i sin.

— Din lilla hand... mumlade hon och smekte den lätt. Så släppte hon åter handen.

Nu tände hon en cigarrett.

— Nå, Angela, sade hon muntert, trivs du här i Stockholm?

Angela ville gå, men nu började ju Bell på nytt fråga ut henne.

— Har du många väninnor? frågade Bell ivrigt.

— Jag har Paula, svarade Angela.

Då brast Bell i gapskratt.

— O, Angela, ropade hon. Den klumpetossan Paula! Kunde du inte slösa din kärlek på någon värdigare?

— Jag håller mycket av henne, sade Angela bestämt.

Det var som om hon här i samvaron med den guldblonda Bell von Wenden ständigt måste sätta sig till motvärn. Angela tyckte inte om att hon talade om hennes kusin på det sättet.

— O, ha ha, porlade skrattet ur Bell. Hålla av! Vet du vad det är, min lilla söta vän? En väninna skall man hålla av så att hjärtat värker i ens bröst. Jag har visst sagt dig det förut. Så håller till exempel jag av dig. Vet du väl hur det känns, du oberörda? Nej, det kan du ju inte. Där sitter du på andra sidan bordet, så kall, så fjärran, fastän dina ögon lysa som stjärnor. Om du vore en stjärna på himlen, skulle jag riva ned dig däruppiifrån och släcka ditt ljus. Nej, nej, inte släcka det. Jag skulle varsamt taga stjärnan i min hand, och den skulle hjälpa att lysa mig i det stora mörkret. Men den skulle vara min, förstår du. Det jag älskar måste vara mitt, eljes är det av intet värde för mig.

Men Angela tyckte att detta tal var förvirrat. Hon smålog hjälplöst. Bells cigarrettspets glödde.

— Å sitt här bredvid mig, bad Bell så bevekande.

Det var något i hennes röst som kom Angela att lyda.

Angela gick fram till schäslongen. Då lade Bell sitt huvud i hennes knä och stirrade upp till henne med ögon smala som strimmor.

— Vet du, sade hon och fingrade på sin cigarrett, när jag ligger så här, känner jag mig som en liten

hund vid sin härskarinnas fötter. Han är rädd, ser du, därför att hans härskarinna är så mycket starkare än han. I nästa ögonblick skall hon trampa på honom med sina höga klackar eller ta ned piskan, lyfta den och slå honom. Å vad hunden fruktar hennes klackar och hennes piska, men det ligger kanske lust i hans skälvingar. Sådan är åtminstone jag. Du slår mig inte med piska, Angela, du trampar inte på mig med dina klackar, men du risar mig med din likgiltighet.

Angela hörde häpen på. Hon visste inte vad hon skulle göra av denna lätta tyngd som nu så onaturligt hårt pressade sig mot hennes knän. Bell stirrade oavvänt på henne med stela vidgade pupiller, medan hennes bröst flämtade och hela hennes kropp sakta höjde och sänkte sig. Med ens kände Angela hur det guldblonda håret kittlade hennes hand. Hon drog undan den. Då blev Bell helt stilla och låg där efter en stund orörlig som död. Hon hade slutit ögonen. Det såg nästan ut som om hon sov. Angela betraktade tankfullt, en smula nyfiket, hennes ansikte. Nu när det vilade något så när i ro, måste Angela säga sig att det var ett ganska vackert ansikte: den röda heta munnen med de smala läpparna, de långa ögonhåren som kastade blå skuggor ned på kinden, den fina näsan med de nervösa näsvingarna som ibland ännu ryckte till som på en ridhäst, som sprungit sig trött på en kappridning. Och Angelas blick gled vidare över den slanka gestalten, där knänans rundning syntes under klänningstyget.

Då förvreds ansiktet plötsligt av smärta. Bell for upp och kastade cigaretten långt ifrån sig.

— Jag brände mig, skrek hon till.

Och hon visade Angela ett litet runt hål som cigaretten gjort på insidan av hennes hand.

— Jag brände mig med flit, mumlade hon otydligt.

Angela förstod henne inte. Varför hade hon gjort sig själv illa?

Bell satte sig bredvid henne igen. Hon såg eftersinnande på sin hand, som om det lilla såret för henne framkallat en bild. Och hon sade, alltjämt i ett förtvivlat begär efter att väcka Angelas medlidande:

— Du vet — jag är ett hittebarn. Jag uppfostrades på ett barnhem, innan min fostermor gamla fru Arabella Wenden tog mig till sig. Jag fick stryk där. Ohyggligt med stryk av en gammal häxa till föreståndarinna. Hon gav mig ris för minsta orsak — eller för ingen orsak alls. Hon risade mig tills mina begrepp blevo så förvirrade, att jag längtade efter hennes breda feta händer. På en hand hade hon en missbildad nagel. Den var lik en krökt klo. Ibland drömmer jag om den där handen. Klon sträcker sig efter mig, som ville den hugga in i mitt kött. Då vaknar jag skrikande av ångest. Men — och Bell böjde sig mot Angela med hemlighetsfullt lysande ögon — den där klon har inte fått tag i mig ännu. Den bidar sin tid, förstår du. Den var nära att draga mig intill sig då, den gången jag blev så

sjuk. Nu väntar den bara på att finna mig alldeles hjälplös för att få riva mig i stycken.

Angela kände en liten rysning av fasa. Det var som om Bell berättat en hemsk saga för henne.

Hon ville gå upp, fly från detta mörkt hetsande sällskap. Också rummet tycktes fyllt av hemligheter och röster. Den svaga rökelsedoften, som alltid yrde i luften, lade sig tung över hennes bröst.

— Jag ser att du inte trivs hos mig, sade Bell då, nedstämd.

Hon slog i sitt glas igen.

— Drick, Angela.

Men Angela var rädd för drycken. Hon läppjade försiktigt på den med ögonen fästade på Bell över glasets rand.

Då skrattade Bell hårt.

— Du ser ut som om du trodde att jag skulle förföra dig, utbrast hon elakt.

— Jag förstår inte, Bell, viskade Angela.

Bell reste sig upp och gick med smygande steg fram och åter över mattan.

— Du förstår inte? sade hon. Jag förstår mig inte själv. Jag känner mig bara ibland som något slags djur, något halvtämt djur i människohamn. Nästan som den unga flickan på vårdhemmet jag berättade om. Ofta när jag talar med andra människor, stirra de som förbluffade på mig, som du nu, lilla Angela. Precis som om jag sagt miau miau

eller vov vov! Eller snarare som om de plötsligt fått höra ett skri från urtidens vildmarker.

Hon stampade otåligt med foten i den fina mockaskon.

— Vi kvinnor äro ju ändå alla släkt med varandra. Något binder var och en av oss till den andra. Skall då ingen annan känna och tillstå det ärligt som jag? Att vi alla, alla äro av samma blod! Jag drages oemotståndligt till er, men ni hycklerskor, ni vilja inte begripa mig. Du tänker gå nu? Ja, gå du. Gå! skrek hon plötsligt till.

Angela reste sig. Hon darrade.

— Jag går, sade hon. Men var inte ond på mig, Bell von Wenden.

En plötslig impuls drev henne att vänligt räcka Bell sin hand.

Bell strök sakt öfver den.

— Ja, adjö då, Angela, sade hon, kanske generad öfver sin häftighet. Kom tillbaka till mig. Du får inte vara rädd för mig eller tycka att jag är alltför besynnerlig. Saken är den att jag behöver sällskap — ditt sällskap.

Angela gick några ögonblick senare nedför gatan. Hon frös efter värmen uppe i Bell von Wendens rum. Hon skyndade framåt. Hon tyckte sig ännu omsvept av kvava rökelsedofter och ville komma loss ur dem.

Men nu kände hon inte uteslutande ovilja mot Bell. Något nytt hade kommit till. Medlidande? Kanske. Angela visste det väl inte själv.

När hon kom in i sitt rum, stannade hon framför den lilla blanka, bruna kvinnostatyetten. Angela tyckte att den icke längre log så främmande, utan halvt frändelikt hälsande och underfundigt välkomnande, med ett stänk av Bells sjuka och smärt samma, nästan blödande leende kring munnen.

Kvinnor — alla släktingar till varandra, tänkte Angela med Bell von Wendens ord ännu ringande i sina öron. Vi alla, alla av samma blod!

XXI.

Ja, Angela tyckte att våren började anas i luften, fastän man ännu blott var i början av mars. Ännu fanns det snö, både på marken och i de mörka moln, som tunga hängde ned från himlen, men eftermiddagarna började bli ljusare. Vid fyratiden kom en lätt underbar skymning regnande. Den var blå, med guldstänk från svagt lysande lyktor. Blå som ett vaknande hopp. Blå som en längtan som söker, med det gyllene skimret av ett ungt hjärtas drömmar omkring sig.

Och när skymningsljuset slocknade, sken från himlen, varifrån molnen smält bort, en blek måne av silver över Johannes' kyrkogård. Då brukade Angela vandra omkring på gångarna nerunder kyrkan.

Hon var fylld av en ljuv oro som kom henne att än gå snabbt, än stanna försjunken i tankar. Det var som om hon här just hade väntat på att lyckan skulle komma nära henne. Hon visste ju inte att hon redan bar lyckan i sin späda barm. Att denna ljuva oro, denna sprängande längtan efter något obestämt underbart, denna glans av silvermånen som speglade sig i hennes blick, då hon lyfte ögonen mot himlen, var en större lycka än hon skulle erfara

sedan, när oron stillats och drömmarna förverkligats.

Och en eftermiddag, då hon vandrade omkring så bland den gamla kyrkogårdens gravhällar och minnesvårdar över forna tiders borgare, sångare och krigare, kom Thomas Meller med raska steg emot henne på en av gångarna. Han stannade, då han var ett stycke ifrån henne.

— Jag var just på väg upp till er, utbrast han. Angela lade sin hand i hans.

— Jag tycker här är så vackert, sade hon sakt. Thomas tittade sig omkring, som om han förut inte märkt, var han gått. Han såg skimret av månen över träd och buskar och gravvårdar, och när han vände sig mot Angela, dröjde detta milda sken över hennes ansikte och lyste ur hennes ögon.

— Ja, här är vackert, sade han tyst, nästan andaktsfullt. Och de gingo sida vid sida.

Thomas talade. Han hade varit strängt upptagen den sista tiden. Det var sin stora sydamerikanska samling han höll på att ordna med tanke på de där mecenaterna, som skulle förmås att förvärva den för det etnografiska museet. Det var ett både roligt och smärtsamt arbete. Varje sak han tog i sina händer och prydligt förtecknade på lappar kom honom att minnas äventyr han varit med om, händelser, människor — ting han upplevat och aldrig mer skulle uppleva.

— Till sist komma de kanske att göra mig till diktare, småskrattade han, men det låg ett bittert

drag kring munnen. Det är som om de tiggde mig om att berätta deras historia, väcka deras döda liv.

Angela hörde på. Hon fick hjärtklappning av hans röst, som rörde sig i tonfall och vändningar, som ännu inte hunnit bli riktigt svenska. Han talade med henne om vad han sysslade med under sina dagar. O, om hon fått vara med honom varje timme denna groende vår, bara sitta där i hans rum och se på honom! Och plötsligt hörde hon honom säga:

— Jag har längtat efter Angela.

Då stannade Angela igen och såg undrande upp i hans allvarsamma ansikte, som ville hon i hans vemodiga ögon spana efter sanningen i hans ord.

— Jag kan inte tro det, mumlade hon ängsligt. Jag är ingenting. Jag har inte rest, inte sett något av världen.

Thomas skrattade:

— Jag önskar jag träffat Angela förr.

Han sade "Angela" till henne. Det var som om han så ofta för sig själv kallat henne vid namn, att han nu ej kunde låta bli det, när han träffade henne.

Hon undrade inom sig, om hon skulle våga säga Thomas till honom. Också hon hade upprepat hans namn så många gånger för sig själv.

— Thomas . . . sade hon högt.

Men då rodnade hon. Förrådde hon sig inte nu? Gissade han hennes hemlighet?

— Du vågar inte? sade han ledsen. Tycker du jag är för gammal för dig?

— O nej, Angela drog efter andan. Jag är bara litet blyg ännu.

Då lade han sin arm helt lätt på hennes.

— Är Angela blyg för mig? sade han undrande. Skall det inte snart gå över? Angela är ju min vän — Angela lovade mig att vara det.

— Ja.

Hon började gå fortare, i takt med sitt sjungande hjärta. Beröringen mot hennes arm kändes som en smekning. Om han blott ville hejda henne, lyfta upp henne i sin famn!

— Tänker du aldrig på mig? frågade Thomas nu. Det lät nästan försagt, men det kunde väl också vara ledan vid uttryck som han använt alltför ofta tidigare.

Då stannade Angela. Han såg ivrigt på henne. Var det månen som kom hennes ögon att lysa så?

— Förstår inte Thomas? sade hon darrande.

Han fattade inte vad hon menade. Man kan ett ögonblick hålla en oskattbar pärla i sin hand utan att veta dess värde, utan att ana att dess tindrande glans kommer från urlivets källa, från det rena klara vattnet där.

Så var det för Thomas Meller nu. Hur skulle han kunna veta Angelas känslor? Att hennes strålande blick utan ord ville berätta honom om dem. Angela kunde ju inte tala om sin längtan. Han måste känna den. Men Thomas förstod inte. En av evighetens sekunder snuddade vid hans panna och flög vidare.

Så fortsatte de gången framåt. De sade inte mycket. Angela var nästan glad att inte Thomas förstått henne. Tänk om han vetat hur hon längtade efter honom, hur varje timme på dagen var fylld av tankar på honom. Då skulle hon kanske inte mer ha vågat möta hans blick som hon gjorde nu. Nu var hon nöjd bara att ha honom här vid sin sida, att höra hans röst, snudda vid hans rockärm. Hon tittade upp till månen och smålog, som om det vita lysande klotet där uppe på himlen varit i samförstånd med henne.

De hade gjort flera varv kring kyrkogården och befunno sig nu framför Drottninghuset.

— Jag får väl gå hem då, sade Thomas lågt. Cecil är därhemma. Han väntar alltid på mig.

De sade adjö. Angela stod och såg efter Thomas, då han raskt gick nedåt Johannesgatan. Men när hon själv vänt för att gå hem, hörde hon snabba steg bakom sig. Det var Thomas som kom tillbaka. Nu var han ifatt henne. När hon stannade, grep han efter hennes händer.

— Vad menade du med det där: "Förstår inte Thomas?" frågade han andfått.

Det var som om Angelas ord först nu nått hans hjärna.

Angela blev förskräckt. Hon stod där fången av hans händer.

— Tänker du verkligen ibland på mig, Angela?

Han var så nära henne. Hans ögon sågo spörjande in i hennes.

Då gick Angela tätt intill honom. Alltjämt glänste silvermånen i hennes ögon.

— Ser du inte det? viskade hon.

— Vad ser jag? mumlade han, tvingande orden ur hennes mun.

— Jag håller av dig, sade hon med sin klara röst.

Och så slet hon sina händer ur hans och gick hastigt ifrån honom fram mot porten.

Uppkommen på sitt rum, blev Angela stående helt flämtande med handen mot hjärtat. Hon nickade leende mot månen, som sken där ute med oförminskad vithet. Så kysste hon häftigt sina händer som nyss vilat i hans.

XXII.

Det var som om de rullande tågen där nedanför Thomas Mellers fönster fyllde hans rum med oro. De gälla signalerna för avgång och ankomst, ljudet av en klocka som ringde, gnisslandet av växlar som lades om — allt detta gav Thomas en förnimmelse av brådska, en stark känsla att han hade kort tid på sig, att han kanske snart åter måste bryta upp.

Men han hade alls ingen längtan efter att resa nu, sedan han mött Angela. Inte heller skrev hans hustru Ines något om att hon saknade honom eller behövde honom. Då borde han ju kunnat slå sig till ro. Men för Thomas Meller, som så länge vistats i främmande länder, var det svårt att känna sig riktigt hemma någonstades.

Ordandet av samlingen tog det mesta av hans tid. Han träffade också en hel del folk, sådana han måste träffa för sitt arbete och sina planer. När han då satt och samtalande med andra män, kunde minnet av Angela von Pahlens ansikte blixtnabbt komma för honom, och därvid fingo hans grå ögon en underlig orolig glans, som en smula förvirrade dem han var med. Kamraterna från hans studentår skulle känt igen den där blicken.

— Nu tänker Thomas Meller på något annat, brukade de säga.

De hade alltid varit rädda för hans ironiska tunga och ännu mera för något i hans natur, som tycktes förrädiskt och dolskt och som på ett djupare sätt skrämde. Man kunde aldrig vara säker på honom, han var ingenting att lita på, hette det om honom som ung, och även när han då var som mest överströmmande älskvärd och underhållit sina gäster en hel kväll, varnade man på hemvägen gärna varandra med ängsliga och misstrogn ord: "Nästa gång ger han oss en dolk i ryggen." Ännu som mogen man fanns i hans väsen mycket av detta oberäknliga och förborgade som på kvinnor ofta utövar dragningskraft, men på män nästan undantagslöst verkar frånstötande, och som alltid oroar alla. Man var ense om att det var en besynnerlig människa och svår att komma underfund med. Under denna sin vistelse i Stockholm skaffade sig Thomas inte heller några närmare bekanta. Han behövde inga sådana, och han hade kommit bort från den traditionella sällskapliga trevnaden, då alla sitta och skubba sig mot varandra och slött kallprata i väntan på spriten. Med den nya på en gång stupida och fräcka tonen hos de yngre hade han också svårt att få kontakt. Oftast höll han sig tyst, om han ej fick lust att måtta ett hugg mot någon eller det plötsligt roade honom att kasta loss och tala om ting som intresserade honom för någon verklig eller inbillad åhörare.

Cecil gick tillsammans med några ungefär jämnåriga gossar och flickor, mest av främmande, katolska, judiska eller konfessionslösa familjer, och läste ett par timmar privat varje dag för Amy Ridderhjerta. Fröken Ridderhjerta hade ordnat en liten kurs för barn, som på grund av att de icke fullt behärskade svenskan eller icke voro vana vid svenska förhållanden hade svårt att följa med i de allmänna läroverken.

Cecil var mycket ivrig och stolt över sina böcker. Om aftnarna kunde Thomas från sitt skrivbord se det mörka pojkansiktet lutat över någon bok. Hans läppar rörde sig, med pekfingret följde han de stora bokstäverna på bladet framför sig.

Då sjönk Thomas tillbaka mot stolens ryggstöd och forskade ivrigt i sin sons ansikte, som skulle han där kunnat uppdaga något som ännu var honom främmande och obekant.

Han tyckte att Cecil med varje dag förändrades. Han hade fått en annan gång, mera självsäker. Han föreföll inte längre så löjligt lillgammal. Han talade redan svenska så gott som utan brytning. När Thomas satt så och betraktade sin son från andra sidan rummet, kände han sig nästan lycklig. Hans son skulle växa upp, bli honom ett riktigt sällskap. De skulle tala med varandra om mångahanda ting — såsom män tala med varandra. Hans glädje över att äga Cecil var sådana kvällar gränslös. Med pannan stödd mot handen gjorde han upp planer för gossens framtid. Det fanns ingenting så stort att

de där smala gosshänderna inte skulle kunna nå det och gripa om det. Det var sådana storhetsplaner de i sina barn förälskade mödrarna bruka välva. Mer än någon annan skulle väl Betty von Pahlen ha förstått Thomas Mellers tankar. Thomas kände verkligen något av en moders fröjd och smärta. Med bitterhet tänkte han då ibland också på Ines som icke var någon riktig mor. Han avskydde de där breven som en gång i månaden kommo från Schweiz, de där gräddgula brevarken med enformiga beskrivningar av en kurorts måttligt växlande förströelser och varest en stor vidlyftig stil löpte som en jämn palissad över sidorna. "*Hälsa min lille Cecil*", brukade det stå där, liksom tillsatt efteråt i sista ögonblicket, sedan brevet redan en gång instoppats i kuvertet. Hennes Cecil! Thomas framförde troget dessa hälsningar till Cecil. Men i barnets ögon kunde han varken spåra intresse eller längtan. Nej, för Cecil hade Thomas blivit både far och mor. Han fröjdade sig egoistiskt däröver. Emellertid svarade han vänligt på sin hustrus brev och skrev att han gladde sig åt att hon synbarligen blev friskare där nere på sanatoriet.

Men när nu så lyckligt var att Ines tycktes tänka på att leva upp igen, hoppades han ibland nästan att hon skulle förälska sig och få det drägligt med någon annan. Bara hon icke fordrade Cecil tillbaka! En kvinna som Ines var nyckfull. Hon skulle kunna få ett överraskande anfall av moderskärlek

och med ens pocka på att återfå Cecil, förebarande något svepskäl.

När Thomas tänkte på den möjligheten, hörde han lokomotiven tjuta där nere, vagnarna rulla, en klocka ringa, och han greps av en ängslan att Ines plötsligt skulle komma farande med ett tåg, som en furie störta upp i huset, rycka åt sig Cecil och så lika hastigt flyga i väg med honom igen. Då gick han på kvällen många oroliga slag över golvet och beslöt sig för att redan tidigt följande dag sätta säkerhetskedja för dörren, liksom om säkerhetskedjan skulle kunnat hindra en furie.

Men andra aftnar hade han icke denna oro över sig. Då drömde han att han skulle bli fri och att han och Angela och Cecil skulle leva tillsammans som en lycklig familj. Han kunde le bistert åt sin egen barnslighet. Men i stället för Cecil såg han då Angela sitta där i soffhörnet höjande sina skygga ögon mot honom.

Redan visste han väl att Angela skulle bli hans. Han ville äga henne, och han hade alltid brukat få dem han verkligen velat ha. Hon skulle då skänka honom tillbaka hans ungdom, hans lycka, hans ro. Han hade inga skrupler, ryggade icke tillbaka för att taga henne. Men han njöt av detta långsamma fortskridande av deras förtrolighet. För honom, som i allmänhet gått brutalare till väga och handlat snabbt, var detta något så nytt, så ljuvt. Hur hade hon inte sett på honom med månen glänsande i sina ögon och sagt: "jag håller av dig"? Det måste ha

varit svårt för henne att säga det. Men han kände att det var sant. Thomas Meller, hade du rest ut för att söka äventyr och skulle du så sedan här hemma efter alla år möta det kanske allra bästa av dem?

På Petra tänkte han icke mera. Förr hade han ju längtat efter henne. Borta i främmande land hade han ofta undrat hur hon hade det — vad det blivit av henne. Nu hade minnet av henne smält samman med bilden av Angela — som var så ung och mycket mera lik hans ungdoms Petra än den riktiga! Han anade alls icke att denna riktiga Petra ännu älskade honom. Deras kärlek till varandra betraktade han nu som ett ungdomstycke, som hos dem båda måste ha förflyktigats, som sådana så ofta göra, blivit till ett lätt vemod och en blid vänskap.

En dag kort efter Thomas Mellers möte med Angela på Johannes' kyrkogård, hände det honom något obehagligt. Han hade gått in på en biograf ensam. Han tyckte om att sitta så där för sig själv i biograflokalerens mörker och att utan tankar följa bilderna på den vita duken. Det gav honom vila. Sköna, vackert klädda kvinnor poserade framför hans blickar! De kysste unga män, dansade, invecklades i farliga intriger som alltid löstes så oväntat lyckligt. Musiken från orkestern följde troget med alla dessa händelser. Den blev trånsjukt porlande, då en ung dams underbara ögon fylldes av klara tårar, den jublade i ystert skratt, då scenen förändrades och vart munter, den sjönk vid kyssarna

till en öm viskning, en sugande, hisnande ilning, den klapprade som hovars tramp mot en frusen väg, då den kække hjälten sprängde av på sin ädla häst, och den lät trumman smattra som dova kanon-skott, när en arg fiende i den spännande handlingen låg i bakhåll.

Med öronen halvdövade av musik och ögonen svidande efter allt det oroliga glimret på duken, trängde sig slutligen Thomas ut ur lokalen tillsammans med de andra. Han tyckte att någon talade till honom. Då han såg ned, upptäckte han att Bell von Wenden gick vid hans sida. Hans första instinkt var att försöka komma ifrån henne. Men armbågar skuffade till honom från alla håll, och han måste följa med strömmen ut på gatan. Där hejdade Bell honom.

— God dag, herr Meller, sade hon och räckte fram sin handskbeklädda hand.

Thomas tog den motvilligt och lät den hastigt falla igen.

— Jag går med er en bit, sade hon och såg leende och inställsamt vädjande upp till honom under hatten.

Det kunde inte Thomas gärna neka henne.

— Vad var det? frågade han ohövligt, då de kommit ett stycke framåt gatan.

För sådana kvinnor som Bell von Wenden hade Thomas inte någon större sympati. Han hade strax, då han sett henne hos Kiss Nilsson tillsammans med Angela, förstått vad hon var av för sort. Dylikt

känner man genast på sig. Hon var en sådan, som inte bryr sig om män, det var kvinnor, unga flickor, som behagade henne. Han hade träffat alltför många av den typen för att finna dem ens vidare intressanta. De voro ju ofta högt begåvade och kunde fångsla genom en viss hård intensitet eller vemodig upplöst charm. Men i allmänhet äcklade de honom, och i synnerhet fruktade han dem, när de sökte nästla sig in hos kvinnobarn, som han själv ville beskydda eller få älska. Därför hade han sprungit fram och rivit Angela ur hennes ormarmar.

Angela! Han gav Bell von Wenden en hastig sidoblick. Kunde hon kanske ändå ha något att säga honom? Då måste han ha tålamod.

— Så oartig ni är, sade hon och bet i sina smala läppar.

— Vad vill ni då? frågade Thomas.

— Jag mötte er ju av en tillfällighet, mumlade hon. Fast jag får erkänna att jag länge längtat efter ett sådant tillfälle.

Angela skulle icke känt igen hennes röst. Hon var en annan tillsammans med män. Kall, utan spår av sentimentalitet. Nu stannade hon och såg med gnistrande ögon på Thomas. Thomas blev så bestört över det hat hennes ansikte uttryckte, att han ofrivilligt tog ett steg tillbaka.

— Rör inte vid lilla Angela, sade hon. Det var bara det jag ville säga er.

— Vad har ni att göra med henne? skrek Thomas.

Han blev het bara av att höra henne säga Angelas namn med den där låga kalla rösten.

— Ingenting, sade hon. Ingenting som ni skulle kunna förstå. Men jag har känt henne långt innan ni ens hade en aning om att hon fanns till. Jag var lärarinna på en hushållsskola, där hon gick en sommar. Då lärde jag mig att — att hålla av henne.

Hennes stämman blev med ens osäker. Hon sänkte blicken.

— Hålla av! Bli avhållen av er, fröken von Wenden, sade Thomas föraktfullt. Det vore bättre för henne att hon hamnade på en öde ö, att hon bleve helt ensam och övergiven av alla, än att hon komme i ert våld, ni bleka smygande orminna.

Då skrattade Bell.

— Ni vill förolämpa mig, och det kunde kanske lyckas, sade hon. Men jag tror att jag skall lyckas bättre. Vet ni vad, ni stryker omkring vädrande som en gammal liderlig hanhund, när han om våren fått upp spåret på färskaste ungtiken. Det är era känslor för Angela. Men ni är skicklig i att hitta på ord.

— Tig.

Thomas lyfte handen, men lät den genast sjunka igen.

— Angela är ännu oskuld, viskade Bell hest. Ni kommer att göra henne olycklig. Släpp henne därför. Lämna henne åt mig.

Thomas vände sig från fröken von Wenden och började hastigt gå nedåt gatan. Hon sprang inte

ifatt honom. Där han gick lyssnade han oroligt efter att få höra springande steg bakom sig.

Jaså, det var vad hon ville säga honom. Var det en varning? Å nej! Hon var svartsjuk om Angela. Han hade ju sett hennes blick där borta på ateljéfesten hos Kiss Nilsson, då de suttit med Angela emellan sig. Så ser en man på en annan man, då denne med ögonen begär hans älskade. Och nu ville hon ha Angela för sig själv. Med klara ord hade hon själv fordrat av honom att han skulle utlämna henne.

Vilken skamlöshet! Och med en sådan kvinna fick Angela umgås. Var hade då Petra sina tankar och sitt samvete, eftersom hon inte förstod att hon måste strängt förbjuda och hindra Angela att vara med henne? Och Thomas blev plötsligt ursinnigt ond på Petra. Petra hade ju åtagit sig att vara Angela i moders ställe, hon var ju så pass gammal också att hon nästan kunde varit hennes riktiga mor. Och så hade hon ändå icke något begrepp om sina plikter.

Men innerst i hans hjärta bubblade det som av blodet från ett sår, som ville kväva honom. Denna kvinna som var kär i Angela hade sparat hans hemlighet. Hur kunde hon veta? Stod det då så tydligt att läsa i hans ögon?

Han stannade framför ett upplyst juvelerarfönster och mötte i dess spegelglas sitt ansikte, blekt av smärta och vrede. Och i det ögonblicket gick det upp för honom att han verkligen älskade Angela. Den där kvinnans ord hade ryckt ut hans hjärta. Han hade begärt Angela, längtat efter att få träffa henne,

att kyssa henne, men han hade ännu icke sagt sig att han älskade henne. Han lutade sig närmare rutan. Det var som om Thomas Meller där ute på gatan stämt möte med den där mannen i spegeln, som drag för drag liknade honom, men ändå inte riktigt kunde vara han.

En skugga tycktes fara över spegeln och för-
mörka den. En gammal vädrande hanhund som får
känslor om våren? Nej! Nej! Så var det inte. Han
var åter ung. Han levde åter i en evig vår och i en
odödlig ungdom. Sannerligen, det var denna afton
något av den pånyttfödda vårens värme i luften —
eller kom värmen bara från de små elektriska lam-
porna bakom rutan? Thomas drog tungt efter andan.
Ett minne höll på att arbeta sig fram inom honom.
Nu dök det plötsligt in i spegeln svagt skimrande
som återspeglingen i ett vatten. Det var den blom-
mande röda busken i Manolitas trädgård, som den
där natten, när han fått veta om sin mors död, hade
brunnit som ett lysande hjärta under stjärnhimlen.
Ville den nu erinra om andra kvinnor som han älskat
eller trott sig älska? Han ville sträcka ut sin hand
och bryta alla, alla dessa brinnande blommor. Hans
 eget hjärta, hans mandoms starka och trotsiga hjärta,
hårdare, obetvingligare efter allt än någon vek ung-
doms, skulle hålla elden vid full låga.

— Angela!

Han mumlade hennes namn högt.

Han önskade att det fallit regn från himlen för
att tvaga namnet rent från den smuts, som Bell von

Wendens ord kastat på det. Då slocknade med ens den lysande busken inne i spegeln. Thomas Meller hoppades att hans förflutna liv slocknat med den. Han ville vara ny, en annan — för Angelas skull.

Hans blick riktades nu på skyltfönstrets utställning av ringar och armband och gnistrande stenar. Där mittibland all denna grannlåt som tjöt så högt om furstliga rikedomar låg ett litet hjärta, slipat av en ljusblå genomskinlig safir. Vem har ett sådant hjärta — ett hjärta likt himlens klara aftnar, då alla moln äro borta och stjärnorna ännu icke tänts? En ung flickas hjärta, så genomskinligt, så fritt från passionens röda blodstrimmor, och utan en fläck från smutsiga händer. Angela! Thomas log åt tanken. Så såg hennes hjärta väl ut. Blå drömmar fyllde det. Det var ännu svalt och rent och utan synd.

Thomas började gå hemåt. Var det kärleken som föryngrade honom? Han gick lätt som en yngling. De få människor han mötte stirrade han på utan att veta om det med ett lyckligt litet virrigt leende. De trodde kanske han var drucken.

Vid hörnet av gatan där han bodde stannade han. En rad av vagnar rullade rasslande ut från stationen. Det lyste ur deras fönster. Lokomotivet gav till ett gällt skrik. Det fick Thomas att rycka till. Var någon i nöd? Lokomotivets skrik hördes nu mera avlägset. Så ropar en ung kvinna till i lust och skräck, då hon borrar sig in i sin älskares famn.

— Angela, sade Thomas Meller åter lågt för sig själv, då han öppnade dörren till sitt hus.

XXIII.

Hans von Pahlen satt i sitt rum vid Sibyllegatan och kunde icke förmå sig att taga sig något för. Edla var på seminariet hela förmiddagen. Hans hade fått med sig en hel bokhylla med böcker från Ekered, men han knappast rörde dem. I timmar kunde han sitta vid sitt fönster i den stora länstolen och blicka upp mot molnen, som med vindens hastighet foro över himlen. Edlas och hans bostad var belägen fyra trappor upp, och man hade fri utsikt över hustaken och tusen svarta skorstenar, vilkas rökpelare ringlade sig mot skyn. Tillsammans med Edla brukade Hans gå ut och äta lunch och middag på någon liten restaurang. Edla hade ivrat för en hushållsskola, men till en sådan ville inte Hans följa henne. Ofta voro de ju hos Sven och Bess, men mer än ett par gånger i veckan blev det dock knappast. Ibland kom Gotthard från Uppsala, men han dröjde aldrig länge i deras sällskap. På det hela taget var Hans sålunda ganska ensam. Varje dag fick han visserligen kärleksfulla brev från Betty som inte kunde vara borta från Ekered. Någon måste ju finnas där. Men Hans läste breven melankoliskt och muntrades numera aldrig upp av Bettys

vänliga trösteord och råd. I övrigt voro de enda egentliga avbrotten i hans enformiga tillvaro besöken på röntgeninstitutet. Men också dem hade han nu blivit van vid. Varje vecka hette det att "tämlichen snart skall godsägaren kanske nog kunna resa hem". Men tiden gick, och överläkaren, professor Klarinett, tycktes ännu ej kunna besluta sig för att Hans förbättrats tillräckligt för att få ge sig av.

Vad tänkte väl Hans på, där han satt ensam i sitt rum och stirrade på de flygande molnen? Ack, hans ögon blevo alltmer mörka, liksom fyllda av molnens grå färg. Hans ansikte, alltid litet och smalt, hade sjunkit ihop. Munnen var hopknipen som över en hemlighet. Näsan stack fram vass med åtstramad hud. Ögonlocken, stora och tunga, läto ibland blicken bara sila fram som ett ljus som flämtar i staken.

Hans var paralyserad av tanken på döden. Han hörde dess vingslag ständigt — ständigt. Genom allt som rörde sig och levde förnam han ljudet av dödens flykt: i spårvagnens fräsande över skenorna nere på gatan, i fotsteg som smällde mot trottoaren, i dämpade röster, i en gosses klara stämma, i vattnet som han lät forsa i tvättfatet, då han tvådde sina händer, och i prasslet av handduken, när han torkade dem, i vinandet som uppstod, då en flock lyftande fåglar flög över hustaken för att söka ro för natten. Å, detta gnisslande, surrande, skrikande ljud av dödens vingar!

Tryckte han i förtvivlan händerna mot öronen, viskade suset i dem och hjärtats oroliga slag om att de också hört detsamma — alltid detsamma.

Och när om aftnarna månen steg upp över taken, samma måne som lyste över Angelas lyckostrålande ansikte, stirrade Hans på den med outsäglich skräck. Då tyckte han att månens strålar som smögo sig genom fönstret över hans golv voro dödens vita benrängelsfingrar, vilka sökte efter hans strupe för att krama om den.

Han tänkte ibland också på den härliga Dora, som kommit till honom i ödestugan och hindrat honom att taga sitt liv. Och när han tänkte på henne, fick han ett sting i hjärtat som över något han för evigt förlorat. För honom hade hon blivit överklig som en av de drömmar man stundom kan ha även vaken. En gång hade han tyckt sig skymta henne på gatan här i Stockholm. Men han var inte säker på att det varit hon. Det var så många eleganta unga damer, som gled förbi honom i vimlet utan att ägna honom en blick. Han visste att Petra ibland träffade Dora, men han sökte inte upp henne. Han hade slutat att söka efter lyckan.

En afton bad Jacob Levin honom till sig. Jacob hade plötsligt erinrat sig sin stackars sväger. Sally och barnen voro för ovanlighetens skull borta på någon tillställning. Jacob hade inte något särskilt för sig, och så fick han det infallet att fördriva aftonen tillsammans med Hans von Pahlen.

Denne kom in i Jacobs arbetsrum med små oroliga steg. Han blinkade trött mot det skarpa elektriska ljuset och slog sig ned i läderfåtöljen som Jacob vänligt och med ett beskyddande leende erbjöd honom.

Whiskybrickan bars in, och Jacob lagade i ordning åt honom en grogg som blev mörk.

— Drick du, Hans, sade han. Det skall bara göra dig gott.

Han såg på Hans en smula medlidsamt, men samtidigt stimulerad. Hans försvann nästan i den djupa fåtöljen. Den sjuke svågerns åsyn kom Jacob att känna sig kraftigare, mer laddad av energi än vanligt.

För att muntra upp Hans började han att prata om allt vad som föll honom in: små skvallerhistorier ur den politiska virveln, ditt och datt om släkten och vad barnen sagt för roligheter. Och Jacob märkte snart, med läkarens tillfredsställelse över sin ordination, att Hans efter en stund verkligen föreföll något upplivad. Kinderna hade fått färg av den starka groggen. Händerna kramade fastare om fåtöljens armstöd.

— Nå, upplever du då ingenting, Hans? frågade Jacob slutligen, trött på att själv tala.

Och i detsamma Jacob sagt det, steg han upp och gick fram till fönstret. Han måste ändå förströ sig litet, ha något annat för ögonen än sin gästs i alla fall fortfarande betryckande ledsna ansikte. Fast han visste ju så väl att den där lille vissne mannen

inte kunde ha något att berätta. Där nere på Norrmalmstorg glimmade det av ljus. Folk rörde sig av och an framför de upplysta butiksrutorna. Små grupper stodo frysande och väntade på spårvagnen.

Men i Hans von Pahlens hjärta försiggick något egendomligt, medan han stirrade på Jacob Levins rygg där borta vid fönstret. Han hade stuckits av svågerns beskyddande ton och överlägsna sätt att tala till honom. Var han då inte längre något att räkna med — en redan död man, i vilkens sällskap man genast måste ställa fram desinfektionsmedel av starkaste alkohol för att kunna härda ut och rå på likstank och likgift?

Och han letade feberaktigt i sitt minne efter något att berätta som skulle kunna slå den där överlägsne Jacob med häpnad. Och se, för hans inre syn steg strax Dora Macson okallad fram. Dora i röd pälsbrämjad jaquettekappa med det ljusa håret i en mjuk våg under den jockeymössliknande hatten. Dora i högskaftade högklackade lackkängor och en gul klänning med silkesblommor kring sin slanka kropp. Så hade hon nynnande med högt lyftat huvud kommit gående uppför stigen till ödestugan, där Hans hade gömt sig undan för att ordna till uppbrott och göra av med sig. Och för första gången på länge började lille Hans darra av fröjd. Kanske också spriten, som han var alldeles ovan vid, skänkte honom ett slags vilt rus.

Aldrig hade han för någon människa talat om denna sin underbara upplevelse. Skulle den då

sjunka i graven med honom? Skulle ingen få veta, hur han, lille Hans von Pahlen, blivit gynnad framför andra? Hur han av en ung kvinnas ömsinnet återlösts och frälsts från att själv utgjuta sitt blod?

Och nu började Hans med skälvande röst berätta om Dora. Han nämnde inte hennes namn. Å nej, det aktade han sig allt för att göra. Han beskrev henne bara i tillbörligt uppskattande ordalag för den energiska ryggen där borta vid fönstret. Skulle inte detta få Jacob att svänga om och se på Hans von Pahlen med ett mera aktningsfullt uttryck i ögonen?

Och verkligen: Hans hade inte talat länge, förrän Jacob lämnade fönstret. Han kom fram mitt i rummet och stirrade på Hans, som om han förut inte varsnat honom. Detta oväntade intresse från Jacobs sida eggade Hans. Jojo, du Jacob. Hör på här! Har du någonsin träffat en sådan kvinna? Ser du nu ned på din stackars sjuke svåger?

Hans behövde icke försköna den bild av Dora han bar inom sig. Sådan hon nu steg ut ur hans hjärta, så bländande, så skön, så öm, så underligt köttsligt ödmjuk, sådan hade hon varit för honom den där timmen i ödestugan vid Ekered.

Han genomlevde den stunden på nytt, smakade dess sötma, kände blodet rusa genom sina ådror. Han hade ägt henne. Hon hade skänkt sig åt honom — åt honom, lille Hans von Pahlen, som döden redan krökt sina knotiga knogar efter.

Nu såg han inte längre på Jacob, hade kanske till och med glömt hans närvaro. Han tog en djup

klunk ur glaset och såg Doras röda läppar hemlighetsfullt le mot honom i den mörkfärgade drycken.

— Hon hade en pälsbrämad röd jaquettekappa på sig, säger jag dig, lallade Hans. Den kastade som ett skimmer över mig och det kala rummet. Det var som blodet självt. Det var som själva livets egnaste saft. Blod är en mycket egen saft, säger Goethe. Men det har väl inte du läst, du lille Jacob?

Jacob bara stirrade mållös på den svamlande halvdruckne döds kandidaten. Alltjämt utan att säga något fyllde han på hans glas.

— Och när jag sedan sjönk in i hennes röda offerblod, tryckte hennes lackkängors höga klackar livets sigill mot mina sviktande lemmar. Sällsamt, sällsamt, hör du! Då benådades jag. Men sådant där förstår väl inte du dig på, du lille medicinare. Sådant där har väl du aldrig varit med om.

Plötsligt tystnade Hans von Pahlen. Han hade mött Jacobs blick.

Jacob Levin stod alltjämt kvar mitt på mattan. Han hade hukat sig ned som till språng. Hans ögonvitor blänkte som på en neger. Den smala överläppen var uppdragen till ett grinande bett.

— När var det där? När ägde den där snygga episoden rum? frågade Jacob väsende.

Hans ryckte till helt förskräckt. När det var? Å, det visste han mycket väl.

— Det är väl ungefär ett och ett halvt år sedan, sade han.

— Vill du säga mig namnet på den där — den där skönheten? ropade Jacob. Naturligtvis inte! Du är förstås gentleman.

Jacob grinade styggt:

— Och jag behöver för resten inga indiskretioner. Det finns bara en — en kvinna här i Stockholm som är som hon. Dora Macson.

Namnet slog ned mellan de två männen i rummet. Det var som om Jacob slungat det i golvet. Nu trampade han på det i raseri, medan han häftigt gick fram och tillbaka.

Hans von Pahlen kröp ännu längre in i stolen, försvann i den. Han betraktade bestört Jacob. Vad hade hänt? Han hade blottat sin hemlighet. Upplevelsen med Dora, som denna tid alltmer sjunkit tillbaka in i dödsörkrets dimmor, hade plötsligt på nytt i oförsvagad styrka trätt fram för honom. Bländad ånyo och hänryckt, hade han med lallande tunga tillbett den och åkallande klängt sig fast vid den, njutit av att än en gång som i ett bad av blod omgiva sig med dess ångande livsdunst. Men vad var det med Jacob? Varför blev han så upprörd?

Hans visste ingenting om Jacobs och Doras förhållande. Han hade reda på att Dora Macson var en av svågerns mest omhuldade patienter, och Betty hade möjligen också en eller annan gång nämnt för honom att brodern, liksom alla män, beundrade den sköna löjtnantsfrun, från vilken det utströmmade en sådan sinnlighetens och det blänkande, glatta köttets tändande makt. Men orden hade väl, som så

mycket annat för Hans, glidit förbi honom. Nu mindes han dem, men han begrep inte ändå.

— Unnar du då mig inte en sådan där liten upplevelse, Jacob? sade han slutligen undrande och med ett halvt försök att utsläta och förringa. Jag var en sjuk man. Hon ville rädda mig.

— Tig, skrek Jacob och stannade med knutna händer framför Hans. Du är ett svin.

Hans blinkade åter nervöst med sina bleka insjunkna ögon.

— Du överdriver, log han matt.

Då gick Jacob tätt intill honom.

— Förstår du inte? sade han lågt. Dora Macson var min då — och hon är min fortfarande.

Han hejdade sig plötsligt, bet samman tänderna och blev tyst. Det var emot hela hans natur att förråda sina hemligheter. Han var försiktig och slug, till övermått till och med, så att han emellanåt själv led av det.

— Inbilla dig inte, Hans, fortfor han efter en lång tystnad, under vilken svågern bemödade sig att fatta vad han sagt, inbilla dig inte att Dora gjorde det där av någon sorts dragning just till dig personligen eller ens hade sympati för dig. Jag känner Dororna. Hon hade varit utan mig en tid, förstår du, och erotiska naturer som hon måste alltid ha någon. Från tidiga barndomen bubblar det ständigt i deras sköte, sedan det väl en gång har hettats upp. Hade hon inte tagit dig just i den minuten, hade det förmodligen blivit trädgårdsdrängen.

Jacob var utom sig av hämndlystnad. Han såg för sig Hans von Pahlen i Dora Macsons armar. Å, han kände henne! Varje rörelse hon gjorde, då hon beredde sig att öppna sin famn för en man. Hur hennes händer långsamt smekte ens axlar och sedan kröpo nedåt och allt våldsammare och mera spasmodiskt pressade en emot sig, som om hon ville köra in ett spjut upp mot sitt eget hjärta, medan hennes skänklar och hälar arbetade och hennes mun under ömma kvidanden eller djupa suckar sög sig fast, som om hon velat suga ur ett sår, och ögonen spärrades upp vilda eller blundade döende och ansiktet till slut blev alldeles blekt och stelt med djupt blåaktiga skuggor ned mot de vidgade näsborrarna, till dess det efter en stund var som om hon vaknade och hon sträckte på sig som efter en välgörande sömn och ett soligt guldleende upplyste hennes liksom nymornade drag. Och sedan alla hennes rörelser, då hon klädde på sig igen efter fullbordat värv, hur hon knäppte sina strumpeband med förstulna glittrande sidoblickar, som mot speglar eller hemliga åskådare, tills hon smidigt och elastiskt rätade på sig, då hon fäste kjolen om midjan, allt långsamt, vällustigt dröjande, för att man länge, länge efteråt skulle minnas det, för att hon själv skulle minnas det och för att bilderna av hennes kärlekskrafts åtbörder aldrig någonsin skulle utplånas.

Hans hade äntligen begripit. Han dök fram ur fåtöljen och steg upp. Där han stod framför Jacob, så liten och smal med ansiktet övergjutet av ett

moln av melankoli från de trötta ögonen, fick Jacob ett sådant förakt för denne Doras ömklige älskare, hans sjuke svåger, som tillfälligt gynnats av denna kärlekskvinnas erotiska givmildhet och milda ömsinhet, att han brast i skratt.

— Gå nu, Hans, sade han utan att räcka honom handen. Du orkar nog inte vara uppe längre, och jag — jag ids inte se på dig längre. Vi komma väl ändå att träffas någon mer gång, tyvärr.

Och redan var Jacobs verksamma hjärna syssel-satt med en plan som skulle få Hans och Dora att umgälla sin förströelse. Han frågade icke alls efter att Hans von Pahlen var en dödssjuk människa, att hans lidande redan varit många gånger för stort. Han bortsåg från att Dora hade ett kräk till man och han glömde hennes hjältemod, då hon fött sina barn. Svartsjukan fyllde honom med ett kallt raseri.

Hans von Pahlen drog sig sakta mot dörren. Jacob Levin följde honom inte ut i tamburen. Utan att hjälpa honom lät han svågern taga på sig sin rock och sin hatt, öppna och linka nedför trap-porna.

Utkommen på gatan, kastade Hans en sorgsen blick upp mot himlen. Men den var mörk och utan stjärnor. Han tyckte också att han trevade sig hem i ett stort mörker. Människor snuddade förbi honom. Deras andedräkt var klibbig. Den överdrog honom med ett lager av smuts. Det var som om djurkroppar strukit tätt intill honom. Svansar viftade honom i ansiktet. Vita rovdjurständer grinade

i röda gap. Men det var Jacobs uppdragna överläpp han såg för sig. Stora tårar droppade nu ned från Hans von Pahlens ögon. Han gick där och grät — en ensam, till döden invigd man som ingen brydde sig om att trösta.

— Gode Gud! mumlade han. Vad har jag gjort? Dora!

Han förstod att Jacob Levin skulle hämnas på Dora. Och det var han, Hans von Pahlen, som utlämnat henne. Hade han varit galen? Natluften hade strax blåst bort det mesta av hans rus, och fast ännu något omtumlad, började han redan överfallas av det plötsliga tillnyktrandets fasa.

Men ur stadens brus urskilde han då Doras ömma röst. Den talade till honom med små kuttrande tonfall och ett litet klingande skratt. Den smekte hans kinder, som om en lätt vind farit över dem. Dora! Hennes höga klackar slog mot gatstenarna. Det lät som en revelj. Tram-tra-ta-ram. Och i Doras fotspår följde en hel härskara av unga kvinnor. De hade alla Doras leende ögon och blonda hår och röda lockande läppar. Det stod samma pust av raffinerad, syndfullt frestande och ändå skogslikt frisk och djuriskt oskyldig ungdom omkring dem. Det utgick från dem samma kroppens övermått av förmåga att älska och skänka lust.

Där kom en gestalt emot Hans. Dora? Åter hörde han smällandet av de höga lackskinnskängornas styltklackar. Han ilade ivrigt emot henne. Dora! Han var nära att ropa hennes namn.

Då hejdade Hans sig och gapade med vittskilda läppar. Kvinnan, som han ett ögonblick dåraktigt trott vara Dora, hade stannat under en gatlykta. Skenet från lyktan träffade hennes ansikte som när en solkatt från en spegel eller ett öppnat fönster blixtnabbt skjuter ned på något föremål och belyser det med hela sin kraft. Hennes purpurbjärta mun blödde levrat i det smutsiga och ojämnt påbredda sminket. Den tunna näsan var som doppad i mjöl, och från munnens gapande sår hade blodet sprutat ut i målade rosor på kinderna, medan ögonbrynen voro svarta streck ritade i kol. Kärlekslocken som föll ned i pannan hade raknat och såg ut som ett dumt utropstecken efter ett obscant ord. En kvinno-spillra i trasor och med framsträckta klooliknande händer som tiggde och ville hålla fast. Hans ville rusa sin väg. Men det var något i detta ansikte som kom honom att rysande böja sig närmare det. En blick av fattigt vemod mitt i den imiterade lystenheten. En grimas av smärta bland sminkets röda rosor.

Jag är lik dig, tänkte Hans. Det är någonting som gör oss lika varandra.

Kvinnan lyfte ett par glåmiga och sorgsna ögon mot honom.

— Älskling, ska vi gå hem till mig och ha litet trevligt? pressade hon tonlöst fram.

Och när hon nu stötte ut orden mellan tänderna, som om de kväljt henne, hörde Hans åter dödens skrik och gnisslande i hennes röst.

Kanske var också hon verkligen dödssjuk och gäckades med döden, lurande honom, som Hans själv hade gjort.

När han icke genast svarade, utan bara stod där och stirrade och vaggade som om han fortfarande vore onykter, hade kvinnan emellertid fortsatt sin väg.

Då fylldes Hans av ångest, och han gick efter henne med kramp i hjärtat, påskyndande sina steg, som hade han varit rädd att flickan med döden i följe skulle försvinna från honom.

När han en timme senare gick igenom Edlas rum, satt hon ännu uppe och läste med de närsynta ögonen tätt inpå boken. Han strök i förbifarten vädjande över sin dotters axlar, som hade han velat be om ett mer än vanligt ömt "God natt, sov gott!", men icke haft kraft att uttala bönen. Men den nittonåriga seminaristen, som icke kände sin fars tankar och som förfärad skulle ha ryggat tillbaka inför dem, om hon känt dem, nickade bara likgiltigt, och Hans stängde dörren efter sig och blev länge stående i sitt rum med blicken förvirrat riktad på sin tomma skrivbordsstol, som hade han väntat att någon under hans frånvaro redan skulle ha inlagit hans plats.

XXIV.

Unga fru Bess von Pahlen och Petra sutto i barnkammaren och iakttogo beundrande hur lille Hans-Benjamin, Bess' och Svens förstfödde, stod upprätt mot en stol och förgäves sökte hålla balansen. Rätt som det var när han med tindrande ögon stolt såg sig omkring, dunsade han i golvet, mjukt och klumpigt på en gång som en hundvalp. Då rullade han ett par varv runt med sina små tjocka ben sprattlande i luften. Så satte han sig upp igen och betraktade de två damerna, som om han mycket väl visste att han gjorde en uppvisning av sina nyaste konster.

Den runda och kräftiga Bess lyfte den lille gynnaren upp i sin famn. Petra gav henne en blick fylld av avundsjuka. Bess von Pahlens breda mun log, visande en rad vita jämna tänder, friska som nöt-kärnor. Hon satt där som en förnyad, ung Betty, en ny urbild av moder jorden, med rymligt, upplöjt sköte och stora stinna bröst. Solen som föll in genom fönstret rann som vit mjölk över hela hennes gestalt.

— Snart kan han gå, du, sade hon till Petra som om hon berättat en stor hemlighet. Och det säger Jacob inte alls är sent. När Sven kommer hem om middagarna, rasar han med Hans-Benjamin, så jag

blir riktigt rädd ibland. Han lyfter honom högt i taket, så jag själv hisnar, men Hans-Benjamin bara skrattar och dunkar på sin lille far med knyt-nävarna.

— Ja, ni äro lyckliga, sade Petra.

Bess såg på henne över Hans-Benjamin's mörklockiga huvud.

— Jag säger som mamma Betty, utbrast hon muntert. Du skulle gifta dig, Petra. Du borde ha ett eget litet barn, du också, nu sedan Angela blivit stor och kanske en vacker dag själv gifter sig.

Petra ryckte till. Kunde Bess ha hört något om Thomas och Angela? Å nej. Men träffades de ofta, kanske folk snart skulle börja tala om dem. Då skulle Petra helst vilja vara långt, långt borta.

Men Bess som inte anade något sade:

— Tänk, jag hörde av Stellan att ni träffat Thomas Meller.

Och hon gav Petra en skygg blick. Hon visste att Petra en gång hade varit förlovad med honom.

— Ja, sade Petra och rodnade häftigt. Tyckte Stellan om honom?

Bess dröjde litet med svaret, eftersinnande.

— Du vet väl hurudan Stellan är, skrattade hon så. Att han ständigt bara sysslar med sig själv. Inte tänker han efter, vad folk gör för intryck på honom. Det enda som intresserar honom är vad hans snutfagra ansikte gjort för intryck på dem och hur mycket det kan inbringa honom. För närvarande,

kan du tänka dig, uppvaktar han träget Alexandra Vind-Frijs. Han måste vara alldeles utan pengar då.

I detsamma kom Dora Macson in. Bess räckte barnet till Petra och steg upp.

— Nej, så roligt, Dora, hälsade hon hjärtligt.

Dora, insvept i pälsverk upp till öronen, slog sig ned på en stol och lyfte av sig hatten, som om den tryckt henne. Hennes hår föll ned över pannan. Det låg något ängsligt i hennes blickar. Pupillerna voro så stora att ögonen tedde sig alldeles svarta.

— Å, Petra, vad du ser söt och moderlig ut, sade hon livligt. God dag, lille Hans-Benjamin.

Hans-Benjamin drog sig hastigt tillbaka, när Dora ville kyssa honom. Kanske var hennes parfym för stark. Den fyllde hela rummet, när hon nu slog upp kappan, med en doft av viol, av vår, oroligt jäsande i dunkla skogssnår.

— Du är så blek att du lyser, Dora, sade Petra. Är du sjuk?

Dora tog sig över pannan.

— Jag vet inte. Nej, jag mår kanske inte riktigt bra. Det är väl våren, som nalkas.

Men hon talade icke om våren med någon just överströmmande glädje.

— Jag är på väg till Jacob Levin, sade hon. Jag tänkte fråga honom, om han kunde ge mig någon lämplig medicin.

Hon skrattade litet hårt:

— Läkare ha alltid lämplig medicin mot våren.

Petra lät Hans-Benjamin glida ned på golvet.

— Jag kan göra dig sällskap ett stycke, sade hon.

— Jag vet egentligen inte, varför jag kom upp hit, sade Dora. Jag fick en sådan längtan att se ett riktigt litet barn. Min pojke har ju vuxit så jag inte mera känner igen honom. Kan han gå än, Bess?

Då måste Bess åter visa Hans-Benjamins stora konststycke, hur han kunde resa sig upp och stå stödd mot stolen.

De tre kvinnorna i rummet åskådade undret, andaktsfulla som om de bevittnat en helig akt.

En stund senare gingo Dora och Petra nedför gatan. Petra gav åter Dora en förstulen blick, där hon klev på höga ben som en gasell vid hennes sida. Hon var så vacker, Dora, i dag, i sin ljusa, lysande blekhet.

— Jag längtar till Ekered, nu när det blir vår, sade Dora och stannade plötsligt. Titta här, Petra. Snödropparna ha kommit upp.

Och verkligen, här på sluttningen av Floras kulle lyste en fläck under de raka björkarna vit av vårens första blommor. De böjde sina vita klockor på darrande stjälkar, och jorden under dem sände upp en doft av fuktig mylla.

— Ja, det är visst vår redan, sade Dora, med en liten suck.

Petra följde henne till Jacob Levins port. Ju närmare de kommo Jacobs bostad, desto ivrigare, desto mer forcerat pratade Doras silverröst i Petras öron. Hon hade varit på en stor bal. Å, hon hade dansat med en förtjusande liten sjöofficer, som varit nog

fräck att vilja stämma möte med henne efteråt. Hon hade varit på en middag och blivit absolut yr i huvudet av champagne.

Och Dora skildes från Petra med en handtryckning som var så krampaktig att den länge efteråt sved i Petras hand och med ett leende som ändå inte fick den ängsliga blicken i de stora ögonen att lättas.

I trappan mötte Dora Benno Levin som var på väg ned.

— Nej, se min lilla fru, sade han mysande och stannade. Det är väl inte något på tok?

Hans vänliga grå ögon sågo spejande upp i hennes.

Dora höll av den lille gubben. Hon drog av sig sin fina handske och lade sin hand i hans. Han klappade den litet.

— Det är nog inte något fel med mig, sade Dora och försökte åter le.

Men det där glittrande leendet lurade inte Benno Levin.

— Min son Jacob, sade han, och vilken stolthet blänkte inte genom hans ord då han nämnde Jacob, vet säkert eljes råd, om det skulle vara något i olag.

— Jag hoppas det, viskade Dora och sänkte blygsamt blicken.

Hon hade i alla fall blivit upplivad av mötet med den gamle och fortsatte raskt uppför trapporna.

När hon ringde på dörren, öppnades den av Jacob Levin själv. Han hade hatt och rock på sig och skulle tydligen just giva sig av. Vid åsynen av Dora drog han samman ögonbrynen.

— Du? sade han. Min mottagning är slut.

— Kan jag inte få komma in ändå, Jacob?

Då gick han in i tamburen igen och tog, utan att yttra ett ord vidare, av sig rock och hatt.

Han öppnade dörren till sitt rum och lät henne gå före honom in. Då han såg hennes slanka figur i den dyrbara pälsen, grep honom åter samma vrede som ett par dagar förut, när han här i samma rum hört Hans von Pahlens berättelse.

— Du brukar inte komma hit till mitt hem, sade han ondskefullt.

— Nej, sade Dora och var förvånad över hans ton. Du har ju inte velat att vi skulle träffas här.

— Och vad är det som förskaffat mig den äran nu? frågade Jacob.

Han satte sig i skrivbordsstolen och tände en cigarrett. På bordet framför honom låg ett par tior, en diskret anbragt vink om det fastställda konsultationshonoraret. Hans blick gled dit och stannade, och det var plötsligt som om han blivit rädd, att de skulle komma bort. Han skyndade sig att ordentligt vika ihop dem och stoppa in dem i plånboken.

— Du kunde gott låtit dem ligga kvar, Jacob, sade Dora med ett försök att skämta. Mig kan du nog lita på.

Jacob Levin svarade inte. Han blåste ut ett moln av lätt cigarrettrök, och som genom en dimma såg han hur Dora kastade av sig pälsen och lyfte den

lilla hatten från huvudet med sina smala fingrar, där naglarna glänste rosenröda.

— Vad var det du ville? frågade han igen och slöt ögonen.

I den där stolen satt Hans i förrgård. Den söte lille Hans, som ägt Dora! Jacob tittade ofrivilligt ned mot hennes fötter. Han tänkte på lackskinns-kängorna. Nej, i dag hade hon lågskor till silkesstrumporna. Men dessa smala franska skor med ständigt samma alltför höga klackar förvirrade honom. Han böjde sig fram där han satt, och ett cyniskt leende flackade ett ögonblick över hans ansikte, men försvann genast. Dessa smala fötter med deras välvda vrister där huden skimrade fram under den åtsmitande silkesstrumpan — o, de gävo honom ständigt samma sting av smärtande vällust! Det var som om hon trampat med sina höga klackar mot hans hjärta.

— Vad ville du? upprepade han åter utan att höja blicken till hennes ögon.

— Jag tror, viskade Dora, att vi varit oförsiktiga, Jacob. Jag tror, nej jag vet, för sådant vet man ju, att jag skall ha ett litet barn.

Inte en muskel rördes i Jacobs ansikte.

— Nå? sade han grymt.

Dora svalde gråten, men tårarna stego ändå upp till hennes ögon.

— Du förstår väl, Jacob, fortsatte hon då att viska, så lågt som om hon varit rädd att någon just nu stod vid nyckelhålet och lyssnade, du förstår ju

att det inte får ske. Min man skulle snart komma att misstänka något. Och han skulle strax begripa att — det inte är hans barn.

— Jaså, det tror du att han skulle misstänka? Det är inte mycket eljes han begriper. Men vems är det då? frågade Jacob Levin.

— Vad menar du, Jacob?

Jacob sprang upp och kastade cigarretten. Han lutade sig över henne och fattade tag om hennes axlar.

— Vet du, vem som satt i den här stolen för bara ett par dagar sedan? skrek han till. Hans, du, Hans von Pahlen! I honom har du en stor beundrare. Jag visste inte förut att herrskapet varit så nära bekanta.

Dora betraktade Jacob med vidöppna ögon, där tårarna lyste. Hon kunde inte svara. Det var något i Jacobs blick, som anbefalldes henne tystnad.

— Och nu skall du alltså ha ett barn, sade Jacob vit i ansiktet. Och naturligtvis, det där barnet lastar du på mig! Å nej, min sköna, så lätt går det inte. Du inbillar dig att jag för att tillmötesgå din ömtålige herr man skall plocka fram min curette som du bättre än någon vet att jag aldrig velat använda för sådana där malörer. Nej, du lilla nätta mörderska i hoppet! Du skall allt få föda fram ditt barn, du. Ett litet ruggigt hampspöke skall det bli, med skråpuken Hans von Pahlens smala hals och skelett till kropp. Och just mycket mer än skelett är nog inte din käre Hans heller, när det kommer till världen, det kan jag glädja dig med. Beställ sorg-

kläder genast och skicka räkningen till mig, som du brukar.

I fullt raseri kastade han sig över henne, och det var som om han med händerna ville pressa fram fostret ur hennes kropp.

— Rör mig inte, Jacob, kved Dora. Har Hans talat om det där? slapp det ur henne. Då vet du väl också hur det kom sig och att det bara skedde den enda gången. Du kan inte själv tro att jag bär på något barn till Hans.

Men Jacob släppte henne inte.

— Det är alltså sant? sade han. Ingen fantasi av en dödsinvidg sjuklings angripna hjärna! Små trötta män bruka drömma feberaktigt om stora vackra kvinnor med höfter som de kunna sjunka in mot och med sköten som skulle kunna sluka dem. Sådan var min syster Betty, när hon var ung, och därför hade han aptit på henne. Men jag vill inte smutsa hennes hederliga namn genom att blanda det med ditt. Nå, din lilla hora, hade du det lika ljuvligt som din bålde lägersman där i ödestugan? Gjorde han det bra? Sannerligen: duktigt av en som är så pass nära döden! Men det var väl det som retade dig, du friska fullblodssto med din gourmetsmak för det ankomna och ruttna.

— Å, Jacob, jämrade sig Dora, vridande sig under hans hårda händer. Jag svär att jag aldrig har varit med Hans sedan. Det är ditt barn, Jacob. Jag svär det.

— Bevisa hellre att det inte är det där förbannade likets, det där stinkande kadavrets. Har det aset fått ligga med dig en gång, så har du väl fortsatt barmhärtighetsverket. För du tror förstås bara att du gjort en god gärning och hjälpt den där Lasarus upp ur graven. Varje gång inbillar du dig naturligtvis att du räddar honom från hans gamla muskedunder som han väl alltid kommer dragande med till era älskogsstunder och lägersmål. Puh, den där som inte ens skulle våga låta dra ut en sticka ur ett finger av skräck för smärtan.

Jacob flyttade en av sina händer till Doras hals, liksom provande hur mycket hon skulle tåla. Men hon ryckte sig med nervös styrka undan hans grepp, och hans nagel rispade bara en lång blodstrimma i hennes fina skinn. Blodet droppade tunt och rött ned på hennes vita sidenkrage.

Då släppte Jacob henne.

— Gå och tvätta dig, sade han föraktfullt.

Hon gick som i sömnen fram till tvättstället. Då hon lyfte ögonen, såg hon i spegeln skåran på sin hals.

Han ville döda mig, tänkte hon rysande.

— Tvätta dig, säger jag.

Jacob höll fram en handduk åt henne. Hon tog den fumlande med händerna sträckta mot honom, men han vek undan för hennes beröring och gick tillbaka till sin stol. Med stadig hand tände han en ny cigarrett.

— Kom hit, befallde han.

Dora smög sig fram till honom.

— Har där varit flera? frågade han lugnt.

Men Dora stod inte ut med detta förhör, varmed han kallt och överlagt förnedrade henne. Hon ryckte till sig pälskappan för att rusa på dörren.

— Stanna kvar, befallde Jacob. Den där pälskappan har jag köpt, det vet du. Och nästan varje gång din eländige man kommit hit med en växelblankett har jag skrivit på, det vet du också. Jag har alltså betalat dina kläder och betalat dina famntag. Du är vacker i dina dyrbara dräkter. Du är vackrare naken. Jag har haft nöje av dig både klädd och oklädd, det nekar jag inte till. Men du har också haft nöje och därtill fördel, och din man har sannerligen sett till att han inte blivit den sämst lottade i den här triangeln. Till tack ha ni nu försatt mig i detta dilemma. Sexuellt vet jag nu att jag inte kan lita på dig. Om jag säkert och under alla förhållanden kan lita på din personliga heder och tystlåtenhet, vet jag inte. Vad jag med bestämdhet vet är att jag inte kan lita på din ohederlige mans tystlåtenhet. Honom valde du väl en gång liksom du föll för Hans: därför att du har smak för det skämda. Vad jag än gör, kommer han att söka utnyttja det. Hjälper jag dig, handlar jag mot mina principer, och jag riskerar att få ett klientel som jag inte vill ha, bestående bland annat i din mans minderåriga väninnor. Hjälper jag dig inte, skall han hämnas genom att sprida ut att jag begagnar mig av mina patienter. På det viset skulle han också

skaffa mig ett klientel, som är ett annat än det jag nu har — ett icke önskvärt klientel. Överklasshyenor, som vädrade en sensation — societetsslinkor som komme hit för att bjuda ut sig. Hjälpa dig? Det vågar du begära, du som ligger med min svåger?

Dora stod där tyst. Så hade hon ändå aldrig hört Jacob. Hur skulle hon förklara? Vad skulle hon svara?

— Han hade verkligen en bössa med sig den där enda gången, sade hon till slut. Alldeles säkert tänkte han skjuta sig då.

— Prat! Han borde skjutit dig i stället, mumlade Jacob.

— Ja, då hade jag aldrig nu blivit med barn med dig, sade Dora enkelt. Min man vet ännu intet om mitt tillstånd. Det skulle aldrig falla mig in att tala om något för honom. Att vi ha förhållande har han själv nosat reda på, och du har inte dolt det för honom heller. Det är hans egen förtjänst, och det passar honom. Och det är ju som du säger, det blir väl på samma sätt han kommer att utnyttja det här, om du inte hjälper mig. Ty aldrig kommer han att tro att det är med någon annan än dig. Och det vet du också att det är med dig.

Jacob vände sig bort. Han visste att det förhöll sig så som hon sade. Trots allt kände han sig nog ganska säker på att om hon nu var havande, så hade hon blivit det genom honom. Och först nu förstod han också att ett sådant havandeskap utan all tvekan strax även måste avbrytas genom honom.

Nu först fattade han slutligen rätt vad det betydde för hans värde som människa att han i detta fall måste kväva sina skrupler och stoppa sina principer i fickan. För honom som älskade livet och dagligen såg det födas mellan sina händer, för honom som i galopp körde rätt mot förmögenhetens och den sociala positionens tinnar förd i en char av små ljuslockiga keruber till barn, vilka han förlorat ur mödrarnas liv, för honom hade det ju alltid både teoretiskt och praktiskt stått som något absolut förbjudet att döda något som just börjat leva. Skulle han inte stupa på det som framåtgående läkare? Skulle inte en enda framkallad abort kunna omintetgöra hans karriär? Så där hade han ju så småningom med brutal uppriktighet kommit att reducera problemet för sig alltsedan den där augustikvällen tre år tillbaka, då Dora först framställt ett liknande förslag, när hennes man hade gjort henne havande mot hennes vilja och hon gick med den lille som senare dog. Men det hindrade inte att han också kunde uttrycka saken på ett mera poetiskt sätt, ett som göt ett mera ideellt och oegennyttigt skimmer över hans ståndpunkt och liksom gav större vidd åt perspektiven. De små som voro spända för hans char skulle vägra att köra över en liten blödande broder, sade han då.

I själva verket hade fruktbarhetens och den o begränsade barnalstringens evangelium varit hans uppåtsiktande strävarbanas enda poesi och patos. Och nu skulle han tvingas att mörda sitt eget barn!

Hur hade han drivits in i en sådan situation? Hade han då aldrig föreställt sig att hans förbindelse med Dora skulle kunna få följder? Å jo, men han hade icke ryggat tillbaka inför den utsikten, utan tvärtom tjusats därav. Han ville gärna ha barn också med Dora, och han snarare log åt tanken att han skulle lägga gökäggs i ett främmande bo. Han betalade ju, och han hade varit fullt villig att fortsätta att betala allt vad rimligt var. Men löjtnant Macson hade alldeles bitit huvudet av skammen sedan han hedrats med förtroendeposter inom den politiska svindeln, och han komme aldrig att begränsa sina krav till det anständiga, om Levin och han nu så att säga finge ett barn tillsammans. Bandet, som en gemensam kvinna och ett gemensamt barn betydde, skulle för evigt koppla dem samman. De skulle inte komma ifrån varandra. Jacob skulle inte kunna fortsätta sin raka väg, han skulle dragas med i den andres slingrande kurvor. Och förr eller senare skulle de ligga tillsammans i något dike, den ene uppsvälld och den andre utsugen.

Med en resolut smäll slog han upp dörren till sitt operationsrum. Från glasskåpet vid väggen gnistrade det av blanka instrument. Solen speglade sig glättigt leende i dem. Hela rummet tycktes inbjuda till en yster dans.

— Ta av dig och lägg dig här, sade Jacob brutalt.

Dora gled över tröskeln. Hon lossade på sin kjol och sina underkläder, medan Jacob stödd mot dörren stod och såg på henne.

När hon kom upp på bordet, lyfte han hennes ben och drog in fötterna i kramporna. Hon hade glömt att taga av sig sina eleganta skor. En av de alltför höga klackarna stack honom i pannan, när han ville luta sig över henne. Då knäppte han upp slejferna och slängde med en förbittrad gest skorna i en vrå.

Dora låg där hjälplös och såg upp mot taket. Nu kände hon Jacobs hand. Ett finger trängde in i henne. Hon ville skrika högt.

— Lugna dig, sade Jacob, kort, hårt.

Det lät som om en hund morrat. Detta var Jacob Levin, hennes ömme älskare! I nätternas mörker och eftermiddagarnas skymning hade han legat över henne med hela sin tyngd, pressat hennes knän uppåt, famnat hennes midja med starka armar, bitit i hennes läppar i het lust. De hade domnat bort vid varandras sida, och ända in i sömnen eller dvalan hade hon känt pusten av hans andedräkt mot sin kind.

Men så naken som nu tyckte hon sig aldrig ha visat sig för honom. Det var en förödmjukelsens nakenhet. Hennes kinder brände av blygsel. Det starka solskenet gjorde också taket så bländande vitt. Hon fick ont i ögonen av det.

— O Jacob, mumlade hon bedjande.

Men han brydde sig inte om att höra på henne. Hon hade talat sant. Hon var gravid. Saken var klar.

Han slutade sin undersökning och böjde sig ner

över hennes ansikte. Nu tyckte han plötsligt att det var på något pikant sätt nytt att ha henne så här oförmodat fastgjord vid operationsbordet.

— Låt mig höra på ditt hjärta, sade han.

Då knäppte Dora upp sin blus och Jacob lade sitt öra till hennes blottade barm. Egentligen borde han ju ha stetoskopet att lyssna med, men han tyckte att det var så skönt att bara luta sitt huvud mot hennes hjärta. Långsamt gled hans hand upp mot ett av hennes runda bröst och kramade det sakta.

— Jag skall ta bort det, sade Jacob, tätt vid hennes hjärta.

Då slog hon armarna om hans nacke och fångade in honom, själv ännu med benen fjättrade i kramorna.

— Tack.

Och de smälte båda i en underlig omfamning.

Efter en stund lämnade henne Jacob, och hon fick resa sig.

— Jag skall bestämma en dag, sade han och gick in i sitt rum.

När Dora stod vid tröskeln för att gå, kom han fram till henne. Han log helt belåtet och blott, fast ändå en aning syrligt, löjet hos en förorättad, som börjat taga hämnd och mäta ut straff, men som i grunden fortfarande är lika oförsonlig, och han såg trött ut, som efter ett dagsverke.

— Du är kanske ändå, när allt kommer omkring, bara godheten själv, sade han. Dig kan jag inte vilja skada.

Men Dora, som nyss hört honom skymfa sig så, vågade inte taga hans förändrade sätt för något säkert löfte.

Han skulle nog fortsätta att pina henne. Kanske hade hon förtjänat det, men hon hade aldrig menat något illa och visste ej vad hon egentligen gjort för ont.

Utkommen på gatan klev hon fundersamt framåt med dröjande steg. Hon kände sig litet ledsen och olustig, vilket hon aldrig brukade göra, när hon varit tillsammans med en man. Då brukade hon alltid känna sig så upplivad och glad åt hela världen. Nu märkte hon inte längre riktigt att luften var ljum av den kommande våren. Hon frös nästan. Det var nära på som om Jacob där uppe i operationsrummet behållit hennes kläder och låtit henne gå ifrån honom naken och blottad för alla.

XXV.

Angela och Paula hade stannat kvar efter lektionen hos fröken Amy Ridderhjerta. Fröken Ridderhjerta hade lovat låna dem ett par böcker. Hon hade fört dem in i sin sängkammare innanför biblioteket. Här sutto de nu helt högtidliga till mods, medan fröken Ridderhjerta haltade runt sina bokhyllor. Också hennes sovrum var fyllt av böcker ända upp till taket.

— Ni äro mycket bra, flickor, sade fröken Ridderhjerta muntert. Om ni fortsätta hos mig, tror jag att jag skulle kunna göra något av er.

Hon stannade, stödd mot en bokhylla. Och Angela såg hur hennes stackars kropp skälvde av överansträngning och trötthet. Men vårskymningen som blekt föll in genom fönstret kom hennes ansikte att lysa vitt och extatiskt.

— En gång skola ni kanske lära er, fortsatte hon i sin vanliga flödande och levande föredragston, att böckerna äro det enda ni kunna lita på. De bli kvar, när allt annat rasar omkring er. Hem, barn, ja, älskare — allt kunna de vara. Och så äro de trofasta. Ni kunna gott lita på dem.

— Men måste man inte ändå uppleva något av det verkliga också? sade Paula blygt. För att jämföra!

· Då fick fröken Ridderhjerta ett av sina vansinniga skrattanfall. Hon sjönk ned på en stol och kastade käpparna ifrån sig så att de klirrade mot golvet.

— Ack, ni lilla våp, utbrast hon och torkade sina tårade ögon med smala fingrar. Ursäkta mig, men den där idén var obetalbar. Uppleva det verkliga — för att ha att jämföra med! Tro ni då inte att det verkliga finns här? Det andas emot mig ur mina böcker. Genom dem lider jag, vändas, jublar av fröjd: ja, lever jag. Ni tycka att jag sitter här som fångslad vid mina böcker. Men jag säger er: jag är nästan lycklig. Jag hör mina elever tala och viska med varandra om sina små struntupplevelser. O, jag uppsnappar nog ord om allehanda ting. Men jag ler bara, ty jag är ändå lyckligare än de någonsin kunna bli.

— Ni hjälper oss, fröken Ridderhjerta, sade Angela. Vi lära oss mycket här. Genom er blir allt ljusst.

Fröken Ridderhjerta kastade en snabb blick på Angela.

— Hjälper jag er? sade hon tacksamt. Se där! Då förstå ni ju själva att böckerna göra nytta. Jag är bara en förmedlare. Kommer det något ljus ifrån mig, är det bara en återglans från mina älskade böcker.

Hon knäppte samman händerna och såg sig omkring i rummet.

— När det blivit tyst här om kvällarna, sade hon hemlighetsfullt, tänder jag min lilla gröna läs-

lampa. Jag drar för gardinerna och är så alldeles ensam. Då tänka ni kanske: Nu gråter fröken Ridderhjerta över sin ensamhet. Nu har allt gamla fröken Amy sin bittra stund. O nej. I stället genomträngs hon av lycka. Allt det ledsamma är utestängt, och i kvällens frid lever rummet upp. Skuggorna flyta över väggarna. De bilda figurer, fantomer av fantastisk storlek. I vråarna dit skenet inte når, är det svart, som om natten lagt sig på lur. Men ljuset klättrar upp kring mina bokhyllor och kommer guld-
 det på ryggarna att tindra. Det smeker mina händer som sakta vända bladen i en volym jag just har tagit ned. Då hör jag människor viska i mitt öra. Då ler det emot mig av vänliga leenden. Då öppnar det välsignade livet sin stora blomkrona och fyller mitt rum med en berusande doft. Då inbillar sig också en åldrande ogift kvinna att hon lever. Är det bara en inbillning av henne?

— Vad man känner kan väl inte vara en inbillning, sade Angela. Såvida allt inte är bara inbillning och dröm.

Men inom sig beklagade hon den stackars fröken Amy. Aldrig skulle hennes smala händer bli kyssta. Aldrig skulle hon få känna sig omfamnas av en mans armar och höra hans hjärta klappa mot sitt bröst. Människorna i böckerna kunde ändå inte stiga ut ur bladen. De tillhörde en för alla levande obönhörligt slutet värld. Bokens älskare skulle evigt åtrå en annan, som nu var död. Evigt omöjligt var det för varje levande kvinna att bli hans älskade...

Att läsa, var det inte som att från ett fönster blicka in i en främmande våning? Glaset, gatan skilde en åt. Man skulle anses för en dåre, om man slog sönder glaset, om man sprang över gatan och in till de andra. Deras lycka kunde man inte njuta annat än på avstånd. Även böckernas lycka kunde inte njutas annat än från fjärran, och det var ett fjärran som var ogenomträngligare än glaset och oöverstigligare än gatan.

O, jag Angela är lycklig, tänkte Angela och rodnade vid minnet av Thomas.

Och som om fröken Amy Ridderhjerta läst hennes tankar, sade hon plötsligt stilla:

— Kanske vill jag ändå bara överrösta ropet i mitt hjärta. Jag drog nyss för gardinerna. Vårskymningen pinade mig. Skymningen kommer mig nog ibland att gråta nu, när våren nalkas. Värst är det väl om nätterna, när jag ligger i min bädd för öppna fönster. Jag hör älskande par säga god natt till varandra där utanför. Huset är stort. Här bo så många. Nere på gatan kommer en ung kvinna. Hennes klackar slå så käckt mot stenväggen. Tätt vid hennes sida trampar en man med tunga steg. Så stanna de i porten. Jag hör halvkvävda skratt. De kyssas. Jag förstår det, när de tystna för långa stunder. Å, kvider flickan. Och hon låter som upplöst, drunknande av lusta. Älskade, säger mannen. Och på tonen hörs det, hur han trycker henne mot sig. Då tänder jag ljuset och försöker läsa. Det värker i mina stackars ben, men jag glömmer det

med. I mitt öra ljuda hela tiden de där orden "Å" — "Älskade". Och när jag vaknar på morgonen, ligger boken med skrynklade blad på golvet vid min säng.

Hon steg åter upp och började vanka kring bokhyllorna. Så går ett fånget djur uppe på Skansen i sin bur, tänkte Angela ofrivilligt. Fröken Amy Ridderhjerta är en inspärrad fånge, och hennes missbildade kropp är hennes livstidsfängelse.

Men fröken Ridderhjerta såg inte längre på henne. Hon letade med närsynta ögon bland böckerna. Så tog hon ut ett par band och räckte dem till Paula och Angela.

— De här få ni låna, sade hon vänligt.

Angela och Petra togo dem och förstodo att fröken Ridderhjerta nu ville att de skulle gå. Nerkomna på gatan granskade de böckerna. Så sågo de förlägna på varandra. Fröken Amy Ridderhjerta, den djärva och höglitterära, hade lånat dem ett par dussinromaner om kysk kärlek i goda hem i societeten och på romanernas herrgårdar.

XXVI.

— Vart skola vi gå nu? sade Angela.

Angela hade ingen ro. Hon längtade efter Thomas Meller, men hon kunde inte springa upp i hans våning. De voro vid Paulas port.

— Jag kilar upp med de här tråkiga böckerna, sade Paula. Så hälsa vi på i Stellans ateljé.

Angela väntade. När Paula kom ned igen, hade hon sin mor i sällskap. Lilian nickade nervöst åt Angela.

— Jag tänkte också titta upp till Stellan, sade hon. Han håller på att måla tant Alexandra.

De två flickorna, besvärade av Lilians närvaro, sade inte mycket under den korta biten. Lilian promenerade hastigt framåt.

— Lilla Alexandra skulle kommit och hämtat mig för en timme sedan, mumlade hon. Jag förstår inte varför, men hon måste ha gått till ateljén direkt.

Paula gav Angela en blick. Lilian hade en liten högröd, het fläck på vardera kinden. Det var inte smink. Hon föreföll upprörd och missbelåten.

När de kommit uppför trapporna till Stellans ateljé, slet Lilian liksom rasande av sig handskarna.

Dörren var inte låst. Paula och Angela stego in först. Lilian dröjde för att knäppa upp sin kappa.

Det var som om kappa och handskar tryckt henne i detta ögonblick.

Stellan som stått nedböjd över Alexandra for hastigt ifrån henne med ett litet fnissande, då han hörde bullret från dörren. Han kom sig inte för med att hälsa, utan bara stirrade på Paula och Angela. De sågo tillbaka på honom, och Paula gick ett par steg baklänges, som ville hon med sin breda gestalt hindra modern från att se in i rummet. Men Lilian var redan där och trängde sig emellan Angela och Paula.

— Lilla Alexandra, skrek Lilian till med gäll röst. Till och med nu kunde hon ej låta bli att säga "lilla" Alexandra.

Alexandra erbjöd en märklig anblick. Hon satt på en stol. Hennes klänning låg över en annan. Hon hade blott på sig en vit spetsunderkjol, som var uppdragen en smula, så att det ena benet i svart trådstrumpa syntes upp till knäet. Kjolbandet var starkt åtdraget i midjan, och däröver välvde sig bysten i åtsittande rosafärgad korsettskyddare grann och väldig. Halsen, som hon ansåg vara det vackraste hon hade, låg naken och blank ned till delningen mellan bröstet, vilken likt en djup och mörk gångstig försvann hemlighetsfullt under korsettskyddaren.

— Vad är det, lilla du? sade Alexandra nonchalant. Du stör oss.

Hennes stora näsa blev röd, som alltid när hon var ond, och tänderna sköto ut, som tänkte hon hugga till.

— En sådan klädsel, utbrast Lilian med avsky. Hur kan du bara, lilla Alexandra?

— Stellan skulle just i dag måla min hals. Han beundrar den, svarade Alexandra med ett kokett skratt.

— Ja, mamma, tant Alexandras hals är verkligen kolossalt stilig, muttrade Stellan och böjde sig över sitt målarskrin.

Lilian gick fram till tavlan. Den var ett enda kaos av in i varandra gående streck och plan i sötaktiga bjärta och grälla färger. I detta virrvarr kunde Alexandras gestalt nätt och jämnt urskiljas.

— Du har inte hunnit långt på de här gångerna, Stellan, sade Lilian hätskt. Vad ha ni egentligen haft för er?

— Äsch, du vet ju inte hur jag arbetar, svarade Stellan. Det ser ut så där strax innan det blir färdigt.

Men Alexandra steg häftigt upp, slet åt sig sin dräkt och gick in i Stellans rymliga garderob. Strax därpå kom hon tillbaka och hade dragit klänningen över sina gungande behag.

— Din mor har aldrig förstått sig på konst, Stellan, sade hon högt rätt ut i luften med hopknipen min.

Angela och Paula hade gått fram till fönstret. De visste inte vart de skulle taga vägen. Paula hade gråten i strupen. I dag tyckte hon nästan synd om sin mor.

Lilian hade sjunkit ned på stolen där hennes älskade Alexandra nyss suttit. Med tårade ögon såg

hon från Stellan till Alexandra. De båda unga flickorna hade hon glömt. Stellan stod och trampade otålig och generat flinande. Han stora huvud vickade av och an på den smala halsen. Alexandra tycktes växa. Hon sköt fram bysten och tittade med ett nedlåtande leende ned på den ömkliga Lilian.

När inte Lilian fick fram ett ord, sade Alexandra:

— Du gör dig löjlig, min lilla vän. Vad Stellan och jag haft för oss? Du önskade ju så varmt ett porträtt av mig. Du skall få det.

— Utan kläder, snyftade Lilian.

— Jag måste väl sitta modell, sade Alexandra lugnt. Du hör ju att han skulle hålla på med min hals i dag.

Då sade Lilian det värsta hon kunde säga:

— Du är kär i Stellan, lilla Alexandra.

Hon borde ju ha antytt i stället att det var Stellan som förälskat sig i Alexandra. Nu sårade hon Alexandra på det djupaste, allt under det Stellan bara fnissade och vred sig som en orm i sin gröna kostym. Paula gav Stellan en förgrymmad blick. Men han betedde sig som förr i världen. Ena halvan av hans ansikte log hult och övertygande mot Alexandra, medan den andra ilsket grimaserade mot Paula. Mitt i alltsammans hade Angela svårt att inte skratta.

Alexandra tänkte just fräsa till något förkrossande, då en ny person gled in i rummet. Det var Agda Wising. Fastän Angela ej sett henne sedan den tiden för så länge sedan på Ekered kände hon strax igen henne. Denna brunhylda unga skönhet med de

svarta strålande ögonen kunde inte vara någon annan än det trolska sagoväsen, som i böljande skira kläder och med trädgårdens gula rosor kring sitt blåsvarta hår och i en girland ända ned till sina fötter stigit in i skolrummet på Ekered till de förtjusta barnen. Angela höll på att ropa till, men Stellan gick emot Agda.

— Du kommer för tidigt, sade han ovänligt.

Ett ögonblick stod hon stilla och såg med ett litet skyggt leende på den fnysande Alexandra och den upprörda Lilian. Alexandra fixerade henne skarpt och hatfullt.

Det var en doft av utslagna rosors mystiskt glödande ungdom omkring henne, något kyskt sinnligt, en oberörd, ljuv mognads sötma, där hon rodnande dröjde mellan de två uppretade kvinnorna. Så vände hon och gled ut stilla som hon kommit.

Det blev alldeles tyst i rummet, när hon stängt dörren efter sig. Det var som om en uppenbarelse från den ovanskliga skönhets rike för en sekund stigit ned i det fulas och groteskas solkade värld och lämnat alla skräckslagna. Ofrivilligt hade Alexandra med en instinktiv, skylande åtbörd fört båda händerna upp mot saltkaren vid halsen ovanför de gungande bröstet, som klänningen likväl nu fullkomligt höljde — rädd att någon skulle komma på den hädiska tanken att hennes barm kanske ändå inte var så underbart vacker som Stellan förklarar. Nyss hade hon suttit där nästan naken. Hon ryste till och tog sin kappa.

— Vem var den där varelsen?

Alexandras skarpa förhörsröst klöv igen luften i rummet.

Stellan ryckte på axlarna, men hans ögon spelade.

— En yrkesmodell jag har, sade han och uttalade orden tillgjort släpigt.

— Nu gå vi, Lilian, bröt Alexandra ut i giftig ton. Här stanna vi inte längre. Jag skulle ju hjälpa dig att välja en hatt.

Lilian såg sig hjälplöst omkring. Nu var hon åter i Alexandras våld. När de gått ut genom dörren, Alexandra med ett fast tag om Lilians arm, brast Stellan i ett vanvördigt skratt.

— Sitt ned, flickor, sade han. Ha ni sett på maken?

— Du bär dig kanske dumt åt, Stellan, förmanade Paula på sitt tafatta sätt.

Hon vågade inte säga mer för att inte reta brodern. Stellan spärrade ändå upp ögonen:

— Dumt? Vad menar du med dumt? Var det kanske dumt att jag höll på att göra de där såta väninnorna arga på varandra? Det vore väl bara en fördel, om de ville besluta sig för att skiljas åt. Men nu äro de redan lika förtjusta i varandra igen. Alexandra bli vi aldrig kvitt. Medge, Paula, att du skulle varit glad, om du sluppit se henne nere på vårt landställe i sommar.

Jo, det medgav Paula.

— Nå, ser du, sade Stellan triumferande och tänande en cigaret, eftersom jag begriper att vi

ändå alltid måste dragas med henne, använder jag henne nu. Det skäms jag inte för. Hon har alltid tyckt om mig. Nu älskar hon mig!

Han svängde cigaretten av och an, så att den doftande röken fyllde rummet.

— Älskar? frågade Angela, som om hon ej hört rätt.

Angela tyckte inte om det ordet i Stellas mun. Det lät som om han blåst ut det som en rökring.

— Jag har kysst henne, log Stellan med fuktig mun.

— Har du kysst tant Alexandra? Är du galen? utbrast Paula förtrytsamt.

— För det behöver jag väl inte vara galen. Hon är verkligen frikostig, och inte bara med kyssar.

— Menar du att du får pengar av henne? viskade Angela med häpnad och ett kväljande obehag.

— Äsch, jag menar ingenting, jag bara pratar. Nu få ni gå, sade Stellan.

Hans stämning hade redan svängt om. Han ångrade att han förrådde sina hemligheter för dessa flickor, som ingenting visste om livets realiteter och en bister verklighets krav. Medan han svalde röken, tänkte han på hur Alexandras läppar stuckit honom, heta och svidande efter en livslång torka. Han hade kysst henne gång på gång, och haft hjärtligt roligt åt hennes miner och suckar. I likhet med Kiss Nilsson hade han egentligen icke något annat intresse för kvinnor än att småprata och nojsa med dem, som flickor sinsemellan kunna småprata och nojsa. Gällde det mera allvar, skilde han på sådana, som

på det ena eller andra sättet ville ha betalt, och sådana som själva betalade. De senare föredrog han avgjort, och till dem hörde Alexandra. Han lät Alexandra betala. Han gav henne sin mun, och hon stoppade pengar i honom, som om han varit en sparbössa, och vad där sparades kunde han nog få bruk för i framtiden.

Paula såg på Angela. Hon skämdes inför Angela över sin bror.

— Du är avskyvärd, sade hon plötsligt.

Allt blodet steg upp på hennes kinder. Något sådant hade hon aldrig förr vågat säga till Stellan. Men Stellan hejdade henne. Han gav henne en smeksam liten klapp på kinden.

— Försök inte morska upp dig, Paula, sade han retsamt. Du är ändå bara min lilla snälla syster.

När Angela och Paula kommit ut från Stellas port, gingo de en lång stund tysta och besvärade vid varandras sida.

— Tror du att det var sant — det med Alexandra? frågade slutligen Angela.

— Omöjligt, sade Paula, men utan någon övertygelse.

— Han sade att hon . . . älskade honom, fortsatte Angela sina tankar. Älska.

— Älska, upprepade Paula, blygt viskande.

Och ordet lyfte sig i den klara vårluften, fick en glans av guld från solstrålarna och sänkte sig som en lätt ljusring — en gloria över de två unga flickornas huvuden.

XXVII.

En eftermiddag i slutet av mars stod Petra vid fönstret i Angelas rum. Hon såg ned på kyrkogården djupt där under henne. Angela hade gått ut för en stund sedan. Hon hade haft så bråttom. Skulle hon möta någon? Ofrivilligt drog Petra en suck av lättnad, när hon fick se Angela ensam där nere på en av gångarna. Då skulle hon inte längre bort — inte till Thomas, vilket Petra misstänkt.

En våg av ömhet, den gamla ömheten för Angela, svepte åter över Petra, då hon skymtade Angela mellan gravarna. De voro förenade genom tusen fina trådar.

— Angela, min lilla syster, viskade Petra milt, och fönsterrutan blev immig av hennes andedräkt.

Men så stramade hennes ansikte till i ångest. Någon kom emot Angela, stannade och räckte henne handen. Också på detta avstånd kände Petra alltför väl igen Thomas Meller. De hade sålunda stämt möte där på kyrkogården, utan Petras vetskap. Vad var detta för sammanträffanden i smyg? Vad hade väl dessa två för hemligheter? Petra bet sig häftigt i läppen. Där gingo de tätt intill varandra, Thomas lutad över Angela, som om han förtrott henne något eller bett om något. De måste älska varandra.

Hon hade velat slå upp fönstret och skrika:
— Thomas, jag är här! Det är jag som älskat dig hela denna tid!

Men i stället borrhade hon i vild svartsjuka in naglarna i sina händer. Hon längtade efter en kroppslig smärta att döva sig med. Hon ville se blod rinna från sitt hjärta. Det skulle lätta.

Petra vände sig hastigt om.

Hennes jungfru kom in i rummet.

— Fröken, det är en herre som söker fröken, sade hon.

I detsamma steg Tage Ehrencreutz in. Jungfrun gled hastigt sin väg igen. Petra stödde sig mot fönstret som hon nyss sett ut genom. Det var som om hon för Tage velat dölja utsikten över Thomas Meller och Angela sida vid sida. Hon tyckte att bilden av dem där nere måste ha etsat sig fast på rutan: en medelålders man lutad över en ung flicka tiggande henne om kyssar.

— Å, Tage, sade Petra bara.

Tage var strax framme hos henne. Han tog hennes hand och kysste den. Det var första gången han besökte Petra. De hade inte träffats sedan den där dagen de promenerat tillsammans i Humlegården. Tage såg Petras ansikte förgrämt, sårat, ett annat ansikte än det han känt. Vad hade hänt henne?

— Är du ledsen att jag kom? viskade han lågt.

— Nej! Nej! Visst inte. Sitt ned.

De satte sig långt från fönstret på Angelas vita stolar.

Angelas säng med ljusblått sidensängtäcke skimrande genom det tunna överkastet stod vid ena väggen.

— Det här är Angelas rum, sade Petra.

— Ja, det märks att det är en ung flicka som bor här, sade Tage med ett litet leende.

— Ja, en ung flicka . . . mumlade Petra.

Vad sade nu Thomas till Angela? Hon mindes så väl hans tonfall förr, när hans röst blev öm. Hon tyckte att Angela var en tjuv som nu stal något från henne. Angela borde ändå förstått att Petra alltjämt älskade Thomas Meller!

Hon hörde knappt att Tage talade till henne.

— Du lyssnar inte, sade Tage slutligen litet förebrående.

Då vände Petra sitt ansikte till honom. Ögonen voro fyllda av tårar.

Tage såg förskräckt på henne.

— Du gråter, sade han.

— Ja, jag gråter.

Tage reste sig och lade sina båda händer på stolens armstöd så att Petra satt som omringad av hans armar.

— Säg mig, varför du gråter, viskade han.

— Nej.

Petra försökte resa sig, komma undan. Men Tage släppte icke sitt tag om stolen.

— Jag älskar dig alltjämt, sade han lågt. En gång minns du, i salongen på Eka skulle du ha blivit min.

om inte Angela kommit nedför trappan. Nu äro vi ensamma. Bara du och jag.

Han hade inte kommit hit för detta. Han hade tänkt göra en vanlig visit, bara i en svävande förhoppning att deras förhållande så småningom skulle utvecklas — eller åtminstone att "det hela skulle reda upp sig", som han brukade säga, så att han åter komme på en obesvärad och förtrolig fot med Petra och i synnerhet med Angela. Men Petras tårar förbryllade honom.

— Petra, sade han, se då på mig.

Men Petra ville inte se upp. Hon böjde sig fram för att komma loss från stolen, kanske stöta honom ifrån sig. Då tog han om henne och drog henne upp mot sitt bröst.

— Jag älskar inte dig, sade Petra, men han pressade redan sin mun mot hennes läppar och kvävde hennes ord.

Han höll upp och såg henne rätt in i ögonen.

— Du sörjer över något, sade han fast. Du gjorde det, när jag kom in. Jag skall få dig att glömma.

Men Petra log sorgset åt att den lille elegante Tage Ehrencreutz med sina fina flickhänder trodde att han skulle få henne att glömma Thomas Meller.

Tage såg över hennes axel att dörren stod på glänt in till förmaket. Någon skulle kunna komma. Han släppte inte Petra, men han drog henne med sig mot dörren och knuffade till den, så att den for igen med en liten smäll.

Petra såg sig om, såg den stängda dörren och gav till ett rop.

— Nej — tyst!

Tage lade sina fingrar mot hennes läppar. Hans knän rörde vid hennes, och en ström av plötslig lust rann igenom henne. Hon var nära att bita i hans hand.

— Kom, Petra, sade Tage lågt.

Hon visste vad han ville. Deras kamp som begynt i den mörka salongen på Eka fortsatte här i den blida skymningen i Angelas vita flickrum. Hade hon inte nyss längtat efter en vild smärta som skulle få hennes blod att droppa, som skulle döva henne och minnet av Thomas och Angela där ute? Men då hon nu stötte emot Angelas bädd, gjorde hon motstånd.

Så hejdade hon sig med ens. Hon kände Tage intill sig, så tätt, så nära att hon förnam hans kropp som om den varit naken. Då greps hon av begär efter honom. Ett begär som skrämde henne så att det svindlade för hennes ögon. Nu mindes hon hur hon den där natten på hotellet bittert ångrat att hon ej givit sig åt Tord Holmström, när denne tiggat därom. Men han hade aldrig väckt denna åtrå hos henne.

En sekund slöt hon ögonen. Då tyckte hon sig höra Thomas Mellers fotsteg där nere på kyrkogården ända hit upp. Det var en hörselvilla. Det var hennes hjärta som bultade och slog. Men för hennes öron lät det alldeles som Thomas Mellers fotsteg. Nu kom han — nu trampade han på hennes stackars

hjärta. Nu gick han åter bort, skyndande sig för att hinna i kapp den unga, unga Angela.

Då viskade Petra vilt:

— Thomas! Thomas!

Men Tage lyssnade icke. Han knäppte upp hennes kläder. Petra kände hur de lossade omkring henne. Och samtidigt var det som om det skal, som hon dessa år inneslutit sig i och som varit det enda hon visat för yttervärlden, spruckit sönder och rämnat omkring henne. Och där innanför detta hölje fanns den verkliga Petra, en törstande ung kvinna med het hud och lemmar som ormar — lemmar som ville famna och slingra sig kring en manlig kropp.

Tage höll detta vita, brinnande, skälvande i sina armar och kände sig plötsligt svag, som om han ej skulle kunna fullfölja det han nu begynt. Och för att dölja sin oro sträckte han ut handen och vek långsamt tillbaka överkastet på Angelas säng. Det var en försiktig förberedande rörelse, som stämde väl överens med hans innersta natur. Ingenting fick skrynklas. Allt måste hållas så prydligt i ordning. Men då han fick syn på Angelas täcke av ljusblått siden, det broderade lakanet med en fin spetsbård och den mjuka fyrkantiga kudden, började det åter susa för hans öron, och han erfor en våldsam upphetsning.

— Lilla Angela, mumlade han ohörbart och tryckte ned Petra på sängen.

Där hon låg blev hon helt bred, hon som klädd och uppe föreföll så smal och rak. Länderna svällde

ut, de runda bröstet skildes och smekte armhålorna, de vita låren, tätt hoptryckta, finga en svepande väl-lustig buktning. Tage kastade sig ned bredvid henne. Deras ögon stirrade in i varandra. Hans händer foro darrande över henne. Då skälvde hennes mun som i en snyftning.

Och i detsamma kom han ihåg, han som tänkte på allt, att dörren var olåst. Då sprang han upp och vred om nyckeln. När han smög sig tillbaka över mattan, kände han sig åter nästan rädd för denna Petra på sängen. Hon var så stor, så överväldigande, så olik den fina, spensliga Petra han tänkt på och mindes. Men Petra stirrade med vidöppna ögon tillbaka på honom, och beslutsamt och klart seende framför sig sträckte hon ut sina armar mot mannen, som hon så ofta gjort i blindo under ensamma nätter. Nu skulle hennes famn, hennes sköte fyllas. Äntligen! Nu! Tage kastade sig över henne. Hans kropp, ännu gossaktigt lätt, sjönk in mot hennes. I ett slags raseri slet han upp sina kläder, hon kände håret på hans bröst kittla henne. Hennes mun, som nyss varit brännande torr, vattnades av saliv. Hon var som en blomma som planterades ner i fuktig mylla och vars blad med ens finga liv och rätade på sig med ny-väckta safter. Så gav hon till ett litet hest skrik.

Rummet fylldes av detta hesa kvävda skrik. Det återstudsade från väggarna, från spegelglaset, från de vita möblerna. Det blev ett med smärtan som just i detta ögonblick skar genom hennes liv. Hon famlade med armarna i luften. Hon tryckte sina

händer mot Tages bröst och borrhade in dem där, som hade hon velat slita ut hans hjärta. Sängen knakade under deras tyngd. I ångest höjde hon bönfallande ögonen mot honom och mötte hans blick, en blank stirrande blick, som icke tycktes se henne, utan tycktes se mot någon annan. Så sjönk han ned mot henne med en lång smekning över hennes armar, och vid denna smekning kände hon en besinningslös vällust som träffade hennes hjärta, icke hennes sköte, moderns vällust då ett trött barn glider in i hennes famn, och hon gav honom smekningen tillbaka, i det hon tryckte honom mot sin barm.

— Thomas. Thomas.

Petras läppar rörde sig, men intet ljud hördes. Tårarna runno utför hennes kinder.

Men Tage lyfte sitt rufsiga blonda huvud och såg leende och vänligt på henne.

— Du är duktig, sade han beundrande. Det var första gången?

— Ja, sade Petra.

Så blev hon blossande röd.

— Gå nu, mumlade hon.

De klädde sig under tystnad, vända bort från varandra, som om de ej längre kunde möta varandras ögon. Petra böjde sig åter över sängen och lade på överkastet. Tage låste försiktigt upp dörren. Petra sköt på en stol, som puffats åt sidan. Tage rättade till mattan.

De gjorde allt detta snabbt och tyst med spanande

blickar omkring sig, som när två brottslingar söka dölja sin handling.

Petra var förvånad över att så kort tid förflutit, sedan hon stått där vid fönstret. Det var ännu ljusst. Ofrivilligt kastade hon en blick på den lilla bruna statyetten på kakelugnsfrisen. Och också hon tyckte nu, som Angela när hon kom från Bell, att den späda kvinnan log mot henne ett melankoliskt leende, som icke längre var hemlighetsfullt, utan systerligt förtroligt.

— Ja, adjö då.

Tage räckte henne handen. Hon tog den dröjande. Bådas händer voro kalla och slappa. Petra såg att Tage glömt att knäppa till en knapp i sin väst. Men hon blygdes att säga det åt honom. Deras kroppar som nyss varit förenade spredo en iskyla av främlingskap omkring sig.

När Tage försvunnit, vågade icke Petra gå fram till fönstret längre. Kanske Thomas och Angela ännu promenerade där ute sida vid sida. Hon stod helt orörlig. Och med en liten tafatt trevande rörelse tryckte hon handflatorna mot sin kropp som om hon varit rädd att icke finna den åter.

XXVIII.

Petra stod ännu kvar där mittpå golvet i Angelas rum som hon stått sedan Tage lämnat henne, då dörren åter öppnades och Angela hastigt kom in. Hon var röd om kinderna. Hennes svarta ögon strålade som stjärnor.

— Jag mötte Tage Ehrencreutz i trappan, ropade hon genast. Tänk, honom som jag inte sett på så många år.

Petra vände sig långsamt mot henne.

— Han kom bara och avlade ett besök, sade Petra och såg sig omkring. Det var ingenting särskilt han ville.

Angela kom fram till henne.

— Vad du ser underlig ut, sade hon. Har det hänt något?

Petra gjorde en liten hjälplös åtbörd med händerna.

— Nej, ingenting har hänt, sade hon.

Hon tänkte med en rysning på hur det skulle ha varit, om Angela kommit blott för en stund sedan och funnit sin dörr låst.

Angela drog efter andan. Som ett ungt djur vädrade hon omkring sig i luften.

— Här doftar ju pomada alldeles förskräckligt, skrattade hon. Det är Tages pomada. Jag känner igen den.

— Gör du? Ja, vi voro ju mycket med honom ett tag båda två.

Petras blick irrade mot sängen. Det var som om hon trott att den skulle förråda henne. Angela ämnade tända det elektriska ljuset, men då sprang Petra fram till henne och fattade ivrigt hennes arm.

— Nej! Nej, tänd inte, skrek hon till.

Angela hejdade sig, och de stodo där tätt intill varandra, två kvinnor med hjärtana fyllda av hemligheter.

— Kom och sätt dig här, viskade Petra.

Och de sjönko ned på Angelas säng, där Tage och Petra nyss famnat varandra. Petra strök med oroliga händer över sängen. Hon tyckte sig känna en grop där efter tyngden av Tages kropp. Angela satt helt tyst och förvånad. Hon hade kommit in så glad med Thomas' ömma ord ännu ringande i sina öron. Var Petra sjuk? Vad var det med henne?

— Du och Thomas Meller gingo nere på kyrkogården, sade Petra med ens.

Hon hade alls inte tänkt beröra detta nu.

— Du är väl inte ond på mig?

Angela såg hän på Petra.

Skymningen tätnade omkring dem. Fönstret lyste blått som en dyrbar sten mot luften där ute.

— Ond? Jag? svarade Petra med skälvande röst. Men säg mig, Angela, äro ni kära i varandra?

Då vände Angela sitt ansikte upp mot Petras. Hennes mun log, ögonen lyste.

— O Petra, sade hon bara.

Petra såg ned på det unga lyckliga ansiktet. Hon tyckte att det var hon själv som satt där — Petra von Pahlen, en ung flicka som älskade Thomas Meller och var älskad tillbaka av honom. Det som hon alldeles nyss varit med om flöt bort i en barmhärtig dimma vid åsynen av uttrycket i detta ansikte. De svaga skuggorna i rummet blevo till skuggorna från träden i hennes barndoms trädgård.

— Du älskar honom? sade Petra, och hon kände inte igen sin egen röst.

— Ja, viskade Angela. Vi älska varandra.

Och i ljudet av hennes låga lyckliga stämma hörde Petra suset från den stora kastanjen därhemma på gården.

Så sutto de åter tysta. Det var något Angela ville säga. Ett minne dök upp inom henne. Hon hade en gång förut tänkt på detsamma. Nu i skymningen trängde det sig plötsligt på henne. När Petra legat i feber den gången på Eka, då de hittat henne medvetlös i skogen, hade Angela hört henne i yrseln ropa namnet Thomas. Då visste hon inte vem Thomas var. Hon hade trott att namnet stigit upp ur någon feberdröm Petra haft. Nu grep henne en ångest. Inte var det väl möjligt att Petra ännu tänkte på Thomas som förr? Det var något, som från början aldrig ens fallit Angela in. Petra och Thomas hade varit förlovade. Ja väl. Men det var

ju så oerhört länge sedan. När Petra berättade om Thomas, hade hon sagt . . . Ja, vad hade hon sagt: att hon inte brydde sig om honom längre? Angela mindes inte.

— Du har också hållit av Thomas Meller, sade Angela långsamt.

— Ja, sade Petra tungt.

Men Angela måste veta. Hon fattades av en förfärlig rädsla för att hon skulle få höra att Petra ännu älskade Thomas.

— Du ropade en gång hans namn, sade Angela med klappande hjärta. Det var i yrsel — du hade en så hög feber.

Hon avbröt sig och såg bedjande på Petra för att få hjälp. Förstod Petra vad som just då försiggick inom Angela? Hon flyttade sig litet ifrån henne.

— Du undrar, om mina känslor för Thomas vara ännu? sade hon med ett litet hårt skratt.

Och i detsamma hon sade det visste hon att hon nu hade i sin makt att skilja Angela från Thomas Meller. Berättade hon för Angela om sin kärlek till Thomas, skulle Angela avstå från honom. Hon höll alltför mycket av Petra för att vilja taga något ifrån henne. Det skulle först göra henne smärta, men så småningom skulle hon glömma, så ung som hon var. Petra tvekade. Då kände hon en dröjande smekning utefter sina armar. Det var Angela, som smekte henne, liksom ville hon bedja om något. Denna lätta beröring fick Petra att spritta till. Så hade Tages händer farit över hennes nakna armar nyss, när han

tagit henne i besittning just här på Angelas lilla vita säng.

Det var som om hon nu först fattat vad hon gjort. Hon var numera Tages egendom. Hon hade givit sig åt honom. Hennes kropp var en annan än bara för en timme sedan. Och åter gled hennes händer sökande ned under hennes midja och hennes höfter, som om hon förlorat mera än det som hon hade förlorat — som om hon hade mist sig själv. Ack, hon hade ingen rätt längre att rycka Thomas från Angela.

— Du förstår väl, Angela, sade hon med bortvänt ansikte, att jag inte längre bryr mig om Thomas som förr. Men han är gift, Angela. Han har en hustru, fastän hon icke är här.

— Han kan låta skilja sig, sade Angela.

Också detta hade Petra tänkt då för länge sedan, när hon först fått veta att Thomas Meller var gift.

— Tror du att han vill det, och att han kan? Och akta dig att du inte blir olycklig, Angela, sade Petra.

Men för Angela syntes inga svåra hinder, inga hotande faror. Livet låg framför henne lockande som ett underbart drömlandskap, där inga vassa stenar sårade ens fötter och där röda rosor brunno vid vägkanten.

— Har han kysst dig? frågade Petra viskande.

— En enda gång, svarade Angela med blicken ut i skymningen.

— En enda gång, upprepade Petra tonlöst.

Deras ansikten lyste vita.

— Och hur . . . hur var det?

Petra såg inte på Angela. Det var som om hon talat till den lilla kvinnostatyetten, vilkens spensliga lemmar höjde sig där borta vid kakelugnen. Hon tyckte att hon frågade alla de kvinnor Thomas Meller kysst efter henne:

— Hur var det?

Och de svarade alla med Angelas röda läppar:

— Så underligt . . . Så ljuvt.

Det riste i Petras kropp. Hon hade givit sig till en hon inte älskade. Vad hjälpte det då att hon viskat Thomas' namn, medan hon gjorde det? Hon hade varit otrogen mot sig själv. Bittra tårar fyllde hennes ögon.

— Vi skola inte tala mera med varandra om detta, Angela, sade hon slutligen. Var och en måste till sist ändå lita bara på sig själv.

Ett ögonblick tog hon Angelas hand, som om hon likväl tänkt säga något mer. Men så reste hon sig och gick tyst ut ur rummet.

Då lade Angela huvudet mot sin kudde. Hon strök med handen över den. Den var varm, som om någon nyss förut vilat mot den. Men Angela inbillade sig att Thomas lutat sin kind mot den, och hon smekte värmen från hans kind. Hon blev orolig av det. Heta dunster omsvepte henne. En doft av Tages hår var i luften. En lukt av man. Och hon tyckte sig sjunka in i bäddens mörker som i en stark famn och dog ljuvt bort.

XXIX.

Paula stod framför spegeln i sitt rum en afton i april och tyckte att hon såg förskräcklig ut. Hon hade nyss med stort besvär fått på sig sin dansklänning av någon luftig ljusblå chiffon. Håret som blivit krusat hos en damfrisörska på förmiddagen hade redan börjat rakna. Paula gjorde förtvivlade miner åt sin bild i spegeln. Skärpet hade åkt på sned och hon försökte draga det rätt runt sin bastanta midja.

Det var fest hos Peter von Pahlen i kväll. Lilian hade givit vika för Stellans böner och han hade fått bjuda sina bekanta. Paula misstänkte att det skulle bli ett slags försoningsfest efter uppträdet i Stellans ateljé. Hennes mor ville visa sig storsint.

Nu kom hon bestämt. Paula visste med sig att hon var försenad och hörde med fasa moderns steg i det yttre rummet.

— Om jag bara sluppe vara med, mumlade hon, röd i ansiktet.

Nu öppnade Lilian dörren. Hon steg in i violett sammetsdräkt med spetstunik, naken hals och bländande vita armar. Hon var så smärt, så rakryggad. När hon böjde sig över dottern, såg denna det ironiska leende hon så mycket fruktade.

— De ha redan kommit. Du borde varit färdig för länge sedan, sade Lilian hastigt. Och därefter, med en ny blick på Paula:

— Så du spökat ut dig! Du ser bra besynnerlig ut.

— Jag vet det, svarade Paula resignerat.

— Stellan skulle absolut göra sig bättre i det där ljusblå florstunna, fortsatte Lilian och satte sig på en stol bakom Paula.

— Ja, han borde varit flicka och inte jag, utbrast Paula och kände lust att gråta.

Hon avskydde att hennes mor satt sig bakom henne. I spegeln såg hon hur Lilians blickar granskande foro över hennes rygg. Ja, hon hade för breda axlar och för stort bakparti. Tyget stramade över höfterna i stället för att falla i en mjuk, knappt anad båge, som det gjorde från moderns midja.

— Gotthard har kommit ner från Uppsala, sade Lilian.

Då blev den stackars Paula ännu rödare i ansiktet. Tårar av grämelse stego upp i hennes ögon. Gotthard hade kommit, och hur såg hon ut? Ack, dessa avundsvärda, trolskt sköna och syndfulla damer som Gotthard diktade om! Paula fick en känsla av tryckande tyngd över bröstet, som om alla dessa demoniska skönheter kastat sig över henne för att kväva eller begrava henne.

Till all lycka sade modern ingenting mer. Hon reste sig. Ett smycke på hennes bröst glittrade som blått havsvatten.

Hon gled ut ur rummet, lämnande en stark doft av parfym efter sig. Paula insöp den med en liten snyftning.

— Nej vad nu då? Inte färdig än? Och sådana miner!

Hennes far stod i dörren, bred och fryntlig. Med ett muntert leende gick han fram till Paula och tog henne under hakan.

— Du lilla sötnos, sade han hjärtligt.

Då måste Paula le.

— Jo, jag är just söt, viskade hon.

— Visst är du. Bara du ser glad ut.

Peter lade sin kind mot Paulas och tvang henne att se in i spegeln. Bilden av de båda runda ansiktena bredvid varandra, det ena så likt det andra, borde fått glaset att spricka av antingen skratt eller förskräckelse, tyckte Paula.

— Se, så lik mig du är, gapskrattade Peter. Och då måtte du väl för katten ha vad man kallar ett vinnande yttre och vara tillräckligt trevlig. För du menar väl aldrig att din far inte har utseendet för sig, när du säger så där om dig själv? Vi äro ju som två bär.

— Å pappa.

Paula skakade på huvudet.

— Mamma tyckte jag såg så besynnerlig ut.

— Mamma pratar. Hon är aldrig nöjd med någon av oss.

Peter drog henne bort från spegeln.

— Kom nu med mig ut i salongen. Vi äro sena.

Med sin fars arm i sin övervann Paula det första obehaget att stiga in i en salong, där många människor redan väntade, och där Gotthard fanns.

Peter stannade på tröskeln till salongen vid sin dotters sida.

Stellan kom framilande:

— Pappå, jag måste presentera ett par stycken, som du inte har träffat förut.

Peter följde godmodigt med honom, alltjämt med Paula bredvid sig.

— Det här är herr Kiss Nilsson från Paris.

Kiss gjorde en ormande rörelse med kroppen och lade en slapp hand i Peters kraftiga.

— Och detta är fröken af Idestam.

Ida af Idestam bugade sig. Hon var klädd i körsbärsrött siden, och sina läppar hade hon låtit få samma högröda färg med dragning åt purpur.

Bevare mig väl, vad är detta för figurer? tänkte Peter. Han sneglade på den söta Ida och den om möjligt ännu karamellsötare Kiss.

— Fröken Bell von Wenden.

Peter tyckte inte han fick tag i hennes hand, men en kall ring med stor pärla tryckte sig mot hans hud.

— Det är min danslärarinna, viskade Paula i hans öra.

Peter försökte undertrycka en av sina värsta grimaser. Damen i opalskiftande vitblågrönt gav honom en besk smak av absint i munnen.

Greve Gusten Värnamo med en kolossal cigarr spärrade vägen för dem. Honom kände Peter redan

alltför väl genom fadern, Den Gamle på Berget. Från denne greve vände han sig därför så hastigt som han förmådde. Utan vidare omständigheter tog han nu Angela i famn och tryckte en smällande kyss på hennes kind.

Angela var helt i vitt, och han tyckte hon strålade.

— God dag, Petra, sade Peter och klappade sin syster på armen. Någon gång kan det vara trevligt med släkten i alla fall.

— Dit har ju också jag numera den äran att höra, ropade Judy Rosenrauch och hoppade fram. Märkvärdigt nog utan att själv tyckas förbluffad över sitt påstående. På något sätt såg hon ut som en svart maskros i sin citrongula klänning.

Kalle Mannerskiöld hälsade, havsblå, rak i ryggen och med något av giv akt i rörelserna. Madeleine Le Fort, i skärt och ostrongrätt, stirrade sökande rätt ut i luften framför sig, liksom såge hon in i helt andra balsalar.

Nu kommo Tage Ehrencreutz och Gotthard fram till Peter och Paula.

— Så är det att komma för sent, sade Peter till dem. Här kommer jag som en gäst i mitt eget hus och får gå runt och hälsa. Men så är det ju också Stellans bjudning.

Aldrig hade Paula sett Gotthard så vacker. Hon lade skyggt sin hand i hans. Men Gotthard såg inte på henne. Hans blick irrade mot dörren, genom vilken ett par nya gäster i detsamma stego in. Det var Thomas Meller och Alexandra Vind-Frijs —

en Alexandra i guldinvävd brokad, diadem och bajadärgördel. Bakom dem skyntade Edla med Hans von Pahlen.

Under det att Lilian skyndade fram och önskade dem välkomna, gav Peter Thomas Meller en skarp blick. Han tänkte på att Thomas varit förlovad med hans syster. Peter hade aldrig sett honom, då han hade vistats borta från hemmet den där sommaren som blivit så ödesdiger för Petra. Nu hade naturligtvis Petra varit så förståndig att hon glömt honom för länge sedan. Peter tyckte i alla fall bra om hans utseende. Han lämnade Paula och sällade sig till sin hustru. Han hörde Lilian med sin överdrivet hjärtliga, litet pjollriga röst hälsa på Thomas, och strax därpå skakade Peter själv hand med honom. Därefter överfölls han av löjtnant Osborn Macson, som stigit in efter de andra i sällskap med den rödlätte framstående operasångaren och pederasten kapten Pip.

— Min hustru kan tyvärr inte komma, skrånade Macson, hon ligger till sängs. Vad det är med henne vet bara Gud och doktor Jacob Levin. Vanligt fruntimmerspjusk, kan jag tro. Och han snöt sig ljudligt.

Det lät som en trumpetfanfar. Hur det nu än förhöll sig med hans hustru, så hade han lyckats med de nyss avslutade valen. Staaff och det liberala partiet hade han krossat för alltid, och Branting och socialisterna skulle han nog också få att kollapsa inom kort!

Peter såg honom kavat marschera omkring och hälsa och orera, röd som en tuppsyckling i ansiktet.

Var han gick fram spred han omkring sig en stark arom av stall och krogspirit, som blandade sig med den parfymmättade luften i salongen.

Sven och Bess von Pahlen stodo på tröskeln.

— Jag tror snart vi ha hela ättartavlan här, behörigen uppblandad med lagens tavlor, sade Peter muntert till dem. Det skulle vara Stellans bjudning det här, har jag hört, men Lilian tycks också ha dragit ihop sina hjälptrupper.

Bess blänkte till ett gnistrande israelitiskt leende som sökte efter syster Judy bland all denna adel och alla dessa spirande berömdheter, som det var så roligt att känna. Hon snuddade förbi Peter med en glad nick. Hennes malvafärgade klänning med rosor och blad på, i volanger och draperier, skimrade snart än här än där i rummet, när hon gick omkring och hälsade. Sven stannade bredvid farbror Peter och tände en cigarrett.

— Vi höllo aldrig på att komma i väg, förtrodde han sin farbror. Hans-Benjamin, pojken, ville inte somna.

— Ja, så är det att vara gift, min gosse — en evig väntan, log Peter. Bestäm dig för att ha tålamod med Hans-Benjamin.

I detsamma märkte han att Sven stelnade till. Peter följde riktningen av hans blick.

— Agda, mumlade han häpen. Nu blir Lilian rasande.

— Agda, mumlade Sven. Få se hur Bess tar det här.

Agda Wising stod i dörren. Hon hade en helvit klänning på sig, som Angela, och en vit ros i det

svarta håret. Men Sven som tagit ett steg framåt såg bara hennes ansikte, där de svarta djupa ögonen brunno. Så hade hon kommit emot honom en gång för länge, länge sedan, då han hade kommit hem till julen från skolan. Hon hade haft en kort kavaj med blanka knappar då. Han hade sökt knäppa upp den med fingrar skälvande av hetsig iver inne i en lada som doftade av torkat hö, men han hade darrat så, att hon hade måst hjälpa honom.

— Agda, sade han.

Hon lade lätt sin hand i hans. Ögonen strålade ofördunklade emot honom, ja långt underbarare än någonsin. Så kom det sig att Agda Wising trädde in i salongen vid Svens sida, och han förde henne fram till Lilian, som om hon varit en ung furstinna. Men Lilian gav henne bara en brådskande blick, medan Alexandra förargad drog sig undan. Sven brydde sig inte om dem.

Herrarna rusade i stället fram för att få hälsa. Sven fortsatte och föreställde Agda för damerna. Angela ropade:

— Här behövs ingen presentation. Vi känna varandra!

Och hon gav Agda en varm kram.

När Sven kom till sin hustru, höllo orden på att fastna i halsen på honom. Men han sade modigt:

— Detta är fröken Agda, som jag talat med dig om.

Bess blev röd i ansiktet. Hon gav Sven en blick, men hälsade vänligt.

Hans som stått på litet avstånd i en smoking, som

blivit alldeles för stor, så mycket hade han magrat, såg förvånad upp, då hans son närmade sig med Agda.

— Känner inte pappa igen Agda? frågade Sven med större säkerhet nu, sedan han hunnit förbi Bess. Pappa minns henne säkert från Ekered.

Med ovanlig livlighet tog Hans då Agda i handen och blickade med sina melankoliska ögon upp i hennes ansikte.

— Så vacker fröken har blivit, sade han lågt.

Edla rättade på sin pincenez.

— Jag skulle aldrig ha känt igen Agda, sade hon med en mönstrande, men icke ogillande blick på den vita klänningen och den vita rosen i håret.

Själv såg Edla ut som en käpp som blivit omlindad med röda sidenband. Hon hade smak för granna färger, Edla, därför att hon själv var så blek och intetsägande. Så fick det röda sidenet lysa i hennes ställe. Men det klädde inte henne fullt lika bra som det klädde den pikanta Ida.

Fröken Zakrisson, en tillgjord och liksom kantstött spelfröken som blivit engagerad för aftonen, spelade upp. Salen, befriad från det stora bordet, låg bar med blankt skinande parkettgolv.

Stellan von Pahlen bjöd upp Alexandra. Hon ville inte dansa. Den förgyllda bajadären var besynnerligt nog rädd att göra sig löjlig. Hon var ju förstås minst dubbelt så gammal som flertalet av de unga flickorna. Men Stellan drog henne med sig ut i salen, och snart var rummet fyllt av dansande par.

Lilian kom upp till Peters sida.

— Så oklokt av Alexandra att dansa, mumlade hon mellan sammanbitna tänder.

Alexandra var längre än Stellan. Hans huvud nästan vilade mot hennes uppkörda barm.

— Bara hon inte trampar ihjäl Stellan, sade Peter vänligt. Hon är som en stor kossa med en liten rar kalv skuttande omkring sig.

— Du är plump, Peter, tog Lilian hetsigt i, tillrättavisande.

— Så, så! sökte Peter lugna henne.

Så gingo de åter in i salongen.

Thomas såg ned på Angela, och i detsamma blickade hon upp på honom. Hennes strålande blick träffade honom rätt i hjärtat.

— Vad du dansar bra, log hon.

— Det gör du också.

Orden, gungande på musiken, flögo som kyssar mellan dem:

— Du också — du — älskade.

Alexandra stötte till dem, och Angela och Thomas pressades tätare emot varandra, bröst mot bröst.

— Jag tycker jag hör ditt hjärta slå, viskade Thomas.

— Ditt dunkar så lustigt, viskade Angela tillbaka.

Hon gav Paula en glad nick över Thomas' axel.

Paula fördes vidare förbi dem, som lyft och buren av vingar för att Gotthards arm vilade omkring henne.

— Har du diktat något vackert sedan sist? frågade hon rodnande.

— Jo, det kan du lita på, svarade Gotthard gällt.

Jag har till och med fått en dikt tryckt — jag menar jag har fått löfte om att få den tryckt.

— Å, Paula kippade efter andan. Du kommer att bli berömd, Gotthard.

— Ditåt lutar det, svarade Gotthard anspråkslöst. Men Paula, du skiner ju. Vad är det med dig?

— Ingenting, sade hon och såg trofast upp till honom.

Men hon var matt av lycka att vara honom så nära.

Tage Ehrencreutz dröjde i ett hörn av salen, ännu med armen omkring Petra och ansiktet tätt intill henne.

— Petra, ångrar du dig? mumlade han.

Hon svarade inte. Hennes ögon sågo förbi honom ut på de dansande.

— Fortsätt, Tage, sade hon ansträngt. Du får inte stanna så här.

Då förde han henne vidare. De voro så precis lika långa och nästan lika växta, att de omedvetet gled in i varandra som om de vore sammansvetsade.

Sven dansade med Bess. Hela tiden följde han efter Agda, som Kiss bjudit upp.

Så underbar hon är, tänkte han. Skall jag våga dansa med henne?

Men Bess sade vid hans axel:

— Du för så illa, Sven. Det var längesedan vi dansade tillsammans. Inte sen Hans-Benjamin kom till.

Då måste Sven tänka på Hans-Benjamin därhemma. Han var stolt över bytingen. Och han snubblade till, när han sökte fånga Agdas blick,

alldeles som om hans lille pys just då fattat tag om hans knän.

När musiken tystnade, ville ingen sluta att dansa. En applådsalva fick den tillgjorda och kantstötta fröken Zakrisson att genast börja på nytt.

Hans hade smugit sig ut i salen. Han ville undvika Jacob Levin som kommit in i salongen med sin hustru Sally.

Löjtnant Macson, som marscherade förbi i en twostep skjutande Judy Rosenrauch framför sig som ett litet frustande tåg, sparkade till Hans på smalbenet, och denne drog sig längre in mot draperiet för fönstret. Där stod han nu med blinkande ögon och andades häftigt, som om även han råkat in i dansens virvlar med sin söndervittrande kropp. Det var en doft av ung kvinna i luften, som gjorde honom helt yr i huvudet. Tunna klänningar svepte förbi honom och snuddade ibland vid hans knän. Han uppfångade förälskade ögonkast som inte voro ämnade åt honom och såg läppar som formade sig till kyssar, som icke voro för hans mun. En stund njöt han därav, liksom tiggaren utanför i mörkret kan snåla sig till ljuset från ett präktigt upplyst fönster och girigt insupa matångorna som strömma ut från en öppnad köksdörr.

Men så grep värken i hans skulderled som en borrhande skruv på nytt tag i honom, och han var åter tillbaka i sin egen värld av lidande och skugga, av sotig brand och kvalfull upplösning.

— Ack, dröj en stund, viskade han, bönfallande

okända makter om ännu en sista blek strimma av det svinnande livets lycka.

Han följde med sorgsna blickar Agdas dans. Så mjuk, så böjlig hon var! Så gudomligt ung ännu! Och åter var den tanke, som så ofta förföljde honom, där. Han ville taga sin bostad i denna underbara varelse, vara hon, ett ungt fullkomligt väsen med klara blanka ögon och ett hjärta som bultade hett i takt med blodets sång. Och som om en svala flugit förbi honom och med sina spetsiga vingar satt etern i skälvande rörelse, tyckte han sig i samma nu förnimma en renare luft, och evighetens obeskrivliga genomskinlighet var omkring honom. Kunde han bara kasta sin eländiga kropp, skulle han bli fri! För en kort minut skrämde honom icke längre tanken på döden. Vem vet? Kanske skulle han lätt som svalan flyga upp i det blå och nå landet där borta, där solen brukade sjunka ned i havet. Och han skulle bada i en stark sols strålar — starkare, mer glödande än ljuset från röntgenlamporna. De skulle ha kraft att bränna bort hans onda. Oändlighet. Evighet. En frid utan tankar. Ett ljuvligt glidande utan något skrämmande djup som hotade att uppsluka en.

När musiken tystnade och alla strömmade in i salongen, trängde sig Hans mellan de unga för att också komma ut från salen. Han kände flickornas andedräkt i sin nacke, en hand snuddade nästan smekande vid hans, doften från nakna halsars och runda armars friska hull flöt omkring honom.

Jag är en av er, tänkte då Hans, förvirrad och yr i huvudet.

Men när skaran hunnit salongen, skingrades den plötsligt, och Hans blev stående ensam kvar mitt på golvet. Det blev så kallt omkring honom att han rysande körde ihop axlarna, som om en ovänlig vind farit över honom. Ingen lade väl märke till honom. Men han tyckte att allas blickar förskräckta voro riktade på honom, därför att han hade dödens skugga omkring sig.

Då smög han sig bort till salongsbordet. Han hade glömt att Jacob Levin satt där. Nu mötte han Jacobs mörka blick, och åter for han samman. Det hade alls inte varit Hans' mening att följa med hit i afton. Men Edla hade övertalat honom. Alltsedan det sista sammanträffandet med Jacob Levin hade hans stygga dröm om döden blandat sig med den om Dora. Skön och finlemmad, men liksom våldsamt förstörad, dansade hon framför hans slutna ögon om kvällarna, när han lagt sig. Kanske hade han inom sig hoppats att finna henne här, att än en gång, en sista, få se henne. Nu gick han hastigt förbi salongsbordet utan att märka Sallys framsträckta hand.

Han kom in i Peters rum och sjönk ned i en av hans länstolar. Alla dörrar stodo öppna. Han hörde sorlet från salongen, såg ungdomarna skymta förbi och lyssnade till ljudet av lätta dansande fötter. Här ville han stanna! Plötsligt skyggade han med handen för ögonen, som om han fått syn på något. På väggen där borta i det svagt belysta rummet såg

han skuggan av en man. Först förstod icke Hans att han blickade rätt in i en spegel.

Han satt bara stilla, ångestfull, ansikte mot ansikte med sig själv. Han hade läst någonstädes, eller på egen hand fantiserat ihop det, att strax innan människan dör, kan hon få en dylik uppenbarelse: hon möter sig själv. Kroppen, redan stadd i upplösnings-tillstånd, flyter ut, delar sig, som om den en sista gång, innan den försvinner, ville omringa en så stor yta som möjligt av den älskade jorden. Hans sträckte ut sina händer för att sluta dem i fantomets. Men han famlade i tomma luften. Så satt han länge fram-åtböjd, stirrande in i sina egna trötta ögon, medan hans mun vred sig till en besvikelsens bittra grimas.

En omedveten rörelse av hans huvud kom honom efter en stund att blicka uppåt, och då varseblev han ju strax mahognyramen som slog sin cirkel kring spegelglaset. Förtrollningen lämnade honom lika-fullt icke. Mannen där inne i spegeln var lika verklig som han själv, satt lika trångt innesluten i en cirkel utan kraft att kunna flytta sig utanför dess stängande gränslinje, som Hans själv hade gjort det hela sitt liv. Ty vad hade det blivit av dessa hägrande drömsyner och långtflygande fantasier, som han hade haft, när han hemma på Ekered glömsk av vardagarnas allehanda sysslor låtit sig glida hän på floden i sin båt? Drömmarna hade blivit till stoft i hans händer och fantasierna hade brutit vingarna alltid, alltid. Och Hans dolde ansiktet i sina händer och grät.

XXX.

Där ute fortgick festen. Det var ingen som tänkte på eller ens märkte att Hans inte var där.

I ett hörn av den stora salongen var ett bord med förfriskningar framdukat. En bål, där isbitar, gröna vindruvor och ananas simmade omkring i den guld-gula fräsande champagnen, stod mittpå duken, och runtomkring voro pyramider av frukter uppstaplade och silverskålar dignade under berg av konfekt.

Sven räckte Agda ett glas av bålen och förde sakta sitt eget mot hennes. En svag klang som av silverklockor steg upp från kristallen, och deras ögon möttes.

— Det var länge sedan, sade Sven.

Så bet han sig i läppen och såg sig om efter Bess. Hon hade satt sig vid salongsbordet och pratade med Sally. Bess' och Judys far, docenten Rosenrauch, hade just anlänt och Sven hörde hans bullrande skratt. Han berättade väl någon rolig judehistoria, som alltid. Sven såg löjtnant Macson närma sig i kretsande ringar. Ville han komma åt Agda? Sven flyttade sig litet, så att han skymde den vita rosen och den vita klänningen för löjtnanten, som tycktes utföra en kringgående, men betydligt vacklande manöver.

— Minns du mig ännu, Agda? frågade Sven.

Då log hon och såg rätt på honom med sina mörka ögon:

— Kom, så får jag dansa med dig.

Och när Sven kände hennes arm mot sin, tyckte han att mahognybordet där borta, kring vilket hans hustru och svärfar sutto, också började röra på sig i en flyktande dans, så att han utan svårighet kunde komma förbi det med Agda. De dansade ut på golvet. Han var åter sjutton år, och Agda var aderton och hans första förälskelse.

Thomas Meller och Angela hade slagit sig ned i en liten soffa i hallen. Stellan hade virat de elektriska lamporna med silkespapper, och där var ett rött, mystiskt sken som från en eld.

— Du har bara varit hemma hos mig en enda gång, sade Thomas och sökte efter hennes hand. Är du rädd att komma?

— Nej, sade Angela. Jag är inte rädd.

— Åjo, det är du kanske. Men det behöver du inte vara. Cecil skall leka på golvet, och du skall sitta på min schäslong och luta huvudet mot kudarna. Vi skola vara en lycklig liten familj.

— Och din hustru? sade Angela tyst.

Thomas ryckte till. Hon hade aldrig nämnt hans hustru. Men inte heller Angela hade tänkt på Thomas Mellers hustru, förrän Petra talat om henne. Nu svedo Petras framkastade ord i hennes hjärta alltjämt.

— Ines, sade Thomas dröjande, som om han talat om en död. Henne behöva vi inte tänka på. Hon är lycklig, bara hon är ifrån mig.

Angela hade velat säga något mera, men hejdades av att Gusten Värnamo, Bell von Wenden och Agda Wising kommo ut i hallen och sjönko ned i några breda bamburörsstolar mittemot dem.

Grevens svällda kroppshydda uppfyllde hela hans stol. Hans små korta tjocka ben nådde icke ned på golvet. De spretade i luften, vilket kom honom att se löjligt hjälplös ut. Han skelade med ett grinande leende mot den tysta Agda, medan Bell von Wenden pratade med sin låga behagliga röst. Hon satt där rak och slank i stolen, och skenet från lamporna gjorde henne så sällsamt ung — just sällsamt ung, tänkte Angela, ty det var något med Bell, med hennes gyllene hår och blodröda läppar, något alltför artificiellt, som om ungdomen icke kom inifrån, utan bara vuxit fram som ett lyckat konstverk, skapat av två erfarna och beräknande händer.

Och Angela flyttade sig närmare Thomas, då hon märkte hur Bells ögon i den röda skymningen sökte henne. Men Thomas såg stadigt tillbaka på Bell.

En vacker mörk tjänstflicka i svart och vitt, vilken hade ett påfallande släktttycke med Agda, men var yngre och såg gladare ut, med glittrande blickar i stället för den andras tankfulla, skyndade över golvet emellan dem och öppnade dörren. Greven vände sina ostadiga ögon dit, och ett förnöjt och litet

grand spydigt leende flackade över hans svullna ansikte, då Elias Vanselin steg in.

Med en förnäm gest räckte Elias hatt och käpp åt den vackra jungfrun. När han gick förbi greven, som han ej såg, sköt denne ut sin feta hand och knep fast fingrarna i hans lår.

— God afton, lille Eliasson, skrockade han belåtet.

Där stod den lille Elias i sina välpressade smokingbyxor och såg generad ut.

— Greven skrynklar ner mig, sade han med sin goda lena röst.

Bell brast ut i skratt.

Thomas reste sig med rynkade ögonbryn.

— Kom, Angela, sade han och drog henne med sig ut i salen.

Petra satt ensam i ett hörn av salongen. När hon och Tage gått förbi Kiss Nilsson, hade Tage sagt "Förlåt ett ögonblick!" och nu stodo han och Kiss tätt intill varandra och viskade. Petra hade god tid att betrakta dem. Med en underlig förnimmelse av blygsel såg hon, hur lika Kiss och den väl tio år äldre Tage trots allt voro varandra. Hon tyckte att de, där de stodo, fingo samma handrörelser, samma sätt att vrida på kroppen eller stryka luggen ur pannan med en mjuk inställsam åtbörd. Det var som om de uppfört en dans, agerande mot varandra för att snart falla i varandras armar.

Åt honom har jag givit mig, tänkte Petra. Och när hon en sekund mötte Kiss Nilssons blick, ryste

hon som om hon också för honom låtit kläderna falla.

I dörren in till salen skymtade hon Thomas och Angela som dansade. Och hon fick en beklämnande känsla av ödslig ensamhet, som om alla i detta ögonblick hade övergivit henne.

Då kom hon att tänka på Hans. Var fanns han? Kanske hade han gått. Hon ville också gå — fly från Tages och Kiss' minspel som tycktes förråda henne. Hon ville ut i mörkret, känna kvällsvinden mot sin kind och andas in våren som kom flygande från åkrar och gården utanför staden. Nu stucko väl snart blåsipporna upp i Ekas park. Ludna knoppar, små blå stjärnor och gröna blad som lukade fuktig jord. Hon visste var gullvivorna växte tätast, på vilken sida av parken björkarnas skott först slog ut. Det brukade skimra grönt där, medan ännu alla andra träd stodo nakna och kala.

Men Petra gick inte. Åter såg hon motvilligt hän på Kiss och Tage. Och en plötslig misstanke for igenom hennes hjärta att de kanske verkligen voro förälskade i varandra. Hon svalde mödosamt, som om någon givit henne en giftig dryck att dricka. Och när Tage nu äntligen skildes från Kiss och kom tillbaka till henne och på ett förtroligt sätt böjde sig över hennes stol, makade hon sig åt sidan, som om han stuckit henne.

Stellan gled genom salongen arm i arm med Kalle Manderskiöld och Madeleine Le Fort. De gingo fram till bordet och drucko törstigt fulla glas av

bålen, Madeleine alltjämt tigande, som Agda. Hela salongen kvittrade eljes, skrattade, log, som om en hop fåglar skockat sig ihop, och över alltsammans ljud docenten Rosenrauchs bölande över någon mustigare svartfärgad historia han fått tillfälle att viska i ett rodnande flicköra.

Hans satt alltjämt kvar inne i Peters rum med ansiktet i händerna. Han märkte inte, när Jacob Levin tyst steg fram och slog sig ned i en stol bredvid honom. Jacob hade trampat så lätt med smidiga rovdjurstassar över den mjuka mattan. Nu drog han eld på en tändsticka och höll den mot sin cigarrett. Då tog Hans långsamt händerna ifrån sitt ansikte och såg Jacob tätt intill sig. Han granskade honom förvirrad. Detta bruna blanka ansikte med den utmejslade profilen, som var vänd halvt ifrån honom, föreföll honom skrämmande. Det svarta tätt åtslickade håret, näsborrarna som vidgades, liksom vädrade de, den röda sinnliga munnen, vars läppar slöto om cigarretten med ett glupskt bitt . . . Var det möjligt att denne man kunde vara hans egen Bettys köttslige bror?

Hans reste sig för att smyga sig ifrån honom. Men Jacob sträckte ut en hand och tvingade honom ned i stolen igen.

Ack, det var lätt att trycka ned den lille Hans von Pahlen i en stol. Kände då inte Jacob Levin hur tunn hans arm var under tyget? Hade han inte något medlidande med dessa bleka ögon som voro fyllda av tårar? Jo, en sekund förnam Jacob verkligen som

en viss iakttagande, diagnosställande yrkessympati just för Hans von Pahlens svaghet. Han var så van att hjälpa och tjäna, och förtjäna, på sjuka människor. Men i nästa stund såg han åter i Hans endast krypskytten, marodören som orättmätigt kommit i besittning av Dora. Och han blåste bort sin medömkan med det lätta rökmoln som silade ut genom hans näsborrar.

Löjtnant Osborn Macson, Doras man, hade åderlåtit Jacob på stora summor. Jacob hade låtit det ske. Man fick dela kostnaden, likaväl som man delade de njutningar som det beredde att äga en sådan kvinna som Dora. Nu hade Hans kommit till. Nu voro de tre. Tre, tre, tre, sjöng det hela dagarna i Jacobs öron. Vad vore rättvisare då än att Hans också skulle få vara med om att betala? Litet efterräkningar skulle det allt bli för den där lilla lantliga idyllen med Jacobs älskarinna och Osborns hustru. Jacob själv hade inte fått sina herdestunder gratis. Nu skulle han rycka fram med ett meddelande om vilket honorar man tillgodoräknade sig inom bolaget. Ironiskt hälsade Jacob sig själv som en representant för redligheten och moralen, när han nu lovade sig att utan misskund indriva firmans utestående fordran hos denne slarvige och försumlige betalare.

Och i denna tanke låg inte bara hämndens ljuvhet, utan också något annat som Jacob öppet erkände för sig själv. I dessa dagar hade han fått ett anbud om en större villa vid Florigatan som i lätt ombyggt skick på ett fullkomligt idealiskt sätt skulle

lämpa sig för hans drömmars eleganta privata damklinik. Erbjudandet var så fördelaktigt, att han var fast besluten att begagna sig därav. Men det fordrades stora summor, och han måste tillgripa varje medel för att skrapa ihop det som ännu krävdes för de första utbetalningarna och alla väldiga utgifter som med säkerhet komme att föranledas av den kostsamma inredningen och uppsättningen av ett högmodernt gynekologiskt institut.

Jacob hade rökt cigaretten till hälften, då han började.

— Dora är sjuk, sade han lågt.

— Är... är Dora sjuk?

Hans kramade händerna om stolens armstöd. Nu hade han glömt skuggan av sin egen skepnad där borta i spegeln.

— Hon var gravid, och jag måste framkalla en abort. Fosterfördrivning, förstår du gosse! sade Jacob cyniskt och rullade cigaretten mellan sina smala fingrar.

För ingen människa skulle han eljes ha tillstått detta. Men hans svåger måste känna de svidande rappen av hans piska.

Hans blev kritvit i ansiktet. Ett mänskligt foster var något heligt, något som icke fick tillintetgöras. Och som långt bortifrån, från andra sidan av ett stormigt hav, hörde han för sitt öra Bettys skälvande skrik, när hon födde sina barn, skrik som mitt i smärtan tycktes vara fyllda av ett ynglande djurs lycka. Och han mindes hur han kommit in

i hennes rum, där hon vilat mot kuddarna med bleka kinder efter de utståndna plågorna och med den lilla nyfödda varelsen tryckt mot sitt bröst. Varje gång hade han tyckt sig bevittna ett under. Och luften i rummet hade liksom darrande lagt sig till ro och i smekande ljumma vågor sköljt upp mot sängen, den fridlysta ö, som rymde modern och barnet. Och nu Dora... På hennes gudomliga kropp hade detta vanhelgande ingrepp företagits av Bettys egen broder, Doras egen älskare!

— Det är inte sant, sade Hans äntligen.

— Jo jo män. Det var väl du som varit framme igen, kan jag tro. Svara uppriktigt: var det du som hade försatt henne i hennes tillstånd? frågade Jacob vasst.

— Vad i all världen är det du säger? Det vet du mycket väl att det inte kan vara tal om.

— Precis detsamma påstod Dora, log Jacob.

— Dora? Berättade du då för henne vad jag förrått? viskade Hans.

Så hade Jacob tagit hämnd på Dora! Han hade slungat henne i ansiktet allt han hade listat sig till av detta som under ett sjukligt betingat rus hade undslupit Hans.

Vad måste hon väl ha tänkt om honom? En svag jämmer trängde fram ur Hans. Alltså hade han verkligen på ett ohjälpligt sätt besudlat henne, sig själv och det underbara hon skänkt honom. Han såg förskräckt på sina händer, som om de varit med om ett tredubbelt mord.

— Var det därför som du... du tog bort det? mumlade han. Trodde du verkligen att det... att det var med mig?

Jacob lutade sig fram mot Hans med glimmande ögon.

— Idiot! fnyste han föraktligt. Det sade jag henne bara för att straffa henne för hennes lösaktighet. Nej, den här gången var det förstås med mig. Men det kunde ju likaväl ha blivit något med dig då i höstas ett år sedan. Det var hon själv som äntligen ville ha bort det nu, liksom hon ville ha bort det en gång förut, när hon hade sin man att tacka för det och då jag sade nej. Den här gången var hon rädd för sin man. Sådana äro Dororna, begriper du. Snara till famntag, fala för pengar och vad de kunna bringa dem. För oss gynekologer vore det bekvämast, om vi finge sterilisera Dororna på vårt eget ansvar en gång för alla, så snart vi kommit på det klara med att indikationerna tala för den saken. Däri är jag fullkomligt ense med mina herrar kolleger psykofjanterna. Själva ställa sig dessa kvinnor alltid oansvariga för följderna av sina handlingar.

— Det är inte sant, sade Hans åter mekaniskt.

Och Jacob hejdade sig, ty också han visste att han ljög skamligen. Och för en sekund inbillade de sig båda att Dora skymtade i rummet — Dora med sitt bevekande ömma småleende och sina vita smala händer, som ville trycka deras. Och även denne fördomsfrie läkare kröp ihop ett tag inför den inbillade anblicken av den verkliga Dora.

Men den smarte doktor Jacob Levin föste hastigt undan henne med en åtbörd av retlighet. Han tände en ny cigarrett.

— Hör nu på, sade han strävt, och hans ansikte skymdes i ett moln av rök. Dora har kostat mig åtskilligt. Det är inte litet jag har fått punga ut med. Nu kan du få rycka in till undsättning. Hennes kräk till man tvingar henne till att samla in pengar för att hålla hemmet flytande och för att hon skall kunna skaffa sig toaletter. Vidare och inte minst för att täppa till munnen på hans egna många små tuttenuttor i de första tonåren. Och så förstås för att befästa hans nyvunna politiska situation. Du vet ju att han är så duktig i att arbeta för allt det där: den nationella uppräckningen och vårt gemensamma fosterlands stundande nya storhetstid.

Inne från salongen råmade den pederastiske operasångarens smöriga tenor. Det var något patriotiskt och upplyftande.

Hans tyckte att Jacobs ord blott så småningom trängde till hans öron. Han förstod inte.

— Vill du jag skall lämna pengar till Dora? sade han ansträngt.

Plötsligt genomdarrades lille Hans av en stor fröjd. Skulle han verkligen få hjälpa Dora? Det vore alltför underbart! Han rätade omedvetet på sig, så att stolen knakade under honom. Han var då ännu inte en fullständig spillra! Han skulle kunna göra Dora en glädje.

Jacob spillde litet aska på sina kläder.

— Det är nog mig du närmast är skyldig pengar, sade han. Betalningen skall jag ha. Det är inte mer än rätt. Jag behöver den bättre än någon. Mitt liv, min tid skänker jag till andra. Men ser du, jag har en framtid, jag, som jag måste tänka på. Därför vill jag nu ha tillbaka en del av vad jag lagt ut på Dora av dig. Eftersom du har varit med på ett hörn och själv har erkänt det.

Allt blodet sjönk på nytt från Hans von Pahlens kinder. Äntligen förstod han. Bettys broder var i färd med att för egen räkning inkassera likvid för de famntag hans älskarinna av godhet skänkt hans sjuke svåger. Den uppåtgående läkaren och människovännen doktor Jacob Levin krävde honom på förfallen betalning för att han ägt hans patient.

— Jude! sade Hans långsamt.

Och det var första gången han använt det ordet som ett skällsord.

Jacob spratt till som för ett slag. Han hade svängt sin piska, och snärten hade träffat honom själv rätt i ansiktet. Där var det igen detta hat mot hans ras, mot judarna, som under denna larmande germanska tingel-tangelväckelse, i vilken han själv och så många semiter med honom passivt eller aktivt medverkade, allt oftare på nytt började droppa som het olja i luften omkring dem. Jaså: jude! Där voro vi igen.

Och ofrivilligt kröktes hans rygg, och hans huvud föll ned mot bröstet. Det var alltså tacken

till sist för att man lismande krupit fram och slickat de händer som fordom slagit. Tydligen skulle dessa händer snart åter komma att slå! Men Jacob ryckte upp sig.

— Är inte min syster, din egen hustru Betty, lika mycket av judiskt blod? spottade han sin svåger i synen. Och en sak vill jag påminna dig om: av judeägg bli judeungar. Titta du bara på Sven, på Gotthard och på Edla. Lilla judepappa! tillade han lågt.

— Betty är det nog klokast av oss båda att hålla utanför det här, sökte Hans avvärja. Och mina barn kanske också kunde få stanna utanför.

Men i grunden var det ju att falla undan, och inom honom sved det till. Den känsla av främlingskap han de senare åren förnummit i barnens sällskap kom över honom på nytt, och ett plötsligt oresonligt hat mot Jacob Levins syster, allt det hos henne som var för mycket bundet vid mullen och fjättrat vid detta livets materiella intressen, brände till någonstädes inne i honom.

Åter fick han syn på skuggan i spegeln. Det var som om den bleknat, blivit så liten och hopsjunken på denna stund. Snart skulle den försvinna. Fanns kanske bakom spegelglaset en annan värld, där skuggorna samlades? Ack! Döden skrämde inte Hans von Pahlen denna afton. Han sträckte sig mot den som mot en ljuvligt svalkande dryck han skulle kunna dricka sig otörstig av. Han hade fått plöja genom en hög av smuts som steg och steg, så att

den nu olidligt kvävande tryckte mot hans hjärta. Alltjämt satt juden Jacob Levin där och väntade lurande på sitt rov. Hans von Pahlen skulle betala. En gång hade Dora ryckt bössan ifrån honom och skjutit bort skotten. Nu riktades åter och obönhörligen den kalla mynningen mot hans tinning. Nu skulle skottet gå av. Döden skulle ändå snart komma till honom. Bäst att nu påskynda den! Jordan som han älskat gled undan ifrån hans fötter, som om den plötsligt visat sig byggd på en grund av rullande silverslantar.

— Hur mycket? frågade Hans tankspritt.

Jacob steg upp, drog ned sin smoking över de smidiga höfterna och framkastade vårdslöst:

— Bara sextiotusen.

Hans von Pahlen ryckte till inför sabelhugget. Det var tredjedelen av hans lilla förmögenhet, och den gick från hans änka och barnen. Men åtminstone komme den att stanna inom Israel och den heliga familjen i Juda!

— Jag skall utanordna beloppet om några dagar, sade han.

I detsamma kom ett par indansande i rummet. Det var hans son Gotthard och Ida af Idestam. I halvskymningen märkte de inte att någon var där. De stannade med vaggande skuldror och armarna om varandra på golvet.

— Låt bli mig, kiknade Ida af Idestam.

Men Gotthard slöt hennes lackröda mun med en kyss och tryckte hårt intill sig hennes glänsande,

purpurglödande sidenmidja under livets utskurna, svängda skört.

Och plötsligt ljöd dansmusiken in till dem med skärande skärpa. Ida nynnade refrängen med klar röst. Så fick hon syn på de båda herrarna, gjorde en skälmsk grimas och drog Gotthard med sig ut genom dörren.

Hans följde efter dem. Han gick ostadigt som om han igen varit drucken. Ute i tamburen letade han reda på sina kläder, och han stängde sakta dörren efter sig, medan han inifrån rummen hörde någon klappa händerna och ropa att dansen måste sluta, emedan supén skulle serveras.

XXXI.

Men se, nu i slutet av lövsprickningsmånaden april kom det plötsligt åter snö från himlen. Stora gröna knoppar svällde på träden. Nu fingo de vita blommor. Och över rabatterna i parkerna, där gräset vuxit fort och tyst under en sol som varit nästan brännande, dalade flingorna och spunno en tunn vit silkesväv över grönskan. Det såg fantastiskt ut: grönt och bländande vitt. Men från den fuktiga myllan steg en doft upp, en doft av värme från solstrålar som dröjde sig kvar och snart skulle smälta snön till vatten.

Angela stannade på en av gångarna i Humlegården. Hon såg sig lyckligt leende omkring. Inom henne sjöng våren. Hon tryckte händerna mot hjärtat som slog så hårt.

— Thomas Meller, sade hon lågt.

Så blev hon rädd för sin egen röst och skyndade vidare. Denna vår, denna underbara vår! Hennes sinne knoppades som träden och var ljusgrönt som gräset. Det skulle hinna före träden och blommorna, ty dess kalk stod redan halvöppen och väntade rodnande på att få slå ut.

Angela var på väg till Hans von Pahlen. De hade

inte hört av honom sedan tillställningen hos Peter. Kanske var han ledsen, hade Angela tänkt, och Edla var ju ständigt upptagen med sitt arbete på seminariet. Han behövde bestämt någon att tala med.

Angela ringde på klockan till sin kusin Edlas och sin farbror Hans' lilla lägenhet vid Sibyllegatan. En ung flicka kom och öppnade, och Angela gick genom den mörka tamburen och knackade på Hans' dörr. Hon blev orolig, ty det dröjde innan någon svarade. Äntligen hörde hon tassande steg, som om någon i mjuka tofflor smugit sig över golvet. Så öppnades dörren på glänt.

— Det är bara jag, farbror Hans, sade Angela raskt.

Då lät han henne komma in, och hon såg sig förvånad omkring i det ostädade rummet. Sängen var inte uppbyggd. Stolarna stodo i oordning. Hans själv, tunn och liten i nattrock, stödde sig mot skrivbordskanten och betraktade henne med ett förvirrat uttryck i sitt bleka ansikte.

— Jag stiger upp sent, mumlade Hans. Jag är så trött jämt. Du får ursäkta.

Angela hade en knippa gula tulpaner med sig. Det var sol i dem. De brunno i hennes händer. Då hon icke fann någon vas, stack hon ned dem i den halvfyllda handkannan.

— Tack, lilla Angela, sade Hans milt, för att du kommer med blommor till mig. Får jag se? Ja du har våren i ögonen.

Det var en lukt av bränt papper i rummet.

Hans gick hastigt fram och sköt till kakelugns-luckorna.

— Jag har bränt några brev, sade han.

Angela slog sig ned i en stol.

— Skall jag gå? frågade hon, litet skrämmd och undrande.

— Å nej, sade Hans, jag har god tid.

Men det var en oro över honom som Angela icke kunde undgå att märka. Knappt hade han satt sig vid skrivbordet, förrän han åter reste sig för att låsa till en skåpdörr som stod halvöppen. Sedan var det några böcker han måste flytta på. Angela såg på hans magra händer. Det var något livlöst över dem — som om de redan varit döda.

Hon kunde inte taga sina ögon ifrån dessa händer. Det var som om de vittnat om att Hans mycket snart skulle dö. Och den svaga lukten av bränt papper — också det var en lukt av död, av förintelse. Men hon hade ju kommit hit för att söka göra sin sjuke farbror litet gladare.

Så började Angela prata helt muntert, fastän hon kände sig nedslagen vid åsynen av Hans, som dock nu äntligen tycktes ha funnit någon ro i stolen mitt emot henne. Men medan Angela höll på att beskriva sina danslektioner för att få Hans att skratta, avbröt han henne med ett leende, så sällsynt hos honom.

— Vet du vad, min lilla Angela? sade han. Du ser ut som om du hölle en hemlighet i dina armar. Du försöker dölja för mig, att det är något. Men

det går inte du. Tala vackert om alltsammans för mig nu. Ibland tycker jag att du står mitt hjärta närmare än mina egna barn. De ha så bråttom. De ha så mycket att beställa här på jorden. Knappast finna de någon tid för att sitta och prata rätt ut i luften. Berätta nu!

Då log också Angela och blev röd i ansiktet.

— Ja, ja. Jag älskar, sade hon och öppnade långsamt armarna, som om hon lämnat fram sin hemlighet.

Det blev tyst i rummet. Hennes unga klara röst kom Hans att skälva till.

— Du älskar, eftersade han långsamt.

Ett par moln där uppe på himlen skildes åt och blottade en blå fläck. Hans stirrade upp på den. Det där blå liknade ett öga, som medlidsamt blickade ned på honom. Och medan Angela nu med viskande röst förtrodde honom om Thomas Meller, såg Hans märkliga saker där uppe på himlen. Han tyckte att molnen formade sig efter Angelas ord. De togo gestalt av en ung flicka som med öppen famn och på lätta fötter dansade över himlen. Hon växte och blev så stor, att hon uppfyllde hela himlavalvet. I hennes utslagna lockar blåste alla vårens vindar, och under hennes dansande fötter spirade blommor upp, svagt gyllene av en glans från solen. Nu försvann hon, nej hon smälte samman med en man som kommit henne till mötes. De kysstes, som man kysses om våren, då en underlig oro driver man och kvinna mot varandra.

Hans fäste sina ögon på Angela. Hon var förtjusande i sin blyghet, i sin rädsla att berätta för mycket och ändå inte nog. Och hon var ännu oskyldig — ännu ungmö, jungfrudom, mödom, sträckande sig mot den mystiska kärleksstunden med halvöppna fuktiga, heta läppar.

Hans tänkte på Petra. Han fann ingenting underligt i att Angela älskade samme man som Petra en gång varit förlovad med. Petra och Angela — de två voro så lika varandra!

Men den där Thomas var i sanning en avundsvärd man!

Nu tog Angela sin farbrors magra händer i sina.
— Är jag inte bra lycklig? utropade hon.

Men då hon mötte den andres blick, blev lyckan för stor för henne. Den rymdes icke inom henne. Hon måste dela med sig. Och långsamt flyttade hon sig in mot Hans och lade sin mjuka varma kind mot hans kind.

Hans satt alldeles stilla. Äntligen hade ungdomen kommit till honom. Han skulle aldrig kunna draga denna lena hud över sig, aldrig kunna se med dessa klara ögon eller känna detta heta blod forsa fram genom sina ådror, men han omvärvdes av en sval skugga, som om han efter en lång vandring fått gå till vila under ett ungt träd som sjöd av safter. Och Angelas andedräkt som for över hans kind var den smekande vinden som ilade genom trädets späda grönska. Han ville dö nu — medan frid rådde på jorden.

Och Angela, som förnam sin dödssjuka farbrors rörelse utan att se på honom, tryckte sig fastare intill honom. Aldrig ens tillsammans med Thomas hade hon förnummit kärleken så starkt. I detta genomskinligt klara ögonblick hörde hon en darande ton genom rymden. Den sjöng i fåglarnas strupar, ty de byggde nu sina bon, den sjöng under trädens bark och i jorden kring deras rötter, och den ljöd djupt inne i människornas hjärtan.

Kärleken. Även Hans von Pahlen, som hade grått hår och var nära döden, hade känt den en ropande vår som nu. Den band samman släktled efter släktled. Och då farbroderns hand nu långsamt gled över hennes huvud, var det som om blodet från den far hon knappast mindes hade bränt henne.

Angela kände något varmt droppa mot kinden.

— Är det tårar? frågade hon bestört.

— Ja, det är tårar, Angela, sade Hans. Jag vet inte varför jag gråter. För en sådan stackare som jag komma tårarna så lätt.

— Är det sjukdomen? frågade Angela.

— Ja, det är väl sjukdomen. Du skall gå nu, lilla Angela. Jag har en del att ordna med ännu — jag känner mig nästan som om jag skulle ut på en resa.

Angela lyfte huvudet och såg oroligt på honom.

— Du skall inte glömma bort mig, lilla Angela, mumlade Hans. Människor glömma så fort.

— Nej, sade Angela. Jag skall inte glömma.

Då drog han henne på nytt in till sig och kysste hennes mun.

Och när hans läppar nu långsamt vidrörde hennes, tyckte han att de bringade honom en sista hälsning från Betty och Dora, från alla kvinnor han varit nära, ja även från den där bleka skökan han följt efter på gatan en kväll för ett par veckor sedan — från livet, det underbara, det smutsiga, det outtröttliga rika livet som skulle fortsätta att blomma många tusen år efter denna stund, då han tyst sade det farväl.

Han höll henne kvar i sin famn. Ja, han skulle dö. Han hade ordnat sina saker. Checken till Jacob Levin låg där i lådan undertecknad med hans namn bredvid revolvern, som redan var laddad. Bara några minuter efter det Angela gått skulle han icke finnas mer. Molnen där uppe på himlen skulle flyga förbi hans fönster. De skulle kasta skugga och plötsliga solglimtar över hans döda kropp, liksom de kvarlämnade kasta blommor. Klockan på hans nattduksbord skulle oförtrutet ticka som nu, mätande ut sekunder och minuter av tidens ilande flykt.

Han släppte Angela. Bandet mellan honom och livet var avslitet.

När Angela steg upp för att knäppa sin kappa och ta sina handskar, hörde de någon sjunga i rummet bredvid.

Det var väl den unga flickan, vilken öppnat för Angela, som sjöng under det hon skötte sitt arbete:

När som sommarn kommer, är det ljuvligt ändå
i gröna skogen gå,
i gröna skogen gå,
men jag menar att då bör man helst vara två,
ty en skall kyssar ge och en skall kyssar få.

De sista orden, långt utdragna, slutade i en gäll fågeldrill.

Angela måste le. Hans följde henne till dörren. När Angela gick ut genom tamburen, hörde hon, hur sången därinifrån började på nytt.

— Ja sommaren, viskade Angela för sig själv och kände ännu värmen från Hans von Pahlens famn omkring sig.

När Angela kom hem, möttes hon av budet att Hans skjutit sig.

XXXII.

Bell von Wenden satt vid flygeln och slog om och om igen an några takter. På golvet framför henne dansade Agda Wising så gott som naken med lyftade armar.

Stellan von Pahlen hade bett Bell taga hand om Agda en tid. Det skulle vara ypperligt för hans modell att få litet plastik. Bell hade fäst sig vid Agdas utseende på Stellans bal. Nu njöt hon under halvslutna ögonlock den unga kvinnans skönhet.

Agda hade ett par mycket korta trikåbyxor på sig, i övrigt ingenting. Under de blanka runda fasta brösterna darrade den där blå skuggan. Bells ögon sögo in i sig denna skugga. Som alltid hetsade den henne så, att hennes händer kommo i skälvning. Varför blev hon alltid galen av en blå skugga under ett vitt kvinnobröst? Denna lätta blå linje var för henne som ett mystiskt tecken på kvinnokönets naturliga höghet. Med hänförelse hade hon läst uttrycket i titeln på en skrift av Thomas Thorild hon en gång hittat på vinden hemma bland böcker som tillhört den där gamle konstige kompositören och läroverksadjunkten Giuseppe Garibaldi Astolf Mozart Wenden, som hon aldrig hade sett, men vars

dotter med en italiensk harpspelerska hon troligtvis var och vars adliga namn hon väl därför hade fått upptaga.

Under mannens bröst fanns ingen sådan skuggning. Det kunde vara brett och väldigt, men fortsatte genast ned mot kroppen. Kvinnans kupiga vita bröst var det som kastade denna underbara skugga. Den gjorde hennes kropp gåtfull och frestande blomlik.

Agda dansade. Hennes hud lyste månvit mot det blåsvarta håret. Den spände sig likt ett siden kring hennes lemmar och fick i halvdagern som föll in genom fönstret något marmorglänsande svalt och blankt. De slanka benen rörde sig i takt med musiken. När hon höjde det ena benet efter Bells anvisningar så att knäet stötte mot bröstet, stramade byxorna kring hennes höfter och länden svällde ut i en mjuk, vällustig båge.

För att förströ sina tankar sade Bell, alltjämt rörande sina händer över tangenterna:

— Har fröken hört om godsägar Hans von Pahlen?

Agda, på tå med vaggande kropp, svarade:

— Ja, han sköt sig.

Bell lät fingrarna löpa över tangenterna:

— Begravningen skall visst bli om några dagar.

— Ja, Stellan sade något om det.

— Jag skulle inte våga skjuta mig, sade Bell med blicken fastsugen i Agda.

Agda svarade inte på det. Hon började bli trött. Från hennes armar kom en lätt lukt av svett. Bell drog efter andan.

— Ni får vila ett tag, sade hon och slutade att spela.

Då satte Agda sig på golvet med korslagda ben och armarna framför sig. Hon såg ut som en österländsk slavinna med det nedböjda huvudet och den tunga massan av blåsvart hår över pannan.

Bell stödde händerna mot flygeln och såg på Agda. En orientalisk slavinna! En slavinna, det var vad hon alltid drömt om att äga. En ung trälinna med en underbar kropp som böjde ett glänsande marmorknä vid hennes sida och hörsamt lyssnade till hennes befallningar. En orientalisk trälinna som hon köpt på ett solbadande torg i någon fjärran ökenstad och som tillhörde henne helt och hållet. När hon var trött och sorgsen in i själen, lyfte slavinnan de mörka mjuka händerna för att smeka henne till ro. Hon talade med en mild klang i rösten och sjöng något på ett främmande gurglande språk. En undergiven slavinna som Bell kunde piska, om hon vore olydig, och låta kyssa sin fot, när hon var henne till lags. En tillbedjande slavinna, som om natten låg framför hennes säng på en matta och ibland delade hennes bädd.

Det var Bells osälla öde att hon aldrig lyckligt fått älska någon som älskat henne tillbaka. Men hon hade heller aldrig älskat någon man. En enda gång hade hon helt skänkt sig åt en, men som han hade

varit samtidigt oerfaren och stormande, hade den virila akten förefallit henne uteslutande vederstygglig och oskön, utom att den icke berett henne det allra minsta nöje. För alltid hade hon då fått nog av männens självbelåtna klumpighet. O, att i stället få äga en ung, ännu omedveten flicka som hon skulle kunna gjuta sin själ i och forma efter sig själv! Kanske borde hon blivit mor, tänkte hon ibland. O, om man kunde bli mor, men icke med en man, utan med en annan kvinna, och få en egen dotter, som vore helt och fullkomligt kvinna! Då skulle denna vansinniga längtan efter hennes eget kön äntligen stillas.

Agda Wising lyfte upp huvudet som om hon varit förvånad över tystnaden. Då måste Bell tala.

— Är det inte svårt att vara modell? frågade hon. Jag tycker att... Att stå naken — inför en man...

En misstänksam blick kom i Agdas svarta ögon. Det var som om hon vädrat förakt i Bell von Wendens ord.

— Det är ju bara för Stellan von Pahlen och Kiss Nilsson ibland, svarade hon så och ryckte på axlarna. Det är inte som om det vore några riktiga män. Fröken von Wenden förstår...

— Om jag förstår! Men ser ni, det är mycket bättre så.

Bell lutade huvudet tillbaka och skrattade gällt:

— Då är allt som det skall vara! Nu får ni börja igen, tillade hon kort.

I rummets skymning lyste Agdas kropp åter sällsamt månlikt vit. Bell ville inte tända ljus. Det var något överkligt tjusande, som strålar från en annan värld, med denna vita varelse som vaggade av och an i rummet. Bell mindes den lilla ljuva Maj, som städat i skolan. Var fanns hon nu? Och den vackra Cecilia, som hon rest med i Italien och som nu var död. Och Angela som var så grymt oåtkomlig.

Då hon nu talade till Agda, kom det i kort-huggna befallningar, men under orden flämtade hennes röst darrande av hjärtats häftiga slag:

— Sträck er! Böj er! Lyft armarna över huvudet. Nej! Inte så!

Bell reste sig upp och gick fram till Agda.

Hon fattade tag i hennes handleder och förde hennes armar i en båge uppåt. Deras ansikten kommo nära varandra.

— Försöker alltså Stellan aldrig kyssa fröken? frågade Bell leende.

Agda kunde inte heller låta bli att le:

— O, hur kan fröken von Wenden tro?

— Å, han är ju en ofullgången flicka själv och som sådan ganska nätt. Och just därför skulle han väl kunna beundra skönheten hos en annan flicka. En verklig flicka som är så mycket vackrare!

Men Agdas ögon mörknade. Drev Bell med henne? Bell uppfattade genast förändringen.

— Ni blir tyst så fort, viskade Bell. Ni är inte som de andra. De andra unga flickorna här hos mig

vilja alltid helst prata och skratta. Ibland får jag hyssja på dem.

Och medan hon ännu talade, lät hon sina händer glida över Agdas nakna armar. Så förde hon dessa dröjande hän mot sig och lade dem om sin hals. Agda ville draga dem tillbaka, men då lutade sig Bell hastigt fram och kysste henne mitt mellan bröstet. Motvillig strävade Agda efter att komma lös, men nu hade Bell sjunkit ned på golvet och slog armarna om hennes knän och hennes midja, tryckande henne tätt in mot sig.

— Stå stilla, flämtade hon, och Agda såg hennes ögon glimma i det uppåtvända extatiska ansiktet.

Det var som om en orm med smalt huvud och spetsig vass tunga ringlat sig uppför Agdas kropp. Den sög sig fast vid henne. Så nådde den, allt under det den knäfallande, stödd på den andras höfter, långsamt reste sig, slutligen hennes mun och gled in i den med ett halvkvävt, dovt rop.

Då samlade Agda sin styrka, den ännu oskyldiga lantflickans robusta styrka, och slungade brutalt fröken von Wenden ifrån sig.

Bell tumlade baklänges och blev sittande på golvet. Hon famlade med händerna i luften, som om hon ännu yr av begär ville finna den mjuka flickan att trycka sig emot. Men Agda hade gått fram till fönstret. Bell von Wenden såg inte att hon grät.

Bell kastade sig framstupa med händerna mot golvet. I sin upphetsning inbillade hon sig att Agda låg under henne. Med utbredda armar slickade hon

fånigt parkettgolvet. Hela hennes kropp ryckte krampaktigt. Hon tyckte sig vila mot en vek höft och känna skötets brännande syra mot sin tunga.

Det ringde på tamburdörren.

Agda ropade till:

— Fröken von Wenden, det ringde.

Hennes röst kallade Bell tillbaka till verkligheten.

Hon satte sig upp och slätade ut sin skrynklade klänning.

— Gå och öppna, sade hon.

— Jag kan inte, mumlade Agda. Jag är inte klädd.

— Låt dem ringa då.

Men klockans gälla pinglande var outhärdligt. Bell släpade sig till dörren och öppnade. Strax därpå kom hon in igen med Stellan efter sig.

— Aha, fnissade Stellan. Ha ni nojsat med varandra i skymningen, små flickor? Vad ha ni egentligen haft för er? frågade han, såsom hans mor en gång för ej så länge sedan hade frågat honom själv och den halvklädda Alexandra.

Stellan tände det elektriska ljuset. Han blev stående emellan de två kvinnorna och granskade dem med lysten nyfikenhet. Han hade en svart kostym på sig och vit halsduk och liknade en spenslig konfirmationspojke i sin nya sorgestass.

— Ni se verkligen konstiga ut, sade han och fnissade igen.

Han gick fram till Agda. Alldeles oberörd, men noggrant undersökande, granskade han hennes nakenhet. Så blinkade han samförstånd åt Bell.

— Du har tydligen uppskattat den tjänst jag gjort dig, sade han lömskt. Skada bara att jag kom för sent. Gud den som hade fått titta på!

Och hans mungipor dreglade.

Men djupt inne i Agdas ögon ruvade en hätsk blick. Hon vände sig tvärt om och gick in i det lilla rummet för att klä på sig. När hon kom ut därifrån, hörde hon Stellans och Bells röster inne från Bell von Wendens privata rum. Då fortsatte hon på tå ut i tamburen och stängde dörren väl efter sig.

Inne i rummet satt Bell på ottomanen och sög på en cigarrett. Hon höll knäna tätt tryckta intill varandra, och hennes ögon stirrade dystert framför sig.

— Stackars lilla du, sade Stellan vänligt, och hans mun var våt av saliv. Nu får du hålla till godo med mig.

Och han kröp ned med sin mjuka flickaktiga kropp till Bells fötter, medan hon långsamt sjönk tillbaka mot kuddarna.

XXXIII.

Hans von Pahlen hade, i full överensstämmelse med hans nedskrivna sista vilja, blivit förd till Karolinska institutet för att dissekeras och tjäna vetenskapen. Nu vilade de sönderskurna resterna av honom inne i det lilla bårhuset, till dess eldbegängelseakten skulle äga rum i krematoriet där ute på Norra kyrkogården.

Det var som om hela släkten von Pahlen gripits av en förfärlig brådska, sedan budet kommit att Hans skjutit sig. Allesammans voro de djupt nedstämda över det hemska sätt, varpå lille Hans gått bort. Men nu måste man ju skyndsamt undanstöka jordfästningen. Sorgflor och klänningar och hattar måste anskaffas av damerna.

Betty kom ögonblickligen uppresande och tog in hos Peter och Lilian. Bess och Sven hade icke nog plats åt henne. Hon kunde icke hålla sig stilla för ett ögonblick. Hon tycktes gå i ett slags yrsel, medan Lilian och Alexandra förde henne omkring till sömerskor och i butiker. Ibland brast hon i gråt, häftigt som ett barn. Hennes stora kropp vred sig i snyftningar. Högljudda klagorop bröto fram över hennes läppar, omväxlande med en stilla, ihållande kvidan.

Betty hade ändå hoppats denna vår att Hans skulle bli bättre till sist. Hon hade skött egendomen, styrt med allt både ute och inne. När hon givit sina order till folket, hade hon alltid hastigt tillagt:

— Få se nu om godsägarn gillar det här, när han kommer hem.

Och nu skulle Hans aldrig mer komma hem. Hon skulle föra hans stoft i en urna till den gamla kyrkogården där nere. Sommaren skulle strö sina blommor över hans grav. Ekereds park skulle slå ut i full grönska. Men Hans' ögon skulle aldrig mer få glädja sig åt blommornas och de älskade trädens skönhet.

Petra, som varit uppe och hälsat på Betty, stannade ett tag på tröskeln till salongen, när hon skulle gå ut i tamburen.

— Ja, adjö då, Betty. Jag kommer igen i morgon, sade hon dröjande.

Betty, som höll på att sy fast krusflor på en blus, lyfte huvudet. Hennes ögon voro fyllda av en nästan vanvettig sorg. Hon försökte le mot Petra, men leendet brast sönder. Hon grät igen. Petra sprang fram och tog henne i famnen.

— Stackars Betty, sade hon ångestfullt.

Och plötsligt mindes Petra, hur hon just här i salongen hade sett Hans bara för några kvällar sedan. Han hade stått där i sin alltför vida smoking, medan de unga flickorna i tunna balklänningar snuddat förbi honom. Hon hade tänkt tala med honom då. De skulle ha suttit i ett lugnt rum långt borta från dansmusiken och pratat som förr i värl-

den. Varför hade hon inte lytt sin impuls att taga honom under armen? Han var väl redan då besluten att döda sig. Hon borde ha försökt avvärja.

Hon tyckte att hon alltid kom försent. Det hade ständigt varit så. Hon var väl för långsam, för eftertänksam. Och hon kramade Betty hårt i sin famn.

— Adjö, viskade hon.

Hon kunde ändå inte trösta. Bettys sorg var för stor. Petra lämnade rummet.

Där ute slog vårluften emot henne från Nybroviken och träden i Berzelii park. Hon hade ett ärende och gick Engelbrektsgatan uppåt till Karlavägen. Planteringen på esplanaden skiftade i grönt. Bara popplarna stodo svarta som stränga pelare mot en ljusblå himmel.

När Petra hunnit så långt, märkte hon att någon sökte hålla jämna steg med henne. Hon såg åt sidan och upptäckte Tage Ehrencreutz, som leende betraktade henne.

— God dag, Petra, sade han. Du är ute och promenerar, ser jag.

— Jag har varit hos Betty, svarade Petra.

— Det var bra tråkigt med Hans, sade Tage beklagande. Vem kunde ha trott att det skulle sluta så?

Petra ville inte tala med Tage om Hans. Bettys sorgsna blick borrhade ännu i henne.

De fortsatte att gå framåt. Floras kulle lyste emot dem på långt håll.

— Följ med upp på kullen, bad Tage. Där är så vackert.

De kommo upp till Scheelestatyn. Häruppiifrån sågo de ut över Humlegården, som låg belyst av den starka solen. Där borta skymtade bibliotekets bruna massa. Från sandgångarna stego de lekande barnens röster upp. De läto gälla som fågelskrin. Och i detsamma ljudet från trummor och blåsinstrument. Nere på Sturegatan red hästgardet förbi på väg till slottet. Pickelhuvorna blänkte, hästarna kråmade sig. Hela den ljusblå rymden klingade av musikstötar och hästtramp. Då blåste Petras långa sorgslöja ut, fattad av en lekfull vindil. Den svepte över Tages ansikte, och han gjorde sig skrattande fri från den.

Det var som om vårvinden också gripit tag i Petras sorgsna tankar. Hon kände sig plötsligt sjuda av livslust — av en obeskrivlig glädje. Hon levde. Hon fanns till. Jorden, så underbart skön, utbredde sig för hennes bländade ögon. Och den feberaktiga brådska hon känt dessa dagar efter sin bror Hans' död fick nu en ny betydelse. Man måste skynda sig att leva, plocka famnen full av röda rosor, växla kyssar och sjunka in i famntag, innan dödens isande hand nådde fram. Snart, snart skulle den vara här.

Tage sade tätt invid henne:

— Inom kort är det klappat och klart med Herthas och min skilsmässa, Petra. Sedan tycker jag du gärna kunde gifta dig med mig.

Petra såg förvånad på honom som stod där så leende. Men kanske hade hon tänkt på det själv.

— Hör på de där kvittrande ungarna, Petra. En

gång skulle våra barn komma att skrika som de här i Humlegården, sade Tage frestande. Jag förtjänar ju inte så mycket ännu på museet. Gusten knusslar också förfärligt och gör en massa korkade invändningar mot mina förslag till tavelinköp för hans eländiga vindsgalleri där nere på Hönsekind. Han säger att han inte är skyldig att ge någon provision alls egentligen annat än i form av dricksvaror. Men jag får väl ärva åtskilligt med tiden, om det går lika bra som hittills för min far med jobbet i brandstodsbolaget och alla hans andra affärer, så att han inte återvänder till de där torvmossarna. Och så har jag ju för mig att du inte har så litet själv, Petra. För resten väntar jag på att ganska snart få ett större belopp från annat håll. Och det är vad jag räknar mest med för den närmaste framtiden. Så vi skola nog reda oss.

— Friar du till mig? frågade Petra, nu själv leende. Är det verkligen ditt fulla allvar?

— Har du då aldrig tänkt på giftermål, Petra? frågade Tage i sin tur. Tar du verkligen så lätt på sådant där? Det skulle jag aldrig ha trott!

Och när han nu betraktade henne, blev hon röd i ansiktet vid minnet av hans famntag. Men detta minne väckte icke längre hos henne någon motvilja som det där ögonblicket på bror Peters bal, då hon sett Kiss Nilsson och Tage viska tillsammans.

— Du säger ingenting? undrade Tage.

Då började Petra hastigt gå nedför kullen igen, men Tage var strax åter vid hennes sida. Nu tog

han hennes arm och ledde hennes steg, utan att hon visste det, i riktning mot gatan, där han hade sin bostad. De sade ingenting mer. De gingo fort med lätta steg. Det var ingen svårighet för dem att komma i takt med varandra. Tages axel rörde vid Petras, då han gick. Hennes slöja blåste ibland fram för deras ansikten, förenande deras huvuden liksom med en svart rännsnara, så att de måste skynda sig att åter göra sig fria, Tage skrattande och Petra rodnande.

Plötsligt hejdade Tage Petra. De hade kommit ända till Narvavägen och voro vid hans port.

— Här bor jag, sade Tage. Du kan väl följa med mig upp?

— Du har lurat mig hit, värjde sig Petra.

Men de följdes åt uppför trapporna. Tage öppnade dörren, och de stego in i ett rum som tycktes drunkna i sol. Petra sprang fram till fönstret. Här hade man vid utsikt över den blå himlen. Vita skyar hade börjat fradga sig där uppe som vågskummet på ett hav.

Petra drog efter andan. Tage hade lyft av henne sorghatten och befriade henne nu från kappan. Han lade den från sig och slog sina armar omkring henne bakifrån. Så svängde han henne runt och träffade hennes mun med en liten snabb kyss. Han sjönk ned i en bred länstol och drog Petra med sig. Hon kände sig besvärad av att sitta så där i hans knä. Hennes kjol hade åkt upp. Petra slätade till den, men Tage tog fast hennes hand.

— Sitt nu stilla hos mig, förmanade han.

Då upphörde Petras motstånd, och hon slöt sig intill honom. På en lång stund rörde de sig icke. Petra undrade inom sig, om hon verkligen skulle gifta sig. Hon var så ensam. Thomas hade funnit Angela. Petra visste ju att det var omöjligt för henne att vinna honom tillbaka. Borde hon inte då taga den lott som bjöds henne? Och barnet! Drömmen från hennes första häftiga sammanträffande med Tage på Eka grep henne på nytt — drömmen om barnet. Det skulle ha Tages ljusa hår, och det skulle ha fina späda lemmar. Det skulle älska henne, Petra, som ännu ingen hade älskat henne. Om hon gifte sig med Tage, skulle detta barn blomma upp i hennes liv, fylla det med ljus och doft och underbara stilla tankar.

Tage slöt henne hårt om höfterna, böjde sig framåt och kysste henne på halsen. Hon rörde drömmande vid hans ljusa hår.

Då lät Tage sin hand glida uppför hennes ben under kjolen.

— Du lilla kära, mumlade han otydligt.

Det ringde i telefonen. Den stod inom räckhåll för Tage på skrivbordet, och utan att släppa Petra sträckte han ut den andra handen och lyfte av mikrofonen.

— Hallå, sade han.

Petra hörde en kvinnas röst. Men hon kunde inte urskilja orden.

Tage fortsatte att smeka henne. Hans lediga hand

trevade vant och okynnigt ovanför hennes strumpa på hennes nakna hud.

— Ja, ja, svarade han dröjande.

Så gjorde han en häftig rörelse, och Petra steg upp för att inte besvära honom.

Hon stod och såg ned på honom. Hans ansikte hade blivit mulet. Han bet sig i läpparna. Så vände han ryggen åt Petra och sade in i mikrofonen:

— Men Hertha, vad menar du? På den punkten trodde jag du skulle vara hygglig.

Det var alltså hans hustru. Petra gick fram till fönstret. Hon ville icke lyssna, men det var omöjligt att låta bli. Hon kunde icke av Tages ord riktigt förstå, vad samtalet rörde sig om. Men det föreföll som om han förut bett henne om något, som hon nu oförmodat vägrade att gå in på.

Men när samtalet varat en stund, märkte Petra hur Tages röst, nyss hård och sträv, med ens veknade, ja blev öm. Slutligen lade han ned mikrofonen med ett sista:

— Adjö, ja då kommer jag, käraste.

Petra vände sig hastigt om. Tage halvlåg ännu i länstolen. Kring hans mjuka läppar spelade åter hans ständiga leende, men samtidigt smög sig hans blick med ett bekymrat uttryck bort till Petra.

— Gudskelov att du inte genast svarade ja på min litet förhastade fråga, om du och jag skulle gifta oss, sade han och stödde handen mot stolsryggen. Nu har det trasslat till sig igen. Nu vill Hertha ha mig tillbaka igen, ser du.

Petra pressade sina knutna händer mot skrivbordet.

— Och du? viskade hon.

Tage såg inte att hennes ögon började låga.

— Äsch, sade han och skrattade generat. Jag hade begärt en summa, en ganska vacker summa, i ett för allt av henne. Hon som är så rik borde väl ge mig ett slags skadestånd, tyckte jag, och ett någorlunda anständigt sådant. Det höll min advokat, den där Kernstedt du vet, som är så förstående och sympatisk, också med mig om. Han framkastade förslaget liksom i förbigående till henne i ett postskriptum för länge sedan på sitt vanliga hovsamma och intelligenta vis. Givetvis, skrev han till henne, givetvis var han övertygad att hon skulle göra upp det ekonomiska vederlaget med mig som en gentleman med en annan, vidsynt och utan kitslighet och småaktighet. När hon så inte alls svarade på den där punkten, menade vi det berodde på att hon ansåg den saken så självklar att den inte ens behövde diskuteras. Men det är alltid så mycket bråk och omständigheter med Hertha. Nu i telefonen sade hon, att något vederlag ville hon absolut inte vara med om. "Skall jag ge dig av mina pengar för att du sedan skall kunna gå och gifta om dig?" skrek hon.

Tage hejdade sig. Hans mun gapade efter de sista orden, som ville han sluka dem igen. Han hade förrått sig.

— Du tänkte alltså gifta dig med mig på Herthas pengar? sade Petra långsamt.

Tage undvek hennes blick.

— Du har ett fasligt otäckt sätt att framställa saker och ting på, sade han. Det tycker jag är ledsamt. Du som annars är så fin!

Petra log ett svidande leende.

— Och nu tycker hon det är billigare att ta dig tillbaka? sade hon och drog djupt efter andan.

— Du misskänner Hertha, hon längtar väl efter mig också, sade Tage och vickade med foten. Och du förstår, de där pengarna voro ju alldeles nödvändiga, så mycket som vi skulle ha behövt. För mina konststudier och allt.

Med ens begrep Petra hela hans ynklighet. Han kunde inte älska. Inte henne. Inte den kloka hönan Hertha. Han vacklade ständigt fram och grep efter den hand som var närmast. Redan hade han glömt att han sagt sig älska Petra, liksom han tycktes ha förlorat minnet av Herthas förnumstiga tyranni. Nu lät han sig hämtas tillbaka av den älskliga förmynderskan och kallade henne "käraste", så Petra själv hörde på. Som en självskriven sak gick han till den som i alla fall kunde bjuda mest av kontanter, hur litet det än blev i taget. En man som ville bli underhållen!

Petra sprang fram till honom. Hennes kinder voro heta. Hennes händer öppnades som för att slå. Men så stannade hon. Han hade hukat sig ned som en strykrädd gosse. Och åt den där hade hon skänkt sig!

Hon slog sig själv mitt i bröstet med knuten näve, så att hon kippade efter andan och vacklade

tillbaka mot väggen. Där blev hon stående, och blodet sjönk långsamt från hennes kinder. Det var inte längre Tage hon avskydde. Hon hatade sin kropp som mottagit hans smekningar, sitt sköte som öppnat sig och släppt in honom, sin mun som smält under hans kyssar. Och minnet av Thomas Meller dök åter upp för henne. Då, första gången de träffats och hon stått ute vid hamnpiren, hade han gripit henne om armen för att inte den starka stormen skulle vräka henne i havet. "Fröken skall akta sig. Ni står för nära", hade han sagt. Var det inte som om han anat hennes öde och varnat henne? Nu hade hon stigit miste. Foten hade halkat. Hon tyckte sig kämpa bland kokande vågor för att hålla sig uppe.

Tage hade rest sig. Han kom fram och lade en smekande hand på hennes skuldra.

Petra for samman.

— Rör mig inte, viskade hon.

Med famlande händer grep hon sin kappa och fick den över sig. När hon tog på sig hatten, glömde hon det långa sorgfloreten. Det fastnade i kappkragen, och när hon slet till, fick hon det i handen. Hon stod ett ögonblick och höll i slöjan. Den var så mjuk, så lätt. Hans, lille bror Hans där borta på bårhuset! Då lade Petra varsamt in slöjan mot sitt bröst. Och när hon gick ut genom dörren utan att se på Tage, tyckte hon att den svarta slöjan, som hon bar för Hans' skull, nu upplöstes och flöt in mot hennes hjärta, som om hennes brors dunkla ande sökt sig intill henne.

XXXIV.

När döden smugit sig in i en familj som en tjuv, händer det ofta att någon i den hemsökta familjen gripes av en oresonlig omsorg om sina ägodelar. Så var det nu med fru Lilian von Pahlen. Kvällarna efter Hans von Pahlens död var hon oupphörligt framme och kände på tamburdörren. Knappt hade hon lagt sig till vila, förrän hon hasade sig ut i tofflor i tamburen. Hon riste låset. Vred upp nyckeln och låste till igen i dubbla slag. Hon höll Peter vaken genom att plötsligt låta sängkammaren stråla i ljus. Hon kröp omkring på golvet för att se efter att ingen gömt sig under sängen eller i vråarna. Hennes ansikte blev vasst, girigt och gammalt, då hon drog ut byrålådorna och om och om igen räknade igenom sina dyrbarheter.

Ingenting var säkert. Man kunde förlora något. Döden, den tjuven, hade fått intresse för slakten von Pahlen. Och eftersom Lilians kärlek främst gällt hennes hem, hennes blankpolerade möbler, sidendukarna på borden, det blänkande silvret i skåpet, de kostbara smyckena, trodde hon att döden skulle blåsa in sin kalla andedräkt just över dem och förinta dem. Det var så viktigt att hålla allt i ordning.

Hon plågade Peter med att han måste skriva sitt testamente.

— Vem vet? Du kan hastigt falla ifrån, sade hon hetsigt, och då står jag där.

Då rynkades Peters guttaperkaansikte i en sorgmodig grimas.

— Jag skall göra det, lovade han henne.

Då blev hon strax litet lugnare. Inte ett ögonblick tänkte hon på att hon själv kunde dö. Peter kunde göra det. Stellan och Paula också, det går så fort med en lunginflammation om vårarna, men hon själv skulle trona där bland sina ägodelar och möblerna skulle bli blankare med åren under hennes trogna vård, och hennes smycken finge inte mörkna.

Under all denna oro låg väl icke bara skräcken för den listiga döden. Lilian kände att hon förlorat Alexandra. Alexandras kyssar hade blivit kalla, och hennes blick, då den vilade på Lilian, känslolös. Så var det kanske Alexandras bortsprungna kärlek hon sökte under byråar och sängar, som man brukar jaga efter en löpsk katta.

När de sutto vid middagsbordet ett par dagar innan Hans' begravning, fick Lilian den tillfredsställelsen att kunna triumfera med att hennes ängslan för sina saker icke varit obefogad. Det kom ett telefonbud från en gammal gubbstut som bodde nära deras landställe nere vid Nynäs och till vilken de om vintrarna betalade en slant för att han skulle se till Nybo som de kallade villan. Där hade varit inbrotts-tjuvar på natten. När gubben Bom kommit upp till

Nybo på morgonen, var ett fönster uppbrutet. Någon hade varit där. Om värdesaker blivit stulna, visste inte gubben. Det såg ut som om tjuvarna blivit skrämda mittunder sitt förehavande.

— Vad sade jag? utbrast Lilian.

— Har mamma sagt något? frågade Stellan näbbigt.

— Någon måste resa dit, fortsatte Lilian utan att höra på honom.

Nu blev det mycket tal om vem som skulle fara. Man kunde resa dit med morgontåget nästa dag och vara tillbaka på kvällen. Lilians röst hördes över de andras. Hon var så ivrig. Så ängslig för att något som hon var särskilt förtjust i kunde ha försvunnit. Hon tänkte icke på Betty som satt där ibland dem och knappt kunde få ned maten.

Peter hade inte tid att fara. Lilian hade för många plikter här i hemmet i staden, hon stod inte till svars med att resa ifrån dem. Stellan hade inte lust. Så blev det naturligtvis Paula som åtog sig det. Hur det var, det blev alltid Paula. Hon fick aldrig tillfälle att säga nej. Hennes anspråkslöshet och villighet drogo de alla fördel av, till och med Peter.

— Jag kan nog få Angela med mig, så har jag sällskap, sade Paula.

Ingen hade tänkt på att Paula behövde ha någon i sällskap. Men nu tyckte de, plötsligt helt avundsjuka, att hon ju skulle få en riktig liten lusttur.

När Paula hade ringt till Angela och kom in i

rummet igen, där de nu drucko middagskaffet, frågade Lilian likgiltigt:

— Nå, får du med dig Angela?

— Ja, sade Paula och satte sig på sitt oviga sätt i en stol.

Men Paula talade inte om att Angela föreslagit henne att Thomas Meller och hans lille son skulle få följa med dem. Angela hade just gjort upp att träffa dem dagen därpå.

Så kom det sig att ett litet muntert sällskap morgonen därpå slagit sig ned i en av Nynästågets andraklasskupéer, som de fyllde med matsäckspåsar och sportrockar.

— En sådan härlig dag, sade Thomas Meller. Han log glatt mot Angela och Paula, som sutto mittemot honom. Cecil stack upp sitt huvud närmast fönstret, stödd mot hans arm.

De foro snabbt genom det vårliga landskapet. Man höll på att plöja. En bild av en brunglänsande åker, kransad av skog, där en man tålmodigt gick bakom sin plog och manade på ett par hästar, vilkas blänkande hud hade samma färg som de uppvända jordkokorna, etsade sig fast i Angelas minne från denna morgon. Kring bonden, hans häst och hans plog regnade ett guldbrunnt solsken, som om stoftet från den nyväckta myllan farit omkring i luften. Angela lyssnade förströdd till Paula, och tanken på Hans von Pahlen borrade ett tag igenom henne. Snart skulle han vila i denna jord, som var varm av vårens

solsken och levande av groende frön och sprittande rötter.

Paula berättade att hennes mor tidigt på morgonen kommit in till henne i nattrock. Håret hängde omkring henne. Hon såg blek och förstörd ut. Hon hade inte fått en blund i ögonen, emedan hon legat och grubblat över vad tjuvarna kunde fört med sig. Särskilt var det en sak hon lagt Paula på hjärtat att söka efter. Det var en antik vas av äkta silver, som Lilian haft ända sedan sin barndom. Hon kunde inte förstå att hon varit så oförståndig att lämna kvar den, då de flyttade in på hösten. Det var en sällsynt pjäs, ett riktigt konstverk av en känd silvermed, och på ömse sidor om den sträckte en liten herde och en herdinna, också de av silver, armarna emot varandra för att omfamna varandra. Ju mera hon tänkt sig in i att denna vas var försvunnen, desto kostbarare och oersättligare hade den blivit.

— Jag hoppas den finns kvar, sade Paula betänksamt. För annars kommer mamma aldrig att förlåta oss den här lustresan.

— Å, vi få nog rätt på den, intalade Thomas. En herde och en herdinna förstå nog att sticka sig undan, så att inga obehöriga få syn på dem. Det är det allra första de tänka på, när de komma ut på landet.

Och hans ögon mötte med en glad och spelande blick Angelas.

Vid stationen väntade Bom, som hade en kärra utanför. Liten och förkrympt, såg han ut som om han

legat nere i jorden hela vintern och nu varligt kravlat sig upp i vårsolen med mull ännu fasthängande vid sina kläder, i sitt skägg och i de feta breda vecken, som korsade hans ansikte. Han sträckte fram en jordhand mot Paula och kramade hennes hand.

— Välkommen till tjuvsamhället, sade han och plirade med ögonen.

Ordet hade han uppfångat på ett ungsocialistiskt möte förliden sommar. Nu gladde han sig åt att kunna göra en kvickhet av det. Han var inte dum, gubben Bom.

Så såg han till att hela sällskapet stuvade in sig och fick plats, varefter han utan att förhasta sig klängde sig själv upp på kuskbocken. Lättjefullt smackade han sedan åt sin välfödda bruna häst, och vagnen rullade i väg.

Våren var inte så långt kommen här som i stadens parker, där blommor och gräs hastigt växte upp som i ett drivhus. Blåsten från havet ven ständigt över landet och jagade undan solens värme. De foro förbi sluttningar med väldiga ekar, vilkas utspruckna knoppar ännu på länge icke skulle få den där lätt gula färgtonen som påminner om späda gullvivor. Ur mattan av vissna, prasslande fjolårslöv stucko emellertid blåsippor och vårlök upp. På andra sidan vägen bredde åkrarna ut sig. Över dem foro skuggorna från strömolnen på himlen i oändligt rullande, svarta och gula band, som om en jättevagn kört fram i rymden och kastat reflexer av sina väldiga skaklar hit ned.

— Titta, utbrast Angela. Det är harar.

Två harar jagade varandra i stora skutt över åkrarna och försvunno in i skogsdungen på motsatta sidan.

Bom vände sig halvt om.

— De äro ena närgångna kanaljer de där jössarna, sade han. I jåns afton när jag bligade ut genom fönstret, vem tro ni satt där på förstubron och blinkade åt mig om inte en sådan där harpalt?

— En hare, en riktig hare! utbrast Cecil med uppspärade ögon.

Hela dagen sedan gick Cecil på spaning efter harar. Tänk att få ha en i sitt knä! En luden skogshare som såg på en med stora ögon!

Nu foro de in genom en öppen trädgårdsgrind. Gruset knastrade och gnällde under hjulen.

— Krusbärsbuskarna ha slagit ut, mumlade Paula.

Där stod en tät rad av små ljusgröna buskar utefter den svarta rabatten.

När de stigit ur vagnen, gick Bom före dem runt huset och pekade med ett tjockt finger.

— Här är fönstret som stod öppet, sade han. Hur de kunnat bända upp det, begriper jag inte. Men det var spår av stora fötter nedanför på gången.

Villan låg där stor och grön, försjunken i tigande ro. Det hade kommit något mystiskt över den sedan smygande fötter en tyst natt vandrat runt den och en okänds hand ur mörkret trevat mot en ruta. Huset var en riddarborg från Rhentrakten, uppförd

någon gång på 1870-talet av en romantikälskande bryggare, och Peter hade blivit förtjust i just dess löjliga yttre, som Lilian däremot icke riktigt kunnat försona sig med, ehuru hon till en början godhetsfullt tillåtit att hennes man döpt om bryggarens Louisehill till Liliansborg. Sedan hade emellertid den kritiska Alexandra funnit detta namn lika löjligt som huset självt, och det hade ändrats till det mera intetsägande Nybo. Byggnaden var belamrad med utsprång och små torn, och kring taklisterna löpte en konstfull bård av utskuret trä, som virkade spetsar.

De stego uppför trappan och in på verandan. I salen sprakade en brasa som Bom tänt, innan han for till stationen, men ändå dröjde där en instängd tunn luft.

Angela och Paula hade ej varit här sedan den där gången på nyåret. Ett par tomma koppar och litet brödsmulor funnos kvar på salsbordet som minne därav.

Angela sköt muntert ut Cecil och Thomas.

— Nu få herrarna ta sig en promenad, sade hon, medan vi laga frukosten.

Med Boms hjälp fingo de unga flickorna eld i spisen för att sätta på kaffe.

Angela malde bönorna vid fönsterbänken och kastade då och då en blick på Thomas och Cecil som gingo nere i trädgården. De stannade vid krusbärsbuskarna. Cecil höll Thomas i handen och blickade ivrigt upp i hans ansikte. Kanske tiggde han om

mogna krusbär. Och Angela fattades plötsligt av samma begär som barnet att bedja om orimliga saker just nu. Cecil ville ha krusbär av de nyutspruckna buskarna i april, men mest ändå ville han ha en hare, som skulle sitta lugnt hopkrupen i hans knä. Angela ville ha . . . Hon vred häftigt runt veven på kaffekvarnen, så det blev ett hiskligt larm och oväsen i köket.

— O, vad jag är lycklig, ropade hon till Paula, som röd i ansiktet lutade sig över spisen.

— Om vi bara kunde hitta den där vasen, svarade hennes kusin, upptagen av tanken på Lilian.

— Du är alldeles för snäll, Paula, sade Angela och gick fram till henne.

Paula höll upp kaffepannan.

— Vattnet kokar, anmärkte hon.

Angela hällde på kaffet.

— Så gott det luktar, viskade hon.

De stodo tätt intill varandra. Angela stödde sin smala axel mot Paulas runda och stadiga.

— Tycker du om Thomas Meller? frågade Paula.

— Ja, det gör jag, sade Angela.

I detsamma lyfte sig locket på den blanka kaffepannan för en våg av brunt kaffe, och fräsande droppar hoppade över spisen. En doft av bränt spred sig långsamt i det stora köket.

Paula och Angela dukade i salen och ropade på Cecil och Thomas.

Cecil knaprade och åt allt vad de bjödo honom på. Med stora drömmande ögon stirrade han ut ge-

nom fönstret i hopp om att en hare skulle skutta förbi.

Jag skall ta den med hem till våningen, tänkte han upprörd.

Och han glädde sig åt att haren skulle väcka honom om morgnarna, och de skulle dricka choklad ur samma kopp.

Paula reste sig före de andra för att göra en tur omkring i rummen. Angela och Thomas sutto kvar mittemot varandra med Cecil emellan sig.

— Nu äro vi den lyckliga familjen, sade Thomas lågt och serverade Angela mera kaffe.

Han tände en cigarrett och lutade sig tryggt tillbaka i stolen.

— Du kan springa ut och leka, om du vill, sade han till Cecil.

Då gjorde Cecil något oväntat. Han halkade ned från den höga stolen och sprang fram till Angela och slog armarna om hennes hals, kramande henne ordentligt.

— Tack för mat, sade han.

Angela såg rodnande på Thomas över Cecils huvud. Det stack till i Thomas Mellers hjärta av ögonblicklig lycka. Lilla Angela var hans hustru, hans unga unga hustru, med deras barn i sin famn. Så suckade han därför att det inte var sant.

När Cecil hoppat ut genom dörren för att begynna sin jakt efter den älskade haren, kom Thomas fram till Angela. Han lade varsamt sin arm om hennes smärta skuldror. Hon darrade till. Nu önskade

hon igen . . . Hennes hjärta svälde av samma hemlighetsfulla önskan som knopparna där ute på träden. Och när han nu slöt henne i sin famn och hon bara ville tvinga sig djupare och djupare in mot honom, fick denna önskan gestalt och viskade inom henne. Hon ville vara hans. Hon ville bäras bort i hans famn. De skulle vara ensamma i ett grönt hus som detta. Bara han och hon! Varje morgon skulle de vakna av fåglarnas sång utanför fönstren. Och om nätterna skulle räven ropa klagande i skogsbrynet, men Angela skulle inte vara rädd, ty Thomas skulle ständigt vara där.

— Vad tänker du på? frågade Thomas.

Angela lyfte sitt rodnande ansikte mot honom.

— Om vi finge stanna här, viskade hon. De andra skulle fara före, och så — så skulle det bli ett oväder, så att vi inte kunde resa.

Det ryckte i Thomas Mellers ansikte. Det var som om han först nu förstått, hur hon älskade honom. Då de vandrat tillsammans på Johannes' kyrkogård eller mötts ute i staden och gått sida vid sida, hade han ofta mitt under deras samtal uppfångat en blick i hennes ögon, som bett honom om något. Var det detta? Att hon skulle få stanna hos honom. Sedan han första gången kysst henne, då när hon varit uppe hos honom i hans bostad, hade hon icke mera kommit dit. Hela denna tid hade deras möten försiggått ute. Han hade inte fått ha henne i sin famn som nu.

— Nu kysser jag dig, sade han. Det var så länge sedan.

— Det var på den där ateljéutställningen vid Blasieholmstorg, viskade Angela, som om hon räknat dagarna sedan dess.

— Och då var det bara på kinden, sade Thomas med ett litet leende.

Men när han skulle böja sig ned mot henne, hörde de båda Paulas tunga steg i trappan, och Angela for hastigt ifrån honom.

Paula kom in med ett bekymrat uttryck i sitt hederliga ansikte.

— Det ser inte ut som om tjuvarna varit där uppe i sovrummen. Allt är så ordentligt där. Men mammans vas kan jag inte hitta.

— Vi skola hjälpa dig, sade Angela.

— Nej, vet ni vad, utbrast Paula. Ni hitta verkligen inte här så bra som jag. Men nu måste jag ned i källaren också. Bom skall följa med mig. Det är bättre ni ta er en promenad i det här sköna vädret.

De ville ingenting hellre och läto blott höra svaga protester för artighetens skull.

— Kommer fröken nu då? sade gubben Bom från dörren.

Han såg upprymd ut efter det starka kaffet, och han gav Angela och Thomas en glittrande blick.

— Gå ni bara ut och gå, sade han gemytligt. Fröken Paula och jag äro liksom hemma här.

Så gingo Angela och Thomas tillsammans ned i trädgården. De sågo på långt håll en liten gestalt vid krusbärsbuskarna. När de kommo närmare, hyssjade Cecil åt dem.

— Ni skrämma haren, väste han och vinkade av-
värjande med handen åt dem.

— Vi tyckas inte vara vidare välsedda någon-
städes, sade Thomas skrattande.

Så tog han Angela under armen och de fortsatte
ut genom grinden.

XXXV.

— Å, känn så det luktar vår, sade Angela.

Hon stod under en av de väldiga ekarna uppe i backen. Hon hade plockat en liten bukett blåsippor, som hon höll tätt mot sitt ansikte. Men när Thomas närmade sig henne, ilade hon vidare med ett muntert skratt.

Här ute i naturen tycktes hon bli en ny Angela, en annan än den Angela, som Thomas ännu bara för en stund sedan känt hängivet krypa in i sin famn.

Hon sprang framför honom på den smala stigen och vek plötsligt ifrån den, då hon fick syn på en blåsippstuva, och när hon böjde sig ned över den, var det som om hennes kropp ville smälta samman med den doftande jorden under henne.

— Kom, Thomas, ropade hon och rusade nedför sluttningen och in i den glesa granskogen.

Hon hörde Thomas' steg tätt efter sig. Också han sprang nu. En liten sten träffade hennes fot. Han hade råkat sparka till den, så att den for i väg över den glatta marken. Angela tog upp stenen och slungade den in i skogen. Hon kände sig så fylld av kraft. Hon tyckte ett ögonblick att hon åter var på

Eka. Inne i dunklet under träden började mossan lysa grön. Det kom en lukt av rök och bränt. Angela drog in den i ett andetag.

De kommo till en väldig eld i skogskanten, kring vilken två karlar i blå blusar syslade. En stund stodo Angela och Thomas och betraktade de knastrande grenarna. Några träd voro fällda runtomkring, och männen matade elden med färska grankvistar. Ett regn av gnistor flög omkring från de gröna barren. Röken steg upp mot himlen i ett tjockt grått moln, som sedan glesnade och blev till ett ljusblått töcken som hängde över landskapet.

De gingo därifrån under en kaskad av gnistor. Angela fick ett par av dem i sin pälskrage.

— Jag brinner ju upp, sade hon och skakade på sig.

Nu följde de en dikesren. Solen gassade på dem. Det var varmt som på sommaren. Ett par stora fiskmåsar sutto på en sten mitt på den bara åkern, som om de slagit sig ned på en klippa i havet. Så lyfte de vingarna och singlarde bort under gälla skrin.

— Se på dem, sade Angela och följde med blicken deras flykt. Nu äro vi inte långt från havet.

Och en vind mättad av saltluft kom susande mot deras ansikten.

Men för att få se havet måste de ge sig upp på en höjd. Thomas banade sig väg före Angela, höll undan grenar, så att de ej skulle slå henne i ansiktet, och tog henne ibland i handen för att hjälpa henne

över en rännil av brunt vatten som kom forsande emot dem. Han hade gripits av samma iver som hon. Han längtade att få se havet igen. Den salta susande vinden gjorde honom yr av oro och glädje. Han drog upp Angela på en tuva. Deras fötter sjönko ned i den våta mossan. De klamrade sig häftigt fast vid varandra, och nu kysste Thomas åter Angelas mun, som var frisk som ny mossa och hade samma doft som vinden.

Angelas hand borrade sig fast i hans rockärm.

— Det är underbart, sade hon flämtande.

Hon såg upp i hans ansikte och mötte hans grå ögon. De lyste mot henne. Hon fann honom yngre än i staden.

När han nu igen lutade sig ned för att pressa sina läppar mot hennes, tappade han sin hatt. Så snart han kysst henne, böjde hon sig kvickt ned för att taga upp den. Hon snuddade då med sin kind vid hans knä och kysste det i hemlighet. Med blossande kinder räckte hon honom sedan hatten.

Nu gick hon tätt i hans fotspår. Hon tänkte på hur Thomas kysst henne där på schäslongen i sitt rum. Då hade hon känt en lycka som nästan var smärta. Nu tyckte hon att hela våren omkring henne kommit henne till mötes från hans läppar. Och den lätta luften smög sig mot hennes kropp som en vänlig famn. Hela naturen älskade med henne. Trädens grenar med svällande knoppar böjde sig i en smekning intill varandra. Vattnet i rännen grävde sig in i den mjuka jorden, som ville den smälta sam-

man med den. Två fåglar i en buske sågo på henne med klara ögon och flögo därifrån till sitt bo, medan en jublande drill steg upp ur deras strupar. Och när Angela lyfte blicken mot himlen, såg hon ett par vita små moln på ett hemlighetsfullt och ömt sätt närma sig varandra i det strålande blå.

Samma frid som fyllt Angela, då hon för sista gången talat med Hans von Pahlen i hans rum, kom åter till henne. Var fanns Hans nu? Hon tyckte sig känna hans spörjande sorgsna blick. Död och liv — så nära sammanblandade som två blommor upp-vuxna ur samma rot.

Men i detsamma hörde hon Thomas ropa. Han hade fått syn på havet. Angela sprang upp på platån. Sida vid sida stodo de där och sågo ut över havet som i blida vågor sjönk in mot stranden under dem. Det var vårens hav, ljusblått som de små stjärnblommorna under ekarna med deras skum av något fallande vitt. Solen speglade sig i det. Må-sarna kretsade över det och singlade ned mot dess silverbrämade böljor, snuddande vid vattnet med vassa vingpennor.

Havet sjöng. Ljudet av rasslande runda kiselstenar, som vågorna rullade emellan sig, blandade sig i sången som knäppandet av kastanjetterna mellan en gitanas bruna fingrar. Kanske dansade hon långt borta i fjärran på någon andalusisk strand mellan gyllene apelsinträd och havet som sett allt förde med sig ett budskap från henne till detta svenska land, där våren först nu började blomma. Men

djupt under det oändliga havets glittrande yta sjönk sången och blev till ett mullrande eko av drunknande sjömäns halvkvävda dödsrossel, till hisnande hesa snyftningar och skrik och bultandet av vågor som slog ett stort fartyg till ett hjälplöst vrak.

Thomas Meller hörde detta. Han hade levat på havet. Men Angela som satt sig ned på berget, leende, med händerna knäppta i knät, tyckte att ett porlande skratt steg upp till henne från det lekande vattnet.

— Du får inte sitta så där, när du är så varm, sade Thomas.

Då reste sig Angela lydigt. Han lade armen om henne, och de stodo där tysta med havet i ögonen.

När de äntligen vände sig från det, låg landet utbrett framför dem. Där voro åter de glänsande åkrarna och de feta hästarna med plogar efter sig, som grävde djupa fåror i jorden. Ett kyrktorn stack upp ur en träddunge, ekar reste sig krokiga i backarna, tunga av ålder. Långt borta skymtade en stor herrgård i en park.

— Vad är det där för ett ställe? frågade Thomas.

Angela hade stått och sett på det. Huset var i själva verket det första hon fått ögonen på, när hon vände sig om. Hon visste väl vem som ägde det. Hon kände igen familjen Landborgs stora egendom från de otaliga amatörfotografier hennes väninna Stanny på hushållsskolan visat henne.

— Det är Ösa, sade hon. En stor gård. Landborgs bo där om somrarna och ibland om vintrarna också.

— Landborgs? Ola Landborg, bankdirektören? frågade Thomas lätt intresserat. Ola Landborg hade varit bland dem han trätt i beröring med såsom tilltänkta donatorer, när det gällde att möjliggöra för det etnografiska museet att förvärva hans syd-amerikanska samling.

— Ola och hans fru, log Angela. Och Stanny, deras dotter, tillade hon i lägre ton.

Det var något i Angelas röst, som väckte hans uppmärksamhet:

— Känner du dem närmare?

— Nej. Ja. Stanny Landborg var min bästa väninna. Vi träffades på Prästkragens hushållsskola.

När de kommit ned till skogen igen, berättade Angela om sin korta bekantskap med Stanny Landborg. Hur hennes mor blivit svartsjuk och fått Angela att lova att icke mer ha någon förbindelse med Stanny eller svara på hennes brev.

— Jag lovade det, sade Angela, ännu upprörd vid tanken på Stanny. Jag fick brev från Stanny, och jag svarade inte. Kanske var det ändå bara en falsk stolthet hos mig som gjorde att jag inte bröt mitt löfte till den besynnerliga modern. Vår vänskap betydde så mycket för mig. Jag höll så mycket av henne. Vi ha aldrig sedan råkats. Jag tror Paula träffat henne någon gång, fast deras familjer umgås visst inte alls. Paula har ju för resten varit i Schweiz så länge. Ibland tänker jag att jag skulle kunna föras samman med Stanny igen genom Paula, men jag har aldrig frågat henne därom. Jag brukar

fantisera om att jag är bjuden hit ut till Paula, och en dag på en skogsstig skulle Stanny och jag mötas, oförberett, plötsligt, och då skulle jag genast se i hennes ögon, om hon ännu höll av mig.

Thomas såg ned på Angela, medan hon talade. Hennes ansikte hade blivit så allvarsamt, och när hon nu höjde blicken mot honom, stodo hennes ögon fulla av tårar. Om vänskap betydde så mycket för henne, tänkte Thomas nästan med oro, vad skulle då icke kärlek vara för henne? Eller kunde hon inte skilja på vänskap och kärlek? Hyste hon samma känslor för denna Stanny som för honom, Thomas? Han visste hur lätt unga flickor blanda samman allt i sina hjärtan. Varför kom han att tänka på Bell von Wenden nu?

— Fröken von Wenden var ju också där på hus-hållsskolan, sade han efter en stunds tystnad.

— Ja visst, sade Angela litet förvånad. Hon var underlärarinna där och förestod undervisningen i vävning, sömnad och sådant.

Thomas stannade. En irriterande ängslan fick makt med honom. Kunde denna Bell von Wenden redan ha försökt sina konster med Angela? Det föreföll honom icke otroligt. Så som hon sett på Angela! Och hon hade ju tillåtit sig att rent av utmana Thomas på gatan efter biografbesöket den där aftonen.

— Den där Bell, sade han och höll fast Angelas blick i sin, den där fröken von Wenden — har hon försökt... Jag menar har hon kysst dig?

Han såg till sin fasa en rodnad stiga upp i Angelas ansikte.

— Ja! viskade Angela fort. Hon är så besynnerlig. Blir du ond, Thomas? En gång där på hushållsskolan bjöd hon mig upp i sitt rum för att dricka te. När jag skulle gå, slog hon armarna om mig och kysste mig på munnen. Det var . . . det var inte trevligt alls.

Thomas frös till.

— Och nu på danslektionerna? frågade han lågt.

— En gång ville hon nog försöka, när jag var ensam, sade Angela tveksamt. Men jag gick min väg.

Han sökte i hennes ansikte efter något tecken till fördärv. Men han visste inom sig att hon var fullt uppriktig.

— Du borde inte gå till henne mer, sade Thomas.

— Nej, jag vill helst inte.

— Och hur kändes den där kyssen? fortsatte han obarmhärtigt.

— Å, Thomas, Angelas läppar darrade. Det var inte som en kvinnas kyss.

Men Angela skälvde därför att hon nu med samvetsqual tänkte på hur hon och Stanny en månskensnatt omfamnat varandra. Nej, det kunde hon dock inte berätta för Thomas. Där hon nu stod i den soliga skogen bredvid den man hon älskade, hade hon en blytlik vision av blankt månsken som föll i vita rutor över golvet i hushållsskolans förstuga, av Stannys kortklippta gosshuvud då det lutades över henne, och hon hörde flämtandet från hun-

darna där ute på gården, vilkas kärlekslek hon och Stanny varit vittne till.

Det upphetsade henne så, att hon kastade sig in mot Thomas. Och hon drog en djup suck därför att hon ånyo tyckte sig inandas utdunstningen från de brunstiga djurens kroppar.

"Tror du att det går till så?" hade hon frågat Stanny efteråt, medan de stodo där mittemot varandra, ännu stela av sinnesrörelse och oförmögna att slita hundarnas parningskamp ur sina tankar. Och Stanny hade svarat lågt med något hårt i rösten: "Det var kärleken."

Jag är visst ändå för gammal för henne, tänkte Thomas i detta ögonblick. Jag kan inte nöja mig med att bara tacksamt ta emot, jag måste förvetet forska i allt. Och han kände det som en oerhörd tarvlighet hos sig att han kunde vara misstänksam mot Angela.

— Lilla barn, var inte ledsen, viskade han i hennes öra. Det där har väl ändå inte så stor betydelse.

Då log Angela upp mot honom. När de kommo ned på landsvägen, upptäckte Angela att hon tappat sin bukett av blåsippor. Men hon sade det ej till Thomas. Hon inbillade sig att de nu bildade en smal väg, ljusblå som himlen, genom skogen där hon och Thomas Meller vandrat fram.

XXXVI.

Den vackra dagen nalkades sitt slut. Cecil hade icke fångat någon hare. Nej, han hade inte ens sett skymten av någon. Paula hade inte hittat den för Lilian plötsligt så dyrbara vasen.

De åto sin middag av matsäcken de fört med sig. Cecil hade blå skuggor under ögonen. Den starka vårluften hade tröttat honom. När de ätit, kröp han ihop i en stor stol, där Peter brukade röka sin eftermiddagscigarr. Gossen somnade genast. I slummern nådde honom de vuxnas röster. Men de läto som ljudet av en hares mjuka tassar, då den hoppar över tuvorna.

Paula talade om Hans von Pahlens jordfästning: Det var bestämt att släkt och vänner skulle mötas ute i bårhuset vid Karolinska institutet och sedan i vagnar följa kistan ut till krematoriet.

— Jag har aldrig varit på någon annan begravning än min fars, sade Angela. Och då var jag bara nio år.

Skuggan av Hans med den lilla magra gestalten och de melankoliska ögonen for över bordet i den milda vårdagern som härskade i rummet. Angela och Thomas tänkte också på Hugo som slitits bort ur

livet så ung och som knappast längre någon riktigt kom ihåg. De fröso plötsligt till alla tre.

Thomas beskrev en begravning som han hade varit med om nere i Eldslandet.

Paula lyssnade med hakan i händerna. Hon såg från Angela till Thomas och tyckte att de båda hade ett skimmer av lycka över sina ansikten. Hon avundades dem ej. Paula hade inte några anlag för avundsjuka. Men hon önskade med en liten hemlig suck att Gotthard varit där. Hade inte Gotthard visat sig väl mycket uppmärksam mot Ida af Idestam på balen hemma hos dem? Nästa gång han läste upp en dikt för henne, skulle hon under de klingande orden skymta den extravaganta Idas oregelbundna drag och dristiga, utmanande ögon.

Paula steg upp. Hon måste ställa i ordning en smula, innan de reste hem.

Thomas följde Angela uppför trappan för att en sista gång med henne gå igenom rummen. Han smålog litet vid tanken på hur mycket besvär den där silvervasen skaffat stackars Paula. Bara av hennes bekymrade blickar, då hon talade om den, hade han förstått under vilket tryck hon ständigt måste leva.

Det var kallt där uppe i sovrummen. Angela hade sin kapp på sig. Hon drog raskt ut byrålådorna, som skramlade av tomhet. De kommo in i stora sängkammaren, där Peters och Lilians sängar i god sämja stodo intill varandra.

Angela slog sig ned på en av sängarna och såg sig omkring, som om hon väntat att hon ändå plöts-

ligt skulle upptäcka vasen på någon byrå eller på tvättstället. Sängöverdraget hade borttagits och även täckena. Madrasserna i randiga bolstervar lågo nakna på en gungande sängbotten. Thomas satte sig bredvid henne.

Genom fönstret kunde de se nymånen som ritat en smal silverskära på den ljusa himlen. Solen hade icke gått ned, och en purpurröd sky seglade emot månen, liksom för att dölja den.

— Jag är glad åt den här dagen, sade Thomas sakta.

Angela lutade sitt huvud in mot honom. Under halvslutna ögon såg hon hur den röda skyn allt snabbare sköt fart mot den späda månen. Hon ville ropa åt månen att akta sig, men då var det redan försent. Molnet seglade just då över månen, och en bit av dess silverskiva stack upp ur det röda molnet likt en hand, som vinkar efter hjälp.

Då kysste Thomas Angela, och hon glömde scenen där uppe på himlen. Nästa gång hon såg upp var den purpurfärgade skyn borta, och månen tycktes ha fått ett starkare sken, nästan rödaktigt, som om en bloddroppe pressats in i den.

Det är från den där seglande skyn, tänkte Angela.

Men när hon såg in i Thomas Mellers grå ögon, var glansen från det röda brinnande också i dem.

Thomas tog av Angela kappan och tryckte henne tätare intill sig. Den ensamma sängkammaren där de befunno sig gav honom en underlig oro. Sängarna

väntade på honom och den unga flickan. De skulle kunna stänga till dörren. Ingen skulle veta något.

Han viskade med sin mun nära Angelas:

— Skulle du inte vilja bli min — nu — här?

Det var inte en fråga. Han visste redan att hennes kropp som sjönk in mot honom ville det. Han kände ju hur hennes lemmar blevo mjuka och hennes knän långsamt skilde sig åt. En våg av hennes hår föll mot hans panna och smekte den.

Då lyfte han upp henne och pressade ned henne mot kudden. Angela slöt ögonen. Ett svagt skimmer övergöt hennes ansikte. Visste hon vad han stod i begrepp att göra? Å hur väl syntes det icke att hon med hela sin kropp och hela sin själ visste det och var med om det.

Angela låg stilla och kände hur Thomas närmade sig. Hon var bara litet ängslig nu, när hennes önskan skulle bli uppfylld. Hon var så het. Det buldade så i hennes sköte, att det gjorde ont. Hon tryckte samman låren, men öppnade dem strax igen i en förnimmelse av att han ville ha dem så. Hennes kjol åkte upp mot hennes skärp som hon hade spänt om livet. Hon ville draga ned den igen, men hennes hand mötte Thomas' hand. Och Thomas' hand lekte med hennes. Den kramade den i små krampaktiga ryck, han lät ett finger sakta gnida sig mot insidan av hennes hand. Fram och tillbaka, ut och in gled pekfingret, och det kändes som om detta okynniga finger kittlande smekt den hemliga stigen till hennes hjärta, någonting inne i henne som skälvde och blev

fuktigt av en njutning Angela aldrig förut så starkt hade erfarit.

I detsamma klirrade något till och föll ned på golvet. Angela hade skjutit upp kudden med huvudet. Nu släppte hon Thomas' hand, och lutande sig över sängen där hon låg, lyfte hon upp något från golvet. Det var silvervasen. Varför hade Lilian lagt den under sin kudde? Hon hade väl i sista stund inte fått plats för den, när hon packat och så i ett fjolligt begär att skydda den gömt den där, varefter hon glömt bort den.

Angela stirrade på vasen. Herden och herdinnan funnos där, som Paula berättat. De sträckte trånande sina armar emot varandra, som för att famna varandra. Men endast deras händer nådde fram. Skulle de aldrig nå varandra? Aldrig sjunka in mot varandra för att tillfredsställa sin trånad och njuta kärleken?

— Se, Thomas, sade Angela och log ett litet darrande leende.

Det var som om herden och herdinnan av silver spärrat vägen för honom. Han ville på nytt böja sig över Angela. Men så satte han sig hastigt upp. Han kunde inte... Där hon låg med rufsigt hår och glödande kinder och leende kramade vasen mellan sina uppsträckta händer, såg hon ut som ett barn som fått tag i en ny leksak. Och hans tankar gingo till Cecil, som sov där nere och drömde om haren som skulle sprungit rätt i hans famn denna underbara vårdag.

— Kom, Angela, sade Thomas. Vi få väl gå ned till Paula med vasen. Hon blir nog belåten.

For det inte ett moln över hennes ansikte? Var hon besviken?

Han drog själv varsamt ned hennes kjol och hjälpte henne på med kappan. Hon vände sig mot honom och slog armarna om hans hals.

— Thomas, du är väl inte ond på mig? sade hon.

— Vi måste gå nu, barn, svarade han och gav henne en snabb smekning över kinden.

Paula stod i salen färdig att gå. Cecil sov ännu gott i den stora länstolen. Thomas räckte fram silvervasen.

— O, utbrast Paula och blev röd i ansiktet av förtjusning. Vad jag är glad!

— Jag också, sade Thomas allvarsamt.

Angela lutade sig över Cecil och väckte honom. I detsamma stod Bom i dörren.

— Om herrskapet går på tå fram till fönstret, sade han och grinade välvilligt mot Cecil, så skola ni få se något.

Cecil var i en fart uppe ur stolen. Han tassade fram till fönstret. Han gick på tå, och som om det skulle gjort hans gång ännu tystare lyfte han armarna över huvudet. Försiktigt kikade han ut genom fönstret.

Där — där på förstutrappan satt en liten brun hare och vände på sitt smala huvud med de långa öronen rätt upp i vädret. Cecil kippade efter andan av förtjusning. En sekund mötte han harens ögon,

stora guldglänsande, som nyfiket sågo på honom tillbaka.

Cecils armar föllo ned utmed sidorna. Då tog haren ett skutt nedför trappan. I väldiga språng ilade han genom trädgården ut på vägen och försvann i skymningen.

— Å, pappa, mumlade Cecil besviken, men ännu hoppfull. Det var min hare!

Thomas lyfte upp Cecil i sin famn.

— Nästa gång, började han viska tröstande, och så tillade han hastigt:

— Nu blir det inte mera i dag.

Men hans ögon hade i denna stund samma längtande uttryck som Cecils, då de spejade ut i den tätande skymningen.

XXXII.

Den dag Hans von Pahlens stoft skulle föras till krematoriet rullade morgonen fram som en blixtrande silverkula genom staden. Den speglade livet på gatorna i sin glänsande ljusrundel. Människorna rusade in i den med ansikten förstorade och genomskinligt vita av solen, parkerna snuddade vid den, doppade björkarnas nyutspruckna hängen i dess klara yta och läto kastanjernas klibbiga svällande knoppar och syrenhäckarnas små ljusgröna blad, de torra sandgångarnas guldbruna grus och krokusblommornas skiftande sidenfärger uppföra sitt spel där, evigt växlande med skuggorna över grasmattorna och glittret från Strömmen.

Adèle Holmström stod vid fönstret i ett litet hotellrum vid Bryggaregatan. Mittemot henne lyste solen i en bageributiks stora ruta, där sockret höll på att smälta på nybakade runda vetebullar. Adèle såg det inte. Hon och arrendatorn hade kommit upp från Eka sent föregående kväll. Nu hade hon huvudvärk. Hon tryckte pannan mot fönsterglasets och knep samman ögonen. Skarpa veck och rynkor framträdde i hennes bleka ansikte.

Tord Holmström, som höll på att klä sig borta vid dubbelsängen i det trånga rummet, hostade.

Varje gång han hostade spratt Adèle till och jämrade sig, som om en kniv hade skurit igenom henne.

— Kan du inte sluta hosta? sade hon och vände sig häftigt om.

— Jag har förkyllt mig, sade Tord.

Han stod där i skjorta och kalsonger och såg sig hjälplöst om efter kragen, som måste finnas någonstades under den hög av sängkläder och lakan Adèle hade vräkt ut över golvet. Det hade hon gjort för att vara säker på att städerskan skulle bädda om ordentligt.

— Sådana där slynor dra bara litet i lakanen och orka aldrig vända en madrass, hade hon fräst, medan hon klädde sig. — Vad söker du? frågade hon nu, argt.

Adèle kom långsamt fram över mattan. Hon snubblade till över den barrikad hon själv byggt upp på golvet och slog pannan med en smäll i sängkanten. Då sjönk hon ned på sängkläderna och grät.

— O, vad allt är förskräckligt, skrek hon mellan snyftningarna. Hela denna resa är en olycka. Jag avundas Hans von Pahlen, som ligger i frid och ro på bårhuset.

Hon kravlade sig fram till sin lilla bruna kappsäck, tog upp en flaska konjak och drack en klunk. En doft av sprit spred sig i det kvava rummet, då Adèle tryckte ned korken igen.

— Vad söker du? sade hon och vände sig på nytt till sin man.

Men nu hade Tord funnit kragen och grep sig

an med att sätta på sig den framför spegeln, som var fläckig av intorkat tvålstänk från föregående gästers rakborstar.

— Begravningen är ju inte förrän klockan två, vet jag, sade Adèle. Skall du ta på dig fracken redan?

— Jag har inte lust att klä mig en gång till, svarade Tord buttert.

Å — han längtade ut från den här unkna hålan!

Nu talade Adèle igen. Om hon bara ville tiga!

— Jag tycker kanslirådets kunde bjudit oss på frukost, Tord. Den där inspektoren på Ekered och hans fru äro säkert bjudna. Alltid bli vi förbisedda.

— Men det är ju en helt annan sak med inspektoren, invände Tord förargad. Han var ju under godsägarn — eller rättare sagt en nära vän till honom.

— Nå, men vi äro ju Petras närmaste, utbrast Adèle. Petra kunde väl haft vett att bjuda oss i alla fall. Men Petra ids ju sällan komma till Eka nuförtiden. Bara ett litet ryck var hon nere förra sommaren, och då sågo vi knappast till röken av henne. Du kunde min själ kalla dig för godsägare snart, din usla krake. Det är ju ändå du som får sköta om alltsammans.

Men Tord blev tyst, då Adèle talade om Petra. Han satte på sig fracken framför spegeln. Han hade inte burit den sedan sitt bröllop. Den hade blivit för liten för honom. Den satt trångt över axlarna och spände hårt i ryggen. Han var ledsen att han inte kunde presentera sig mer fördelaktigt för Petra. Hon skulle hälsa på honom, ta honom i han-

den. Minnet av Petra hade på denna tid han varit skild från henne hunnit bli suddigt. Under resan upp till Stockholm hade han tänkt på henne. Det var sant att de förra sommaren knappast sett till henne. Men allt var ju slut mellan henne och Tord. Allt? Vad hade det då varit? Några kyssar, ett oskyldigt omfamnande. Han blev plötsligt röd, då han tänkte på hur han bett Petra bli hans där uppe på hotellrummet, den gången när de båda farit in till staden för att göra uppköp. Det var märkvärdigt att han vågat det. Och med ens kände han Petras läppar sakta, sakta tryckas mot sin mun.

Adèle fortsatte att gnälla bakom honom. Han var färdig nu, och han vände sig om och gav henne en lång blick. Sådan hon satt där hopsjunkna på de skrynklade lakanen, otroligt mager i sin svarta klänning, med flackande elaka ögon och en andedräkt som luktade sprit, var hon hans öde som han aldrig kunde undfly. Han fick en kvävande lust att sno ett av de där hotellakanen om hennes taniga hals och strypa henne. In i det sista skulle hon spotta och fräsa honom i ansiktet som en ond katta, men så skulle hon sjunka ihop. Och allt skulle äntligen bli tyst. En underbar ljus sabbatsvila skulle lägga sig över rummet, och i stillheten skulle små silverklockor ringa en munter sång om slut för evigt på pinan och aldrig i tidens tider någon uppståndelse.

— Vi få väl gå ned och äta frukost då, sade Tord dystert och tog på sig rocken.

— Vänta, jag måste borsta av dig först.

Adèle sprang upp och närmade sig honom med en liten nysilverborste i handen. Det såg ut som om hon skulle slå till honom med den. Men i stället började hon borsta rocken med små hårda tag, som om morgonens ursinne flutit ut i hennes händer.

Samtidigt med att Adèle och Tord klädde sig på det simpla hotellet vid Bryggaregatan förberedde sig Kiss Nilsson till begravningen uppe i sina rum vid Blasieholmstorg med att blanka sina naglar.

Han hade svept sin ljusblå sidennattrock om sig, och med fötterna upplagda på en annan stol satt han nu där, leende av välbehag, i det flödande solskenet. På schäslongen mittemot honom hade greve Gusten, som nyss kommit in, slagit sig ned. Bredvid honom stod en hög hatt och uppe på den höga hatten ett grogglas med en svag blandning av whisky och sodavatten. De skulle äta lunch tillsammans och sedan hedra Hans von Pahlens jordfästning med sin närvaro.

Greven smuttade på whiskyn och satte glaset tillbaka på hatten.

Kiss sneglade på honom med ondsinta blickar.

— Det står redan en ruttan lukt av kyrkogård omkring dig, Gusten, sade Kiss. Och så den där psalmboken! Var i Herrans namn har du fått tag i den?

— Tyst, gosse, sade Gusten. Psalmboken stoppade min mor på mig i går kväll, när hon hörde att jag skulle på begravning. En psalmbok är lika viktig på en sådan här tillställning som vit halsduk.

Men greve Gusten talade inte om hur förvånad och bedrövad hans mor sett ut, då han på hennes uttryckliga fråga svarat att han inte visste var han hade sin psalmbok. Hennes ögon hade tårats, då hon sagt:

— Du fick den ju den dag du skulle gå fram. Det var ett sådant vackert band, och inuti hade jag skrivit: "*Till min älskade gosse*", och så datum och en psalmvers. Du har den nog kvar, bara du letar.

Men så hade hon lånat honom sin egen. Nu låg den på grevens tjocka knä. Den var av röd sammet med ett gyllene kors mitt på. Och greven vände varsamt den lilla vackra tingesten i sin hand.

Så slog han upp den och började leta efter begravningsritualen. Och medan han nervöst vände bladen, läste han då och då en rad som var prydligt understruken med blyertspenna. Han blev sentimental och kände sig samtidigt obehagligt berörd, då han stötte på en strof, som modern satt två streck för. Det var i psalmen 316:

I högfärd och i yppighet,
o Gud, låt dem ej leva,
ej efter gods och världslighet
och fåfäng ära sträva.
Må de besinna en och var
att Herren dem förordnat har
till herdar, ej till herrar.

Han kastade en blick överst på sidan och såg att psalmen vari strofen förekom var avsedd att sjungas

"vid prästvigning". Men det var nog på honom hon tänkt, då hon strukit för verserna.

Kiss pladdrade, i försmädlig ton:

— Den där flottisten som dräpte till dig har i alla fall hållit sig stilla. Det var tur det inte kom ut.

— Ja, sade greve Gusten, förströdd.

Nu hade greven funnit stället som han sökt.

Kiss sträckte sig makligt efter en manikyrpinne och började med mycket allvar försiktigt skjuta ned nagelbanden.

— Jag träffade Ida Idestam i förrgår, fortsatte han muntert. Hon försökte kyssa mig. Det är en fräck flicka. Jag lät henne hållas. Hon smakade som vatten — ljunt vatten. Jag fick faktiskt ont i magen av det. Det är något så onaturligt i en sådan där ung flickas ömhetsbetygelser. Men det är en onatur som inte är det ringaste spår raffinerad. Den är bara fadd. Det är därför den smakar mig så illa. Det är en sådan motsägelse hos kvinnorna, sade Tage Ehrencreutz till mig i går kväll på Operabaren. Allt hos dem är cirklar, bågar, buktigheter, rundheter, linjer som vilja svälla, former som vilja pösa ut. Men i själva brännpunkten, där den kvinnliga yppigheten riktigt borde samla sig, bulla upp och slå på stort, där finns bara gapande tomhet.

Kiss gick oförtrutet på och pratade och läspade, fast den i läsningen av psalmboken försjunkne greven ingenting svarade:

— Det är därför också alla kvinnor äro så besynnerliga, säger Tage som har det krångligare än

någonsin med Hertha, sedan han häromdagen flyttade tillbaka till henne. Fast i går hade han då fått sjuttiofem öre av henne att gå på baren för. Tage påstår att all konstighet hos flickor har sin grund i något han kallar för *horror vacui* och som skall betyda fasan för tomrummet och behovet att få det fyllt. Han tänker skriva en artikel i *Prat* och *Planscher* om ämnets behandling under renässansen, så fort han får tid. Stellan stötte jag också ihop med på baren. Han har börjat måla Bell von Wenden naken. Som den för karlarna i Apollos gestalt flyende nymfen Dafne, kan du tänka dig. Hon har bara ett lagerbärsblad nedanför naveln för att dölja — det som saknas.

Men greve Gusten läste högt ur psalmboken:

"O, Herre Gud! Du som för syndens skull låter människor dö och varda jord igen, lär oss alla rätt betänka, huru få våra dagar äro, på det att vi må undfå ett vist hjärta. Giv oss nåd att dagligen dö från synden och leva efter Din heliga vilja, så att när vår dödsstund kommer, vi må finnas kristligen beredda att saligt skiljas hädan. Upptag då våra själar till dig och låt våra kroppar, sedan de vilat i sina grifter..."

Kiss släppte sina manikyripinnar, höll bägge händerna för öronen och skrek med ett uttryck av rädsla i sitt fjunlösa flickansikte:

— Å, håll mun, är du hygglig! Det där med att vi skola bli jord igen är för gräsligt.

Och när han såg att greven tystnat, höll han fram

sina långa fingrar med de glänsande skära naglarna i solljuset, som om han varit ängslig för att de strax skulle förvittra. I detsamma flög motivet till en tavla genom hans huvud: en döende dandy försjunken i åskådandet av sina naglar. Det skulle vara ett slags ny Narcissus. Ypperligt! Han steg visslande upp och började strutta omkring i rummet med den lilla runda baken insvept i den praktfulla nattrocken som en juvel i sitt etui. Så stannade han och glömde plötsligt alla tankar på döden i hänförd självbeundran inför ett redan fullbordat mästerverk som föreställde: "Drottning Fifis jordafärd".

Men greve Gusten fortsatte att läsa tyst för sig själv. Han strök med avigsidan av sin klumpiga näve över ögonen, suckade och betraktade Kiss genom ett skir av tårar. Ty han grät alltid så lätt.

Och morgonen, den blixtrande silverkulan, rullade alltjämt fram speglande i sitt underbara ljus glada och sorgsna människor och sändande sina strålar in i deras orena eller rättfärdiga hjärtan.

Betty såg den snudda förbi sitt fönster. Och hon vände sig om och borrhade sitt huvud in mot sin äldste son Svens axel för att slippa se, medan Lilian i rummet bredvid med dämpad röst talade med Alexandra om det klädsammaste sättet att fästa slöjan och om hon hela tiden skulle hålla blommorna i handen eller strax lägga dem på kistan.

Uppe hos Thomas Meller bad Cecil att få följa med till krematoriet, men fick i stället löfte att vara ute och leka i någon av parkerna med en kamrat,

därför att sorgliga saker som begravningar inte voro för barn.

Jacob Levin önskade denna dag att också han varit barn för att han skulle sluppet åka med Betty ut till kyrkogården. Han blev glad av lättnad, då telefonen kallade honom till en patient som var så dålig, att hon säkert skulle taga hans tid i anspråk hela förmiddagen. Kanske berodde hans ovilja att bevista svågerns jordfästning på en viss liten gnagande känsla i bröstet, som påminde om samvetskval.

Uppe i våningen vid Johannes' kyrkogård stod Angela och lät sina blickar flyga över staden. Hon tyckte synd om Hans därför att det var en sådan vacker dag.

Också hon hade som greve Gusten Värnamo nyss läst begravningsritualen i psalmboken. Ett par ord ringde i hennes öron: "och märka det granneligen i vårt hjärta att vi i denna världen icke hava någon varaktig stad".

— Icke någon varaktig stad... upprepade Angela viskande. Skulle allt detta försvinna i en dimma för ens ögon en gång? Skulle denna underbara vår en gång sjunka ned med henne i en grav, som om den aldrig varit?

— Gode Gud, låt mig få leva, viskade hon ut mot den blå himlen. Om du vill, tillade hon hastigt.

Och något av den extas som fyllt hennes hjärta för halvtannat år sedan på Eka, när Josef Wahlbom

upphätsat henne med sina predikningar, kom åter över henne.

Och denna rysande känsla av att hon med all makt måste söka hålla kvar det sköna livet, men att en osynlig hand ändå skulle kunna låta det försvinna vilket ögonblick som helst, darrade ännu inom henne, då hon med Petra steg in i bårhuset.

I det trånga rummet voro många människor samlade, och Petra och Angela gingo i dörren förbi Tage Ehrencreutz, som stod på tröskeln med hatten i hanlen.

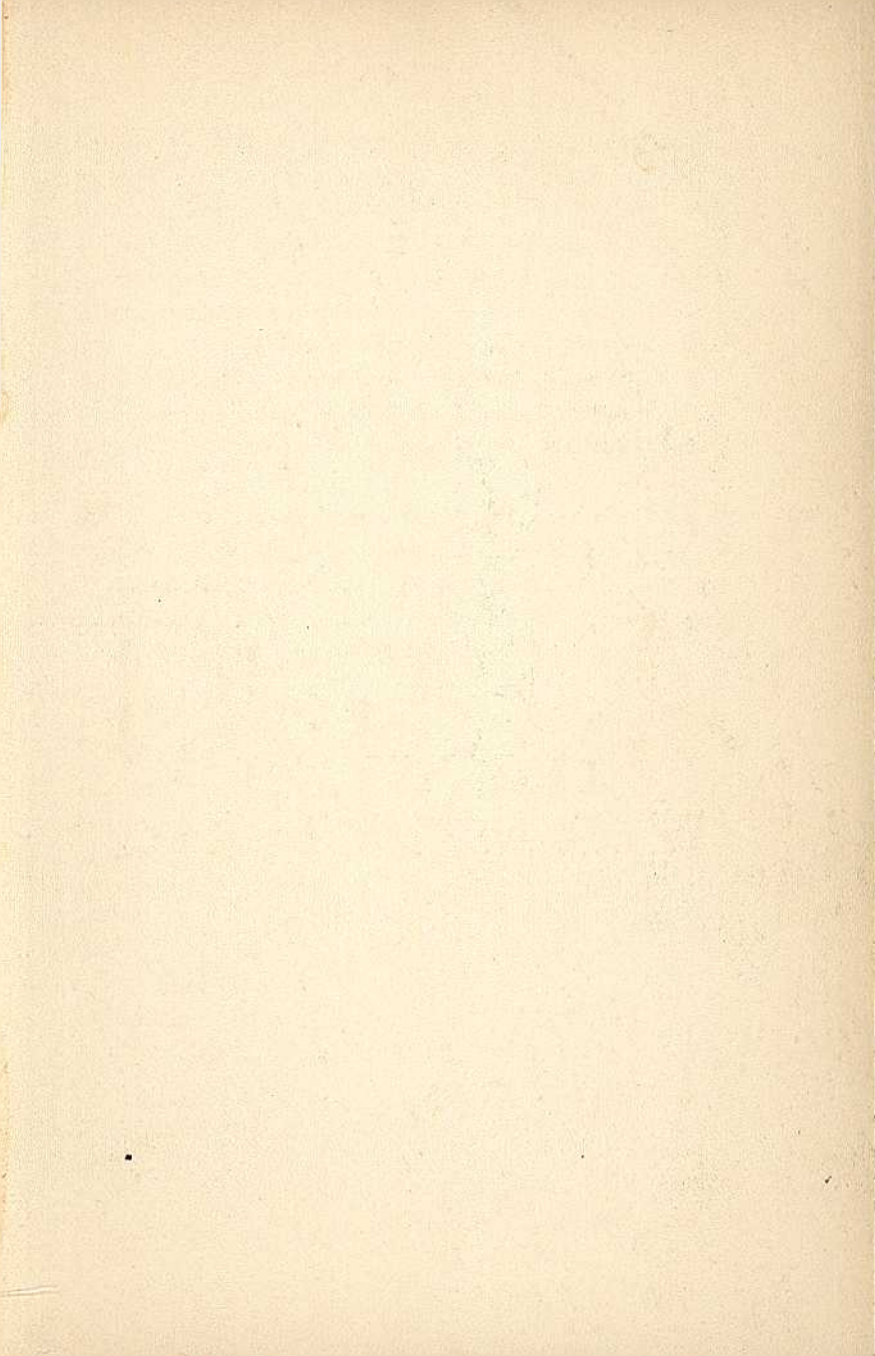
Kistan vari Hans von Pahlens kvarlevor vilade var överhöjd av påskliljor, och ett par ljus i höga silverstakar brunno med svagt lysande lågor.

De var dödyst där inne. Ingen rörde sig, förrän fyra män lyfte upp kistan på sina axlar och buro den ut i solskenet.

Angela snubblade till på stentrappan, när hon gick ned till den väntande vagnen. Och denna sekund, då hon miste fotfästet, tyckte hon att hon flög ut i den vårliga staden, som var fylld av doften från nyutspruckna knoppar och klangen från klockor. Strax därpå steg hon med Petra in i vagnen som rullade bort.



*Steno 24/11
W. B. W.*







600025821



Göteborgs universitetsbibliotek

1.75

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

